

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Supplement

9714

1881

Supplement

651
9-34

4. Taylor
1881

2011

020004

651

Գ-34

ՓՈՔՐԻԿ

391

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ԿԱՄ

ԿԱՆՈՆԲ ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՒ

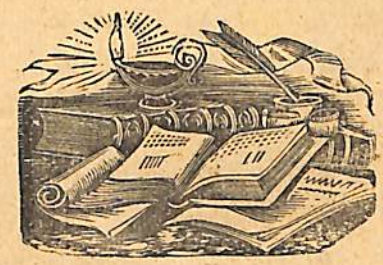
ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՆԻԻԹՈՑ ՎՐԱՅ ՆԱՄԱԿԻ ՕՐԻՆՈՎՆԵՐ

Ի ՊԵՏՍ ԴՊՐՈՑԱՑ

ԱՅԽԱՅԱՍԻՐԵԱՑ

Ա. Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Տ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

1881

ՄԿԾ Կ՝ 2504 / 53

ЧИТАЛИЩЕ
„КРАСИРАЦ“

ՄԵՏԵԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-Արմ ՍՍՐ
И. М. А. МЯСНИКОВА
ԱՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻ

36836-66

Մ Ո Ւ Տ

COLLEGE ST. BENOIT
S. V.
BIBLIOTHEQUE

ՆԱՄԱԿԱՅԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՔԵՐԵՆՈՒ
ԸՆԳԿՅՆՈՒՐ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՔ ԻՆՉ

Ե Ի

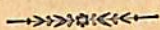
Չ Ե Ի Ք Ի Ն Ի Ց

1. ԹՈՒՂԹ ՆԱՄԱԿԻ

Հասարակ նամակներ կը գրուին, ինչպէս
յայտնի է, քան զտոլորական գրի թուղթը
սակաւ ինչ աղնուագոյն թղթոյ վրայ, որ նա-
մակի թուղթ կը կոչուի, և քառածալ թերթի,
այսինքն՝ մէջաեղէն ըստ լայնութեան կտրուած
թերթի մեծութեամբ է. իսկ աղերսագիրք
ամբողջ թերթի վրայ կը գրուին: Աղերսագրի
համար յատուկ թուղթ կայ, որ սպիտակ և
աղնուագոյն է քան հասարակ թուղթ նամակի,
և կը կոչուի դիւանաթուղթ: Գործի և առեւտրոյ
վերաբերեալ նամակներ կրնան երբեմն թեր-
թին կիտուն, այսինքն մէկ խաւին վրայ մի-
այն գրուիլ: Ուրիշ նիւթերու վերաբերեալ
նամակներ միշտ երկխաւ թղթոյ վրայ գըր-

50782 - Կ. Կ.

ուելու են : Տոմսակներ և ընտանեկան նամակներ կրնան ութածալ մեծութեամբ թըզթոյ վրայ գրուիլ :

2. ԹՈՒՍԿԱՆ ՆԱՄԱԿԻ

Նամակի թուականն է թիւ տարւոյն և ամսոյն օրուան յորում կը գրուի նամակն , և որ թուանշանով կը նշանակուի՝ հանդերձ անուամբ ամսոյն , նաեւ տեղւոյն ուր կը գրուի նամակը : Արեւելք , ուր թուականը դեռ ըստ հին տոմարի կը գործածուի , նոր տոմարին հետեւողք , շիթթութեան առիթ չտալու համար , նոր տոմարին ամսաթուոյն հետ հին տոմարինն եւս կը նշանակեն , այսպէս՝ 7/19 Մայիս : Որովհետեւ , ինչպէս յայտնի է , ըստ հին տոմարի ամիսը 12 օր ետ մնացած է , առաջին թուանշանը կը ցուցնէ ամսոյն օրն ըստ հին տոմարի , երկրորդն՝ ըստ նոր տոմարի :

Գործի և առեւտրոյ նամակներու մէջ թուականը նամակին գլուխը կը գրուի՝ թըզթոյն վերի եզրը դէպ յաջ : Ուրիշ նիւթերու վերաբերեալ թըզթոյ թուականը կը գրուի ի վերջ նամակին դէպ ի ձախ : Այս կերպն յարգական է :

Կրնայ շարթուն օրը միայն յիշուիլ առանց

թուականի , եթէ նամակը մի և նոյն քաղաքի մէջ կամ անոր մօտ ընակողի մը կը գրուի , և նոյն օրը կրնայ հասնիլ այն անձին ձեռքն առ որ ուղղուած է : Նամակին թուականն ընդհանրապէս կարեւոր է , և պէտք չէ զանց առնել :

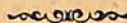

3. ՎԵՐՆԱԳԻՐ ՆԱՄԱԿԻ

Նամակի վերնադիրն է յարգութեան , երբեմն նաեւ պաշտօնի կամ պատուոյ անունը որ կը տրուի անձին առ որ կ'ուղղուի նամակը : Վերնագիրը միշտ նամակին վրայ , վերի եզրէն քանի մը մատ վար և թըզթոյն երկու եզրաց մէջտեղ կը գրուի առանձին տողով : Որչափ պատուաւոր է անձն առ որ կ'ուղղուի նամակը , վերնագիրն այնչափ վար գրուելու է դէպ ի մէջ թըզթոյն , և այնչափ աւելի միջոց թողուելու է ի մէջ վերնագրին և մարմնոյ նամակին :

Ընտանեկան նամակներու և տոմսակներու վերնագիրը կրնայ բուն նամակին տողին մէջ գրուիլ այսպէս .

Անհար է ինձ , տէր , կամ , սիրելի բարեկամ , յայտնի , և այլն :

4. ՄԱՐՄԻՆ ՆԱՄԱԿԻ

Նամակի մարմնով կը հասկցուի բուն նամակը :
Նամակին մարմնոյն մէջ բառ քերելէ , և բառ
կամ խօսք գծելով ուրիշ մը վրան գրելէ
պարտ է զգուշանալ :

Իւրաքանչիւր էջի վարի կողմը , նոյնպէս
թղթոյն ձախ դին , գոնէ երկու մաս լայն
լուսանցք թողուելու է :

Երբ նամակը թղթոյն երբորդ էջը պիտի
լեցնէ , մոռնալու չէ թղթոյն աջ եզրը պա-
րապ մաս մը թողուլ կնքոյ համար որ գու-
ցէ , երբ նամակը կը բացուի , բառ վերնայ ,
և խօսքին իմաստը խանդարուի կամ քանի
մը տող մնայ անիմանալի :

5. ՎԵՐՋ ՆԱՄԱԿԻ

Ի վերջ նամակին խօսքի այլեւայլ ձեւեր
կը գործածուին , զոր օրինակ՝ շատ մեծարոյ
անձի մը ,

Խորին յարգանք եմ ,

Տէր ,

Ձեր խոնարհ և հնազանդ

ծառան Ա . Ա .

և կամ ,

Պատիւ կ'համարիմ ինձ , Տէր , լինել

Ձեր խոնարհ և հնազանդ

ծառան Ա . Ա .

Հետեւեալ ձեւերն աւելի ընտանեկան են .

Ընկալարուք զհաւաստիս կատարեալ բարեկամութեան ,
կամ , սիրոյս : Ա . Ա .

Սեռն և սերտ սիրով եմ միշտ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա . Ա .

Ընկալարուք մեծարանաց ողջոյս :

Ա . Ա .

Վստահ լերուք երախտագիտութեան և սիրոյս :

Ա . Ա .

Ողջոյս սիրոյ և մեծարանաց :

Կաթողին բարեկամ ձեր

Ա . Ա .

Ողջ լերուք :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա . Ա .

Ողջ լերուք :

Համբուրիւ ձեռաց եմ միշտ խանդակալթ ,

կամ , հնազանդ որդի ձեր

Ա . Ա .

Ողջ լեր :

Սերելի , կամ , հարազատ եղբայր ըս
Ա . Ա .

Այն նամակաց մէջ որ կը գրուին պաշտօնատարէ կամ սպասաւորէ կամ որ և իցէ խոնարհագոյն անձէ առ տէր իւր կամ առ այլ ոք աւագ՝ չըսուիր այն անձին . Մտուցէր ողջոյս այս ինչ անձին : Ծնողաց կամ ազգականաց կամ բարեկամաց գրուած նամակներու մէջ միայն ներելի է այդ համարձակութիւնը :

Եթէ հարկ է աւագ անձի մը գրուած նամակի մէջ ուրիշի բարեւ գրել , յարգական կերպով կրնայ ըսուիլ , զոր օրինակ .

Ներեցէք , Տէր , համարձակութեամս աղաչել զՁեզ մտուցանել յարգանաց ողջոյս Ձեր մեծարոյ եղբօր , կամ , սերելի բարեկամին , և այլն :

6. ՅԵՏ ԳՐՈՒԹԵԱՆ

Յետ գրութեան կ'ըսուի այն մասը զոր կը յաւելունք երբեմն նամակին և ստորագրութեան յետ աւարտման :

Այսպիսի յաւելումներէ առաջ տողին սկիզբը կը գրուին Յ . Գ . գիրերը որ կը նշանակեն յետ գրութեան : Պէտք է գիտնալ որ այսպիսի յաւելում աւագ անձանց գրուած նամակներու մէջ անվայել է :

7. ԱՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ստորագրութիւնը ցուցնելու համար է թէ ով է գրող նամակին , և կը գրուի , յետ աւարտման նամակին , ի ստորեւ դէպ յաջ , հանդէպ թուականին եթէ թուականը գրուած է ի ստորեւ , և կը պարունակէ նամակագրին պատուոյն և աստիճանին համեմատ խոնարհական կամ յարգական ածական մը , նամակագրին անունը , մականունը , տիտղոսը կամ պաշտօնին և կամ արուեստին անունը . զոր օրինակ .

Հնազանդ որդի ձեր Ա . Ա . աշակերտ
այս անուն վարժարանի :

Առ աւագ և մեծարոյ անձինս գրուած նամակներու մէջ ստորագրութիւնը շատ վար կը գրուի : Թուականը և ստորագրութիւնը պէտք չէ մոռնալ : Այսպիսի մոռացում մը նշան է համբակութեան , և կրնայ վրաս բերել նամակը գրողին :

8. ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՓԱԿԵԼ ԿԱՄ ԾԱԼԵԼ

Նամակներ կը ծալուին երկայն քառակուսի ձևով . իսկ կարեւոր նամակներ կամ աղերսագիրք կը ծալուին ի չորս և պահարանի մէջ

կը գրուին : Որ և իցէ նամակ պահարանով
զրկել պատիւ է անձին առ որ կ'ուզուի նա-
մակը :

9. ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԿՆՔԵԼ

Առ աւագ և մեծարոյ անձինս գրուած
նամակներ կը կնքուին կարմիր կնքամոմով .
իսկ սովորական նամակներու համար կնքոյ
նշխար կը գործածուի : Սգաւորներէ և առ
սգաւորս գրուած նամակներու համար կնքա-
մոմը կամ նշխարը պարտի լինել սեւ : Երբ
կնքամոմ կը գործածուի , պարտ է ջանալ
նամակին վրայ այնչափ մոմ կաթեցնել որ քան
զտարածութիւն կնքոյն քիչ աւելի ըլլայ ,
այնպէս որ գրոյձին բոլորտիքը բարակ շրջա-
նակ ձեւանայ . խոշոր և թանձր կտոր կնքա-
մոմ նամակին վրայ տգեղ է և համբախու-
թեան նշան :

10. ՀԱՍՅԷ ՆԱՄԱԿԻ

Հասցէ կ'ըսուի ինչ որ կը գրուի նամակին
վրայ յետ փակման նամակին : Հասցէին մէջ
կը յիշուին անուն , մականուն , տիտղոս և
արուեստ անձին առ որ կը գրուի նամակը ,
նաեւ անուն քաղաքին կամ տեղւոյն ուր պի-

տի երթայ նամակը : Տեղւոյն անունը կը գրու-
ուի միշտ ի խոնարհ գէպ յաջ , այսպէս .

Առ մեծապատիւ Տէր , Գարեգին Կամարեան

Ի ՎԱՆ

Սովորութիւն է նշանակել , յետ անուան
քաղաքին եւ անձին առ որ կը գրուի նա-
մակը՝ փողոցին անունը և տան թիւը , եթէ
այս վերջինք ծանօթ են :

11. ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ԿԱՐԳԻ ԱՆՁԱՆՅ
ՀԱՄԱՐ ՎԵՐՆԱԳՐԻ , ՊԱՏՈՒԱՆՈՒԱՆ ԵՒ
ՀԱՍՅԷԻ ԶԵԻՆԸ

Վ Ե Ր Ն Ա Գ Ի Ր

Կայսեր կամ թագաւորի . Մեծափառ , կամ ,
Վեհափառ Տէր :

Իշխանի . Հոյակապ իշխան :

Ազնուականի . Ազնուազարմ Տէր :

Պաշտօնի տէր անձանց . Բարձրապատիւ Տէր :

Պատուաւոր անձանց . Մեծապատիւ Տէր :

Հասարակ քաղաքացւոյ . Սիրելի և պատուական
Տէր :

Տեխնոլ և Օրիորդի . Ազնիւ Տիկին , կամ , Օրի-
որդ :

Կաթուղիկոսի . Գերերջանիկ Հոգեւոր Տէր :
 Պատրիարքի . Արհիապատիւ Արքազան Տէր :
 Արքեպիսկոպոսի կամ Եպիսկոպոսի . Ամենապատիւ
 սրբազան Տէր :
 ԱբբաՏօր . Գերապատիւ Արքահայր Տէր :
 Վարդապետի . Յարգոյապատիւ Տէր :
 Քահանայի . Յարգելի և պատուական Տէր :

**ՊԱՏՈՒԱՆՈՒՆ ԿԱՄ ՎԵՐԱԳԻՐ ԳՈՐԾԱԾԵԼԻ
 Ի ՆԱՄԱԿԻՆ**

Կայսեր կամ Թագաւորի . Կայսերական , կամ ,
 Արքայական վեհախառութիւն ձեր :
 Իշխանի . Հոյակապ տէրութիւն ձեր :
 Ազնուականի . Ազնուազարմ տէրութիւն ձեր :
 Պաշտօնի տէր անձին . Բարձրապատիւ տէրու-
 թիւն ձեր :
 Պատուաւոր անձին . Մեծապատիւ տէրութիւն
 ձեր :
 Հասարակ քաղաքացոյ . Պատուական տէրութիւն
 ձեր :
 Տեկնոջ և Օրեորդի . Ազնուութիւն ձեր :
 Կաթուղիկոսի . Գերերջանիկ Հոգեւոր տէրու-
 թիւն ձեր :
 Պատրիարքի . Արհիապատիւ տէրութիւն ձեր :
 Արքեպիսկոպոսի , կամ Եպիսկոպոսի . Ամենապա-
 տիւ տէրութիւն ձեր :

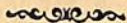
ԱբբաՏօր . Գերապատիւ տէրութիւն ձեր :
 Վարդապետի . Յարգոյապատիւ տէրութիւն
 ձեր :
 Քահանայի . Յարգելի տէրութիւն ձեր :

ՕՐԻՆԱԿԻ ՀԱՍՏԵՒ

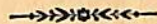
Կայսեր կամ Թագաւորի . Առ Մեծաղօր և Վե-
 հափառ Ա. Ա. Կայսր , կամ , Ինքնակալ ,
 կամ , Թագաւոր :
 Իշխանի . Առ Հոյակապ Տէր և Իշխան Ա. Ա. :
 Ազնուականի . Առ Ազնուազարմ Տէր Ա. Ա. :
 Պաշտօնի տէր անձին . Առ Բարձրապատիւ Տէր
 Ա. Ա. Խորհրդական , և այլն :
 Պատուաւոր անձին . Առ Մեծապատիւ Տէր Ա. Ա. :
 Հասարակ քաղաքացոյ . Առ Պատուական Տէր Ա. Ա. :
 Տեկնոջ և Օրեորդի . Առ Ազնիւ Տեկին , կամ ,
 Օրիորդ Ա. Ա. :
 Կաթուղիկոսի . Առ Գերերջանիկ Հոգեւոր Տէր
 Ա. Ա. Կաթուղիկոս եւ այլն :
 Պատրիարքի . Առ Ամենապատիւ Արքազան
 Տէր Ա. Ա. , Պատրիարք եւ այլն :
 Արքեպիսկոպոսի կամ Եպիսկոպոսի . Առ Ամենա-
 պատիւ Տէր Ա. Ա. , Արքեպիսկոպոս ,
 կամ Եպիսկոպոս , եւ այլն :
 ԱբբաՏօր . Առ Գերապատիւ Տէր Ա. Ա. Ար-
 քահայր , եւ այլն :

Վարդապետի . Առ Յարգոյապատիւ Տէր , Ա.
 Ա. Ծայրագոյն Վարդապետ , կամ , Գա-
 րողիչ , եւայլն :
 Քահանայի . Առ Յարգելի Տէր Ա. Ա. Աւագե-
 րէց , կամ , Քահանայ , եւայլն :

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ն Ա Մ Ա Կ Ք Մ Ա Ղ Թ Ա Ն Ա Յ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Որդիք մանաւանդ կը գրեն մաղթանաց նամակներ մեծ զգուշութեամբ և յարգանօք առ ծնողս իւրեանց ի սկզբան տարւոյ կամ ի տարեդարձի ծննդեան կամ անուաննոցա : Յորդւոց առ ծնողս գրուած նամակներու գըլխաւոր նպատակն է ցուցնել զիւրեանց յառաջընթիւնն անցեալ տարւոյ մէջ , վասն զի կը հաւատան թէ ծնողաց համար չկայ բան մը այնպէս ցանկալի և պատուական , ինչպէս տեսնել թէ որդիք կը զարգանան ոչ մտքմնով միայն այլ և մտօք , և թէ արդարեւ կ'օգտին դաստիարակութենէն որ կը տրուի նոցա :

Որ հեռի են ի ծնողաց՝ կը մաղթեն նոր տարին նամակաւ . իսկ որ մօտ են ծնողաց իւրեանց , ընդհանրապէս մեծ և ազնիւ թըղթոյ վրայ գրելով իւրեանց մաղթանքը՝ կ'ընթեռնուն զայն նոր տարւոյն օրը կամ նախընթաց երեկոյին ի լուր ծնողաց :

Նոր տարւոյ նամակներու մէջ գրողն պար-

տի յիշել նախ զարժանաւորութիւն և զերախտիս անձին առ որ կը գրէ , և ապա ասել թէ ի մեծարանաց և յերախտագիտութենէ եկած էի գրել , ոչ թէ հետեւելու համար սովորութեան՝ որմէ օգուտ քաղած է միայն իբրեւ պատեհ առ թէ իւր պարտքը կատարելու : Ի վախճանի պարտի խնդրել յանձնէ առ որ կը գրէ՝ չդադրեցունել զերախտիս իւր և զսէր : Այս բանք կը ըսուին մանաւանդ երբ անձն առ որ կը գրուի՝ մեծարոյ ոմն է և բարերար :

1839-92

Իսկ մտերիմ բարեկամներէ կամ ի հաւասարից առ միմեանս գրուած մաղթանաց նամակներու ոճը տարբեր է , այսինքն զուարթ և ընտանեկան քան ծանր և յարգական . բաւական է պարզութեամբ և համառօտիւ մաղթել միայն երջանիկ տարի : Կատակ անգամ կրնայ մտնել , եթէ ընտանութիւնը կը ներէ , և գրողին հանճարը կրնայ հաճոյսոյնէ կատակը : Չէ պարտ մտանալ սակայն թէ բռնազրօսութիւն և սեթեւեթ , այսինքն աւելորդ զարդ , ցուրտ և ծաղրելի , շատ անգամ նաեւ զզուելի կընեն գրուածը , թէ ծանր ըլլայ ոճն և թէ զուարթ . ինքնին բղխելու են բանք , ոչ թէ փնտռուելու կամ ստեղծուելու են :

Ա. ՆԱՄԱԿԻ ԵՈՐ ՏԱՐԻՈՑ

1. Մանուկ որդի որ հեռու տեղ դպրոց է՝ առ ծնողս իւր :

36836-66

Սիրելի ծնողք իմ .

Շատ կը փափաքէի ձեր քով գտնուիլ նոր տարւոյ օրը , յայտնելու համար սէրս և շնորհակալութիւնս առ ձեզ : Այսու պատեհութեամբ պիտի խոստանայի հնազանդութիւն առ ձեզ , հանդարտութիւն և իմաստութիւն ի վարս , և ջանք և յարատեւութիւն յուսման : Եւ որովհետեւ հեռու գտնուելով չեմ կարող յայտնել ձեզ զայսոսիկ անձամբ , կը փութամ ահաւասիկ կատարել դրով : Ընկալարուք ուրեմն , սիրելի ծնողք , ձեր մանուկ որդւոյն անկեղծ փափաքը , շնորհելով փոխարէն զօրհնութիւն ձեր , որով միայն կը յուսամ կատարել բարի առաջադրութիւններս յառաջիկայ տարւոջ , և առնել զձեզ ուրախ և գոհ :

Հնազանդ որդի ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

2. Հեռու տեղ ուսում սորվող երեցագոյն որդի
առ ճտողս իւր :

Սիրելի ծնողք .

Բարի որդւոյ պարտք է յայտնել նոր
տարւոյ օրը սէր և շնորհակալութիւն առ
հայր և առ մայր իւր : Այս պարտքը կը փու-
թամ ահաւասիկ կատարել այս օր, որ կ'աւե-
տէ մեզ նոր տարին : Ապերախտ չեմ, և կըր-
թութիւնը զոր կ'ընդունիմ ձեր խնամով՝ եւս
աւելի երախտագէտ կ'ընէ զիս : Գիտեմ թէ
չեմ կարող այլ ազգ հատուցում ընել ձեր
երախտեաց, բայց եթէ ջանալով լինել այն-
պիսի՝ որպիսի կը փափաքիք տեսնել զիս : Մի
տարակուսիք որ այս ջանքը կ'ընեմ և պիտի
ընեմ միշտ : Եռանդս մեծ է, և կը յու-
սամ չամչցնել զձեզ, այլ մանաւանդ լի-
նել ձեզ արժանաւոր որդի, այնպէս որ
մխիթարուիք տեսնելով թէ ունայն չեղել
ինչ որ ըրիք մինչեւ ցարդ վասն իմ : Հաճե-
ցէք ուրեմն, սիրելի ծնողք, ընդունել փա-
փաքս ձեզ գոհացնելու, և մաղթանքս ձեր
կենաց և երջանկութեան համար : Կը յուսամ
թէ ինչ որ կը գրեմ միամիտ սրտիւ՝ բաւա-
կան է ընուլ զձեզ ուրախութեամբ և մխի-
թարութեամբ և ընդունել տալ ինձ զօրհ-
նութիւն ձեր, որում կը սպասեմ իբրեւ

Խոնարհ և հնազանդ որդի

(Թոռակոն)

Ա. Ա.

3. Այլ օրինակ 'սոյն 'սիւթոյ :

Սիրելի հայր իմ և մայր .

Յուսամ թէ այս նոր տարւոյ արեւը ողջ
առողջ պիտի տեսնենք դուք և ես, և այս
մեծ ուրախութիւն է վասն իմ. ցաւ է ինձ
սակայն որ այն ցանկալի առաւօտը պիտի ան-
ցունեմ ձեռնէ հեռու : Ոչ թէ, ինչպէս անց-
եալ տարիներ, նոյնպէս այս տարի, կարող
պիտի ըլլամ զարթուցանել զձեզ այն առաւօտ
համբուրիւ և մաղթանքս, այլ այն երջանիկ
օրը, և բարէ, բոլոր տարին իսկ պիտի ան-
ցունեմ առանց տեսանելոյ զձեզ և վայելելոյ
ձեր դուրծը : Ուստի ոչ այլ ինչ մնայ ինձ, բայց
եթէ այսու համառօտ գրով մաղթել ձեզ
այս նոր տարին, ոչ ի սովորութենէ, այլ ի
սիրոյ և ի շնորհակալութենէ, և խնդրել յերկ-
նուստ վասն ձեր յաջողութիւն, հանգիստ և
ուրախութիւն : Գիտեմ թէ որպէս ինձ, նոյն-
պէս ձեզ ծանր է այս բաժանումն, զոր կը
թեթեւցնէ միայն յոյսը թէ պիտի շնորհուի
մեզ տեսանել զմիմեանս, և վայելել երջա-
նիկ օրեր : Այս երջանկութեան համար ես կը
ջանամ ընել ինչ որ կարող եմ, որպէս զի
չվրիպիք դուք ձեր ակնկալութենէն որ է
տեսնել զիս բարի, հնազանդ և յառաջա-
դէմ, և ես՝ ի համբուրելոյ զձեզ ողջ և ա-

ուող յերջանկութիւն ինձ, որ թէպէտ հեռի
ի ձէնջ, սակայն հոգևով մօտ առ ձեզ կը
մատչիմ ի համբոյր ձեր աջոյն, խնդրելով
զօրհնութիւն ձեր իբրեւ

Հնազանդ և երախտագէտ որդի

(թոռական)

Ա. Ա.

4. Ա. յլ օրինակ նոյն նիւթոյ :

Սիրելի ծնողք .

Ահա միւս եւս նոր տարի : Ո՛րչափ տարբեր
կ'երեւի ինձ այս տարի անցեալ տարիներէ :
Ուրիշ տարեգլուխներ կը խորհէի թէ նոր տա-
րին ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ կաղանդ , այսինքն
ուտելու , հագուելու , պարգեւ ընդունելու
և ուրախանալու օր : Բայց այս անգամ սկսայ
չատ տարբեր խորհիլ : Հիմա կը զգամ թէ
նոր տարին մտաց և սրտի նորոգութեան ժա-
մանակ է : Մեր պատուական վերակացուն
խրատը շատ ազդեց ինձ : Սուրվեցայ թէ Աստ-
ուած կը չնորհէ մեզ նոր տարի , որպէս զի
ժամանակ ունենանք խորհելու մեր անցեալ
կենաց վրայ , և ուղղել մեր վարքը : Ուստի
կը յուսամ , սիրելի ծնողք , որ այս տարի գոհ
պիտի լինիք յինէն : Եթէ մինչեւ ցարդ այն-
պիտի էր վարքս որ ձեզ ցաւ և գոգոհութիւն
տուի , ներում կը խնդրեմ , և կը խոստանամ
ջանալ այսուհետեւ ուղղել թերութիւններս ,
և այսու գոնէ թեթեւ հատուցում ընել ձեր
այնչափ վաստակոց և ճգանց վասն իմ :

Առաջադրութիւններս բարի են . անդրդ-
ուելի մնալու համար կարօտ եմ ձեր ազօթից
և օրհնութեան : Մաղթելով ձեզ երկար
կեանք և ամէն երջանկութիւն , համբուրեմ
յարգանք զաջ ձեր :

Հնազանդ որդի ձեր

(թոռական)

Ա. Ա.

5. Ա. յլ օրինակ նոյն նիւթոյ :

Սիրելի ծնողք .

Ձեր նոր տարուոյ ընծային զոր ընկալայ չը-
նորհակալութեամբ՝ չէի կարող լաւագոյն փո-
խարէն ընել , բայց եթէ զրկելով ձեզ դժա-
գրութիւն մը որ իմ ձեռագործս է : Հաճե-
ցէք ընդունել զայս , սիրելի ծնողք , ոչ մի-
այն իբրեւ երախայրի փութոյս և յառաջա-
դիմութեանս , այլ իբրեւ ապացոյց թէ կը
ջանամ գոհ ընել զձեզ զարգանալով օր ըստ
օրէ յուսման և ի բարի վարս : Այսու առթիւ
կ'իմացնեմ ձեզ նաև , որ ի սկզբան տարուոյս
առաջադրած եմ ունենալ ընտիր վարք , զոր
գիտեմ թէ կը փափաքիք տեսնել յիս առա-
ւել քան զայլ ամենայն ինչ :

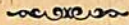
Ոչ միայն գիր , այլ և իմաստ և լեզու նա-
մակիս՝ իմ է , և շանացած եմ ըստ կարի ա-
զատ գործել զայն թերութենէ : Համբուրե-

ցէք ուրեմն հողւով ձեր որդիքն և տուք զօրհնութիւն ձեր, որպէս և ես կը համբուրեմ հողւով կաթողին զաջ ձեր:

Հնազանդ որդի ձեր

(Թուական)

Ա. Ա.

6. Ի պատանայ՝ առ ծնողս խր:

Սիրելի հայր իմ և մայր.

Մեծամեծ պարտականութիւններէս միոյն մէջ պահած պիտի համարէի զիս, եթէ ի սկզբան նորոյ տարւոյս չյայտնէի ձեզ սէրս և երախտագիտութիւնս որ առ ձեզ: Ընկալարուք ուրեմն, իղձս և աղերսս ձեր առողջջութեան և երջանկութեան համար: Իցիւ լսէր ինձ ամենակալն և տայր ձեզ անմուայլ օրեր: Իցիւ յերկարէին աւուրք ձեր յերջանկութիւն մեր գերգաստանին, մանաւանդ ինձ զոր կարօտ եմ միշտ ձեր խրատուն և պաշտպանութեան: Իւրաքանչիւր ատրի աճեցնելով հասակս կ'աճեցունէ նաեւ շնորհակալութիւնը զոր պարտիմ ձեզ այն ամենայն աշխատութեանց և նեղութեանց համար զորս յանձն կ'առնուք կամաւ վասն իմ: Մոռացկոտ չեմ և ոչ ապաշնորհ. երախտագիտութիւնը կը զօրացնէ յիս սէրը զոր ունիմ ի բընէ առ ձեզ իբրեւ որդի:

Հաճեցէք, սիրելի ծնողք, որ համբուրեմ ձեզ հողւով այնու ջերմութեամբ զոր պիտի տեսնէիք յիս, եթէ այսպիսի ուրախալի օր մը մօտ գտնուէի ձեզ մարմնով:

Խորին մեծարանօք եմ

Հնազանդ որդի ձեր

(Թուական)

Ա. Ա.

7. Յամուսացեալ որդւոյ՝ առ ծնողս խր:

Սիրելի ծնողք.

Ահա եկաւ օրն որ կ'իմացնէ ինձ թէ պարտական եմ յայտնել սէրս և երախտագիտութիւնս որ առ ձեզ: Տարիները փոխանակ նուազեցնելու կ'աճեցունեն բարի որդւոց բընական սէրն առ ծնողս իւրեանց: Ուրախ եմ որ կը գտնեմ զիս ի թիւ այսպիսի որդւոց: Արդարեւ, սիրելի ծնողք, որչափ կը զօրանան հասակիս հետ մտաւոր կարողութիւններս, այնչափ աւելի կը ճաննամ ձեր յարգը: Ձեր բարութիւնը և իմաստութիւնը յայտնի կը տեսնեմ, և կը զգամ որ այժմու համետ և երջանիկ կեանքս արդիւնք է ձեր օրինակին և խրատներուն զորս վայելցի ի մանկութենէ: Միով բանիւ, գիտեմ թէ ինչ որ ունիմ և կը վայելեմ, առաքինութիւն, բարի համբաւ, կրթութիւն, հարստութիւն,

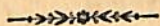
ունիմ' ձեր միջոցաւ և ձենէ : Անտարակոյս կը հաւատաք թէ անկեղծաբար կը խօսիմ', և թէ անջինջ է և պիտի մնայ յիշատակ ձեր ի միտս իմ' : Երանի թէ կարող լինէի և ես այնպէս կրթել զաւկներս , ինչպէս կրթեցիք դուք զիս :

Այսպէս կը խորհի և կը զգայ նաեւ կինս որ ընդ իս միաբան կը մաղթէ ձեզ երկայն և երջանիկ օրեր : Փոքրիկ Միհրանս որ միշտ կը յիշէ զձեզ՝ շատ տխուր է որ չէ կարող ընդունել իւր բարի հաւուն և սիրելի հանւոյն գգուանքը : Բոլոր տամբ սղջունելով զձեզ կաթոգին , կը մնամ ի սերտ սրտէ

Խանդակաթ որդի ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

8. Յորդոյ՝ առ. հայր իւր :

Սերելի հայր .

Գիտնալով ձեր սիրոյն սաստիկութիւնն առ իս , չեմ ուզեր կորուսանել որեւիցէ պատեհութիւն յայտնելոյ շնորհակալութիւնս առ ձեզ : Եւ ինչ աւելի մեծ պատեհութիւն քան առաջին օր տարւոյն , զոր սովորութիւնը նըուիրած է մաղթանաց և շնորհաւորութեան : Ուստի մաղթելով ձեզ այսօր ամէն բարիք որոց արժանի էք՝ կը խնդրեմ փոխարէն զօրհ-

նութիւն ձեր միայն , սիրելի հայր . պատուական է ինձ այն քան զայլ ամենայն պարգեւ : Տարակոյս չունիմ' թէ չէք զլանար ինձ զայս պարգեւ , քանզի կը լսեմ թէ գոհ էք յինէն , և ուրախութեամբ կը յիշէք զիս : Արդարեւ եթէ ունիմ' գովելի բան մը սա է որ պատրաստ եմ ընել ինչ որ կը պահանջուի բարի զուկէ մը , այն է՝ ջանալ հետեւիլ իւր հօր բարի օրինակին , և որեւիցէ անվայել գործով չբերել արատ համբաւոյ նորա : Ապաքէն ծանր էր ինձ հեռու գտնուիլ ձենէ , բայց յանձն առի այս բաժանումը , և կ'ուզեմ քաջութեամբ համբերել ամենայնի հնազանդելու համար ձեզ , որպէս զի ուսմանս տարիներն ըստ արժանւոյն լրացնելով եղէց ձեզ արժանի որդի , մինչեւ մտնեմ միւսանդամ ընդ հայրենի յարկաւ վայելելու երջանիկ օրեր , որոց անձկանօք սպասելով , եմ սիրելի հօրդ

Հաւատարիմ և հնազանդ որդի

(Թուակն)

Ա. Ա.

9. Ուսոր կամ դուսոր առ. հայր կամ առ. մայր իւր :

Սերելի հայր , կամ , մայր .

Անհամբերութեամբ կը սպասեմ միշտ այն օրուան յորում սովոր են որդիք յայտնել սէր և շնորհակալութիւն առ ծնողս իւրեանց :

Այս ցանկալի օրը տարեգլուխն է, որ շնորհեցաւ մեզ անգամ մի եւս: Սէր և շնորհակալութիւն յայտնել առ ծնողս պարտականութիւն համարուած է, բայց ինձ հաճոյք է այս մանաւանդ քան պարտք: Հաճոյք է, կարծեմ և ձեզ ընդունել սէր և շնորհակալութիւն յինէն, որ կը յաւելում առ այն նաեւ բարի վարուց խոստումն բոլոր տարւոյ համար: Չեմ գիտեր թէ կրցայ արդեօք մինչեւ ցարդ գոհ ընել զձեզ. գիտեմ սակայն թէ տարուէ տարի կ'աւելնայ յիս փափաք առաքինութեան յուրախութիւն ձեր: Ի՛նչ երջանիկ պիտի լինիմ, եթէ ձեր ամէն նամակէն իմանամ թէ գոհ էք յինէն: Այս բախտն ունենալու համար պատրաստ եմ ամէն բան ընել, սիրելի հայր, կամ, մայր, և կը յուսամ թէ այս ջանքս բաւական է վայելել տալու ինձ զձեր հաճութիւն:

Օրհնեցէք ուրեմն, սիրելի հայր, կամ, մայր, այս տողերն արտասուօք և սիրով գըրող ձեր որդեակը, որ է և եղիցի միշտ ձեզ
 Հաւատարիմ և հնազանդ որդի,
 կամ, դուստր

(Թոսակն)

Ա. Ա.

10. Հեռու տեղ ուսում ստովոյ դուստր՝ առ մայր իր:

Բարի և գթած մայր իմ.

Որչափ խիստ է ինձ հեռու գտնուիլ ձեռնէ տարւոյ այն օրը յորում ամէն դուստր կը փութայ յայտնել սէր և շնորհակալութիւն առ մայր իւր խանդակաթ: Աւաղ որ ստիպուած եմ անկենդան թղթով ըսել ինչ որ պիտի ըսէի կենդանի բարբառով: Կ'աղաչեմ սակայն, սիրելի մայր, երբ եղբարքս և քոյրս կու գան բանիւ մաղթել ձեզ նոր տարին, զիս եւս հոգւով համարեցէք ձեզ մօտ, և մատուցեալ ի համբոյր լի գորովով: Կը յուսամ թէ չեմ անարժան այս շնորհաց, իբրեւ միշտ ձեզ երջանկութիւն մաղթող և ձեր օրինակին հետեւող դուստր: Խնդրելով ուրեմն զօրհնութիւն ձեր իբրեւ միմիայն մխիթարութիւն ինձ այս օտարութեան մէջ, եմ խորին յարգանօք

Հնազանդ դուստր ձեր

(Թոսակն)

Ա. Ա.

11. Նոր տարւոյ մտաթանք որդւոյ առ հայր ,
կարգացուելու համար :

Սիրելի հայր իմ .

Ի՛նչ երջանկութիւն է ինձ այսպիսի դե-
ղեցիկ օր մը դաւ յայտնել ձեզ սէր և շնոր-
հակալութիւն : Թէպէտ ինչ որ պիտի ըսեմ՝
ամէն օր կը կրկնեմ սրտով , տարակոյս չկայ
սակայն թէ օրս այս , իբրեւ սկիզբն նորոյ
տարւոյ , աւելի ազգեցութիւն պիտի տայ
խօսքիս :

Ուրիշ ընծայ չեմ սպասեր այսօր ձենէ ,
բայց միայն զօրհնութիւն ձեր , ինչպէս որ
իմ միակ ընծայս է բարի վարուց խոստում ,
որ կարծեմ ձեզի համար եւս քան զայլ ամե-
նայն ինչ պատուական է : Այո , սիրելի հայր ,
այսօրուքնէ պիտի սկսիմ արդեամբ ցուցնել
թէ չեմ անարժան որդի , և թէ ինչ որ ըրիք
ցարդ վասն իմ՝ չեղեւ և պիտի չլինի ընդու-
նայն :

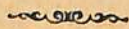
Օրհնեցէք ուրեմն , հայր , ձեր սիրելի որ-
դին որ ահա կը մատչի համբուրել զա՛յ ձեր :

ԿԵՅՅԷ ՍԻՐԵԼԻ ՀԱՅՐՍ

Խոնարհ և հնազանդ որդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

ՆԱՄԱԿԻ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌ ԱԶԳԱԿԱՆՍ

12. Մանուկ մի՛ առ հաւ իւր :

Սիրելի հաւս .

Կը սիրեմ զձեզ , և սէրս կը յաւելու օր
քան զօր , և , ինչպէս կը յուսամ , միշտ պի-
տի սիրեմ , ցորչափ դուք և ես ողջ ենք :
Ոչ հասակս և ոչ գիտութիւնս կը ներեն ինձ
քան զայս աւելի բան մը ըսել ձեզ : Ըսի , ինչ
որ սիրտս և լեզուս ազգեցին ինձ : Հաճեցէք
ուրեմն ընդունել , սիրելի հաւս , ձեր մանուկ
թուան այս առաջին դիրք զոր տկար հան-
ձարս կը մատուցանէ ձեզ իբրեւ երախայրի :
Այամ փոխարէն ոչ այլ ինչ կը խնդրեմ ձե-
նէ , եթէ ոչ աղօթք և օրհնութիւն , որով
կը յուսամ լինել բարի , և սիրելի ձեզ , պա-
տուական հաւուս :

Ողջ լերուք , և օրհնեցէք զիս իբրեւ ձեր
հնազանդ թուր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

13. Մանուկ մի՛ առ հօրեղբայր խր :

Սիրելի հօրեղբայր .

Չկրնալով այս նոր տարին անձամբ մաղթել ձեզ , ինչպէս կը փափաքէի , կը դիմեմ ի դեր , թէպէտ գիտեմ թէ դիրը բաւական չէ կատարել ինչ որ կարող է լեզուն : Նա՛ լեզուն իսկ շատ անգամ անբաւական է լինել թարգման սրտին : Բայց դուք , սիրելի հօրեղբայր , որ գիտէք արդէն սիրաս , ուրիշ բան չէք փնտռեր : Եթէ կը հաճի Աստուած ընդունել աղօթքս ձեզի համար , անտարակոյս պիտի տեսնէք շատ երջանիկ տարիներ , և ձեր աղօթից համեմատ նաեւ ես՝ որ եմ խանդակաթ եղբօրորդի ձեր

(թոռակն)

Ա. Ա.

14. Առ կնքահայր , կամ , կնքամայր :

Սիրելի կնքահայր , կամ , կնքամայր .

Մէրս և շնորհակալութիւնս որ առ ձեզ՝ յայտնելու իբրեւ պատեհ ժամանակի , կը սպասէի տարւոյ առաջին առուր : Արդարեւ , յետ ծնողացս , աշխարհիս վրայ ո՞վ կայ զոր պարտական եմ սիրել և մեծարել իբրեւ զձեզ : Ուխտը զոր ըրիք առաջի Աստուծոյ

յաւուր յորում ընկալայք զիս աւազանէն՝ կատարեցիք հաւատարմութեամբ , հոգ տանելով ինձ իբրեւ որդւոյ : Քաջալերութիւն , խրատ , յանդիմանութիւն չինայեցիք երբ հարկ եղաւ , և սրչափ վտանգներէ ազատեցայ ձեր խնամով . ինչպէս ուրեմն չսիրեմ և չյարգեմ զձեզ , սիրելի կնքահայր , և չհամարիմ ինձ պարտք յայտնել շնորհակալութիւնս , և մաղթել ձեզ երկար կեանք և յաջողութիւն այսպիսի նշանաւոր օր :

Հաճեցէք ուրեմն , սիրելի կնքահայր , ընդունել ինչ որ կ'ըսեմ իբրեւ անկեղծ սրտի նուէր , դիմնալով որ եմ

Հնազանդ և խոնարհ սան ձեր

(թոռակն)

Ա. Ա.

15. Առ մտերիմ բարեկամ :

Սիրելի բարեկամ .

Յայնպիսի օր մը որ օտարք անգամ կը փութան մաղթել իրարու ամէն օրհնութիւն , բարեկամաց լուել ըստ իս մեղադրելի է : Գիտեմ , պիտի ըսէք . հաճոյ չէ ինձ սովորութիւն մը որ լոկ ձեւ է , և զոր կատարողը լեզուն է մանաւանդ քան սիրտը : Մակայն մեծտերիմ բարեկամաց համար որպիսի եմք մեք , նոր տարին չեմ համարիր ես սովորութեան

օր , այլ պատեհութիւն միայն զոր չեմ ուզեր փախցունել , ապա թէ ոչ յաջողութիւն և երկար կեանք ըղձանալ ձեզ ամէն աւուր գործ է վասն իմ , ոչ թէ միոյ աւուր միայն ի տարուջ : Ի վերայ այսր ամենայնի , եթէ պընդէք տակաւին թէ այս սովորութիւն բարեկամաց համար չէ , չէք կրնար սակայն չընդունել գիրս գէթ իբրեւ նշան թէ բարեկամութիւնս առ ձեզ դեռ այնպէս հաստատուն է , ինչպէս մինչ գրեթէ ամէն օր անբաժին էինք յիրերաց : Բայց , թէ ախորժիք թէ ոչ , ես պիտի յամառիմ դարձեալ ըսել . երջանիկ նոր տարի , ողջ լեր , սիրելի բարեկամ , ոչ միայն յուրախութիւն գորովայի ամուսնոյդ և աննման որդւոցդ որոց ճշմարիտ երջանկութիւն ես , այլ և ինձ որ եմ սիրելոյդ .

Մտերիմ բարեկամ

(Թոռական)

Ա. Ա.

16. Հայր ոմն առ դաստիարակ որդոյն՝ հանդերձ ընծայի :

Տէր .

Որդւոյս դաստիարակութեան համար փոյթ և խնամք ձեր պարտական կ'ընեն զիս չնորհակալ լինել ձեզ միշտ , և դիտնալով թէ այս պարտականութենէ չեմ կրնար ազատիլ չնորհակալութեամբ միայն , արդէն դասած

եմ զձեզ ի թիւ և ի գլուխ սիրելի բարեկամաց իմոց : Եթէ կ'ընծայէք յարգ այս բարեկամութեան , հաճեցէք ընդունել փոքրիկ ընծայս , որ է գիտութեանց և արուեստից նոր հրատարակուած երկհատոր բառարանէն մի օրինակ ամբողջ կաշեկազմ կարմիր այծեմորթէ , ծանր ոսկեզօծ : Կը յուսամ թէ այս գիրքը հաճելի պիտի ըլլայ ձեզ ոչ միայն իբրեւ ընտիր գործ , այլ և իբրեւ նուէր անկեղծ բարեկամի և զարդ ձեր մատենադարանին որ սակաւ բայց ընտիր գրեհով անուանի է : Մի կարծէք սակայն , տէր , թէ կը համարիմ զայս բաւական ի հատուցումն ձեր խնամոց զոր ընծայիս հարիւրապատիկն անդամ չէ կարող փոխարինել : Հանդերձ այսու կը մաղթեմ ձեզ այսպիսի շատ և երջանիկ տարիներ յուրախութիւն այնչափ պատանեկաց որոց էք ոչ դաստիարակ միայն , այլ և հայր :

Հաճեցէք , տէր , ընդունել մաղթանքս և չպակեցնել խնամքը զոր կը ցուցնէք մեր որդեկին Տիրանայ , որ երջանիկ է մանաւանդ դաստիարակ ունենալուն համար զձեզ , ինչպէս նաեւ ես՝ որ եմ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

17. Առ բարերար որ :

Տէր .

Տարեգլխոյ նամակներ , գիտեմ , շատ անգամ ձանձրալի են , բայց եթէ գիտնայի թէ իմն եւս տաղտկալի պիտի թուէր ձեզ , պիտի չուզէի տակաւին ետ կենալ ի գրեւոյ այս սակաւ տողերն ի սկզբան տարւոյս , որ պատեհ ժամանակ է ինձ տալ ձեզ մի անգամ եւս շնորհակալութեանս ապացոյցը : Գիտէք պարտականութիւնս առ ձեզ , բայց միթէ գիտէք նաեւ թէ ինչ մեծ հաճութեամբ կը յիշեմ միշտ այս պարտականութիւնը , որում եթէ հատուցում ընել չեմ կարող , կարող եմ գէթ յայտնել թէ չեմ երախտամուաց , այլ միշտ աղօթող առ ամենակալն շնորհել զձեզ աշխարհի շատ տարիներ առողջ և երջանիկ ի միթարութիւն ոչ ձերայոց միայն , այլ և ինձ որ եմ

Խոնարհ և հնազանդ ծառայ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

18. Յուանքէ առ դատարար կամ վարդապետ իւր :

Տէր .

Ապաքէն մեծ է պաշտօն և պատասխանատուութիւն դատարարակի , բայց մեծ է նաեւ պատիւ նորա և յարգ : Իբրեւ զձեզ ի-

մաստուն և խնամոտ դատարարակ արժանի է համարուելու երկրորդ հայր սանուց իւրոց , մանաւանդ ինձ որ լի և լի վայելած եմ ձեռնէ ամէն խնամք , զորս մոռցած չեմ և պիտի չմոռնամ յաւիտեան : Այս կրնաք հաւատալ , գիտնալով զիս ի բնէ շնորհակալու և յիշող երախտեաց , մանաւանդ ձերոցն՝ զորս համառօտիւ յիշեցի այս նոր տարւոյ առթիւ , ոչ այնչափ ձեզ ի գովութիւն որում կարօտ չէք , որչափ ի յայտնել սիրտս : Ինչ որ եմ այսօր , եմ ձեր միջոցաւ , և զամենայն պարտիմ ձեզ , ահա խորհուրդս . իսկ մաղթանքս վասն ձեր յերկնից զինչ կարէ լինել եթէ ոչ երկայն և երջանիկ կեանք մինչեւ ի պարարտ ծերութիւն ուրախութեամբ լի՝ շատերուն երջանկութեան համար օգտակար և բաղմարդիւն կենաց յիշատակաւ :

Կը խնդրեմ , տէր , այս մաղթանաց հետ հաճեցէք ընդունել նաեւ դոյզն ընծայս զոր (այս անուն) բարեկամը պիտի մատուցանէ ձեզ յիմ անուն : Ողջ լերուք , և մի մոռանաք

Ձեր շնորհակալու սանն

(Թոռակն)

Ա. Ա.

19. Ա.Ռ. մեծարոյ ոմն :

Տէր .

Աղերս և մաղթանք սիրելւոյ կամ բարեկամի համար ամէն օր կրնայ ընել մարդ , իսկ բանիւ յայտնելոյ պատեհ ժամ ընդհանրապէս այն օրն է որոյ առաւօտուն պիտի ընդունիք նամակս : Սիրոյ և մաղթանաց գիր մը այսպէս կանուխ ձեզ հասցնելու միջոցն ընտրելով , կ'ուզեմ յայտնել թէ ձեզ երջանկութիւն և երկար կեանք մաղթող բարեկամաց մէջ կը բաղձամ լինել առաջին : Յուսամ թէ այս դիտաւորութեամբ աճապարելս բաւական պատճառ է որ շնորհէք ինձ , կամ , լաւ եւս ըսեմ , պնդէք ընդ իս բարեկամութեան կապը զոր ցարդ չկրցաւ խղել պատուոյ և աստիճանի բարձրութիւնն ուր հասած էք ձեր տաղանդներով և առաքինութեամբք : Չեմ գիտեր թէ արդեօք յանդուգն է ձեր բարեկամը կոչուելու փափաքս . բայց եթէ գիտնամ եւս թէ այսպէս է , պիտի յուսամ տակաւին թէ սէրը որ ծածկէ զբազմութիւն յանցանաց , պիտի ծածկէ նաեւ յանդգնութիւնս , եթէ երբէք յադգնութիւն է ցանկալ սիրել զայն որ արժանի է սիրոյ : Բայց ընդէր է ինձ կասկածել . ձեր սիրտը բաւական երաշխաւորութիւն է ինձ

թէ պիտի չմերժուիմ ձեր բարեկամաց դէթ յետինն համարուելէ , և այս բաւ է ինձ որ եմ միշտ

Հաւատարիմ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

20. Ա.Ռ. բարեկամ որ որ ի յաջողութեան է :

Սիրելի բարեկամ .

Երջանիկ նոր տարի : Ուրախ եմ որ մինչեւ ցարդ գուշակութիւններս անվրէպ կատարուեցան վասն քս : Անցեալ տարեգլխոյ նամակաւ մաղթեցի քեզ յաջող ամուսնութիւն և սիրուն մանկիկ մի , քանզի գիտէի թէ խօսեալ (նշանած) էիր : Օրիորդը որ լինելոց էր քեզ կողակից՝ չէի ճանչնար , բայց մարդարեւական հոգիս վկայեց թէ քու սրտիդ համեմատ պիտի ըլլար նա , և եղել իսկ , ինչպէս վերջին նամակէդ իմացայ : Ըսի նաեւ թէ ուստրիկ մը սիրուն և կայտառ՝ նշան պիտի ըլլար ձեր երկոցունց երջանկութեան , միանգամայն կնիք ձեր միութեան կապին . արդ կը ըսեմ թէ ձեր սիրուն Դանիկը կը կատարէ իմ այս երկրորդ գուշակութիւնս : Չարմանօք կ'ըսես նամակիդ մէջ , « Չգիտեմ , մարդարեւական հոգի թէ սրտիդ պարզութիւնն է պատճառ որ ինչ որ կ'ըսես կը կատարուի : » Չես խորհիր բնաւ թէ առաքինութեանցդ համար

է թերեւս որ երկինք հաշտ են ընդ քեզ :
 Նոր և մեծ ձեռնարկութեանդ յաջող ելքը
 ցուց զիս խնդութեամբ . այս յաջողութիւնը
 որո՞ւ տանք . ես կ'ըսեմ թէ անմեղ մանկանդ
 և գրեթէ նոյնչափ անմեղ լծակցիդ բախտին
 պարգեւն է այս : Զիարդ և իցէ , կատակը
 մէկդի , ուրախ եմ , բարեկամ , որ 1881ն եղաւ
 վասն քո նշանաւոր տարի : Ուստի պէտք է որ
 բան մը ընենք . ես հոս տարեգլխոյ նախըն-
 թաց երեկոյին յարեւ ձեր պիտի բանամ ըն-
 տիր շամբանեի գինի , կը խնդրեմ որ դու եւս
 այնպէս ընես : Եւ որովհետեւ դիտեմ թէ ձեր
 օրհնեալ քաղաքը զուրկ է Բաքոսի այս պար-
 գեւէն , Բարսեղ ծառայիս հետ կը զրկեմ ձեզ
 յիշեալ նեկտարէն արկղիկ մի լեցուն . արբ ,
 սիրելի , և ուրախ լեր հանդերձ բարեկամօք ,
 բայց կը խրատեմ , չարբենաք : Դոյզն է ըն-
 ծայս , բայց խորհրդաւոր , և դիտեմ թէ քան
 զայս աւելոյն չես կարօտ : Ընկալայ զքոյսդ ,
 որ են եզան լեզու չորս զոյգ ապխտեալ , ար-
 դարեւ ընտիր տեսակէն , և երկու զոյգ մա-
 ճառակ պանրոյ . շնորհակալութիւն քեզ յի-
 նէն մինչեւ յերկինս , յորմէ կը խնդրեմ երեք
 երկայն և երջանիկ կեանք , մին՝ քեզ , և
 միւս երկուքն անոնց որոց անուաները վերը
 տուի : Ողջ լեր :

Հաւատարիմ քո

Ա. Ա.

(թոսական)

21. Առ բարեկամ որ որ է ի ձախողութեան :

Սիրելի բարեկամ .

Ահա միւս եւս նոր տարի : Երբեմն տարին
 յաջողութեամբ կը սկսի և յաջողութեամբ կը
 վերջանայ . երբեմն եւս սորին հակառակը կը
 պատահի : Ըսել չեմ ուզեր թէ յաջողութիւն
 և ձախողութիւն տարիներէ կախում ունին :
 Կը հաւատանք արդարեւ թէ դիպաց որպի-
 սութիւնն նախախնամութեան կարգադրու-
 թենէն է . բայց և այնպէս կ'ընանք յուսալ
 թէ Աստուած յետ փորձելոյ զմեզ ժամանակ
 մի փոթորիկներով , պայծառ օրեր կը պար-
 գեւէ : Այս շնորհքն արդարեւ երբեմն գրե-
 թէ նոր տարւոյ հետ կը տրուի մեզ : Ուստի ,
 սիրելի բարեկամ , կը հաւատամ և կը յու-
 սամ եւս թէ նախախնամութիւնն պիտի սկսի
 հաշտ ակամբ հայելի քեզ , և թէ՛ դառնու-
 թեան բաժակն զոր քամեցիր մինչեւ ի յատա-
 կըն՝ այս նոր տարւոյ հետ պիտի փոխուի ի
 քաղցրութիւն : Իմ իղձ այս է , և Աստուած
 որ բարին անվարձ չի թողուր՝ պիտի վար-
 ձատրէ համբերութիւնդ յորում սքանչելի
 օրինակ եղեր այս անցեալ երեք տարուան
 մէջ : Այս յոյս և իղձ զոր կը յայանեմ՝ չէ
 առանց հիման . մեծ ուրախութեամբ լսեցի
 թէ տիկնոջդ երկար հիւանդութիւնն որ ա-
 ռաջին օղակն եղեւ ձախողութեանցդ շղթա-

յին՝ սկսած է դառնալ յառողջութիւն : Այս բարեօք սկզբնաւորութիւն եղիցի անտարակոյս նոր և յաջող շղթայի մը առաջին օղակ : Ընկալ, սիրելի բարեկամ, զիղճ բարեկամիդ որ, ինչպէս վշտակից էր քեզ ի ձախողութեան, նոյնպէս ուրախակից լինելոց է ի յաջողութեան՝ իւր համարելով երջանկութիւնդ :

Հաւատարիմ բարեկամ քո
(Թոռական) Ա. Ա.

22. Առ բարեկամ որ առ որ երկար ժամանակէ
հետէ նամակ գրուած չէ :

Սիրելի բարեկամ.

Ուրախ եմ որ նոր տարի մաղթելու սովորութիւն կայ բարեկամաց մէջ : Այս սովորութիւն երբեմն թերութիւններ կը ծածկէ, և ցրտացեալ բարեկամութիւններ կ'արծարծէ : Քան զայս այլ միջոց չէր կարող ծածկել թերութիւնս զոր ահա պարզութեամբ կը խոստովանիմ : Գիտեմ որ վերջին երկու նամակներդ անպատասխանի թողլով, ոչ միայն բարեկամութեան, այլև վայելչութեան դէմ դործեցի : Քերբես կարծեցիր թէ հեռաւորութիւնն ցրտացոյց սէրը, և մոռնալ սուաւ բարեկամութիւնը, մանաւանդ որ երախտիս տեսած եմ քենէ : Կրնաս հիմա ըսել ինձ

աւակական առածը . Անցուկը մոռցուկ եղաւ : Բայց չհարցունես թէ անցուցի օր կամ ժամ առանց յիշելոյ զքեզ, և առանց ըզձանալոյ վասն քո ինչ որ ըզձանալ ջերմագոյն բարեկամի մտքէն հաղիւ կ'անցնի : Զբաղումն, դրժուարին պարագաներ, նաեւ նամակ դրելու ծուլութիւնը զոր ունիմ ի բնէ, պատճառ եղան ժամանակ մի զանց անելոյ դէրս . և երբ յապաղումը յերկարեցաւ, յառաջ եկաւ տեսակ մը ամօթ որ ցարդ կը ծածկէր երեսս կարմիր քողով : Օրհնեալ նոր տարի որ պատուեց այս ամօթը, և կը յուսամ թէ պիտի փարատէ նաեւ այն սեաւ ամպը որ պատեց առ վայր մի մեր բարեկամութիւնը, և որոյ գոլորշին ելաւ իմ ցրտութենէս : Զխարդ և իցէ, ներէ, սիրելի բարեկամ, յանցանքս զոր կը խոստովանիմ, ինչպէս կը տեսնես, միամտութեամբ . և խոստովանեալ յանցանք մը, ինչպէս կ'ըսէ առակը, կէս ներուած է : Ուրիշ բան չի մնար ինձ արդ, եթէ ոչ մաղթել քեզ նոր տարի և երկար կեանք, որպէս զի վաշեմ, ցորչափ կենդանի եմ, քաղցր բարեկամութիւնը որով պատուեցեր զիս, և որոյ տեսելուն կը վիպիաքիմ, խոստովանելով զիս միշտ հաւատարիմ քեզ :

(Թոռական) Ա. Ա.

23. Պատասխանի երկրորդ նամակին :

Սիրելի որդեակ .

Մեծ հաճութեամբ ընթերցայ նոր տարւոյ նամակդ : Աշխատութիւն , առաքինութիւն և ընտանեկան սէր , այս երեք են որ կու տան ճշմարիտ երջանկութիւն : Մեծ մխիթարութիւն է ինձ որ ըրի վասն քո ինչ որ կարող էի ընել , և ուրախ եմ որ օգուտ կը տեսնես դաստիարակութենէ . քան զայս աւելի հատուցում չեմ պահանջեր քենէ : Գիտես որ մեծ երջանկութիւն պիտի ըլլայ ինձ ամուսնացեալ և բախտաւոր տեսնել զքեզ . կը յուսամ թէ նախախնամութիւնը կը պարգեւէ ինձ նաեւ այս շնորհքը , և այն օրը որ այս վաժառքս պիտի կատարուի՝ չէ այնչափ հեռի որչափ թերեւս կը կարծենք :

Բարեաւ մնա , սիրելի որդեակ , վստահ լեր ի սէր հօրդ որ պիտի ըլլայ միշտ աղնուազոյն բարեկամդ ,

Խանդակաթ հայր քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

24. Պատասխանի չորրորդ նամակին :

Սիրելի որդեակ .

Նոր տարւոյ նամակդ մեծ ուրախութիւն տուաւ ինձ : կը գովեմ փոյթդ և բարի առաջադրութիւններդ . գիտցիր որ , եթէ կը յարատեւես ի նոսին , ոչ միայն իմ , այլ և Աստուծոյ օրհնութիւնը կը հանգչի վրադ , և լինիս երջանիկ և օգտակար : Մայրդ և եղբարքդ սիրով կը համբուրեն զքեզ . առաջին առթիւ պիտի զրկեն քեզ խրեանց նոր տարւոյ ընծաներ : Ողջ լեր , սիրելի որդեակ :

Խանդակաթ հայր քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

25. Պատասխանի եօթներորդ նամակին :

Սիրելի որդեակ .

Շնորհաւորութեան նամակդ ժամանակին հասաւ , և մեծապէս մխիթարուեցանք տեսնելով ոգւոյդ աղնուութիւնը . գիտեմ թէ ի սրտէ կը խօսիս : Ուրախ եմ որ դաստիարակութեան յարգը կը զգաս , և օգուտը կը վայելես : Ես ըրի ինչ որ պարտական էի ընել իբրեւ հայր , և նախախնամութեան մեծ շնորհքն է որ անբեր երկիր չսերմանեցի : Այս է որ երջանիկ պիտի ընէ ծերութիւնս : Ինչ

բարիք որ կը մաղթես ինձ՝ զնմանն և աւելին եւս կը մաղթեմ քեզ, կողակցիդ և փոքրիկ Միհրանիդ որոյ կարօտով կը մաշինք, մանաւանդ մայրդ : Փութա մտերս գալ առ մեզ ընտանեօք : Ողջ լեր, սիրելի որդեակ :

Խանդակաթ հայր քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

26. Այլ պատասխանի նոյն նամակին :

Սիրելի որդեակ .

Շնորհակալութեամբ ընկալայ ինչ որ կը մաղթէք, դու, կինդ և մանկիկդ, և ուրախ եմ լսելով որ ողջ և առողջ էք : Արդարեւ բարի ամուսնոյ և իմաստուն հօր արժանի է վարքդ, և կը յուսամ թէ նախախնամութիւնը պիտի տայ քեզ փոխարէն երկայն և երջանիկ օրեր : Արդէն կը վայելես առտնին խաղաղութիւն և խնդութիւն : Առաքինի կընոջ բարեկամութիւնը և որդեկաց սէրը խաղաղ և հաճոյ կ'ընեն կեանքը, և եթէ այս վայելման հետ կայ նաեւ չափաւոր աշխատութիւն, աշխարհ դրախտ է այնպիսոյն :

Դու եւս, սիրելի որդեակ, նաեւ կինդ և որդիդ, ընդունեցէք իղձս ձեր երջանկութեան համար : Եթէ Աստուած կը լսէ աղօթքըս, բոլոր փափաքներդ պիտի լեցուին : Մե-

ծագոյն հաճութիւնս պիտի ըլլայ տեսնել զքեզ առաւել քան զոր ցանկաս լինել : Ողջ լեր, սիրելի որդեակ, ջանա գալ տեսնել զիս ընդ հուպ կնոջդ և որդւոյդ հետ : Ողջոյնս տուր անոնց զորս սերտիւ կը սիրեմ, և վստահ լեր սիրոյս և բարեկամութեանս :

Հայր քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

27. Պատասխանի տասներորդ նամակին :

Սիրելի դուստր .

Սիրոյ և գորովոյ գերդ որով կը մաղթես ինձ նոր տարի՝ ընթերցայ նոյնչափ գորովով : Կը տեսնեմ, դուստր իմ, որ ի մայրենի գրգռուանաց հեռու մնալ ծանր է քեզ, քեզ՝ որ ամէն գգուանաց արժանի ես : Եթէ հեռաւորութիւնը չկրցաւ նուազեցնել սէրն ի քեզ, որչափ եւս առաւել չկարէ նուազեցնել յիս՝ զոր բնութիւնն ըրած է մայր, և մայր անհամեմատ զաւկի մը որպիսի ես դու : Կը խնդրես որ տարւոյն առաջին օրն համարիմ զքեզ ինձ մօտ . գիտցիր, սիրելի դուստր իմ, որ տարւոյն ոչ առաջին օրը միայն, այլ ամէն օր և ամէն ժամ, չըսեմ թէ ամէն բոլոր, մօտ ես ինձ : Համբերէ, սիրելիդ իմ, կը մերձենայ օրն որ զքեզ պիտի դարձունէ անձկայրեաց մօրդ գիրկը : Փոյթ տար ուսման և առող-

Նութեանդ . ինդրուածս Աստուծմէ այս է , նորէն ընդունել զքեզ այնպէս բարի և համեստ , ինչպէս էիր՝ երբ յուղարկեցի զքեզ աստի :

Խանդակաթ մայր քո
(Թուական) Ա. Ա.

28. Պատասխանի երեքտասներորդ նամակին :

Սիրելի եղբօրորդիս .

Նոր տարւոյ նամակդ ընկալայ , և շնորհակալ եմ քեզ վասն բարեաց զորս կը մաղթես ինձ : Գիտեմ թէ լեզուդ սրտիդ պէս է , և ինչ որ կը յայտնես բանիւ՝ կ'ընդունիմ իբրեւ ճշմարտապէս ի սրտէ բղխեալ : Գիտեա որ կը սիրեմ զքեզ իբրեւ զորդի , և կ'ըզձամ վասն քո ինչ որ բարի հօրեղբայր մը կրնայ և պարտի ըզձալ իւր եղբօրորդւոյն : Բարի և իմաստուն լեր , սիրելի , երջանկութիւնը կը հասնի անշուշտ : Երջանկութիւնը ոչ թէ ըզձիւք կը ստացուի , այլ՝ արդեամբ : Ողջ լեր , սիրելիդ իմ , յուրախութիւն և ի պարծանս գերդաստանիդ , և ինձ եւս որ եմ մտերմագոյն բարեկամ քո :

Հօրեղբայրդ
(Թուական) Ա. Ա.

29. Պատասխանի հնգետասներորդ նամակին :

Սիրելի բարեկամ .

Ահա պատասխանին նոր տարւոյ նամակիդ զոր ընկալայ շնորհակալութեամբ : Շնորհէն քեզ երկինք զուարթ և երջանիկ տարի յուրախութիւն և յերջանկութիւն սիրելեաց և բարեկամաց քոց յորոց մին եմ ես : Արդարեւ ողոքոյ նամակներու մեծ յարգ չեմ ընծայեր , բայց այնպիսի չէ քոյն : Ինչ որ քու բերնէդ կ'ելլէ՝ կը համարիմ ի սրտէ բղխեալ : Որպէս յամենայնի՝ նոյնպէս յայսմ միաբան են ընդ իս կինս և որդիքս , որ ուշի ուշով և հաճութեամբ կարդացին նամակդ և շնորհակալ են : Ամենքին կը ցանկան տեսնել զքեզ . նամակներդ չեն կրնար քու տեղդ բռնել , թէ եւ շատ հաճելի են մեզ : Ողջ լեր , սիրելի բարեկամ , և ծանիր զիս քեզ

Հաւատարիմ բարեկամ
(Թուական) Ա. Ա.

Բ. ՆԱՄԱԿԲ ՏԱՐԵԿԱՐՁԻ ԾՆՆԴԵԱՆ
ԿԱՄ ԱՆՈՒԱՆ ՈՒՐՈՒԲ

30. Աւ հայր՝ յաւուր տօնի անուան :

Սիրելի հայր .

Այսօր կը կատարենք ձեր անուան տարեդարձը : Ահա նոր պատեհութիւն վասն իմ

յայտնելոյ ձեզ սէրս որ կ'առաւելլու տարուէ տարի , վասն զի երթալով աւելի կը զգամ պարտականութիւնս առ ձեզ : Թոյլ տուք ինձ ուրեմն յայտնել այսօր բանիւ ինչ որ կ'ըզձամ միշտ վասն ձեր ի սրտիս ի ծածուկ : Գիտէք որքան զայս աւելին ընելու կարող չեմ փոխանակ ձեր այնչափ երախտեաց վասն իմ : Ընկալարուք ապա , սիրելի հայր , մաղթանացս հետ համբոյրս զոր կը մատուցանեմ ձեզ հողւով , խոստովանելով զիս

Հնազանդ որդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

31. Ա. Ա. մայր՝ յաւուր տօնի անուան նորս :

Սիրելի մայր .

Ձեմ այնչափ ապերախտ որ չգիտնամ ձեր անուան տարեդարձին օրը : Յամոյ հետէ և աւելի կը սպասէի անհամբերութեամբ այս աւուր . եկաւ այն վերջապէս , և ահա կարող եմ յայտնել ձեզ ինչ որ կը խորհիմ և կը զգամ վասն ձեր : Մեծ է շնորհակալութիւնս վասն այնչափ բարեաց զորս ընդունած եմ ձեռնէ և կ'ընդունիմ ի մանկութենէս , բայց եւս աւելի մեծ է փոյթս ապերախտ չգտնուելու այն երախտեաց՝ ջանալով յօգուտ ի կիր արկանել զնոսին , և լինել պատճառ գոհութեան զոր զգալ բնական է մօր , երբ կը տեսնէ զորդին

հրու մայրական խրատուց և պատուիրանաց : Երանի թէ բոլոր կենացս մէջ առաջնորդէիք ինձ ձեր իմաստուն խորհուրդներով : Այս է իմ այսօրուան իղձս և աղօթքս առ Աստուած : Ողջ լերուք , սիրելի մայր :

Ձեր հնազանդ որդին

(Թոռակն)

Ա. Ա.

32. Ա. Ա. հայր կամ առ մայր յաւուր տօնի անուան նորս :

Սիրելի հայր , կամ , մայր .

Աւելորդ է ինձ օրացոյց նայել գիտնալու համար ձեր անուան տարեդարձին օրը : Ուր սէր կայ , հոն յիշողութիւնը բաւական է : Արդարեւ ցանկալի էր ինձ ձեր քով գտնուիլ այն օր ձայնակից ըլլալու համար եղբարցս որ զձեզ կը բոլորեն անտարակոյս մեծ խնդութեամբ . բայց որովհետեւ չունիմ այս բախտը , հաճեցէք փոխարէն այս զրկման առաջին տեղին տալ ինձ ձեր սրտին մէջ : Ձեմ կարծեր թէ այս շնորհին անարժան կը դատէք զիս , որ առաջին պարտք կը համարիմ ինձ ընել ինչ որ հաճոյ է ձեզ , և եմ յարգանքօք մեծաւ

Հնազանդ որդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

33. Այլ օրինակ նոյն նիւթոյ :

Սիրելի ծնողք .

Եթէ կայ վասն իմ հաճելի ժամանակ ի տարւոյ, ձեր անուան, կամ, ծննդեան տարեգարծի օրն է : Այն օրուան գրեթէ բոլոր նախընթաց գիշերը կ'անցունեմ մաղթանօք, և առաւօտուն կ'ելլեմ ընդոտ անկողնէս ցնծութեամբ : Կը տխրիմ սակայն երկու պատճառաւ, մի՛ վասն զի հեռի եմ ձեռնէ այն վայրկեանին մինչ այլք կը վայելեն ձեր սիրոյ համբոյրները, երկրորդ՝ վասն զի բառ չեմ գըտներ յայտնելու ըստ բաւականին ինչ որ կը զգամ : Գիտնալով սակայն որ քան զամենայն ինչ հաճոյագոյն ձեզ բարի վարուց և յառաջադիմութեան ապացոյցն է, կ'առաջադրեմ ջանալ ըստ կարի չտալ ձեզ պատճառ դժգոհութեան զինէն, և փոխարէն՝ կը սպասեմ միայն ձեր օրհնութիւնն ի քաջալերութիւն ինձ : Խնդրելով յերկնից շնորհել ինձ շատ տարիներ աեանել այս օրը, կը մնամ

Հնազանդ որդի ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

34. Առ պաշտպան որ յաւուր տարեգարծի ծննդեան նորա :

Տէր .

Ձեր բարութեան յիշատակը չի թողուր ինձ անցունել որեւիցէ պատեհ ժամ յայտնել շնորհակալութիւնս առ ձեզ : Պատեհ ժամուց մին և գլխաւորը կը համարիմ ձեր ծննդեան տարեգարծի բարենշան օրը : Շատ բաներ ունիմ այսօր վասն ձեր ի սրտի, բայց յայտնել բանիւ չեմ բաւական : Լեզուն սրտին թարգմանն է, բայց ոչ միշտ : Ուրախ եմ սակայն որ դիտէք թէ ինչ կը զգամ և կ'ըզձամ վասն ձեր, և աւելի խօսք չէք պահանջեր : Սա միայն կ'ըսեմ, տէր, որ այսօրուան աղաչանացս մին է վայելել ոչ այս տարի միայն, այլ և միշտ ձեր հզօր պաշտպանութիւնը, և կը խընդրեմ որ ձեր եւս ուխտերուն մին ըլլայ այսօր՝ ձեր հովանին պակաս չընել ինէ որ կը փափաքիմ լինել միշտ

Հաւատարիմ ծառայ ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

35. Գուրգէն առ մօրեղբայր իւր ի տարեգարծի ծննդեան նորա :

Սիրելի մօրեղբայր .

Ամէն տարի ձեր ծննդեան տարեգարծը կը նորոգէ յիս անցեալ իրաց, մանաւանդ ձեր

խնամոց որ առ իս՝ յիշատակը : Ո՛րչափ կը
 փնտռեմ՝ սիրելի մօրեղբայր , այն դեղեցիկ
 օրերը որ , եղնւկ , անցան : Անմոռաց են ինձ
 վերի գիւղն որ կ'երթայինք ստէպ մերթ ձի-
 ով և մերթ կառօք , մեծ անտառին գետակն ,
 անուանի կարմրածկամբք զորս դուք մեծ յա-
 ջողութեամբ կ'որսայիք , մինչ ես կը փախցու-
 նէի միշտ , և միթէ կրնամ մոռնալ օգտակար
 խրատները որովք կը քաջալերէիք զիս լինել
 աշխատասէր , բարեգործ , արդար և խնայող :
 Կը յուսամ սակայն յառաջիկայ պարագոյ ամ-
 սեան գալ տեսնել զձեզ : Տենջանօք կը սպա-
 սեմ այն երջանիկ ժամուն , և կրնամ թերեւս
 բանիւ բերանոյ յայտնել ձեզ ինչ որ չեմ կա-
 րող գրով :

Հաւատարիմ քեռորդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

36. Նոյն նիւթոյ վրայ առ հօրեղբայր :

Սիրելի հօրեղբայր .

Ձեր վրայ խորհիլ , ձեր առողջութեան և
 երջանկութեան փափաքել , խնդրել յերկ-
 նուստ ամէն բարիք վասն ձեր , ահա գլխաւոր
 հաճոյքս , մանաւանդ այնպիսի օրեր որ ա-
 ռանձինն կը յիշեցնեն զձեզ ինձ , որպիսի է
 ձեր ծննդեան տարեդարձին օրը : Այն օրը ես
 նուիրական կը համարիմ ձեզ և ինձ միանգա-

մայն . ձեզ՝ վասն զի այն օրը տեսաք արեգա-
 կան հետ ձեր պատուական կենաց արեւը .
 ինձ՝ վասն զի երկրորդ հայր ծնաւ ինձ այն
 օր , երկրորդ հայր՝ ըստ մարմնոյ , առաջին՝
 ըստ խնամոց և գորովոյ : Արդարեւ , յետ
 տարածամ մահու թշուառ հօրս , ո՞վ խնա-
 մեց զիս՝ հէք որքս , ո՞վ պաշտպան կեցաւ ինձ ,
 ո՞վ ազատեց զիս կորստեան վտանգներէ և ա-
 ճեցոյց հայրենական դոյղն ժառանգութիւնս ,
 համառօտիւ՝ ո՞վ համբերեց այնչափ սիրով
 մանկական յիմարութիւններուս , և դատտիա-
 րակութեան պտուղները վայելել կու տայ ինձ ,
 եթէ ոչ դուք , դուք միայն , սիրելի հօրեղ-
 բայր : Ի՛նչ հատուցում կրնամ ընել ուրեմն
 ձեզ , որ այսպէս հայր , մայր , բարեկամ ,
 պաշտպան և բարերար էք ինձ : Գիտեմ որ
 առայժմ ուրիշ բան չեմ կրնար ընել վասն ձեր ,
 բայց խնդրել յերկնից շնորհել ձեզ իբր վաթ-
 սընիցս այսպիսի օրեր , յայնժամ պիտի ունե-
 նաք իսահակայ տարիներուն մօտ տարիք , և
 պիտի օրհնէք ձեր անառակ Եսաւը որ արդէն
 Յակոբ ըլլալու սկսած է : Այլ ես այժմէն
 խնդրելով ձեր օրհնութիւնը ձեր այս ծնըն-
 դեան տարեդարձին , կը համբուրեմ խոնարճ
 հութեամբ ձեր բարերար աջը , խոստովանե-
 լով զիս ձեր հնազանդ եղբորորդին :

(Թոռակն)

Ա. Ա.

37. Առ կարի մտերիմ բարեկամ որ՝ նոյն նիւթոյ վրայ :

Սիրելի .

Այն օր որ նամակս պիտի ընդունիս՝ Սուրբ Յակոբ է , ուստի անունովդ ապրիս , շատ տա-
րիներու հասնիս , և ուրիշ ինչ որ կ'ըսուի և
ըսել սովոր էի ուրիշ տարիներ՝ դարձեալ կ'ը-
սեմ : Այս արարողութիւնը կը կատարուէր ա-
մէն տարի մօտէն , և միշտ՝ նախընթաց երե-
կոյին : Գիտես որ պարտականութիւնը ճանչ-
ցող և ճշդիւ կատարող բարեկամներուդ ա-
ռաջինն էի ես , և ինչ ուրախութեամբ կը
պարպէինք բաժակներ յարեւ միմեանց : Այս
տարի այնպէս դիպեցաւ որ գրով կը կատա-
րեմ այս պարտքը , բայց կը կատարեմ : Ար-
դարեւ բախտը զատեց զմեզ իրարմէ ոչ տեղ-
եաւ միայն , այլ և վիճակաւ : Դու հոն յա-
ջող ես , իսկ ես գրեթէ տարի մի և աւելի է ,
կը թիավարեմ հողմոյ դէմ : Թէ ինչ դժուա-
րութեանց հանդիպեցայ , յոր վայր հասան
գործերս , և ինչ թանձր մառախուղ կը պա-
տէր զիս՝ գիտես : Ութ օր է որ ամէն բան
փոխուեցաւ , սեւ ամպեր փարատեցան , հո-
րիզոնը բաց է առջեւ : Երեք հազար ոսկին
զոր կը պահանջէի թէ՛ առի , Գ ի հետ դատս
վերջացաւ ի նպաստ ինձ , վճռագիրը կ'ընդու-
նիմ այսօր կամ վաղիւ : Զայսօրիկ կը ծանու-
ցանեմ ի նամակիս շնորհաւորութեան անուա-

նըդ , որպէս զի գիտնաս և պարծիս , քանզի
պարծել կը սիրես , թէ որչափ բարենշան է
անուանդ տարեդարձը . գիտնաս , կ'ըսեմ , և
սեւ ջրոյ վրայ ճերմակ կամ կարմիր մի եւս
աւելցունես բարեկամներուդ՝ անուանդ երե-
կոյին :

Մեր իւզաբերին՝ ըսէ որ Հաճի Մաղաքը
կանչէ . թող տունը մաքրել տան , մանաւանդ
մեծ սրահը կ'ուզեմ որ շակուած և պատրաստ
ըլլայ ընդունելութեան համար . վարագոյր-
ներն և օթոցը (խալիս) կարծեմ փոխել հարկ
է : Հաճի Մաղաք գիտէ ախորժակս , թող
պատրաստէ ինչ որ պիտոյ է : Միւս ուրբաթ
կ'ենեմ աստի , և կիրակի երեկոյին հոն եմ :
Ըսէ Միհրանիդ շնորհաւորութեան գիր մը
պատրաստել անուանս երեկոյին : Ստեփանո-
սի գիշեր կոչունք ունիմ , առանց վարձատ-
րութեան չեմ թողուր : Ողջ լեր , սիրելի :

Մտերիմ բարեկամ քո

(Թուակն)

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

38. Առ ծանրաբարոյ ոմն յառուր տարեդարձի ծննդեան նորա :

Տէր .

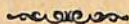
Ահա միւս եւս տարի այն բարենշան աւուր
վրայ յորում լոյս տեսաք առաջին անգամ , և
յոյր սակս ուրախակից են ձեզ ծանօթք և
բարեկամք , որոց գլխաւորը , պարծանօք կ'ը-
սեմ թէ ես եմ : Թերեւս պիտի ըսէք . փոխա-

նակ ըսելու տարի մը եւս աւելցաւ, պարտ էր մանաւանդ ըսել թէ տարի մը պակսեցաւ: Արդարեւ ճշմարիտ է այս, և մեր կենաց ամէն օրուան, ամէն ժամուն և բոպէին համար յիշուի կրնայ ըսուիլ թէ պակսեցաւ մենէ: Բայց ինչ ընենք, միթէ տրամինք: Որովհետեւ ամէն օր շնորհք է մեզ, պատճառ ունինք ուրախանալու ամէն անգամ որ նոր առաւօտ կը ծագէ մեզ: Չայս կ'ակնարկէ բան բանաստեղծին .

Իւրաքանչիւր վայրկեան և օր, ամիս և ամ,
Որս է կորզեալ յանգութ ժանեաց ժամանակին:

Չայս ասեմ, քանզի գիտեմ թէ կը սիրէք ծանր խորհուրդներ, և անդէպ չէք համարիր լուրջ խոկումներ եւս և ի նամակի շնորհաւորութեան: Երանի թէ ամէն բարեոէր և բարերար անձ իբրեւ զձեզ ունենար յերկնից պարգեւ ոչ տարիներ միայն, այլ և դարեր յօգուտ բազմաց: Ներեցէք որ բան մը եւս մտղթեմ վասն իմ. ապրել ընդ ձեզ և հաւասար ձեզ՝ ձեր ընտիր օրինակներն յարգելու և օգտելու ի նոցունց, ոչ թէ ուրիշ բանի համար: Թող ուրեմն երկար և երջանիկ ըլլայ ձեր կեանքը յուրախութիւն բարեկամաց, մանաւանդ ինձ որ գիտեմ յարգել զձեզ ի վեր քան զամենայն: Հաւատարիմ և մտերիմ ձեր

(Թոսակն)

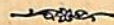

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Բ.

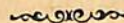
ՆԱՄԱԿԻ ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՎԱՍՆ ՊԵՍՊԵՍ

ՊՍՏՃԱՌԱՅ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Խնդակցութեան նամակներ ընդհանրապէս կարճ են: Այսպիսի նամակներու մէջ պարտ է նախ ուրախակից լինել անձին առ որ կը դրուի նամակը, և ապա մտղթել յաջողութիւն, երբեմն եւս համառօտիւ գովել զարժանաւորութիւն նորա, որպէս թէ յիշուի էր նմա այն պատուոյն կամ պաշտօնին հասնիլ, կամ այն յաջողութեան հանդիպել: Իսկ ոճը պարտի լինել քաղաքավարական և յարգական, առանց աւելաբանութեան կամ ողորջանաց: Մարթ է նաեւ զուարճաբանութիւն խառնել, եթէ անձն առ որ կը դրուի՝ ընտանի է կամ մանաւանդ աստիճանաւ հաւասար գրողին:

39. Առ այր կամ կին՝ սորոգ ամուսնացեալ :

Տէր , կամ , Տիկին .

Խնդակցութեան նամակս առ ձեզ՝ այնպիսի միութեան համար է որ , ինչպէս ես համոզուած եմ , արժանի և վայելուչ է ձեզ : Նա որ կապուեցաւ ընդ ձեզ այս անխղելի դաշամբ՝ արժանի է մեծարանաց , և չունիմ տառակոյտ թէ լաւագոյն կը համարի ձեր առաքինութիւններ քան ձեր հարստութիւնը , ինչպէս որ յաչս ձեր պատուականագոյն են առաքինութիւնք նորա քան ստացուածն որում եղաք մասնակից : Անհնար է թէ երջանիկ չըլլայ ամուսնութիւն մը , երբ երկու ամուրք այսպիսի ոգւով և սրտիւ կու գան իրարու : Գոնէ ես հարկ չեմ համարիր մաղթել որ ձեր միութիւնն այսպէս ըլլայ , քանզի գիտեմ թէ այսպէս է : Եթէ այսպիսի միութեան վրայ աւելնայ նաեւ հայր կամ մայր լինելոյ բախտն , յայնժամ , ինչպէս կարծեմ , բան մը չի պակսիր ի լրումն փափաքանաց ձերոց . ուստի կը ձամ ձեզ ընդ հուպ փոքրիկ ժառանգ մը , հաղորդ այն ամենայն լաւութեանց որ զձեզ սիրելի և ցանկալի կ'ընեն ամենուն : Այսօրիկ են ահա զորս կը մաղթէ վասն ձեր

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

40. Առ այր որ՝ նոյն նիւթոյ վրայ :

Տէր .

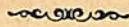
Հաճեցէք որ ձեր ամուսնութեան առթիւ ըսեմ ինչ որ կը խորհիմ և կ'ըզձամ վասն ձեր : Այն որ իրմով հանդերձ նաեւ զայլս երջանիկ ընել գիտէ , արժանի է երջանկութեան : Եւ որովհետեւ այսպիսի կը ճանչնամ զձեզ , կը փափաքիմ որ երջանիկ ըլլաք ամենայնիւ , քանզի այսուհետեւ ունիք և պիտի ունենաք շուրջ զձեօք այնպիսիներ՝ որոց երջանկութիւն կախում ունի ձեռնէ . նախ՝ ձեր աղնիւ կողակիցը , և ապա անմեղ արարածներ որ այս միութեան քաղցր պտուղներ պիտի ըլլան , եթէ , ինչպէս կը յուսամ , երկինք օրհնեն ձեր միութիւնը : Զայս կը բաղձամ ոչ միայն ձեր բարի տիկնոջ համար որ ազգականս է , այլեւ վասն ձեր , քանզի երջանկութիւն նորա դարձեալ ձեր երջանկութիւն է : Եթէ լսեն երկինք մաղթանքս , ձեր այս նոր կենաց ասպարէզը գիւրին , և զձեր մթնոլորտն առանց ամպոյ պիտի ըլլայ : Եւ միթէ և ես երջանիկ պիտի չըլլամ զձեզ այնպիսի տեսնելով , ես՝ որ մինչեւ ցարդ բարեկամութեամբ միայն կապուած էի , և հիմա նաեւ ինսամութեան կապը կը տեսնեմ յաւելեալ : Ո՛րչափ ուրախ եմ որ մօրաքեռու սիրելի դուստրը և մեր բոլոր ազգատոհմին անձկալին կը տեսնեմ յանձնուած

կեղծ են բանքս , քանզի ի սրտէ կը բղխեն ,
և չկարէ լինել այլ ազգ , ցորչափ եմ և պի-
տի մնամ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

43. Առ Տողոս՝ վասն Տնդեան ուստեր :

Սիրելի բարեկամ .

Ուրախութեամբ իմացայ որ կինդ ուստը
մի բերաւ յաշխարհ : Ի բազմաց հեռէ կը փա-
փաքէիք այսմ դու և նա , և ահա կատարեց
Աստուած ձեր փափաքը : Զաւակ ունենալ
արդարեւ հասարակ բան կը համարուի , բայց
է մին ի մեծամեծ շնորհաց նախախնամութեան ,
եթէ բարի է զաւակը . և այս կախում ունի
մեծապէս ի փութոյ և ի խնամոց ծնողաց : Օգ-
տակար տունին անգամ դժուարաւ բարուք
պտուղ կու տայ առանց յատուկ խնամոց
պարտիզպանին , և ինչպէս կրնան յուսալ
մարդիկ որ տղայ մը բարի և ազնիւ ըլլայ ,
եթէ կը թողուի առանց փութոյ և խնամոց :
Բայց այս բանք ձեզի համար չեն , սիրելի , ձե-
զի համար՝ որ կրթութեան յարգը գիտէք ,
և արդիւնքը ճանչնալու կարօտ չէք : Բաւա-
կան է որ նորածին մանուկն սկսի ճանչնալ
զծնողս իւր , իմաստութենէ և առաքինութե-

նէ ուրիշ բան պիտի չտեսնէ : Գիտեմ , այս
մանկիկը ձեզ արժանի որդի պիտի ըլլայ , եթէ
տայ ձեզ Աստուած երկայն կեանք անոր վրայ
հսկելու : Այս է միայն հաւատարիմ բարեկա-
միդ փափաքը որ բողոքովն հաղորդ է այժ-
մու ցնծութեանդ :

Մտերիմ քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

44. Առ տիկին որ որոյ դուստր պիտի ամուսնանայ :

Տիկին .

Իբրեւ վաղեմի բարեկամ հանգուցեալ
ամուսնոյն ձերոյ , կը յաւելում խնդակցու-
թիւնս այն ամենայն խնդակցութեանց վերայ
զորս ընդունած էք անտարակոյս յայլոց ի
պատճառս հարսնախօսութեան ձեր երիցա-
դոյն դստեր ընդ որդւոյ տեառն Մամիկոնե-
նոյ : Ուրախ եմ որ վաղեմի բարեկամիս դուստ-
րը կը մտնէ այսպիսի պատուաւոր տուն : Նոր
փեսայացուին հայրը Տէր Մամիկոնեան , իբրեւ
հաւատարիմ և աննենդ , մեծ համբաւ ունէր
ընդեղինաց առեւտրոյ մէջ , զոր իբր քառա-
սուն տարի վարեց , և տարակոյս չունիմ թէ
որդի և յաջորդ նորա Տէր Մարգար Մամի-
կոնեան մեծ փոյթ ունի հին հայրենի համ-
բաւը պահելու : Այս երիտասարդը բարեբա-
րոյ , ժիր և խնայող է , և նախանձելի հայր

պիտի լինի անտարակոյս : Ուստի և երջանիկ կը համարեմ ձեր դուստրը , վասն զի դիպեցաւ այնպիսի ամուսնոյ որ դիտէ յարգել չքնաղ առաքինութիւնները որովք բնութիւնն և դաստիարակութիւն կը պճնեն զօրիորդ Պայծառ :

Կը ցաւիմ , տիկին , որ պիտի չկրնամ լինել առաջիկայ հարսանեաց օրիորդին : Կնոջս վատառողջութիւնը որ սկսած է վարանեցունել զիս՝ չի թողուր ինձ առայժմ մի օր անգամ հեռանալ : Հաճեցէք , տիկին , հաւատալ թէ կը ցաւիմ ի սրտէ , և ընդունել յարգանքս :

Հաւատարիմ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

45. Ի տիկնոջէ առ այլ տիկին որ դուստր մը ծնած է :

Տիկին .

Այսօր ընկալայ տոմսակդ որ կ'աւետէ ինձ թէ հուսկ ուրեմն հասար փափաքանացդ , սիրուն դստրիկ մը բերելով աշխարհ : Ընդունէ , տիկին , բարեկամիդ խնդակցութիւնն այս բարենշան դիպաց , և երջանկութեան համար զոր այս պատճառաւ պիտի ունենաս առ յապա : Ուրախակից եմ նաեւ պատուական ամուսնոյդ որ դուստր մի ունենալ կը բաղձար , և ահա լցաւ փափաք նորա : Ողջ լեր ,

սիրելի տիկին , և ընկալ համբոյրս քեզ և սիրական մանկանդ զոր կարօտ մեծ ունիմ տեսնելու :

Մտերիմդ

Ա. Ա.

(Թոռակն)

46. Ա. Ա. հայր՝ վասն ամուսնութեան դստերն :

Տէր .

Ես որ մինչեւ ցարդ ձեր ամէն ուրախութեան մասնակից էի , չէի կրնար չմասնակցիլ ձեր վերջին ուրախութեան ի պատճառս ամուսնութեան ձեր աղջիւ դստեր : Զաւկի մը երջանկութեան համար ամէն դժուարութեան տանել ապաքէն հօր պարտականութիւնն է . բայց հազիւ կը գտնուի հայր որ իբրեւ զձեզ ճանչցած և հաւատարմութեամբ կատարած է զայս պարտականութիւն : Յուսամ թէ ձեր այս առաքինութեան համար Աստուած պիտի օրհնէ զայս ամուսնութիւն , մանաւանդ որ երկու ամուսինք եւս այնպիսի առաքինութեանց տէր են , որ անհնար է թէ անոնց միութիւնը դժբախտ ըլլայ : Հարսնացելոյն առաքինութիւններն արդէն գիտեմ , և կը վկայեմ թէ իւր ընկերը գոհ և երջանիկ ընելու ամէն հանգամանք ունի : Իսկ փեսայացելոյն համար կը լսեմ թէ ոչ միայն հարստութեամբ երեւելի է , այլ և խելօք և առաքինութեամբ ,

և կարծեմ թէ այս է կարեւորն , և այս էր զոր և դուք կը վնտուէիք միշտ : Եթէ ամենեւին տեղեկութիւն չունենայի անոր անձին վրայ , գիտնալով ձեր ընտրողութիւնը և օրիորդին ճաշակը և իմաստութիւնը , պիտի ըսէի թէ խարուած կամ սխալած չէք ձեր ընտրութեան մէջ : Կը խնդրեմ որ երկինք շնորհեն երկուց ամուսնացելոց բարի պտուղներ , որ ճշմարիտ ժառանգներ ըլլան իրենց ծնողաց առաքինութիւններուն : Կ'աղաչեմ , տէր , սիրոյ և յարգանաց ողջոյնս տուէք օրիորդին և անոր նորընտիր ամուսնոյն , համողելով զիս միշտ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոսակն)

Ա. Ա.

47. Առ ոմն որ նոր պաշտօն ընդունած է :

Տէր .

Ըսելով որ այս ինչ պաշտօնի հասած էք , կը փութամ յայտնել ձեզ խնդակցութիւնս , թէ պէտ պարտէի խնդակից լինել մանաւանդ կառավարութեան (քաղաքին , ազգին , ընկերութեան , եւ) որ ունեցաւ պաշտօնեայ մի իբրեւ զձեզ , քան ձեզ՝ որ բեռ և հող միայն յաւելիք ձեր վրայ : Ձեզ արժան է մանաւանդ գովեստ և շնորհակալութիւն , գովեստ՝ ձեր արժանեայ և տաղանդներուն համար , շնոր-

հակալութիւն՝ վասն զի այսպիսի ծանր բեռ յանձն առիք յօգուտ ազգին : Բայց ես զճըմարիտն ասելով , ուրախ եմ որ այսուիկ վարձատրեցաւ ձեր արժանաւորութիւն . եթէ ցաւալի բան մը կայ , ըստ իս սա է , որ ձեզ տրուած պաշտօնը , ձեր կարողութեան , գիտութեան և տաղանդին նայելով , փոքր է : Կը յուսամ թէ , տէր , ձեր զբաղանաց յաճախութիւնը և պաշտօնին բարձրութիւնը չեն փոխեր մարդասիրութիւնը և քաղցրութիւն զորոյ հանդէս ցարդ սքանչելի խոնարհութեամբ ցուցած էք նուաստութեանս : Այսպիսի փոփոխութիւն մը արդարեւ ուրախութիւնս պիտի դարձունէի ի յուսահատութիւն : Մի դադրեցունէք ուրեմն , տէր , ձեր բարեկամութիւնը , և այսմ կը փափաքիմ որպէս զի առիթ ունենամ միշտ ցուցնել թէ եմ ձեզ հաւատարիմ :

Խոնարհ ծառայ ձեր

(Թոսակն)

Ա. Ա.

48. Առ պաշտպան որ որ հասած է բարձր պաշտօնի :

Տէր .

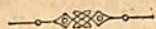
Աւելորդ է ասել թէ ինչ հաճութիւն իմացայ , երբ կարդացի լրագրաց մէջ թէ այս ինչ պաշտօն տրուած է ձեզ : Գիտեմ թէ վարձատրութիւն է այս ձեզ մանաւանդ քան շը-

նորհք, վասն որոյ աւելորդ կը համարիմ խընդակից լինել ձեզ վասն այսր : Ո՛ւմ կը վայելէ հատուցումն, եթէ ոչ այնմ որ հանդերձ կարողութեամբ ունի նաեւ հանճար, գիտութիւն և եռանդ : Այսպիսի կը ճանչայ զձեզ ազգը : Ապա մեք եմք բարեբախտ որ կը տեսնենք զձեզ այսօր մեր բարձրագոյն պաշտօններէն միոյն գլուխը : Իսկ ձեզ ցաւակից ըլլանք արդեօք, վասն զի մեծ պաշտօն հարկաւ մեծ ծանրութիւն կը բերէ ընդ իւր : Ուրիշի մը համար, տէր, թերեւս պատշաճ էր այս օրինակ ցաւակցութիւն, ոչ թէ ձեզ որոյ զօրութիւնն և արութիւնն բաւական են բառնալ զեւս ծանրագոյնն . իսկ հանճարոյ, գիտութեան և եռանդեան փորձը ցուցած էք արդէն շատ անգամ : Բան մը միայն կը մնայ ինձ խնդրել ձեր մեծութենէն, այն է ձեր բարձր պաշտպանութեան տեւողութիւնը : Կը հաւատամ, տէր, որ ձեր հզօր ազդեցութեան փշրանքն անգամ բաւական են յազեցունել իբրեւ զիս հաւատարիմ ոմն որ կը խոստովանի լինել պարծանօք

Խոնարհ և հնազանդ ծառայ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

49. Ա. Ո. բարեկամ որ որ յետ երկար պատկառութեան դարձեալ է ի հայրենիս :

Սիրելի բարեկամ.

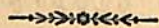
Օտար երկիր ապրել միշտ վտանգաւոր և դրեթէ կէս մահ է, մանաւանդ այնպիսի օտար երկիր ուր դու գտնուեցար այս հնգամեայ երկար պանդխտութեան ժամանակ : Արդարեւ նոր և զարմանալի տեղեր և մարդիկ տեսար, և անտարակոյս կը զուարճանայիր, և շատ բան սորվեցար, թէպէտ չեմ կարծեր թէ առանց նեղութեան և կարօտոյ էիր : Բայց քոյքդ ուրիշ բան չտեսան բայց անձկութիւն և հոգ վասն քո : Գիտես թէ քո աղագաւ մեծ հոգ ընտղներուն մին եւս ես էի, և այնչափ աւելի՛ որչափ քաջ տեղեակ եմ հանդամանաց տեղերուն յորս դու կը գտնուէիր : Կը յուսամ թէ նամակներս առիր, և բաւական օգտակար եղան քեզ, քանզի ինչ որ գիտէի ի փորձոյ՝ հաղորդեցի քեզ : Զիարդ և իցէ, փառք որ նորէն ողջ և առողջ դարձար և մտար յարկիդ տակ : Ի՛նչ բերկրութիւն զգացին արդեօք կինդ և սիրուն ձագունքդ յորոյ ոմանք կարծեմ յանուանէ միայն գիտէին զքեզ, այնչափ մանր էին երբ թողեր զնոսա : Շատ բաներ ունիմ հարցունել քեզ և իմանալ. կարծեմ օրերով պիտի ստիպուիս

նստել ընդ իս , և բաւական պիտի ցաւեցու-
նեմ գլուխդ : Այս պատճառաւ կը յապաղեմ
դալս , որպէս զի ճանապարհորդութեանդ
յողնութենէն քիչ մը կաղդուրիս , որ կարող
ըլլաս գիմանալ ճանճրութեան զոր պիտի կը-
րես յինէն : Առ այժմ մնաս բարեաւ , սիրելի ,
չատ քնացիր , կեր բարւոք , զօրացիր և սպա-
սէ շատախօս և հետաքրքիր բարեկամիդ որ
կ'անձկայ և կը փութայ տեսնել զքեզ :

Հաւատարիմ բարեկամ քո

(Թոսակն)

Ա. Ա.

50. Առ բարեկամ որ որ նոր առողջացած է ծանր

հիւանդութենէ :

Սիրելի .

Կարեկից լինել բարեկամին ի վիշտս , և
ինդակից՝ յուրախութեան , ապաքէն առա-
ջին պայման է բարեկամութեան : Մէրն այն-
պիսի մոգական զօրութիւն է որ լրով անգամ
և ի հեռուստ կը հաղորդի , և կ'անցնի սրտէ
ի սիրտ : Եթէ կը հաւատաս , սիրելի թէ ճըշ-
մարիտ բարեկամ եմ քեզ , պարտիս հաւա-
տալ նաեւ թէ ինչ հոգ և անձկութիւն պա-
շարեց զիս , երբ առի ծանր և վտանգաւոր
հիւանդութեանդ գոյժը , և հիմա որ առող-
ջութեանդ աւետիան հասաւ մեզ , ուրախու-
թիւնս անպատում է : Թերեւս զարմացած ես

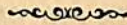
թէ վասն էր յերկամեայ ժամանակի հիւան-
դութեանդ ամենեւին նամակ չգրեցի , ոչ քեզ
և ոչ ընտանեացդ : Մի կարծեր թէ անհոգ
էի : Անդադար կը թղթակցէի , գրեթէ եր-
կիցս յեօթնեկի , Տէր Ա ի հետ որ հիւանդու-
թեանդ որպիսութիւնը միշտ կ'իմացունէր ինձ :
Խոհեմութիւն չհամարեցայ գրել քեզ ուղղա-
կի , չտալու համար երկիւղ կամ կասկած քեզ
և քոյոցդ : Նախախնամութիւնս դարձեալ
պարգեւեց զքեզ մեզ , ուստի և մեծ է մեր
չնորհակալութիւն : Հիմա պարտք մը ունիմ
կատարել , այն է խրատ տալ քեզ որ այս նոր
առողջութեանդ ժամանակ ամէն զգուշութիւն
ընես . թէպէտ գիտնալով խոհեմութիւնդ ,
կը հաւատամ թէ կարօտ չես ազգարարու-
թեան : Կը յիշեցունեմ սակայն թէ ինչ ծանր
հետեւանք կրնայ ունենալ քո այժմու վի-
ճակիդ մէջ դոյզն անհոգութիւն կամ զանցա-
ռութիւն : Զգուշանալ առողջութեան միշտ
պարտ է մարդոյ , բայց մանաւանդ յետ ծանր
ինչ հիւանդութեան , մինչ խտր ոչ թէ մեկ-
նած և կորսուած է , այլ որպէս թէ ի դարա-
նի կայ առ դրան , և կը սպասէ նորէն ձեռք
ձգել զիւր որս : Առողջութեան ժամանակին
սովորական բաները եօթնեակ մը կամ երկու-
եւս ձգէ , թէեւ թուի քեզ թէ կատարեալ
առողջ ես : Խրատներուս միտ դիր , սիրելի ,
և այնպէս զերծ պիտի պահես վտանգէ

դքեզ, և անձկութենէ՝ բարեկամներդ, որոց
դլխաւորն ըլլալ կը պարծիմ:

Մտերիմ քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

51. Խնդակցութեան ընդհանուր պատասխանի:

Սիրելի բարեկամ, կամ, տէր.

Մեծապէս շնորհակալ եմ վասն սիրոյն և
բարեկամութեան զոր կը յայտնէք ձեր խըն-
դակցութեան նամակին մէջ ամուսնութեանս
(կամ, առողջութեանս, կամ՝նոր պաշտօնիս,
կամ, յաջող դարձիս) համար: Ուստի կը
խնդրեմ ընդունել շնորհակալութիւնս: Այն-
չափ ուրախութիւն և հաճութիւն տուաւ ինձ
ձեր զուարթ նամակը որ կարծես թէ մաս-
նաւոր յարգ սկսայ ունենալ նոր վիճակիս
(կամ, պաշտօնիս) վրայ: Ճշմարիտ կ'ըսեմ որ
առաջ անհող էի, և չէի խորհեր ինչպէս
պարտ և պատշաճ էր, ձեր բանք իբր մողա-
կան զօրութեամբ փոխեցին յանկարծ միաքս:
Հաւատացէք, սիրելի, որ ձեր բերնին պատ-
գամը, չեմ գիտեր ընդէր՝ միշտ ազգու և ար-
դիւնաւոր է ինձ: Գիտէք որ բարեկամու-
թիւն ձեր առ իս՝ քան որեւիցէ յաջողութիւն
աւելի պատուական է. ուստի եթէ դուք ու-
րիշ բարեաց համար երջանկ կը համարիք զիս,
ես երանելի կը համարիմ զիս, վասն զի կը

վայելեմ ձեր բարեկամութիւնը, և պիտի ջա-
նամ միշտ լինել ձեզ

Հաւատարիմ բարեկամ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

52. Այլ պատասխանի:

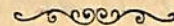
Սիրելի բարեկամ.

Ճշմարիտ բարեկամութիւնդ որոյ ապա-
ցոյցը յաճախ տուած ես ինձ արդեամբք և
բանիւք՝ կրկին հաստատուեցաւ վերջին նա-
մակովդ, ուր կ'ըսես և կը մաղթես ինձ շատ
բաներ որոց արդարեւ չեմ համարիր զիս ար-
ժանի: Մի միայն փափաքս այս է որ նախախ-
նամութիւնն պատեհութիւն շնորհէր ինձ
ցուցնել արդեամբ թէ ո'րչափ շնորհակալ եմ
քեզ, և թէ ինչ մեծ երջանկութիւն կը հա-
մարիմ ունել դքեզ ինձ բարեկամ: Առ այժմ
սա միայն կրնամ ըսել թէ քան զիս աւելի
մտերիմ չունիս: Հաւատա ինձ, և պահէ բա-
րեկամութիւնդ, որոյ կորուստն հաւատար է
ինձ կենաց կորստեան: Ողջ լիբ:

Բարեկամ քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ն

Յաւակցութիւն յայանելու համար նամակ գրել սովորութիւն է, բայց շատ անգամ խոհեմութիւն կը համարուի այսպիսի նամակ մը զանց առնել, քանզի երբեմն ցաւը փոխանակ թեթեւնալու մխիթարական բանիւք, կը նորոգուի: Յաւակցութեան նամակ կը գրուի ընդհանրապէս շատ ընտանի մարդոց: Եթէ մխիթարելի անձն անձամբ տեսնել հնար է, լաւագոյն է այցելութեան երթալ և անձամբ խօսել ինչ որ պէտք է, քան նամակով ցաւակից լինել շանալ: Պարտ է նաեւ թողուլ որ ի մէջ ցաւալի դիպաց և ցաւակցութեան բաւական ժամանակ անցնի: Եթէ ցաւակցութիւնը մահուան համար է, կրնայ մեռնող անձն յիշուիլ գովութեամբ, բայց շատ զգուշութեամբ և համառօտիւ: Շատ անգամ, մանաւանդ բարեպաշտ անձանց գըրուած նամակի մէջ, կրնայ գրողն հոգեւոր խրատ խառնել, բայց զգուշանալի է չտալ կարծել թէ ցաւալի դէպքը թեթեւ ինչ կը համարինք:

54. Յաւակցութեան 'նամակ առ բարեկամ' որ վասն մահու հօր կամ մօր նորա:

Սիրելի բարեկամ.

Խորին ցաւով իմացայ ձեր կորուստը, կորուստ արդարեւ աննորոգելի: Եթէ ձեր ցաւոց վրայ խորին կարեկցութիւն կրնայ գոնէ դոյզըն ինչ մեղմել ձեր վիշտը, գիտցէք որ ցաւելու կողմանէ ձեր երկրորդն եմ: Բայց դուք սիրելի, ունիք, եթէ ոչ մխիթարուելու առիթներ, գէթ այնպիսի պատճառ որ կը ստիպէ զձեզ չափ դնել ձեր վշտին: Խնամքը զոր պարտիք ձեր ընտանեաց՝ չի թողուր, կարծեմ, ձեզ բոլորովին յափշտակուիլ յիշատակաւ կորստեան որ անդարմանելի է: Բայց և այնպէս գիտեմ թէ դուք հիմա ուրիշ բան չէք կրնար ընել եթէ ոչ սպասել: Ժամանակը որ չէ կարող ջնջել այդ տխուր յիշատակը ձեր մտքէն՝ թերեւս սակաւ ինչ մեղմացնէ ցաւը: Այսմ կը փափաքի ձեր վիշտ հաւատարիմ և կարեկից բարեկամս

(Թուակն)

Ա. Ա.

55. Առ այր որոյ կինն մեռած է:

Սիրելի բարեկամ.

Նամակս ոչ թէ մխիթարելու համար է զձեզ, կամ խրատելու որ ցամաքեցունէք ձեր

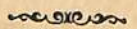
արտասուք, այլ, ընդհակառակն, յայտնե-
լու համար թէ ցաւակից և արտասուակից եմ
ձեզ: Լացէք, սիրելի, լացէք, արտասուք մի-
այն կրնան մեղմել այսպիսի աղետից տապը:
Եթէ գիտնալ թէ շատեր հաղորդ են մեր
ցաւոց՝ կրնար նուազեցնել մեր վիշտը, դուք
մանաւանդ պարտէիք զգալ զայս թեթեւու-
թիւն, քանզի գիտէք թէ ինչ կսկիծ տուաւ
բոլոր լսողաց ձեր ազնիւ տիկնոջ տարածամ
մահ: Բայց ես կ'ուզեմ ուրիշ բան յիշեցու-
նել ձեզ: Կարծեմ շուրջ նայելով պիտի տես-
նէք իսկոյն պարտականութիւններ որ շատ
պիտի նպաստեն յորդորել զձեզ մեղմացու-
նել ձեր ցաւը: Բաւ է ուրեմն այնչափ կսկիծ
զոր տուաւ ձեզ այդ աւաղելի կորուստ, այ-
սուհետեւ դարձուցէք ձեր հոգը մնացելոց.
այս իմաստուն խորհուրդը պիտի բերէ ան-
տարակոյս զովութիւն ձեր այրած սրտին:

Հաւատացէք, սիրելի, որ շատ տխուր եմ,
քանզի քաջ գիտեմ չքնաղ առաքինութիւն-
ները բարեյիշատակ անձին՝ որ պատճառ է
արդ ձեր ողբերուն. բայց և այնպէս կը խոս-
տովանիմ որ ցաւս ստուեր միայն է ձեր ցա-
ւոց: Կը յուսամ սակայն թէ կ'ընդունիք կա-
րեկցութիւնս, համարելով զիս ձեզ

Հաւատարիմ և վշտակից բարեկամ

(Թուակն)

Ա. Ա.

56. Ա. Ա. կին որոյ այրն մեռած է:

Տիկին.

Ձեր դառն ցաւոց առաջին օրերն յար-
դելով, խոհեմութիւն չհամարեցայ վրդովել
ձեր վշտահար սիրտը որ առանձնութեան և
լուութեան կարօտ էր: Այս է պատճառ որ
այսպէս անագան կու գամ յայտնել ցաւակ-
ցութիւնս: Առանց կամելու խափանել տխուր
բայց գորովալի խորհուրդներն որ դեռ գը-
րաւած են ձեր միտքը, պարտ կը համարիմ
ինձ յորդորել զձեզ, տիկին, որ, յօգուտ այն
անմեղաց որ կարօտ են ձեր առողջութեան և
խնամոց, ջանաք զբաղեցնել ձեր միտքն ու-
րիշ խորհուրդներով:

Արդարեւ հանգուցեալն արժանի էր ձեր
սիրոյն, քանզի իբրեւ հայր, իբրեւ ամուսին,
և իբրեւ բարեկամ, իւր իմաստութեամբն և
բարութեամբ, մեծարոյ և սիրելի էր բոլոր
իւր ծանօթներուն: Այս պատուական անձն
արդարեւ չկայ հիմա, բայց միթէ բնաւ յի-
շատակ մը չթողնուց: Այն սիրուն անմեղներն
զորս արդէն յիշեցի, ո՛չ ապաքէն պատկեր և
նկարագիր են հանգուցելոյն, և բաւական ի
մխիթարել զձեզ: Մեղմացուցէք ուրեմն, տի-
կին, ձեր ցաւը. յիշեցէք որ ամէնքս մահ-
կանացու ենք, և թէ այն օրէն որ մեր ուսքը

դրինք կենաց սեմին վրայ , կ'երթանք յառաջ
դէպ ի մահ , և նորա ենք :

Եթէ բարեկամութիւնս առ հանգուցեալն
հաճոյ էր ձեզ , և եթէ տկար ծառայութիւնս
կարէ լինել ձեզ օգտակար , կը խնդրեմ , տի-
կին , յիշել զիս իբրեւ բարեկամ , յամենայնի
պատրաստ ծառայելոյ ձեզ :

Կարեկից ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

57. Ա. յլ նամակ նոյն նիւթոյ վրայ :

Սիրելի բարեկամ .

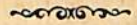
Մի կարծեր թէ այս նամակը կը գրեմ ըզ-
քեզ մխիթարելու , այլ մանաւանդ խառնելու
համար զարտասուս իմ արտասուացդ : Ար-
դարեւ այնչափ մեծ է կորուստ մը որչափ պա-
տուական է կորուսեալն : Հանգուցեալն զորոյ
մահն յիրաւի կ'ողբանք՝ իբրեւ մայր , ամու-
սին և տիկին՝ իւր վիճակին սեպհական ամէն
առաքինութիւն ունենալով , ստացած էր հա-
սարակաց սէրը և յարգանքը : Թողլով ուրիշ
առաքինութիւններն , բաւական կը համարիմ
յիշել սէրը որ առ քեզ , և փոյթը երջանիկ
ընելու գքեզ և նախանձելի ամենուն : Զայ-
սոսիկ յիշելով , գիտեմ , կը յաւելում կսկի-
ծըդ , բայց ի՞նչ , միթէ կրնամ տալ քեզ մո-
ռանալ զայս մեծ կորուստ : Յաւալի է այն որ

արժանի է ցաւոց : Աշխարհէս հրաժարելոց
վրայ մխիթարուելու պատճառ այս է որ ա-
ղատեցան նոքա այս արտասուաց հովտէն ,
և կը վայելեն լաւագոյն կեանք : Եւ որովհե-
տեւ կը հաւատանք թէ մեր բաժանումը ժա-
մանակաւոր է , և թէ ընդ հուպ վերստին պի-
տի տեսնենք զիրար , հի՞մ վշտանանք յան-
չափս , մանաւանդ որ չափազանց կսկիծը մար-
մնոյ ևս քնասակար է : Բարեպաշտութիւնդ ,
սիրելի , կը թելադրէ քեզ անշուշտ այս ճըշ-
մարտութիւններն . դիտաւորութիւնս է յիշե-
ցնել միայն քեզ զայսոսիկ ոչ թէ ուսուցա-
նել , և որչափ ցաւակից եմ քեզ , նոյնչափ ցան-
կացող մխիթարութեանդ , դիտնալով թէ բա-
րեկամաց կարեկցութիւնը թէև չի մոռցու-
ներ , շատ անգամ կը թեթեցունէ ցաւը : Ըն-
դունէ ուրեմն , սիրելի , ցաւակցութիւնս իբ-
րեւ այնպիսեոյ որ կը փափաքի լինել քեզ յա-
ւիտեան :

Հաւատարիմ բարեկամ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

58. Յաւակցութեան նամակ վասն մահու սիրելոյ
(որդւոյ , աղգականի , բարեկամի) :

Սիրելի բարեկամ .

Մտերմութիւնս որ առ քեզ՝ կը ստիպէ
զիս լինել հաղորդ ցաւոցդ վասն մահուան

որդւոյդ (կամ եղբօրդ, կամ այս անուն սիրելւոյդ): Չեմ կրնար յայտնել բանիւ թէ որչափ վիշտ տուաւ ինձ այս դէպքը: Թէպէտ կը խորհէի թէ նամակս կ'աւելցունէ թերեւս ցաւդ, տակաւին չկրցայ լռել: Ինչ որ կը պատահի քեզ, ուրախալի կամ ցաւալի, չի կըրնար թողուլ զիս անկարեկիր: Եթէ կը խորհաս՝ կը խնդամ և ես, եթէ կ'ուլաս՝ կուլամ: Ի փորձոյ գիտեմ թէ բնական է մարդուս մխիթարել, երբ կը տեսնէ թէ իւր ցաւերուն հաղորդ գտնուողներ շատ են: Ընդունէ ուրեմն, սիրելի, ցաւակցութիւնս: Կամէի, եթէ հնար էր, սիփիել վշտահար սիրտդ իբրև հաւատարիմ և կարեկից բաբեկամ քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

59. Ուստր կամ դուստր առ հայր կամ առ մայր իւր՝ վասն մահուան միոյ ի'նոցանէ:

Սիրելի հայր իմ, կամ, մայր.

Ի զուր կը ջանամ յայտնել սրտիս ցաւը. շիփութիւն և թախծութիւն չեն թողուր բառ գտնել նկարագրելու կսկիծս: Տխրութիւնս կը յաւելու մանաւանդ այնու զի հեռու կը գտնուիմ ձեռնէ: Իցէ թէ կարող ըլլայի լինալ գերկդ, խառնել զարատսուս իմ ընդ արտասուս քո, և փարել զքեւ. թե-

րեւս կը մեղմանային ցաւերս, կամ գէթ չէին սաստկանար, քանզի կ'ունենայի զք. որում կրնայի հաղորդել վիշտս: Բարէ, ընդէք չտըրուեցաւ ինձ ընդունել սիրելի հօրս (կամ մօրս) վերջին օրհնութիւնը, և լսել վերջին հեծութիւնը: Արդարեւ սոսկալի ժամ է այն յորում կը կորսնցնէ մարդ զիւր ծնող. չեմ գիտեր ինչ տաղնապ կը պատէ զիս երբ կը խորհիմ թէ չկայ հայրս (կամ մայրս) վրեպեցայ իսպառ անոր երեսէն:

Կսկիծը չի թողուր ինձ աւելի խօսել: Վերջին խօսքս քեզ, սիրելի հայր (կամ մայր), սա է որ այս հարուածն յաւել սէրս առ քեզ: Ծնողացս միոյն կորուստը զգացոյց ինձ միւսոյն յարգը, ուստի և եմ այսուհետև, սիրելի հայր իմ (կամ, մայր), տամնապատիկ աւելի խանդակաթ որդի քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

60. Ա.Մ. նամակ նոյն նիւթոյ վրայ:

Սիրելի հայր իմ, կամ, մայր.

Արդարեւ մեծ ցաւ վասն մեր. կորուսինք անձ մը որ քան զամենայն սիրելի էր մեզ յաշխարհի: Աւաղ, այլ ևս պիտի չտեսնեմ զայն որ այնչափ նեղութեանց համբերեց վաստն իմ: Դու միայն կրնաս, սիրելի հայր իմ (կամ, մայր), գիտնալ սրտիս ցաւը, քանզի գի-

տեմ թէ զնոյն կը զգաս, նաեւ դուն: Բայց վասն իմ մեծագոյն թշուառութիւն այն է մանաւանդ որ հեռու կը գտնուիմ քենէ. եթէ քու առջևդ թափէի այս արտասուքը, թերևս սիրովուէի սակաւ մի, վասն զի գէթ սա մխիթարութիւնը կունենայի թէ դու մօտ ես ինձ, դու, որ այսուհետեւ միմիայն յոյսս, մի միայն պաշտպանս ես:

Եթէ զայստսիկ գրելով կը յաւելում կսկիծըդ, և նորէն արտասուս թափել կու տամ քեզ, ներէ ինձ: Կամէի զքեզ մխիթարել, բայց միթէ կարող եմ. վշտացեալ մը կրնայ մխիթարել ուրիշ վշտացեալ. աղքատ մը հարստացունել ուրիշ աղքատ: Թողունք ուրեմն մխիթարութիւնը որ այսուհետեւ մեզի համար չէ: Մեզի սա միայն կը մնայ ընել. դուն, սիրելի հայր իմ (կամ, մայր), մօրս (կամ, հօրս) սէրն յաւել քու սիրոյդ վրայ որ առ իս, և ես ջանամ իմ սէրս ամիսովել ի քեզ միայն. այսպէս օգուտ կը քաղենք այս հարուածէն զոր նախախնամութիւնն հաճեցաւ տալ մեզ, մինչև որ կանուխ կամ անազան երթանք տեսնել զայն որ մեզ այսչափ դառնութեան մէջ ընկղմելով գնաց յիւր յաւիտենական հանգիստ: Յիշատակ արդարոց օրհնութեամբ եղիցի:

Հնազանդ և հաւատարիմ որդի քո

(Թոստայն)

Ա. Ա.

61. Հօրեղբայր ոմն առ եղբօրորդին իւր որոյ մայրն մեռած է:

Սիրելի վահան.

Ձեմ կրնար պատմել թէ ինչ եղանք, երբ իմացանք նամակէդ մօրդ անակնկալ մահը: Չէի կրնար խորհել թէ այս էր պատճառ որ այնչափ օր չհանդիպեցար մեզ: Ո՞վ կ'ըսէր թէ քանի մը ժամ միայն խոնաւ տեղ մը կեանալով թեթեւ պաղ առնուլը կրնար մահացու ըլլալ մօրդ պէս առողջ և ուժեղ կնոջ: Ո՞րչափ մօտ է մեզ մահը, և ինչ անմիտ ենք որ կը յուսանք առողջութեան և զօրութեան: Բայց, որդեակ իմ վահան, ուրիշ ցաւ մ'ալ տուաւ ինձ նամակդ. նամակդ կ'ըսեմ որ կը ցուցնէ թէ յուսահատութեան ժամանակ գրուած է: Կարծեմ մտացդ տէր չէիր, և դառնութիւն կը տիրէր սրտիդ, երբ կը գրէիր այն տողերն: Գիտեմ որ ցաւը խորհել չունի, և ոչ գիտէ ընտրել բառ և խօսք: Խօսք մը միայն յիշեցնեմ քեզ նամակէդ, քանզի կը հաւատամ թէ մոռցած ես: «Նախախնամութիւնը», կ'ըսես, «անիրաւ է:» Նախախնամութիւնը, սիրելիս, Աստուած է. անոր ինչպէս գգուանքը, նոյնպէս հարուածն ունի իւր պատճառներն որ անհաս են մեզ, և մենք որ չենք կարող մտնել անոր գաղտնեաց խորը խոնարհութեամբ ընդունելու ենք խրատը: Աստուած մերթ կը խրատէ զմեզ և մերթ կը

գգուէ, ինչպէս գգուանքը կ'ընդունինք ու-
 րախուսութեամբ, նոյնպէս խրատն ընդունելու
 ենք խոնարհութեամբ: Բայց առայժմ թու-
 դունք զայս: Հիմա փոխանակ տալու քեզ
 մխիթարութիւն որում կարօտ ես, արութիւն
 կը պահանջեմ քենէ, և գիտես ինչու հա-
 մար. քանզի երէց որդի ես գերդաստանիդ,
 պատանի քաջ և ուշիմ: Ահա այսօր եղար,
 որդեակ իմ, մի միայն նեցուկ չորս թշուառ
 փոքրիկ որբերու: Այս անմեղ արարածք,
 մանչ մի և երեք աղջիկ, ապրելու համար
 այսուհետեւ կը նային քու ձեռքդ, ոչ իբրեւ
 եղբօր, այլ իբրեւ հօր: Բայց մի վհատիր,
 սիրելիդ իմ, Աստուած պիտի տայ քեզ, և
 դու՝ նոցա: Ժրացիր ուրեմն, այր եղիր. ար-
 դէն քսաներորդ տարին մտար, և ունիս բա-
 ւական շահաւոր գործ ի շնորհս համբաւոյ
 հօրդ, որ հարստութիւն չթողուց քեզ, բայց
 թողուց բարի անուն որ ի վեր է քան զամե-
 նայն հարստութիւն: Մեծ է արդարեւ պար-
 տականութիւնդ, վահան որդեակ, բայց
 մեծ է նաեւ մխիթարութիւնդ, եթէ գիտես:
 Հարազատներդ պիտի դողան վրադ, իբրեւ
 իւրեանց բարերարի, բարի մարդիկ պիտի
 սիրեն զքեզ իբրեւ ընտանեաց հայր, օտարք
 պիտի յարգեն զքեզ, և որ մեծն է՝ Աստուած
 պիտի օրհնէ զքեզ, քանզի հիմա իբրեւ որ-
 բերու հօր կը նայի քեզ:

Այս խրատներ կը գրեմ քեզ, որդեակ
 իմ վահան, քանզի մեծ վստահութիւն ու-
 նիմ ի քեզ, բայց մի կարծեր թէ ցաւակից
 չեմ քեզ: Եթէ տեսնէիր սիրտս, ինչ անհուն
 ցաւերու մէջ ընկղմած եմ. կը խորհիմ կո-
 բուստը որ ոչ քո է միայն, այլ և իմ. կը
 խորհիմ նաեւ որբերդ, կը խորհիմ և զքեզ.
 ցաւս մեծ է, սիրելիս, մխիթարէ հօրեղբայ-
 րդդ, ծերացեալ և ցաւագար. բայց դար-
 ձեալ կ'ըսեմ, վստահ եմ յառաքինութիւն
 քո, մանաւանդ յարի և ի վեհանձն ոգիդ
 որ ի մանկութենէ քու սքանչելի յատկու-
 թիւնդ է: Մնաս բարեաւ, որդեակ իմ, գիտ-
 ցիր որ քեզ ի սրտէ ցաւակից հօրեղբայրդ
 պատրաստ է միանգամայն լինել քեզ խորհր-
 դատու և օգնական՝ զիարդ և որչափ կա-
 բող է:

Խանդակաթ հօրեղբայր քո
 (Թուակն) Ա. Ա.

62. Բարեկամ ոմն ծանուցանէ բարեկամին իւրում զմահ
 եղբօր նորա, և կը մխիթարէ զնա:

Սիրելի բարեկամ.

Եղբօրդ վրայ է նամակս: Այսչափ միայն
 բաւական է քեզ հասկնալու համար թէ պա-
 տահած է հարազատիդ ինչ որ արդէն կը
 կասկածէիր: Արդարեւ նախախնամութիւ-

նրն յիշեց մարդոց աղնուազոյնը , և տուաւ այս առաւօտ քու հարսիդ հարուած մը զորոյ նմանն ընդունած չէր նա մինչեւ ցարդ : Այս ցաւագին տիկինն յանձնեց ինձ քայս դժուարին պաշտօն ծանուցանել քեզ որ հարազատ եղբայրդ և մեր սիրելի բարեկամն այսօր առաւօտեան վեցերորդ ժամուն աւանդեց հոգին իւր կնոջ և բարեկամներուն գիրկը :

Ի զուր է ջանալ մխիթարել զքեզ , քանզի գիտեմ թէ մխիթարական խօսք լսելու յարմար չես այժմ : Բան մը միայն կ'ուզեմ ըսել . եղբայրդ մեռաւ անվիշտ և խաղաղ : Յետ այնչափ երկայն և դառն ցաւոց կը վայելէր որ Աստուած անոր այսպիսի քաղցր և հանդարտ մահ պարգեւէր : Թշուառ հարսդ հիմա աւելի արգահատելի է քան զնա , քանզի թէպէտ շատոնց կը սպասէր այս տխուր բաժանման , ընկղմեցաւ յանհնարին դառնութիւն , երբ հասաւ այն աղետալի ժամ : Մեր բոլոր հոգըն հիմա անոր համար է : Երկու մատաղ մանկամբք այրի մնարով , անձկութեան և վարանման մէջ է թէ ինչ պիտի ըլլան արդեօք այն որբեր : Կորոյս ամուսին մը որ սիրելի էր նմա քան զաշխարհ ամենայն : Քաջ գիտես թէ որչափ արժանի էր հանգուցեալն իւր բոլոր ծանօթներուն սիրոյն և յարգանաց : Բայց և այնպէս առաքինի այրւոյն վսեմ ոգին չընկ-

ճեցաւ այն խիստ հարուածէն , և կարծեմ թէ երկու փոքրիկ սիրուն որբերուն նայելով կը զօրանայ և կը ժրանայ այնպէս , որ չէր յուսացուէր այնպիսի փափուկ արարածէ :

Ըսի թէ չեմ ուզեր մխիթարել զքեզ , բայց կը յիշեցունեմ քեզ բնական իմաստութիւնդ և արութիւնդ : Չեմ տարակուսիր թէ գիտես ի դէպ ժամանակի համբերութեան և քաջութեան օրինակ ընծայել անոնց որ այս պարագայի մէջ կարօտ են օգնութեան և մխիթարութեան :

Սիրելի բարեկամդ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

ՅԱԻԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿԻ ՊԱՏԱՍԻԱՆ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ն

Յաւակցութեաննամակի պատասխանը չկարէ լինել երկայն , այլ հակիրճ և ծանր , լոկ շնորհակալութիւն մը , քան զոր աւելի խօսել չտայ թոյլ տրտմութիւնը : Յաջորդ օրինակը քիչ փոփոխութեամբ կարէ լինել ամէն տեսակ ցաւակցութեան նամակի պատասխան :

63. Յաւակցութեան նամակի պատասխան :

Տէր (կամ , տիկին) .

Սերտ ցաւակցութիւնը որով կը յայտնէք թէ արդարեւ մասնակից էք վշտացս (կամ , այս ինչ ձախորդութեան) մեծապէս շարժեց զիս . ուստի կ'աղաչեմ , հաճեցէք ընդունել փոխարէն շնորհակալութիւնս : Շատ բան կ'ողջէի ըսել բայց չեմ կարող : Եթէ բան մը կըրնար մեզմեկ վիշտս , կամ սիրտս սփոփել , անտարակոյս ձեր վշտակցութիւնը պիտի ըլլար : Արդարեւ մխիթարուիլ այսուհետեւ վասն իմ անհնար է . բայց և այնպէս կարեկցութիւնը որ ձեր նամակին մէջ կը տեսնեմ՝ յաւիտեան պիտի չելլէ մտքէս , և այս վշտագին օրերուս մէջ քաղցրագոյն ժամ պիտի համարիմ այն՝ յորում ձեր նամակը բացի :

Հաճեցէք , տէր (կամ , տիկին) , համարել զիս ձեզ շնորհակալու բարեկամ :

(Թոռական)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Դ.

ՄԻԻԹԱՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Յաւակցութեան այսինքն առ սգաւորս գրուած նամակներու մէկ տեսակն են մխիթարական նամակներ որ կը գրուին հաւասարներու , այսինքն ազգականաց և բարեկամաց որոց ձախորդութիւն մը պատահած է : Մխիթարական նամակներ գիւրդին են քան զնամակս ցաւակցութեան , քանզի որչափ ծանր ըլլայ ձախորդութիւն մը չէ ծանր քան զմահ : Այսպիսի նամակներու մէջ կրնայ շատ խօսք գտնել գրողն մեղմացնելու կամ թեթեւցնելու համար տխրութիւնը , յիշեցնելով մանաւանդ թէ ձախորդութիւնք կրնան շատ ծանր ըլլալ , բայց աննորոգելի չեն : Զանք և յարատեւութիւն կրնան ամէն փլասու տեղը լեցունել : Որչափ մարդիկ , յետ մեծամեծ կորուստներու , աւելի փայլած են քան յառաջ : Մխիթարութիւնն աւելի բանաւոր է , երբ ձախորդութիւն կրող անձն ունի այնպիսի բաներ որոց վասն կրնայ երջանիկ կամ բախտաւոր համարել զանձն , ինչպէս երիտասարդու-

թիւն , առողջութիւն , պատիւ , կին , որդիս , բարեկամներ , այլովքն հանդերձ :

64. Մխիթարական նամակ առ բարեկամ որ որ ձախորդութեան հանդիպած է :

Սիրելի բարեկամ .

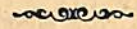
Գիտելով սէրս որ առ քեզ , կրնաս հաւատալ թէ ինչ կսկիծ ունեցայ , երբ լուր առի թէ այս ինչ ձախորդութիւնը պատահած է քեզ : Մի կարծեք , սիրելի , թէ աւելի ցաւ և տրտմութիւն պիտի զգայի , եթէ նոյնը պատահէր ինձ : Չունիմ սովորութիւն ջանալ մխիթարել ուրիշը որեւիցէ ձախորդութեան համար . բանք ինչպէս կրնան իրաց վիճակը փոխել , և առանց փոխելու իրաց վիճակը կրնան անոնց արդիւնքը ջնջել կամ մեղմել : Ուստի գրոյս նպատակը ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ յայտնել քեզ կարեկցութիւնս , մաղթել որ յաջողութիւն մը մտնեն կամ գէթ թեթեւցունէ այս աղետից յիշատակը , միանգամայն իմացնել քեզ , սիրելի , որ պատրաստ եմ ջանալ իմովսանն օգտակար լինել քեզ : Գիտեմ նաեւ որ առաքինութիւններդ , մանաւանդ արութիւնդ , այնպէս մեծ են որ որեւիցէ ձախորդութենէ գիւրաւ չես ընկճիր : Ուստի մնալով ուրախալի ժամերու որ անտարակոյս պիտի գան , քան-

զի աշխարհի վրայ չիք ինչ տեւական , կը խնդրեմ ընդունել կարեկցութիւնս , և համարել զիս միշտ քեզ

Հաւատարիմ բարեկամ

(թուական)

Ա. Ա.

65. Առ մայր որոյ դուստրն հիւանդ է :

Տիկին .

Վերջին լուրդ զիս շատ տրամեցուց : Կը սպասէի լսել փոքրիկ Շուշանիդ կատարեալ առողջութիւնը , քանզի նախընթաց նամակդ շատ յոյս կուտար , և որչափ ուրախ էի : Նա մանաւանդ կը խորհէի գրել քեզ և աղաչել որ նոր առողջացեալ մանկիկդ առնլով գալիր առ մեզ , քանզի մեր գիւղին օդը շատ առողջարար է մատաղ մանկանց որ հիւանդութենէ նոր ելած է : Բայց վերջին նամակիդ մէջ կ'ըսես թէ տղուն հիւանդութիւնը հնացեալ ախտ է և թերեւս անբուժելի : Գիտեմ որ տղան դարմանող բժիշկը վստահութեան արժանի է , բայց կարծեմ թէ քան զչափն աւելի երկիւղ տուած է ձեզ : Կրնամ ցուցնել այս տեսակ հիւանդութեան շատ օրինակներ , ուր կորովագոյն բժիշկն անգամ յաճախ կը խաբուի : Եղբօրորդիս Արշակ , մինչ քու դասերդ տարիքն էր , նոյն ախտին հանդիպեցաւ , և արդարեւ մեծ երկիւղ տու-

աւ մեղ, բայց և այնպէս գիտէք թէ հիմա ինչպէս առոյգ է և ուժեղ:

Քաջալերուէ, տիկին, յուսա ի մանկու- թիւն և յառուգութիւն մանկանդ, և մանա- ւանդ ի բարութիւնն Աստուծոյ, որ չուզեր չարաչար հարուած տալ իբրեւ զքեզ բարի և խնամուտ մօր: Ողջ լեր, սիրելի տիկին, ըն- դունէ կարեկցութեանս վկայութիւնը, և դիտցիր որ եմ

Հաւատարիմ բարեկամ քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

66. Առ բարեկամ որ որոյ տուն և գոյք պրած են մեծ հրդեհէ:

Ազնիւ բարեկամ.

Ձեր վրայ յանկարծ եկող մեծ արկածին բօթը հասաւ յունկն իմ, և յապուշ հարայ: Սակայն կը յուսամ թէ տիկին մօրդ յուսա- հատութիւնը ստուարացնելով կը պատմէ պա- տահարը: Ի՛նչ, տուն, խանութ, կահ, կա- բասի, արկղ, ստակ՝ բոլորը միանգամայն մո- խիբ դարձան այդ սոսկալի հրդեհին: Բայց թէեւ արկածն այնպէս մեծ է ինչպէս կը պատմուի, տակաւին չնորհակալ ըլլալու ենք Աստուծոյ որ քու և տիկնոջդ և զաւկներուդ կեանքը պահուեցաւ այն ահեղ հարուածէն որ, ինչպէս տխրութեամբ կը լսեմ, թե-

րեւս այնչափ մարդիկ խանձող ըրաւ, որչափ տուներ ի մոխիր դարձուց: Այսպիսի հարու- ած մը արդարեւ սնդագոյն հողիներն ան- դամ սարսել բաւական է, բայց և այնպէս որչափ և մեծ է չարիքը, չէ անդարմանելի: Ամէն բան փոքր ի շատէ կուգայ նորէն, բայց կեանքը չի գար: Կորուսիր տուն, տեղ, գոյք, հարստութիւն, բայց բարի համբաւը զոր կը վայելես՝ կայ և մնայ. մի մոռանար որ այս եւս ստացուած է զոր բոլոր կենացդ մէջ աճեցուցիր, և որ միշտ պիտի ազատէ զքեզ: Ազգական, բարեկամ, քաղաքացի, յաճա- խորդ, ամէնքը ո՛չ ապաքէն վկայ են լաւու- թեանդ, և պատրաստ զքեզ մխիթարել և օգնել քեզ: Ապա իսկ և իսկ մ'երթար ի յու- սահատութիւն որ միշտ վատ խորհրդական է, այլ քեզ զարնող խիստ հարուածին դէմ դիր այն զօրութիւնը զոր ամէն հանճարեղ մարդ, ամէն առաքինի անձ և քաջ ոգի պարտի ունել յանձին:

Առ մեղ եկէք, սիրելի, եկէք իբրեւ մը- տերիմ ամենայն վստահութեամբ. միշտ, բայց մանաւանդ այսպիսի դիպուածի մէջ մեր սիր- տերն և քսակը բաց են ձեզ: Մնաս բարեաւ, սիրելի, մի կարի հոգար, հաւատա սիրոյ և կարեկցութեան

Հաւատարիմ բարեկամիդ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

67. Առ պատանի որ հիւանդութեան պատճառաւ չէ կարացեալ առնուլ զառաջին մրցանակն :

Սիրելի Գառնիկ .

Գիտեմ, շատ տխուր ես որ ձեր դպրոցին պարգեւաբաշխութեան օրը չկրցար առնուլ առաջին մրցանակն որում իրաւամբ կը սպասէիր : Բարեբախտ խնայեանդ շատ քիչ առաւելութեամբ քան զքեզ տարաւ մրցանակը , և ինչ պատճառաւ : Այն դժբախտ հարբխին՝ որ ստիպեց զքեզ քննութեան մօտ քանի մը օր մնալ յանկողնի : Արդարեւ բաւական մը խիթարութիւն է քեզ , որ հարկը կամ բռնի դէպք մը առանց յանցանաց զրկեց զքեզ յաղթանակէն : Ծնողքդ և բարեկամներդ քաջ գիտեն թէ այն մրցանակ քեզ անկ էր , և կրնամ ըսել թէ վեցամեայ անդուլ փութով և աշխատութեամբ արդէն գրեթէ ստացած էիր զայն : Քո էր պսակն . ոխերիմ բախտը խլեց զայն ձեռքէդ :

Մխիթարուէ ուրեմն , սիրելի Գառնիկ , և գիտցիր որ յաչս մեր դու ես առաջին բոլոր ընկերացդ մէջ ոչ միայն ուսման և փութոյ , այլև բարի վարուց կողմանէ : Մնաս բարեաւ սիրելի , քանի մը օր միայն , քանզի կը յուսամ տեսնել զքեզ ընդ հուպ , և զուարճանալ ընդ քեզ այս պարապոյ ամիսը :

Հաւատարիմ բարեկամ քո

(Թոռակն)

Ա . Ա .

68. Հանի ոմն մխիթարէ ընծայել զիւր աղջիկ թոռն որոյ եղբայրն զիշերօթիկ դպրոց դացած է :

Սիրելի Մաքրիկ .

Ես , հանիդ , կը գրեմ քեզ զայս թուղթ : Մի լար , որդեակ իմ , ահա արկղիկ մի պատատեալ , կապեալ և քաջ կնքեալ կու գայ քեզ երկաթուղեաւ , և կը բերէ հազար մանր մունր բաներ քեզ ի մխիթարութիւն որում արդարեւ կարօտ ես : Կարծեմ բաւական տրտում ես , վասն զի բաժնուեցար եղբօրէդ : Մինչեւ ցարդ եղբայր և քոյր բաժնուած չէիք իրարմէ . կ'աշխատէիք , կը խօսէիք , կը խաղայիք ի միասին , և եթէ երբեմն կը գրթտէիք , կը հաշտուէիք շուտով : Գիտեմ որ այս բաժանումն ձեր երկուքին համար եւս ծանր է , բայց եղբայրդ Սեպուհ իններորդ տարին մտաւ , և ուսման սկսելու ժամանակ էր , թերեւս անցաւ իսկ : Նաեւ մայրդ չէր ուզեր , գիտեմ , հեռանալ իւր սիրելի որդեկէն , բայց յօգուտ նորա յանձն առաւ զայս բաժանումն : Ճշմարիտ մայրենի դու թն անձնասէր չէ : Ապա պարտ է քեզ , հանճարեղ Մաքրիկ , լինել անձնուրաց և խոհական , և մանաւանդ աւելի դու թ և ակնածութիւն ցուցնել մօրդ , որոյ սիրտն հիմա որչափ ցաւած է , որպէս զի քեւ մխիթարուի : Մինչեւ

ցարդ նա զքեզ կը մխիթարէր , կը գգուէր ,
 և սրչափ . արդ դու նմա պարտիս ընել այդ
 բաները : Կը տեսնես , դուստր իմ , ինչ մեծ
 վստահութիւն ունիմ ի քեզ , որ կը համար-
 ձակիմ մայրդ . քու խնամոցդ յանձնել :

Մոռնալու չես նաեւ որ այս բաժանման
 ժամանակ պիտի ունենաք , դու և մայրդ ,
 երբեմն երբեմն զուարթ և մխիթարական
 օրեր : Սեպուհ պիտի գայ տեսնել զձեզ ա-
 միսն երկու անգամ . խորհէ , ինչ ուրախու-
 թիւն վասն քո բազուկ առ բազուկ ճեմել
 պարտէզը կամ վերի պատշգամին վրայ , եր-
 բեմն եւս դուրսը , ծովեզրը , փոքրիկ սիրուն
 ուսանողի մը հետ գեղեցիկ նշանազգեստիւ ,
 մայրդ առջեւէն , սպասաւորներն ետեւէն :
 Բայց և այնպէս սիրովելու համար զքեզ տես
 ինչ բաներ խորհեցայ , Մաքրիկ : Կը զրկեմ
 քեզ այսօր երկաթուղեաւ , ինչպէս ըսի , արկ-
 ղիկ մի լի այնպիսի բաներով որ , կարծեմ ,
 յարմար են ճաշակիլդ : Նախ սիրուն փոքրիկ
 պարեգօս մի վարդագոյն զոր Մարգարիտ
 ձեւեց քու վերջին կաղապարիդ վրայ և կա-
 բեց . և գիտես որ Մարգարիտ ձեւի և կարի
 կողմանէ առաջին է : Երկրորդ՝ սեաւ երենու-
 սէ կարի տուփ մի , ուր պիտի գտնես ինչ որ
 հարկաւոր է ժիր աղջկան մի իբրեւ զքեզ ,
 մասնոց , մկրատ , կոճիկիչ , և որ ի կարգին ,
 բոլորը գեղեցիկ փայլուն պողովատէ : Ասոնք

արկղին մէջ անշարժ պահելու համար , հաւդ
 որ միշտ զքեզ կը խորհի՝ բոլոր այս բանե-
 րուն տակը , վրան , քովերը դրաւ մաքուր
 բարակ թուղթերու մէջ պատեալ շաքարե-
 ղէններ : Արկղը բանալով պիտի գտնես ի նմա
 այն սպիտակ թուղթէ ծրարներուն մէջտեղ
 աստ անդ գեղին նարինջ և կարմիր խնձոր :
 Բոլոր այս բաները կը զրկենք մեր սիրելի Մա-
 քրիկան , քանզի գիտենք թէ Մաքրիկ բարի
 է և մտավարժ , կ'ուզենք որ մեր այս ընծայն
 փոխարէն ըլլայ սիրոյ և յարգանաց զոր Մաք-
 րիկ կը ցուցնէ միշտ իւր ծերունի հաւուն և
 սիրելի հանուոյն :

Սիրելի հանիդ
 Ա. Ա.

(Թուակն)

69. Առ քեռորդի որ ծանր դրամական կորուստ ըրած է :

Սիրելի .

Մայրդ կ'իմացունէ ինձ թէ մեծ վարան-
 ման և անձկութեան մէջ ես Ա. Ա. տան ման-
 կութեան պատճառաւ : Այս պատահար ,
 կ'ըսէ մայրդ , այնպէս ծանր վնաս հասոյց ըս-
 տացուածոցդ և ապագայիդ , մինչեւ խորհել
 քեզ թէ , յետ կրելոյ այսպիսի հարուած ,
 սթափել այլևս անհնար է քեզ : Կը փափա-
 քէի , եթէ մարթ էր , թուչելով գալ ցաւակ-
 ցութիւնս յայտնել քեզ , և հասկցունել քեզ

անձամբ թէ վարկդ և առեւտրոյ մէջ պատիւդ բնաւ չի խախտիր այսու արկածիւ . կըրնաս միշտ ժրութեամբ , խնայութեամբ և ուղղութեամբ շահել քեզ զայլոց վստահութիւն և օգնութիւն : Քաջալերուէ , սիրելի , և պիտի տեսնես որ շիտակ մարդուն կը հասնի նպաստ՝ երբ և ուստի չէր յուսար : Ողջ լեր . կը յուսամ տեսնել զքեզ ի մօտոյ և խորհել ի միասին ինչ որ արժան է :

Մօրեղբայրդ

(Թոմաս)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

—

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Շնորհակալութեան նամակի մէջ առ մեզ մատուցեալ ծառայութեան կամ ընկալեալ երախտեաց կամ շնորհաց փոխարէն կը յայտնենք շնորհակալութիւն : Այս տեսակ նամակներու մէջ կրնանք ըսել թէ մեծ պարտականութեան ներքեւ ենք այս ինչ շնորհաց կամ բարեաց ազադաւ , և թէ պատրաստ ենք ցուցնել զմեր շնորհակալութիւն , եթէ ծառայութիւն մը մատուցանելու առիթ պատահի : Բայց պէտք չէ ըսել թէ ընկալեալ բարեաց փոխարէնը կ'ուզենք հատուցանել , ապա թէ ոչ կրնայ հասկցուիլ թէ պարտականութեան տակ ընկճած կը համարենք զմեզ , և թէ կ'ուզենք զայս խորհուրդը նետել մեր վրայէն իբրև բեռ :

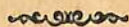
70. Երախտեաց համար շնորհակալութիւն :

Տէր .

Շնորհակալութիւնն արդարեւ մարդկա-
 յին սրտին գեղեցիկ արդիւնքն է , և հրէշ է
 ըստ իս ոչ այն մարդ միայն որ փոխանակ ե-
 րախտեաց ապախտիս կը հատուցանէ , այլեւ
 այն որ զինք պարտական ճանչնալ չուզեր իւր
 բարերարին : Յետ ընդունելոյ ձենէ զայս մեծ
 երախտիս , բարերար տէր , ապերախտ գրո-
 նուելու խորհուրդը բողբոլվին հեռի է յինէն .
 կը վախնամ մանաւանդ թէ գուցէ երբէք
 ըստ արժանւոյն չկարենամ յայտնել շնորհա-
 կալութիւնս , թէպէտ գիտեմ թէ զձեզ բա-
 րերարելու մղողն ձեր սիրտին բարութիւնն
 է մանաւանդ քան դոյզն փոխարէն անգամ
 ընդունելու ակնկալութիւն : Ձիարդ և իցէ ,
 չեմ կարծեր թէ շնորհակալու սրտի ապա-
 ցոյցը կը մերժէք ընդունել , այնպիսի անձէ
 մանաւանդ որ երջանկութիւն և մեծ ուրա-
 խութիւն կը համարի անձին լինել բողբո-
 վին ձերը : Այսու ոգւով գրելով նամակս ,
 կը յուսամ , տէր , թէ պիտի հաճիք առիթ
 տալ ինձ արդեամբ ցուցնել խոնարհ հպատա-
 կութիւնս և ձեզ ծառայելու եռանդս :

Խորին յարգանք կը խոստովանիմ զիս , տէր ,
 Հաւատարիմ ծառայ ձեր

(Թոսակն)

Ա. Ա.

71. Պաշտօնի հասնող մը առ այս որոյ միջնորդութեամբ
 հասած է յայս պաշտօն :

Տէր .

Ընդհանրապէս կ'ըսուի թէ ամէն մարդ
 մասնաւոր ձրիւք կամ առաքինութեամբ կու
 դայ յաշխարհ : Եթէ ճշմարիտ է այս , պար-
 տիմ ըսել թէ բնութենէ ձեզ տրուած ձրից
 մին , թերեւս գլխաւորն և անշուշտ գեղեց-
 կագոյնն , է բարերարելու առաքինութիւնը :
 Ձեր այս առաքինութիւնը ճանչնալու և հըռ-
 չակելու համար այլոց վկայութեան կարօտ
 չեմ . առաջին վկայն ես եմ : Բազմապատիկ
 երախտեաց համար զորս ձենէ ընդունած եմ՝
 ըստ բաւականին շնորհակալ ըլլալու դեռ ա-
 ուրիթ ունեցած չեմ , և ահա նորէն պարտա-
 կան ըրիք զիս , տէր , ձեր հզօր միջնորդու-
 թեամբ զիս (այս իսչ) պաշտօնի հասցնելով :
 Այս շնորհաց համար պարտականութիւնս կըր-
 կին է . նախ երախտագէտ ըլլալ ձեզ , և երկ-
 րորդ՝ այնպիսի հաւատարմութեամբ կատա-
 ըել պաշտօնիս պարտքը , որ պատճառ չտամ
 ձեզ ամաչել , և խորհել թէ անարժանի
 համար և ընդունայն արկիք ի կիր ձեր ազ-
 դեցութիւնը : կը խոստովանիմ , տէր , որ ձեր
 միջնորդութիւնն ինձ վայելել տուողը ոչ իմ
 արժանաւորութիւնս է , այլ այն ձրի բարերա-

բուծիւն զոր, չեմ գիտեր ինչ տեսնելով յիս, առատօրէն կը մատուցանէք: Բայց վրտտահ լերուք, տէր, որ կորդ երկիր չսերմանեցիք. այս սիրան ուր ձեր բարերարութեան սերմանք ինկան՝ պիտի տայ միշտ, վստահ եմ յԱստուած, երախտագիտութեան անթառամ ծաղիկներ:

Հաճեցէք ընդունել, տէր, խորին մեծարանօք հանդերձ սէր և հպատակութիւն յինչն որ եմ

Խոնարհ ծառայ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

72. Առ բարեկամ որ որ փոխ տուած է նամակը գրողին:

Տէր.

Հաճելով փոխ տալ ինձ զգումարն որուն պէտս ունէի՝ այնպիսի մեծ շնորհք ըրիք ինձ որ պիտի չմոռնամ երբէք: Վեհանձնութիւնը ձեր բնիկ առաքինութիւնն է, և այս է որ սիրելի ըրած է զձեզ ձեր բոլոր ծառայօթներուն: Որովհետեւ ձեր շնորհիւ կարող եղայ առանց մեծ դժուարութեան գործերուս մէջ յաջողութիւն գտնել, կը խնդրեմ լինել վստահ յերախտագիտութիւն իմ, և ամենեւին չգանդաղել, երբ կը կարծէք թէ կրնամ ծառայութիւն մը մատուցանել ձեզ:

հրամայել ինձ ինչ որ պարտիմ ընել: Այսուհետեւ վասն իմ չկայ այնպէս մեծ ուրախութիւն, ինչպէս պատեհութիւն ունենալ ցուցընել ձեզ արդեամբ շնորհակալութիւնս:

Խորին յարգանօք եմ, տէր,

Խոնարհ և հաւատարիմ ծառայ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

73. Շնորհակալութեան նամակ հանդերձ ընծայիւ առ բժիշկ որ:

Տէր.

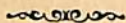
Խնամքը և սէրը որով զիս դարմանեցիք ի վերջին հիւանդութեանս՝ արժանի են խորին շնորհակալութեան և անմոռաց յիշման: Ձեր բարերարութեան փոխարէն ընել անհնար է, քանզի ինչպէս որ քան զկեանս պատուական բան չկայ. նոյնպէս չկայ հատուցումն որ կարենայ հաւատարել մեր կեանքը մեզ գրեթէ նորէն պարզեւողին երախտեաց: Կը խոստովանիմ, տէր, որ ձեր ազատեալն եմ. դուք զիս ձեր ճարտարութեամբ և արթուն զգուշութեամբ որպէս թէ ձեռքէս բռնելով ի բաց տարիք մահուան վհէն, որոյ բերանը հասած, և դահավէժ ըլլալէ մազիչ չափ հեռի էի: Այս մեծ երախտեաց համար ինչ որ ըրի ձեզ՝ ոչինչ էր, և ինչ որ ընեմ՝ ոչինչ պիտի ըլլայ: Բայց և այնպէս երախտա-

գիտութիւնն ստիպեց զիս ձեզ դոյճն ընծայ
 ընել իբրեւ յիշատակ : Յետ երկար խորհելոյ ,
 որոշեցի նուէր ընել ձեզ արկղ մի լի վիրա-
 բուժական գործեօք զորս պատրաստել տուի
 միում երեւելի արուեստագիտաց Բարիզոն :
 Կը յուսամ , տէր , որ հաճութեամբ կ'ընդու-
 նիք ընծայս , և կը յիշէք զիս իբրև ձեր հա-
 ւատարիմ բարեկամը որ միշտ կը խոստովա-
 նի զանձն երախտապարտ ձեզ :

Բարեկամ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

74. Կնքահայր Ոմն առ սան իւր որ անոր անուան դարձը
 Հնորհատորած է :

Սիրելի Միհրան .

Ուրախութեամբ լսեցի որ երէկ տուն գա-
 լով շքեղ փունջ մը բերած և մաղթած ես ա-
 նուանս տօնը : Շնորհակալ եմ որ կը յիշես
 զիս . կը ցաւիմ սակայն որ չտեսայ զքեզ , մա-
 նաւանդ որ քեզ ընծայ ընելու համար գու-
 նաւոր պատկերներով զարդարուած Եսովպոս
 մը պատրաստած էի , միանգամայն այն նշա-
 նաւոր խաղալիկը զոր շատ կը սիրես , այն է
 « մոգական լապտեր » կոչուած արկղ մը , ուր
 աշխարհիս հինգ մասերուն հետաքրքրական
 տեղերը կը ցուցուին : Կը յուսամ սակայն որ
 բարի մայրդ առաջիկայ կիրակի օր կը բերէ

զքեզ գիւղ . քանզի անուանս տարեդարձը
 կատարուած պիտի չհամարիմ մինչեւ որ համ-
 բուրեմ զքեզ և յայտնեմ անձամբ Հնորհա-
 կալութիւնս այն գեղեցիկ Հնորհաւորութեան
 և չքնաղ փունջին համար զորս սիրով ընկալայ
 իբրեւ քու կողմէդ ինձ մատուցուած սիրուն
 նուէր :

Կիրակի առաւօտ կը սպասեմ զձեզ կա-
 նուխ . արդէն պատրաստութիւն տեսած եմ
 քուռակներով մեծ անտառն երթալ զբօս-
 նուլ , և երեկոյին ուրիշ ուրախութիւն պիտի
 ունենանք : Տուր ողջոյն յինէն սիրելի մօրդ
 և երկու սիրուն քերցդ Նուարդայ և Նազ-
 կան : Մնաս բարեաւ , անձկալիդ Միհրան .
 կիրակին յիշէ , բայց կը խնդրեմ որ կանուխ
 ճամբայ ելլէք :

Կնքահայր քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

75. Ոմն առ ընկեր իւր վասն ընծայի նորա .

Սիրելի բարեկամ .

Շնորհակալ եմ քեզ ի սրտէ , որ ի ճանա-
 պարհորդութեանդ անգամ յեղերս Պոնտոս
 սի յիշեցիր զիս : Խեցեմորթք և ծովային
 տունկերն զորս զրկեցիր ինձ՝ սքանչելի են ,
 և պատուական զարդ եղան փոքրիկ թան-
 գարանիս , ուր դրի զնոսա չքնաղ իրաց հետ

զորս այլեւայլ տեղերէ հաւաքած եմ: Երբ ձեր պատուական ընծայն ընկալայ, հայրս որ եռանդ-՝ Քիոսէ հոս հասաւ՝ քեզ զրկելու համար կը կապէր առասանօք ծրար մի զոր երկուշաբթի կ'ընդունիս: Ծրարին մէջ պիտի գտնես քանի մը տուփ շաքարեղէն և բանդակ (բէշէլ) քեզ և մօրդ համար: Ասոնք բերած էր հայրս Քիոսէ իբրեւ այն երկրին արդիւնքը, և շատ ուրախ է որ ձեզ կը զըրկէ: Ի վերջ կոյս ամոոյս կը սպասենք զձեզ հոս: Բաւական բերկրութիւն պիտի ըլլայ ինձ տեսնել զքեզ և խօսել մեր հին դպրոցական կենաց վրայ:

Մատո զողջոյնս սիրելի մօրդ, և մի ուշանաք:

Մտերիմ ընկեր քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

76. Պատանի ոմն առ մօրաքոյր իւր:

Սիրելի մօրաքոյր.

Տիրանայ ձեռօք զրկած էիր ինձ կողով մի լի բալիւք, հաղարջիւք, ծիրանօք և ուրիշ պէսպէս համեղ մրգօք: Իսկ և իսկ բաժնեցի զնոսա ինչպէս կը պատուիրէիր, այսինքն տալ մանուկ ընկերացս, և ապա նստայ գըրել քեզ: Ծնորհակալ եմ որ յիշեցիր զիս՝ զրկելով ինձ այնպիսի համեղ բաներ: Արդա-

րեւ, սիրելի մօրաքոյր, ի վեր քան զարժանաւորութիւն իմ ազնիւ և ներող ես առ իս, քանզի պայմանդ այս էր, պարտիղիդ պտուղներէն զրկել ինձ նուէր, եթէ յեռամանայ քննութեան դպրոցիս առնուի զառաջին մըրցանակն, բայց հաղիւ կրցայ երրորդ մրցանակին հասնել, թէպէտ շատ աշխատեցայ. ապա քու կողմանէդ մեծ շնորհք է զրկել ինձ այդպիսի ակորթահամ ընծաներ, որոց ամենեւին չէի սպասեր:

Այս մեծանձնութիւնդ, սիրելի մօրաքոյր, գիտեմ կը պահանջէ յինէն փոխարէն ջանք և յառաջադիմութիւն. ուստի կը խոստանամ կրկնել փոյթս ի հատուցումն պարտուցս որ առ քեզ:

Մնաս բարեաւ, սիրելի մօրաքոյր, կիրակի կը տեսնենք զիրար, կը յուսամ:

Հնազանդ քեռորդիդ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Զ.

ՆԵՐՈՒՄ ԽՆԴՐԵԼՈՒ ԿԱՄ ԶՔՄԵՂՈՒԹԵԱՆ
ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Այս տեսակ նամակներ կը գրուին, երբ գրողն արդարեւ յանցաւոր է կամ յանիրաւի յանցաւոր կարծուած: Այս տեսակին կը վերաբերին նաեւ այն նամակներ որովք ներում կը խնդրուի, երբ խոստում մի կատարել անհնարին կ'ըլլայ իրաւացի պատճառաւ:

Ներում խնդրելու նամակաց մէջ գրողն պարտի զգուշանալ որ իբր թէ բռնադատեալ չերեւի. և պարտի ցուցնել թէ պատրաստ է հատուցում ընել անիրաւութեան, և թէ կը բաղձայ որ բարեկամութիւնը նորոգուի:

Այս տեսակ նամակներու մէջ սովորութիւն է, յետ խոստովանելոյ զյանցանս, դիմել վշտացելոյն ներողութեան, երբեմն նաեւ մեղադրել զանձն:

Ներում կը խնդրուի նաեւ շատ անգամ, երբ նամակ կամ նամակի պատասխան կ'ուշանայ: Բայց այս պատճառաւ խնդրուելու ներումը յանցանաց համար խնդրուած ներման պէս խոնարհական ըլլալու չէ: Բաւական

է ըսել թէ ինչ պատճառաւ յապաղուեցաւ, և ցաւ յայտնել յայն սակս. և եթէ լոկ առանհոգութեան եղած է, պէտք է անհոգութիւնը կամ պղերգութիւնը խոստովանել, և խոստանալ լինել առյապազգուշագոյն:

77. Պատանի ոմն իւր հաւէն ներում կը խնդրէ անոր հետ յանդիմարտ վարուելուն համար:

Սիրելի հաւս.

Ութ օր ետքը կը տեսնեմ զձեզ, բայց չեմ ուզեր որ այս ութ օրուան մէջ տգէտ մնաք թէ որչափ զեղջ և ապաշաւ է ինձ որ երեկ այնպէս յամառութեամբ և լրբաբար վարուեցայ ընդ ձեզ: Ի դարձին մեր ի տուն, մայրս իմացուց թէ ինչ մեծ յանցանք էր ինձ այնպէս թերի գտնուել յակնածութեան և ի հրնաղանդութեան առ ձեզ: Կը տեսնեմ, սիրելի հաւս, որ շատ անիրաւ եմ, և չափազանց պիտի ըլլար վիշտս, եթէ առանց ներում խնդրելու մնայի: Բոլոր վստահութիւնըս ձեր ներողութեան և սովորական բարութեան վրայ է: Ուստի ներում կը խնդրեմ ձեռնէ, սիրելի հաւս, լրբութեան և խեռութեանս համար, և կ'աղաչեմ որ մօրաքեռս միջոցաւ որ այս թուղթը պիտի տայ ձեզ իմացունէք ինձ թէ կ'ուզէք ընդունել զղումըս և ներել ձեր հէք թողին: Հաւատացէ՛ք,

բարի հաւս , որ այսուհետեւ պիտի ջանամ մոռցնել ձեզ այն ցասման և ստահակութեան շարժումը՝ որոյ վասն ակնկոր եմ առաջի ձեր :

Կիրակի , ինչպէս կը յուսամ , պիտի փութամ դալ համբուրել զաջ ձեր , և լսել ձեր բերնէն թէ ներած էք ձեր թոռին , որ մեծարանօք և խոնարհութեամբ կը խնդրէ ձեր օրհնութիւն :

Խոնարհ թոռն ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

78. Աշակերտ ոմն ներում կը խնդրէ վարժապետէն զոր անարգած է :

Տէր .

Հաճեցէք որ ներում խնդրեմ ձեռնէ այն սրտնեղութեան համար որով յանցաւոր գրտնուեցայ առ ձեզ երէկ , մինչ արդարեւ հայրական և արդար խրատներ կու տայիք ինձ : Որչափ կը խորհիմ որ այնպէս յանարժանս վարուեցայ իբրեւ զձեզ մեծարոյ անձի հետ , այնչափ ամօթ կը պաշարէ զիս , և կը նստիմ կոր ի գլուխ : Գիտեմ որ այս անձկութենէ պիտի չազատիմ , բայց եթէ դիմելով ձեր ներողութեան և բարութեան որոց ապացոյցը շատ անգամ տուած էք ինձ : Կը խընդրեմ ուրեմն , տէր , եղբօրս միջոցաւ որ այս թուղթը պիտի տայ ձեզ՝ իմացնէք ինձ թէ

կը հաճիք շնորհել ներումը զոր կը խնդրեմ այսօր ձեռնէ , և ընդունել խոստումս այսուհետեւ ջանալոյ լինել արժանի ներողութեան ձերում :

Հաւատարիմ աշակերտ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

79. Փոխ առնուած գիրքը ետ դարձնելու ակամայ յապաղող մը ներում կը խնդրէ իւր բարեկամէն :

Սիրելի Սուրէն .

Շատ զարմացայ , նա մանաւանդ նեղացայ յոյժ , երբ գիւղէն դառնալով դտայ գրասեղանիս վրայ փոքրիկ նամակդ , որով կը խնդրես աշխարհագրութեան բառարանը և աղլասը զորս քանի մը օրուան համար միայն փոխ առած էի քեռնէ : Երբ ծովու բաղնիք պիտի երթայի , այն երկու գիրքը ծրարելով և կապելով յանձնեցի ընկերիս Աշոտոյ , և աղաչեցի իսկոյն զրկել զնոսա առ քեզ : Աշոտ , առ որ դացի հարցունել էրբ առի նամակդ , հանդարտութեամբ պատասխանեց թէ խորհելով որ պարագոյ ամիսն զբօսանաց ժամանակ է և ոչ ընթերցման , լաւ համարեցաւ չըրկել քեզ յիշեալ գրեանը , և թէ այսու կարծեց ծառայութիւն մատուցանել՝ առիթ չտալով քեզ որ կարդալու զբաղելով ես մնաս զբօսանքէ : Մեծապէս մեղադրեցի զիս , սի-

ЦИТАТИЦЕ
"КРАСИРАЦ"

բելիզ Սուրէն , որ այսպիսի գործ մը յանձնեցի մեր յոյլ և թոյլ Աշոտոյ , որ աշխարհ իրեն նման կը կարծէ : Զիարդ և իցէ , իսկ և իսկ առի գրոց ծրարը որ կը կենար այնպէս ինչպէս պահած էի , առանց շատ յանդիմանելու մեր մտացի բարեկամը որ ըստ իւր մտաց ծառայութիւն մը ըրած կը կարծէր :

Շատ կը ցաւիմ , սիրելի , այս սխալման վըրայ , և կը խնդրեմ որ ներես , քանզի գիտեմ թէ իրաւամբ պիտի մեղադրես զիս որ այնպիսի ուշիմ և խոհեմ գործակալ մի ընտրեցի :

Հաւատարիմ բարեկամ քո

(Թոռակն)

Ա . Ա .

80. Երեւելի պաշտպանի մը նամակ գրել ուշացող մը ներում կը խնդրէ :

Տէր .

Երկայն ատեն է որ գրած չեմ ձեզ , և եթէ ձեր ներող բնութիւնը չգիտնայի , կարծեմ պիտի չհամարձակէի յիշեցնել զիս ձեզ . բայց խիղճս , մանաւանդ թէ սիրտս , այնպէս դառն կերպով կը սողաւանէ զիս իբրեւ անհոգ յանցաւոր , որ ահա կ'իշխեմ ըսել ձեզ թէ երբէք չդադարեցայ խորհել ձեր վրայ , և պահել ի մտի զերախտիս ձեր առիս , մինչ կարօտ էի ձեռնառութեան :

Ներեցէք ինձ ուրեմն , տէր , կ'աղաչեմ ,

զայս լռութիւն զոր աւելի կանուխ կամէի լուծել , և հաւատացէք որ ձեր անթիւ բարեաց համար առ իս՝ միշտ միեւնոյն շնորհակալութիւնն ունիմ ի սրտիս , և միեւնոյն սէրը՝ ձեր անդուլ խնամոց և հայրական գթոյն համար վասն իմ : Հաճեցէք ուրեմն , տէր , երկտող գրուած թուուցանել առ իս որմէ հասկընամ թէ դատապարտած չէք զիս առանց հարցաւորի , և թէ տակաւին արժանի կը համարիք զիս ձեր պաշտպանութեան : Գիտէք որ ըստ կարի ջանացած եմ ձեզ յիս զձեր յարգան և չթողուլ զձեզ ամօթով : Տարի մը առաջ ո՛չ ապաքէն ձեր միջնորդութեամբ մտայ Եւրոպական թուրքիոյ երկաթուղեաց գրադրութեան դիւանն իբրև քարտուղար . նոյնպէս ի շնորհս ձեր էր որ դիւանին տնօրէնը լինելով գոհ յինէն՝ յաւել ամսական վարձս այնչափ՝ որչափ հաղիւ կրնայի ապրնկալել յետ չորեքամեայ ծառայութեան : Հիմայ առաջին քարտուղար եմ , և ամսական վարձս եղաւ 3,500 ֆրանք : Ահաւասիկ , տէր , յաջող գործ մը զոր ձեր միջնորդութեամբ ընդունած կը համարիմ : Հաճեցէք ուրեմն ընդունել միւսանգամ շնորհակալութիւնս , և ծաներուք զիս

Ձեր հնազանդ և երախտապարտ ծառայն

(Թոռակն)

Ա . Ա .

81. Վշտացեալ բարեկամներէ ներում խնդրելու նամակ :

Տիկին .

Երբ երէկ երեկոյին եկայ հրաժարական ողջոյնս տալ ձեզ : ձեր ընդունելութիւնը շատ ցուրտ թուեցաւ ինձ , ուր յառաջ այնչափ ջերմութեամբ և զուարթութեամբ կ'ընդունէիք զիս , մինչեւ սքանչանալ ինձ : Երկար խորհեցայ և տակաւին կը խորհիմ , տիկին , թէ ինչ պատճառ կրնար ունենալ այս յանկարծ փոփոխութիւն որ մեծ կսկիծ տուաւ ինձ . ինձ՝ որ այսչափ տարիներէ հետէ այնպէս հաւատարիմ գտնուած եմ ձեր պատուական գերդաստանին :

Եթէ արդարեւ ձեր յաչաց ելայ դժբաղդարար , դէթ հաճեցէք , տիկին , կ'աղաչեմ , իմացունել ինձ յանցանքս և բերել զիս յուղղութիւն : Մի վարանիք պարզ ըսել ինձ ամէն բան . ամօթով և խոնարհութեամբ պիտի լսեմ յանցանքս : Յետ երկար խորհելոյ սակաւ ինչ դուշակեցի այն ցաւալի ցըրտութեան պատճառը , և , եթէ կարծիքս ուղիղ է , հաւատացէք , տիկին , որ ակամայ և առ տկարութեան յանցեայ : Կը թուի ինձ թէ կարի ջերմութեամբ խօսեցայ ի վերջին վիճաբանութեան ձեր մեծարոյ հօր հետ , և այնպէս յամառութեամբ վիճեցի , որ այն

պիտի պատկառելի ծերունոյ մը վայելուչ ակնածութեան սահմանն անցաւ :

Եթէ այս է ձեր վշտանալուն պատճառը , կը խնդրեմ , իմացուցէք ինձ . անտարակոյս պիտի դամ անձամբ ներումն խնդրել յազնիւ ծերունոյն , թէեւ գիտնամ թէ ձեր բարեկամութիւնը նորէն ստանալու բախտը պիտի չունենամ յաւիտեան : Հաւատացէք որ , եթէ կորուսանեմ իսպառ ձեր գերդաստանին բարեկամութիւնը , ձեր գերդաստանին՝ զոր կը սիրեմ և կը պատուեմ , յարգանքս պիտի չպակսի մաղիւ չափ :

Հաճեցէք , տիկին , ընդունել մեծարանքս :
Խոնարհ ծառայ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Է.

ԻՆԴՐՈՒԱԾՈՅ, ՊԱՀԱՆՋՄԱՆ, ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ՄԵՐԺՄԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Խնդրուածոյ նամակի գլխաւոր յատկու-
թիւնն է համեստութիւն : Ոչ ամբարտաւա-
նութեամբ պարտ է պահանջել, և ոչ նուաստ
կերպով աղաչել : Դարձեալ չէ պարտ գրողին
զիւր արժանաւորութիւն յառաջ բերել, որ-
պէս թէ վարձատրութիւն և իրաւունք կը
պահանջէ, գուցէ փոխանակ շահելու զայրա-
ցունէ այն անձին սիրան առ որ կ'ուզէ զիւր
խնդրուած :

Պահանջման նամակ մի կարէ լինել հրամայա-
կան, նաեւ յանդիմանական : Եթէ անիրա-
ւութիւնը չարակամութեամբ եղած չէ, այլ
սխալմամբ կամ յանգէտս, պահանջումը պար-
տի լինել մեղմ և չափաւոր, դիմելով արդա-
րասիրութեան անձին որմէ իրաւունք կամ
փոխարինութիւն կը պահանջուի : Նոյն մեղ-
մութիւնը և զգօնութիւն կը պահանջուի,
երբ ստորակարգեալք մը կը դանգաախնք առ
գլխաւոր նորա : Համառօտիւ, խոհականու-
թիւն և պարագաներու ուշադրութիւն քան
որեւիցէ կանոն աւելի են :

Յանձնաւորութեան նամակով մէկուն ծառայու-
թիւն մը ընել կ'առաջարկենք՝ յառաջ քան
զխնդրել նորա մենէ : Այսպիսի նամակներ
պարտին վեհանձնութեամբ գրուիլ, առանց
ամչցնելու անձը որում կ'առաջարկենք մեր
ծառայութիւնը : Զգուշանալի է այնպէս չե-
րելցնել որպէս թէ նա առ որ կ'առաջարկենք
մեր ծառայութիւնը՝ մնացած է անօգնական,
և քան զմեզ այլ ապաւէն չունի : Վերջապէս
չնորհքը զոր ընել կ'ուզենք՝ առաջարկելու
ենք իբր ծառայութիւն և ոչ իբր ողորմու-
թիւն . միով բանիւ պարտինք թեթեւ ցու-
ցընել մեր ծառայութեան յարգը, եթէ մեր
դիտաւորութիւնը ճշմարտիւ բարեկամութիւն
ընել է, ապա թէ ոչ մեր դիմացինը կը ստի-
պենք մերժել մեր առաջարկութիւնը :

Խնդրուածոյ և յանձնաւորութեան նամակ-
ներու երկու կերպով կրնայ պատասխան
տրուիլ, ընդունելով կամ մերժելով : Եթէ
խնդրուած է զոր կ'ընդունիս՝ ցոյց թէ որ-
չափ ուրախ ես որ հաճութիւն կամ ծառա-
յութիւն կ'ընես բարեկամիդ : Իսկ եթէ զոր
կ'ընդունիս՝ առաջարկութիւն է, յայտնէ չնոր-
հակալութիւնդ թէ առաջարկուած ծառայու-
թեան, և թէ առաջարկութեան եղանակին
համար : Իսկ եթէ կը մերժես, նայէ որ մեր-
ժումդ վերաւորիչ և կամ վշտացուցիչ չ'ըլայ :

82. Ոմն կը յանձնէ բարեկամի մը խնամոց զիւր որդին
որ Բարիզ կ'երթայ ուսման համար :

Տէր .

Թէպէտ մեր յարաբերութիւնն առեւտրա-
կան է , չեմ կարծեր թէ տասնամեայ մտե-
րիմ թղթակցութեան սահմանէն դուրս կ'ել-
նեմ , եթէ խնդրեմ ձեռնէ ծառայութիւն մը
որ մեր սովորական գործերէն տարբեր է , և
բոլորովին անձնական է :

Որդիս յետ ութ աւուր ճամբայ պիտի
ելլէ Բարիզ երթալ անտառագիտութեան
ուսման վերջին քննութիւնը կատարելու :
Վստահ եմ որդւոյս զգօնութեան և զգաս-
տութեան , թէպէտ դեռ ութեւտասնամեայ
է : Բայց ես պատանւոյ մը Բարիզ բնակելէն
կը կասկածիմ , մանաւանդ որ որդիս Գալուստ
պիտի ստիպուի հոն կենցաղավարիլ իրեն հա-
սակալից պատանեաց հետ որոց մեծ մասը
ցոփ և անառակ են : Այս պատճառաւ անոր
կարճ բնակութիւնն անգամ ի Բարիզ մեծ
անձկութիւն է ինձ :

Արդեօք չեմ կրնար , տէր , ձեր մարդա-
սիրութենէն յուսալ որ այս պատանին ձեր
քով ընդունիք , և ձեր իմաստուն խրատ-
ներով զգուշացնէք զնա վտանգներէ որ այս
կարճ միջոցին կարեն պատահել նմա այնպի-

սի աղատ և զեղծ մայրաքաղաքի մէջ , մա-
նաւանդ որ մեր պատանին դեռ անփորձ և
դիւրահաւան է , և չունի ամենեւին խորա-
գիտութիւն :

Հաճեցէք ուրեմն , տէր , իմացունել որդ-
ւոյս թէ ինչպէս պարտի վարուիլ . և եթէ չէք
կարող ընդունել զնա ի տուն ձեր , գէթ յար-
մար պանդոկ մը դնել , և ծախուց համար
հարկաւոր դրամը չափով տալ նմա : Գիտեմ
որ Գալուստ հլութեամբ պիտի անսայ ձեզ :

Հիմա կը մնայ ինձ ներումն խնդրել ձեռնէ
այս համարձակութեան համար , որ թերեւս
մեղադրելի թուի ձեզ . բայց դուք եւս ,
տէր , հայր էք , և կրնաք հասկնալ հօր մը
գորովական հոգը և երկիւղ նորահաս որդ-
ւոյ մը համար որ կրնամ ըսել թէ տակաւին
անարատ է :

Եթէ խնդրուածս ընդունելի է ձեզ և յա-
ջող պատասխան կ'ընդունիմ , իսկոյն կը ծա-
նուցանեմ ձեզ հեռագրով պատանւոյն մեկ-
նելու և հոն հասնելու օրը և ժամը : Հաճե-
ցէք ընդունել , տէր , սիրոյ ողջոյնս , և հա-
մարեցէք զիս

Ձեր հաւատարիմ բարեկամը

(Թուակն)

Ա. Ա.

83. Գասատուէ մը կը խնդրուի դաս տալ պատանւոյ ումեր ի տան :

Տէր .

Սէրն և խնամք զոր կը ցուցնէիք միշտ որդւոյս մինչ ձեր աշակերտն էր՝ համարձակութիւն կու տան ինձ աղաչել զձեզ որ տուն գալով յառաջ տանիք ձեր գասատուութիւն որմէ կը յուսամ թէ մեծ օգուտ պիտի քաղէ տղան : Գիտէք , տէր , որ Երուանդիս առողջութիւնը , թէպէտ բոլորովին գէշ չէ , չի տար նմա թոյլ այլ եւս վարժարանը մնալ : Ըստ խորհրդոյ բժշկին ստիպուեցայ տղան դպրոցէն առնուլ տուն , լաւ համարելով հեռացունել զնա առ ժամանակ մի դպրոցական հրահանգէ : Բայց կը տեսնեմ որ անոր տկարութիւնն այնչափ չէ մինչեւ չկրնալ աշխատել գէթ ի տան :

Կը յուսամ , տէր , թէ պիտի հաճիք ձեր պարագոյ ժամերէն ժամ մի կամ երկու դողանալով տալ որդւոյս կրթութեան : Պատանեակն , ինչպէս կը տեսնեմ , ունի պէտտաշխատելոյ , որ անցեալ աշխատութեան արդիւնքը կորուսանելով իսպառ ձեռնունայն չելլէ :

Հաճեցէք իմացունել ինձ թէ շաբթուան որ օրը և որ ժամ կրնաք գալ տուն առանձին դաս տալ Երուանդիս որ արդէն մեծ ու-

բախութիւն ունի խորհելով թէ նորէն իւր պատուական ուսուցչին խնամքը պիտի վայելէ :

Ընդունեցէք , տէր , առ ձեզ երախտագէտ հօր մը և որդւոյ անկեղծ շնորհակալութիւնը :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

84. Պաշտօնատար ոմն ըսկերութեան մը սնորէսն կը խնդրէ մի ամսական կանխիկ :

Տէր .

Մարդասիրութիւնը որով սովոր էք ընդունել զառ ձեզ ուղղեալ աղաչանս՝ կը յուսացնէ զիս թէ նաեւ իմ աղերս լսելի լինելոց է ձեզ :

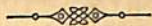
Հայրս որ , ինչպէս գիտէք , դոյզն թոշակաւ հրաժարած է զինուորական ծառայութենէ՝ կը գրէ ինձ օգնել նմա այժմու դժուարութեան մէջ մօրս ծանր և երկար հիւանդութեան պատճառաւ : Որովհետեւ ծախքը զոր ըրած է ցարդ այս պատճառաւ՝ քան զթեթեւ թոշակն շատ աւելի է , և անհնարին նեղութեան մէջ կը գտնուի :

Կրնամ արդեօք համարձակել , տէր տնօրէն , աղաչել զձեզ հրաման տալ գանձապե-

տին հատուցանել ինձ կանխիկ հարիւր յիսուսն ֆրանք ի հաշիւ ամսականներուս : Այս շնորհքը զոր կը խնդրեմ ձեռնէ մեր այս ներդուծեան մէջ՝ յաւիտեան շնորհակալ պիտի ընէ զմեզ առ ձեզ : Ներեցէք, տէր, որ այսպէս կը համարձակիմ դիմել առ ձեզ ուղղակի, արդարեւ մեծ յանդգնութիւն պիտի համարէի այսպիսի խնդիր մը մատուցանել ձեզ, եթէ չգիտնայի ձեր սովորական մարդասիրութիւնն առ պաշտօնատարս :

Հաճեցէք, տէր անօրէն, ընդունել խորին մեծարանքս :

Ձեր խոնարհ և հնազանդ ծառայն
(Թուսկան) Ա. Ա.

85. Մայր որ կամելով գեշերօթիկ դպրոց դնել իւր որդին՝ կը խնդրէ բարեկամէ մը ցուցնել յարմար դպրոց :

Տէր .

Դարձեալ կը դիմեմ այն անխոնջ խնամածութեան զորոյ ապացոյցներ տուած էք ինձ միշտ :

Փոքրիկ Միհրանս որ արդ եօթնամեայ եղաւ՝ յարմար է հիմա, ինչպէս կը կարծեմ, աւելի ընդարձակ և հաստատուն դաստիարակութեան քան զոր ցարդ կ'ընդունէր ընդ-

խմով խնամով, այսինքն հասարակ ընթերցումն, քերականութիւն և գիր : Հիմա կը փափաքիմ դնել զտղայն գիշերօթիկ դպրոց, քանզի կարծեմ թէ արդէն հասուն և պատրաստ է տղան, և ժամանակ է որ տղայութեան կարգէն և առտնին փափկութենէ ելլէ դուրս :

Հաճեցէք ուրեմն, տէր, ցուցնել ինձ վարժարան մը զոր դուք լաւագոյն կը համարէք, և ուր կարող ըլլամ դնել վստահութեամբ Միհրանս : Այս մանուկն, ինչպէս ուրիշ ամէն տղայ որ դեռ մայրական հսկողութենէ դուրս մնացած չէ, շատ ձախող ունակութիւններ ունի . աշխատելու եռանդը շատ նուազ է, և սորվելու յօժարութիւնը՝ շատ աւելի հարեւանցի : Սակայն միտքը սուր է, և ունի փափաք աւելի բան գիտնալու քան զոր արդէն գիտէ :

Միով բանիւ, սիրելի տէր, ջանացէք յարմար դպրոց մը գտնել որդւոյս որում բաւական երկիւղ կու տայ դպրոցական կեանքը, կեանք մը որ արդարեւ բոլորովին նոր է նմա . և ես արդէն վարանման մէջ եմ այս բաժանման համար . բայց մօր մը կեանքը ոչ ապաքէն անձնուրացութեան կեանք է :

Այժմէն կրնաք վստահել, տէր, որ մեծ պիտի ըլլայ շնորհակալութիւնս առ ձեզ այս կարեւոր օգնութեան համար զոր խնդ-

ընձմ ձենէ : Հաճեցէք կ'ազաչեմ, ընդունել
ողջոյնս :

Հաւատարիմ աղախին ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

86. Փոխ ստակ խնդրող խարդախ վաճառականի

կը զլացուի ստակ տալ :

Տէր .

Ընկալայ ձեր նամակն յորում կը խնդրէք
ինէ փոխ տալ ձեզ վեց հազար ֆրանք : Ան-
հրնար է ինձ սակայն կատարել ձեր խնդիրը .
ինչ պատրաստ դրամ որ ունէի՝ տուի նոր ա-
մուսնացեալ դստերս օժտին : Բաց աստի ,
ներեցէք որ համարձակ ըսեմ ձեզ , քանզի
գիտէք որ երբ հարկ է՝ չեմ գանդաղիր յայտ-
նել խորհուրդս : Թուի ինձ թէ ձեր յանցա-
նօք կը կրէք դրամոյ այժմու նեղութիւնը :
Գիտեմ թէ գրեթէ երկու տարի է որ ա-
ռեւտրոյ մէջ ուղղութեամբ չգացիք . աւելի
չահելու ակնկալութեամբ անստոյգ և ի վեր
քան զկարողութիւն ձեր գործերու ձեռն
արկիք : Յառաջ քան նոր վաճառք գնելը՝
պարտէիք ձեր շտեմարաններուն մէջ համ-
բարեալ ցորենոյն գոնէ մի մասը վաճառել .
եթէ այսպէս ընէիք , թերեւս աւելի իմաս-
տութեամբ , թերեւս նաեւ աւելի ուղղու-

թեամբ և ըստ խղճի կը գործէիք , քանզի ,
եթէ ցորենոյ վաճառականք , գինն հետզհե-
տէ բարձրացնելու խորհրդով , ցորեն չպահէ-
ին , լաւագոյն պիտի ըլլար շուկային վիճակը ,
և ժողովուրդը չէր նեղուէր այսպէս չարա-
չար :

Ուստի կ'ըսեմ դարձեալ , պարագայք չեն
տար թոյլ ինձ օգնել ձեզ . բայց թէեւ տա-
յին թոյլ , պիտի չուղէի , կարծեմ , քաջալե-
րել այսպիսի յանդուգն և ապիրատ շահա-
գիտական նպատակներ : Այսուհետեւ մի յու-
սաք թէ պիտի յօժարիմ երբէք օգնել ձեզ ,
մինչեւ տեսնեմ թէ կը հետեւիք առեւտը-
րական առողջ սկզբան , որոյ օրինակը տուաւ
ձեզ ձեր հանգուցեալ հայրը , և զոր դուք
եւս կը յարդէիք մինչեւ մօտ ժամանակ ,
ուստի և ունէիք պատիւ իրրեւ իմաստուն
և ողջամիտ վաճառական :

Կ'ողջունեմ զձեզ :

(Թոռական)

Ա. Ա.

87. Պատանի ոմն որ Մարտիկա կը գտնուի՝ կը խորհի ճանապարհորդել, եւ հայր նորա աղաչէ նոյն քաղաքը ընակող բարեկամի յորդորել զպատանին ի քաց կալ այն նպատակէն :

Տէր .

Յուսահատիչ նամակ մը առի Մարտիկա գտնուող ընկերէս, առ որում, ինչպէս գիտէք, դրած եմ որդիս Զոհրապ որ մեր գործերուն մէջ վարժուի : Յիշեալ նամակով ընկերս կ'իմացնէ ինձ թէ Զոհրապ ամսէ մը հետէ այնպէս անհոգ կամ մանաւանդ այնպէս վճատեալ էր, որ իւր կարեւորագոյն գործերն անգամ կատարելու անփոյթ էր : Մարտիկոյ գեղեցիկ նաւահանգիստը եկող անթիւ նաւերը տեսնելով, թէ անխոհեմ բարեկամի մը թելադրութեամբ, չեմ գիտեր, կ'ըսէ ընկերս, այս վեշտասանամեայ պատանին միտքը դրած է հիմա ծովերու վրայ թափառել :

Մինչեւ ցարդ փոյթ, հլու և հնազանդ պատանւոյն բարուց և վարուց մէջ այս անակընկալ փոփոխութեան բուն պատճառը գիտնալ ինձ պարտք է : Ուստի կ'աղաչեմ զձեզ, տէր, հաճեցէք տեսնել զԶոհրապ, և քաղցր ու համոզիչ բանիւք ջանացէք նախ խրատել զնա, եթէ հնար է ետ կենալ այն անմիտ խուրհուրդէն և անպատեհ երազներէն, որ, ինչպէս գիտեմ, չիթած են պատանւոյն միտքը : Իսկ եթէ կը գտնէք զնա յա-

մառ և անլսող, հաճեցէք իսկոյն իմացունել ինձ գրով, որպէս զի անձամբ Մարտիկա գալով փութամ չարեաց առաջն առնուլ :

Ներեցէք ինձ, բարեկամ, այսնոր ձանձրութեան համար զոր կու տամ ձեզ : Ձեր բարութեան վրայ վստահ ըլլալով համարձակեցայ աղաչել, և գիտէք որ հարք շատ անգամ անձնասէր են, երբ խնդիրն իրենց որդւոց վրայ է :

Ի սերտ սրտէ եմ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոմաս)

Ա. Ա.

88. Բժշկէ մը կը խնդրուի զալ դարմանել հիւսնոց մը :

Տէր բժիկ .

Փութացէք, կ'աղաչեմ, դալ մեր տունը՝ տեսնել մեր պարտիզպանին որդին որ սանդղէ մը վար ինկաւ, և, ինչպէս կարծեմ, ծանր վնասուած է, քանզի անգգայ կը պառկի : Յարգանք կ'ողջունեմ զձեզ, տէր, աղաչելով դարձեալ որ արագ հասնիք յօգնութիւն մեր թշուառ վիրաւորելոյն որ ձեր ճարտար խնամոց կարօտ է :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոմաս)

Ա. Ա.

89. Խնդրուած առ տիկին ոմն :

Տիկին .

Կրնամ արդեօք համարձակել դիմել այն անսպառ բարութեան որոյ սպացոյցը շատ անգամ տուած էք ինձ :

Կարածմեռն որ այս տարի կանուխ կսկըսի , ամէն կողմանէ գործերու դադարումը կը ստիպեն զիս կրկնել առ ձեզ աղերսը զոր անցեալ տարի մատուցի , և դուք ընկալայք մարդասիրաբար :

Ձեր կալուածոց պահապանը յօժար է թոյլ տալ ինձ առնուլ քանի մը բեռ փայտ ձեր անտառներէն , բայց ոչ համարձակի զայս թոյլտուութիւնն ընել առանց ձեր մասնաւոր հրամանին : Ուստի կը համարձակիմ , տիկին , աղաչել զձեզ այս տարի եւս ընել ինձ զնոյն շնորհս , որոյ վասն շնորհակալ պիտի ըլլայ ընտանիքս , մանաւանդ ծերունի մայրս որ եօթամասնամեկի է : Խոնարհութեամբ կը խոստովանիմ զիս , տիկին ,

Ձեր հնազանդ ծառայն

(Թոսակն)

Ա. Ա.

90. Տիկին ոմն կը խնդրէ աղախին ի հօրաքուէն իւրաք :

Սիրելի հօրաքոյր .

Հիմա կը տեսնեմ որ շատ գէշ ըրի ձեր ազդարարութեան հակառակ Չարմանդուխտ տիկնոջ աղախինն ինձ սպասուոր առնելով : Վեց ամիս է որ այս աղջիկն իմ քովս է , և այսչափ ժամանակի մէջ ուրիշ բան չբրաւ , եթէ ոչ նեղութիւն տալ ինձ իւր ծուլութեամբ և լրբութեամբ , ուստի և որոշեցի արձակել զնա : Բայց մինչեւ որ ուրիշ աղախին գտնեմ , տնտես կին մը պիտի առնում խոհանոցի և տան մանր ծառայութեանց համար զորս ես անձամբ չեմ կարող կատարել , վասն զի ուրիշ կարեւոր զբաղմունք ունիմ : Եւ որովհետեւ այս կինը տարւոք է և չի կըրնար երկար մնալ իմ տունս , կ'աղաչեմ , սիրելի հօրաքոյր , հաճեցէք փութալ գտնել մեզ յարմար աղախին մի : Ձեր ընտրութիւնն այնպէս է որ կրնամ աշուրներս դոց ընդունել զով որ առաջարկէք : Կը խոստովանիմ որ ձեր խորհրդեան չանսալուս համար յանդիմանութեան արժանի եմ . բայց կը խնդրեմ , սիրելի հօրաքոյր , ներել ինձ , և կը խոստանամ այսուհետեւ անսալ միշտ ձեր խորատուն :

Ձեր խանդակաթ եղբօր դուստր

(Թոսակն)

Ա. Ա.

91. Կառք մը գնել կ'առաջարկուի ումեր :

Տէր .

Այս առաւօտ ձեր տնտեսէն իմացայ որ կ'ուզէք կառք մի գնել փոխանակ այն կառաց որ մի քանի օր առաջ խորտակած էր : Արդ կ'առաջարկեմ ձեզ գնել կառքը զոր անցեալ ամիս գնեցի և զոր արդ ստիպեալ եմ վաճառել, քանզի, ինչպէս գիտէք, ունիմ ճանապարհորդել Կովկասու կողմերն : Եթէ կ'ընդունիք առաջարկութիւնս, հաճեցէք իմացունել ինձ . սպասաւորս իսկոյն կը բերէ կառքն առ ձեզ, որպէս զի քննէք և փորձէք : Հաւատացէք որ նպատակս շահել չէ, միայն կը փութամ որչափ մարթ է արագ առ գնող գտնել : Այս կառաց համար տուած եմ 1570 Ֆրանք. կառագործը (Շաւարշ, թիւ 71, փողոց Վարդանանց) յորմէ գնեցի՝ կըրնայ վկայել : Եթէ կամիք զեղջել ինչ յիշեալ գնէն, քանզի կառքն մի ամիս գործածուած է, զայն եւս հաճեցէք իմացունել ինձ : Զեղջման չափը ձեր որոշման կը թողում, քանզի վստահ եմ ձեր խղճին և ուղղութեան :

Ընկալարուք, տէր, զհաւաստիս իմոյ յարգանաց :

Հաւատարիմ ձեր

(Թոասկան)

Ա. Ա.

92. Ձի մը գնել կ'առաջարկուի ումեր :

Տէր .

Լուայ երէկ ձեր եղբօրէն թէ ձեր կառաց համար ձի մը գնել կ'ուզէք, և թէ կը վարանիք դիմել առ ձիավաճառս առ երկիրդ թէ գուցէ խաբուիք : Ուստի կ'առաջարկեմ ձեզ գնել ճերմակածին զոր գնեցի տարի ու կէս առաջ, երբ պատերազմէն դարձող հեծեղազօրաց գնդին երիվարներն աճուրդիւ ի վաճառ հանուեցան հոս : Նաւարկութեան մը պատճառաւ դէպ յեղիպտոս՝ ըստիպեալ եմ վաճառել կառքս և ձին :

Ձին զոր գնել կ'առաջարկեմ ձեզ՝ ութեւտասնամեայ է, առողջ և կայտառ, գոյնը ճերմակ, ուրեք ուրեք միխրագոյն, հեծնելու եւս շատ յարմար է, գնացքը միօրինակ : Երեւելի թերութիւն մը չունի, միայն գիշերը քիչ մը երկչոտ է, բայց կարէք անձամբ փորձել, և պատրաստ եմ ամէն երաշխաւորութիւն տալ ձեզ, եթէ սակարկութեան մասնենք :

Այս ձիոյն համար վճարած եմ 450 Ֆրանք, բայց 300 ի կուտամ ձեզ : Աւելի նուազ գընով տալ հնար չէ . զեղջը զոր ընել կ'առնում յանձն՝ կարծեմ աւելի է քան զարժանըն, ինչպէս կ'ընան վկայել հմուտք :

Եթէ առաջարկութիւնս ընդունելի է ձեզ,
հաճեցէք, տէր, որչափ մարթ է արագ իմա-
ցունել ինձ, և ընդունել յարգանաց ողջոյնս :

(Թուական)

Ա. Ա.

93. Ոմն կ'իմացունէ իւր բարեկամին թէ վարձու հա-
մար շատ յարմար տուն մը կայ :

Սիրելիդ Զարեհ .

Կը փութամ ծանուցանել քեզ որ գեղե-
ցիկ տուն մը կայ վարձու մեր արուարձանին
վերի ծայրը յաջակողման եզեր գետոյն ուր
ի վաղուց հետէ կը փափաքէիք, դու և կի-
նըդ, գալ բնակել : Այս տունն, ինչպէս կար-
ծեմ, շատ յարմար է ձեզ, քանզի ունի որոց
դուք կը ցանկաք : Ահա համառօտիւ նկարա-
գրեմ քեզ տունը : Նախագուռնէն ներս մտնե-
լով կը գտնես պարտեզ բաւական ընդարձակ,
ուր կը տեսնես պէսպէս ծաղիկունս և պտղատու
ծառեր : Զախ դին կայ գեղեցիկ ծառուղի՝
կակղիներէ, և շատ զուարճալի է ամառը,
քանզի է ծառաստան հովանաւոր, ամառ-
ուան տօթաղին եղանակին՝ հովասուն, և ուր
մարթ է նաեւ ընթրել, քանզի խոտորնակ ու-
ղի մի կը տանի գրեթէ երկու բոպէի մէջ մին-
չեւ տան խոհանոցին դուռը : Եթէ ծիրանիք,
խնձորենիք և փոքրիկ այգեստանն յաջակող-

ման պարտիղին՝ յարմար են ձեր տիկնոջ ախոր-
ժակին, ծառուղին զբօսանաց տեղ պիտի ըլ-
լայ ձեր մանկանց, որ կրնան չուան կապել հոն
օրուելու համար, կամ գնդի խաղալ, կամ
նաեւ ընթերցարան մը պատրաստել՝ պարապոյ
ամիսներուն մէջ իրենց դասերն ուսանելու :

Տան մէջ, գետնայարկին վրայ կայ ընդար-
ձակ ճաշարան, խոհանոց շատ լուսաւոր, և
ի մէջ այս երկուց՝ սենեակ վասն ստնտուին,
հուսկ յետոյ զուարճալի սրահ մը զոր կրնաք
ընել պատկերներու և գեղարուեստից թան-
գարան :

Առաջին յարկին վրայ կայ ննջարան շատ
անդորր, գրեթէ հարիւրամեան շքեղ կակ-
ղիներէ հովանաւոր, որոց ծաղկանց անուշա-
հոտ բուրումը գարնան եղանակին կը ընու-
բոլոր տունը : Սոխակ, շիկահաւ և կարմը-
բալանջ, քաղցրածայն հաւեր, կը դնեն հոն
իրենց բոյներ և կը հնչեցունեն իրենց երգե-
րը բոլոր տարին : Բաց այս ննջարանէն կան
այլ եւս երկու սենեակք ձեր դասերաց հա-
մար, և սիրուն խուց մը որ հագուելու սեն-
եակ ըլլալու շատ յարմար է :

Թողի յիշել մանր սենեակներն ի պէտս
սպասաւորաց, դռնապանի և դնելու աւե-
լորդ կահ կարասի :

Տան գինն է 600 ֆրանք տարին, հատու-
ցանելի փետրուարէ ի փետրուար :

Փութա գալ, սիրելիդ Զարեհ, տեսնել զայս տուն, ուր կը փափաքիմ որ բնակիք, քանզի երջանիկ պիտի ըլլամ դպրոցի հին ընկերս ունենալ ինձ դրացի: Գարձեալ կ'ըսեմ, փութա գալ, եթէ կամք ունիք հոս բընակել, դուցէ յապաղելով փախցունենք պատեհութիւնը:

Կինս ձայնակից է ինձ հրաւիրել նաեւ ձեր տիկինը, և կ'աղաչէ զձեզ իւր կողմանէ համբուրել ձեր սիրուն տղայոց ախանողիս:

Հաւատարիմ քո

(Թոռակոն)

Ա. Ա.

94. Տիկին ոմն կը յայտնէ ուրիշ տիկնոջ երեկոյթը երթալէ հրաժարելուն պատճառներ:

Տիկին .

Կը փութամ աւասիկ պատասխանել ձեր սիրուն հրաւիրանաց: Արդարեւ կը փափաքէի գտնուիլ յերեկութին զոր հանդերձեալ էք տալ երկուշաբթի ձեր ամարանոցը: Կը ցաւիմ սակայն որ չեմ կարող ընդունել ձեր հրաւերը, նախ՝ վասն զի դատերքս կիրակի իրիկուն կը գառնան դպրոց, և դպրոցին տընօրէն տիկինը չի տար թոյլ դուրս մնալ դըպրոցին բացման օրն այնպիսի պատճառի մը համար որ շատ կարեւոր չէ: Երկրորդ՝ կը խոս-

տովանիմ որ, թերեւս քան զչափն աւելի տընասէր սովորութիւնը, և մեր հանդարտ և լռիկ կեանքը կը խրտնուն բազմամարդ ապուստաներէ, ուր կը նեղուինք մանաւանդ քան կը դրօսնունք:

Սա եւս կ'ըսեմ ձեզ, տիկին, մտերմաբար կը վախնամ սովորեցնել դատերքս երեկոյթներու և պարուց որ թերեւս դարձունենանս նոնց ուշադրութիւնը տնական և համեստ հանդարտութենէ և ի կանացի տնտեսական կենաց յունայն և ի բազմազբաղ հաճոյս որ չեն յարմար տիոց նոցա: Թող մնան երկարատեն իրենց դպրոցական կանոնաւոր կենաց և այն պարզ ու տնարար սովորութեան մէջ զոր կը ցանկամ որ, եթէ հնար է, միշտ պահեն:

Կը յուսամ, տիկին, թէ կը յարգէք պատճառներս և չէք մեղադրեր զիս, թէ եւ բամբաստելիմ յոմանց իբրեւ մարդատեաց: Հաւատացէք, շատ շնորհակալ եմ ձեզ որ զիս միտք բերել հաճեցաք: Այրս միտք ունի անձամբ գալ կիրակի, և կրկին խնդրել ձենէ բանիւ բերանոյ մեր հրաժարման ներումը, մատուցանելով միանգամայն զհաւաստիս սիրոյ բարեկամութեան մերոյ առ ձեզ:

Եմ ի սերտ սրտէ

Կաթողին բարկամ ձեր

(Թոռակոն)

Ա. Ա.

95. Ոմն կ'իմացունէ իւր բարեկամին թէ չկարէ փոխ տալ նմա այս ինչ գումարը զոր կը խնդրէ :

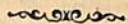
Տէր .

Կը ցաւիմ՝ յոյժ որ չեմ կարող կատարել ինչ որ կը խնդրէք յինէն ձեր քեռառն միջոցաւ : Դժբախտութեամբ ձեր խնդիրն հանդիպեցաւ այնպիսի ժամանակ որ ես իսկ մեծ նեղութեան մէջ կը գտնուիմ, ուստի չեմ կարող փոխ տալ ձեզ 500 Քրանքը զոր կը խընդրէք՝ լրացնելու համար ի մծտոյ հատուցանելի կարեւոր գումար մը : Քանի մի օր առաջ ինձ եւս հարկ եղաւ բաւական դրամ տալ կարեւոր գործի մը համար, և հիմա անհնար է ինձ կատարել զինդիր ձեր : Հաւատացէք, տէր, մեծ ցաւ է ինձ որ չեմ կարող գոհացուցանել զձեզ այս անգամ : Հաճեցէք ընդունել սիրոյ ողջոյնս :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

96. Պարտքը չհատուցանող ումեր կը զլսցուի նորէն փոխ տալ :

Տէր .

Ահա կը պատասխանեմ ձեր նամակին յորում կը հարցունէք ինձ թէ արդեօք կարող եմ փոխ տալ ձեզ հարիւր Քրանք ձեր անձին

պիտոյից համար : Կը խոստանաք հատուցանել ինձ այս գումարն յետ աւուրց ինչ 325 Քրանքօք հանդերձ զոր պարտիք ինձ ութեւտանն ամսոյ հետէ : Կը ցաւիմ որ ստիպեալ եմ ձեր հարցմանն Ոչ պատասխան տալ : Ներեցէք ինձ յաւելլուլ նաեւ թէ լաւագոյն երաշխաւորութիւնը զոր կրնայիք տալ ինձ այս էր, հաւատարմութեամբ և ճշդիւ հատուցանել ինձ ձեր նախնի պարտքը դէթ մասն առ մասն, ձեր եկամտից մի մասն յատկացնելով այս պարտուց հատուցման : Եթէ այսպէս ըրած ըլլայիք, անտարակոյս պիտի հաստատուէր վստահութիւնս ձեր վրայ, և ձեր այս նեղութեան մէջ պիտի չհամարձակէի զլանալ ձեզ զայս փոքր փոխատուութիւն :

Ներեցէք, տէր, զլացումս, և ջանացէք օգտիլ այս խրատէն զոր այսու առթիւ ստիպուեցայ տալ ձեզ : Մեծագոյն շահն է մարդուս համար ուղղութեամբ և հաւատարմութեամբ կատարել զիւր պարտս :

Ներեցէք որ այսպէս համարձակ և պարզութեամբ գրեցի ձեզ :

Բարեկամ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Ը.

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Յանձնարարութեան նամակ կամ Յանձնարարական թուղթ կը կոչուին այն նամակներ որովք կը յանձնենք զորք ի պաշտպանութիւն և ի խնամս բարեկամի կամ ծանօթի, և կամ այնպիսի անձի մը առ որում յարգի ենք, կամ որ գիտենք թէ ի սէր մեր կ'ուզէ կատարել մեր խնդիրը :

Յանձնարարական նամակներ շատ նմանութիւն ունին խնդրուածոյ նամակաց, սա տարբերութիւն միայն կայ որ խնդրուածոյ նամակներով մեզի համար շնորհք կամ ծառայութիւն կը խնդրենք, իսկ յանձնարարականի մէջ ուրիշի համար է խնդրուած շնորհքը :

Եթէ յանձնուած անձը մեզի ծանօթ է, կրնանք համարձակութեամբ, բայց առանց չափազանցութեան, գովել անոր լաւութիւնը. իսկ եթէ անձամբ չենք գիտեր յանձնուած անձին որպիսութիւնը, այլ ուրիշ պատուաւոր և վստահութեան արժանի անձանց վկայութեան ապաւինելով կը յանձնենք այն անձը, հարկ է յիշել այս պարագան, անուա-

նել նաեւ այն անձինք որոց վկայութեան նայելով կ'ընենք զյանձնարարութիւն մեր :

Այս տեսակ նամակներու մէջ ընդհանրապէս գովութեամբ կը յիշուին բարեսիրութիւն և մարդասիրութիւն անձին առ որ կ'ընենք յանձնարարութիւնը, երբեմն նաեւ, մանաւանդ ի վերջ նամակին, ներումն կը խնդրուի տրուած ձանձրութեան համար :

Յանձնարարական նամակի պատասխան տալ դիւրագոյն է քան բուն յանձնարարական թուղթ մը գրել : Եթէ յանձնարարութիւնը կ'ընդունինք, կրնանք ըսել թէ ուրախ ենք որ պատեհութիւն ունեցանք ծառայութիւն մը ընել յանձնարարութիւնն ընող անձին : Եթէ կը մերժենք յանձնարարութիւնը, պէտք է ցուցնել պատճառներն որ կը ստիպեն զմեզ այն մերժումն ընել, և թէ կը ցաւինք որ չենք կարող օգտակար լինել յայնմիկ :

97. Վարժարանի տեսուչ մը ուրիշ վարժարանի տեսչին վարժապետոց մը կը յանձնէ :

Սիրելի պաշտօնակից իմ.

Ահա կը գիմեմ ձեր մարդասիրութեան և բարութեան, քանզի վստահ եմ թէ ուշադրութեան արժանի կը համարիք խնդիրը զոր պիտի մատուցանեմ ձեզ :

Բերող նամակիս որդի է մտերիմ բարեկա-
միս տեառն Ա. Ա. զորմէ շատ անգամ խօսած
եմ ձեզ: Պատանին կը ցանկայ մտանել ի պաշ-
տօն ուսուցչութեան, քանզի ուսման և գի-
տութեան նպաստելու, ինչպէս կը տեսնեմ,
մեծ կոչումն ունի:

Կարծեմ թէ կրնաք օգնել ինձ յայսմ, խօ-
սելով պատանւոյն համար կրթութեան պաշ-
տօնէին, և եթէ հարկ լիցի. տանել զնա առ
նա: Պատանին նոր ելած է . . . եան վար-
ժարանէն ուր անընդհատ կատարած է զիւր
ուսումն, և կրնայ ցուցնել ձեզ իւր ուսուցիչ-
ներուն գոհութեան միանգամայն գովութեան
վկայականներն: Ի բարեբարոյ, հանգարտ և
խոհական: Կարծեմ թէ Մարտիկ Սուրենեան
(այս է պատանւոյն անունը) շատ օգտակար
պիտի ըլլայ ձեր վարժարանին, եթէ, ինչպէս
կը յուսամ, ընդունուի ձեր շնորհիւ:

Ամսականին գալով, Մարտիկ մեծ բան չի
պահանջեր. նպատակը սկզբնաւորութիւն մը
ընել և համբաւ ստանալ է. վարձատրու-
թեան գալով՝ բաւական կը համարի ինչ որ
իւր աշխատութեան և արժանեաց համար
պատշաճ կը դատուի. յոյս նորա ապագային
մէջ է, ներկայն հրահանգ մը պիտի ըլլայ ա-
նոր:

Վստահ եմ թէ խոհեմ պատանին շուտով
պիտի արդարացնէ իրեն շնորհուելու վստա-

հութիւնը զգաստութեամբ, իւր պաշտօնին
մտադիւր հոգ տանելով և զուարթ վարմամբ
ընդ ամենեսին: Արդէն իսկ շնորհակալ եմ
ձեզ, սիրելի պաշտօնակից իմ, վասն երախ-
տեաց և նպաստից զորս պիտի մատուցանէք
այս բարեկիրթ պատանւոյն, և կը յուսամ ի
մօտոյ անձամբ դալ և յայտնել ձեզ շնորհա-
կալութիւնս:

Յիշեցուցէք զիս, կը խնդրեմ, տէր, ձեր
ազնիւ տիկնոջ, և ընկալարուք սիրոյ ողջոյնս:

Մտերիմ պաշտօնակից ձեր
Ա. Ա.

(Թոսկան)

98. Թշուառ. այրոյ մը օգնել կը խնդրուի ի կոմսուհւոյ:

Ազնուազարմ կոմսուհի.

Մեծ վստահութեամբ կ'ընծայեմ ահա ձեր
արդար և բազմագութ սրտին թշուառ մը
սփոփելու պատեհութիւնը:

Սակաւ ինչ հեռի յապարանից ձերոց,
ընդ առաստաղօք ողորմելի տան որ ձեր պար-
տէզին վերի բարձրաւանդակէն կը տեսնուի՝
այս վայրկենիս մէջ յուսահատ և արտաս-
ուայից կը բնակի թշուառագոյնն ի մարս,
հայցելով յերկնից իւր թշուառ տղայոց հա-
մար գոնէ ցամաք հաց զոր ինք չէ կարող
հայթայթել, կամ խնդրելով բարեբար ձեռ-

քի մը նպաստը՝ պահպանելու համար երեք անմեղ արարածներ իւր աշաց առջեւ սովա- մահ կորսուելէ :

Այս թշուառ մայրը ժպտաւէն գործող կին է : Յետ մահուան ամուսնոյն սկսաւ այս գործով զբաղիլ, անուցանելու համար իւր մատաղ զաւկներն, երեք մանր աղջկունք, որոց երիցագոյնը դեռ վեց տարեկան չկայ : Փութով, խնայողութեամբ և ժրութեամբ հազիւ կարողացաւ մինչեւ ցարդ հոգալ իւր աղքատին անտեսութեան պիտոյքը : Այրւոյն փոքրիկ յարկին կամ մանաւանդ աղքատ տընակին մէջ կը տիրեր վայելչութիւն մը որ կարգաւորութեան, փութոյ և մաքրութեան արդիւնք էր, մինչ յանկարծ անակնկալ արկած մը երկրորդ և աւելի սաստիկ հարուած մը տուաւ այս ողորմելեաց : Կնոջ աչուրները յոգնելով շատ անգամ գրեթէ մինչեւ լոյս աշխատելէ՝ ծանր բորբոքման մը հանդիպեցան : Այս տեսակ հիւանդութիւնը դարմանելու հրմուտ անարժաթ բժշկի մը դարմանները, իւր բուն ջանքը և զգուշութիւններն անօգուտ եղան : Տարակուսեալ այրին ստիպուեցաւ, ամեն մը հետէ, ամէն աշխատութիւն դադրեցնելով նստել անյոյս և լալազին տուընջեան լուսոյն անգամ նայելու անկարող : Ինչ զարդ որ ունէր իւր ամուսնոյն ժամանակէն, ամէն աւելորդ հանդերձ, կահ, կարասի, ա-

մենայն ինչ արդէն վաճառուած կամ գրաւ դրուած է, և հիմա ուրիշ բանի չսպասեր, բայց սովալլուկ մատաղ տղայոց ցուրտ դիակունքը տեսնել իւր առջեւ : Ո՛վ աղետալի տեսարան : Արտասուօք կը գրեմ այս տողերս ձեզ, սիրելի կոմսուհի :

Կրնամ համարձակիլ արդեօք, տիկին, աղաչել զձեզ օգնել այս ընտանեաց : Միթէ հնար չէ որ այնչափ կարօտելոց առատապէս ամէն նպաստ սփռող ձեռքն՝ այն օգնութիւններէն բաժին մի եւս այս ողորմելեաց հանէ : Այս շնորհակալու մօր և անոր երեք հրեշտակներուն աղօթիւք անտարակոյս պիտի վարձատրէ զձեզ, տիկին, բաժակ մը ցուրտ ջրոյն համար անգամ հատուցում ընող Տէրը : Որ ողորմի աղքատին փոխ տայ Աստուծոյ :

Հաճեցէք, աղնուազարմ կոմսուհի, ընդունել զհաւաստիս խորին յարգանաց և հրպատակութեան

Ձեր խոնարհ և հնազանդ ծառային

(Թոմաս)

Ա. Ա.

99. Իրաւադէտ պատանի ոմն կը յանձնուի առեւտրական
ժողովոյ նախագահին :

Սիրելի տէր .

Դժբախտութեամբ կորուսի այս օրերս տը-
ղայութեանս աղնիւ բարեկամներէն մին զՍ.
Ա. զոր կարծեմ քանի մը անգամ տեսաք իմ
տունս :

Այս պատուական անձը իւր վերջին ժա-
մուն յանձնեց ինձ կաթողին իւր որդին Դատ ,
որոյ բարձր դաստիարակութիւն տուած է
հանգուցեալն : Հիմա որք պատանին ստիպ-
ուած է իւր պիտոյքն անձամբ հողալ , և ժը-
րութեամբ միջամուխ լինել գործերու իրեն
վայելուչ սպառազայ մը պատրաստելու համար :

Պատանին փութով և յարատեւութեամբ
յառաջ տանելով զուսմունս իւր , հօրը վախ-
ճանելէն քանի մը ամիս առաջ աւարտեց իրա-
ւագիտութեան դասերն , և ի մեծ գոհու-
թիւն հօրն ընկալաւ փաստաբանի պաշտօն :
Պատանին շատ հլու և առաքինի է , բայց չա-
փազանց երկչոտ , այնպէս որ եթէ բարերար
ձեռք մը ի սկզբան օգնութեան չհասնի , չեմ
կարծեր թէ յաջողութիւն գտնէ :

Ներեցէք ինձ , սիրելի տէր , յանձնել ձեր
խնամոց յիշեալ պատանին այնպէս ջերմու-
թեամբ , ինչպէս յանձնեց զնա ինձ հայր նո-

րա մահուան անկողնոյն մէջ : Կը ինդրեմ ու-
րեմն ձեր սէրն և խնամքը պատանւոյս հա-
մար , մանաւանդ որ իբրեւ նախագահ առեւ-
տրական ժողովոյ կարող էք ձեր հզօր պաշտ-
պանութիւն շնորհել նմա ի լինել հարկի : Ինչ
շնորհք որ կ'ընէք նմա , սիրելի տէր , գիտ-
ցէք որ ինձ ըրած պիտի ըլլաք , և վստահ ե-
ղէք որ ձեր երախտիքն ընդունայն պիտի
չըլլայ :

Ընկալարուք , տէր , դուք և աղնիւ տի-
կին ձեր , անկեղծ բարեկամութեանս երաշ-
խաւորութիւնը . և շնորհակալութիւններս զոր
կանխելով կ'ընեմ այն ամէն շնորհաց համար
զոր պիտի ընէք պատանւոյն , որոյ եմ պաշտ-
պան :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թուական)

Ա. Ա.

100. Օտար երկիր գացող սպասուոր աղջկի մը կը
յանձնուի բարեկամ գերդաստանի :

Սիրելի տէր .

Գիտեմ որ ձեզ հաճոյ ըլլալու և զձեզ գոհ
ընելու համար շնորհք խնդրելու է ձեռնէ :

Օրիորդ Զարմանդուխտ , կնոջս տղայու-
թեան բարեկամներէն մին , երեք օրէն կը
մեկնի Դեհրան երթալ , իբրեւ սպասուոր ,

աղաչելով որ ողջ և առողջ հասցունես զնոսա առ քեռին իմ Պարոյր, որ կը բնակի Ս. Նշա- նի փողոց, թիւ 1:

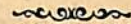
Այս փոքրիկ ճանապարհորդք, թէպէս շատ փափուկ չեն իբնէ, կարօտ են մեծ խնամոց, և կարծեմ բաւական ճանճրութիւն պիտի տան քեզ, և կ'աղաչեմ, մի նեղորտելով խառես զփոքրիկ գլուխս նոցա, մանաւանդ որ խորովուելով կարեն լինել համեղ պաշար ճանապարհի: Պարտիս զգուշանալ նախ որ երկար ատեն արեւու մէջ չմնան, և երկրորդ՝ որ խոնաւ տեղ չնստին: Երկար անօթութեան եւս չեն դիմանար. կը փսասուին մանաւանդ, եթէ խնայես ստէպ զով և մաքուր ջուր արբուցանել նոցա: Սա եւս ըսեմ քեզ կանխաւ թէ նոքա կատուէ և շունէ այնպէս կը վախնան որ լեղապատառ կ'ըլլան. միով բանիւ, կը խնդրեմ, սիրելիդ Ատոմ, ամէն կարելի հող տանիս նոցա, եթէ կ'ուզես որ ջերմ շնորհակալութիւններ մատուցուին քեզ, երբ յանձնես զնոսա իրենց տիրոջը: Ո՞վ են, պիտի ըսես, այս փափկիկներն: Ալ ինչ երկայն ընեմ. զոյգը որ քեզ ուղեկից պիտի ըլլան և որոց ինպաստ այսչափ երկայնաբանութիւն ընել հարկ եղաւ, երկու հնդկահաւ են, և փոքրիկ կողով մը գետնա- սունկ. վերջինս այս վասն քո:

Ընկալ, սիրելի, սերտ բարեկամութեանս

վկայութիւն. և ծանիր զիս քեզ յաւերժ բարեկամ:

(Թոսկոն)

Ա. Ա.

102. Քահանայի ումեր կը յանձնուի դժբախտ ըստանեաց հայր մը:

Յարգելի Տէր Աւագերէց:

Գիտեմ որ ձեր յարգութեան ողորմութեան գործ առաջարկել՝ զձեզ երջանիկ ընել է: Եւ զայս թուղթ ձեր յարգութեան գրելու զիս համարձակեցնողը ձեր այն մարդասիրութիւնն է որոյ փորձը տեսած են ստէպ ձեր վիճակին կարօտեալք:

Ձեր բարի գերդաստաններէն մին, ձեզ դրացի և շատ կողմանէ արժանի ձեր ուշադրութեան և հայրական խնամոց, այս օրերս հանդիպեցաւ ծանր ձախորդութեան, որ մեծ նեղութեան մէջ ընկղմեց հինգ մանր որդեկաց տէր այր և կին: Այս ընտանեաց հայրն վարդան Ռըչտունի, արհեստիւ ծեփարար, մինչ քաղաքիս բազմադանձ, այլ ոչ բազմնորոմ սեղանաւորի մը տան սրահին ծեփը նորոգելու համար սանդղին վրայ կ'երնէր, սահելով կ'իյնայ, և ալ դաստակն այնպէս կը փսասէ որ անկարող կ'ըլլայ աշխատել, և որ

չարագոյնն է՝ սանդղին ծայրը զարնուելով
հարիւր ոսկի արժող մեծ հայելոյ մը , հայե-
լին կտոր կտոր կ'ընէ :

Ինչպէս ըսի , մեր բազմագանձ բայց սա-
կաւողորմ սեղանաւորն հայելոյն դինը պա-
հանջելով դժբախտ գործաւորէն , ոչ միայն
անոր մի ամսեայ վարձքն ութ ոսկին չի տար ,
այլ և մնացեալ իննսուն և երկու ոսկին կը
ստիպէ հատուցանել՝ սպառնալով ոստիկանու-
թեան ձեռօք առնուլ զայն գումար : Վարան-
եալ ծեփարարն այսահագին գումարն հատու-
ցանելու համար դրեթէ իւր տան բոլոր կա-
րասին , մինչեւ խոհարանին վերջին պղնձէ
կաթսան , կը վաճառէ , և ինք հիմա ձեռքը
կապած կը պառկի տունը կանամբ և հինգ
զաւկներով նօթի և ծարաւի : Բժշկին խօսքին
նայելով թշուառ մարդն հաղիւ քանի մը ամ-
սէ կրնայ թերեւս աշխատելու սկսիլ : Ութ օր
է որ ես , ձեր ծառան , ի սէր Աստուծոյ կը
հոգամ այս ընտանեաց պիտոյքը՝ բժշկին և
դեղագործին ծախիւքն հանդերձ :

Կ'աղաչեմ և կը պաղատիմ , Տէր Հայր ,
այն քրիստոնէական եռանդով որով հարիւ-
րաւորներու օգնութեան հասած էք՝ հասնել
յօգնութիւն նաեւ այս հէք ընտանեաց : Գի-
տեմ որ ողորմած սիրտն անպառ է միջոցներ
հնարելու ասոր նման յետին տարակուսանաց
մէջ : Անտարակոյս , Տէր Հայր , ուրիշ դուռ

պիտի զարնէի , եթէ քան զձեզ ողորմած մի-
անգամայն աղեցցութեան տէր այլ ոք ճա-
նաչէի : Ներեցէք , ձեր ծառային համարձա-
կութեան , որ սպասելով յաջող պատասխան-
ւոյ նամակիս , եմ՝

Աստուածասէր Հօրդ
Խոնարհ հոգեւոր որդի
(Թոռակն) Ա. Ա.

103. Պատասխանի նախընթաց նամակին :

Սիրելի որդւոյդ ի Տէր ողջոյն .

Նամակդ ընկալայ և ուրախ եմ որ աղքա-
տաց և տառապելոց վրայ այսպէս դուժ ու-
նիս : Մեծ ցաւ տուաւ ինձ մեր ծեփարար եղ-
բօր ձախորդութիւն : Տէրը Հարիւրապատիկ
հատուցանէ քեզ , սիրելի , այն օգնութեան
փոխարէն զոր այս դժբախտ ընտանեաց ըրած
ես : Կը զարմանամ թէ ինչպէս մեր հարուստ
սեղանաւոր եղբայր որ եկեղեցւոյ սեմը կը
մաշեցնէ և կուրծքը բախելէ չի դադարիր՝
կրցաւ դիպուածով եղած փնասու մը համար
բարի ընտանեաց հայր մը մխրոյ վրայ նըս-
տեցունել : Երբ նամակդ առի , վարանեցայ
յոյժ և կը խորհէի թէ որո՞ւ դիմեմ : Արդարեւ
չտարուն մարդասիրութիւնը դիտեմ , բայց
և ոչ առ մին ի նոցանէ կը համարձակէի մօ-
տենալ , քանզի ամէնքը մօտերս բաւական մեծ

գումար նուիրեցին ի պէտս կարօտելոց իմով
 ձեռամբ : Յանկարծ միտքս եկաւ աղնուական
 անձ մը զորոյ անունն չեմ ուզեր տալ : Այս ան-
 ձը բարեպաշտ համարուած չէ ընդհանրապէս,
 հազիւ տարին անգամ մը կը տեսնուի եկե-
 ղեցւոյ մէջ . ինձ եւս շատ ծանօթ չէ , բայց գիտ-
 նալով որ բարիք ընել կը սիրէ , մանաւանդ
 այսպիսի դիպուածներու մէջ , իսկոյն թուղթ
 գրելով պատմեցի դէպքը , աղաչելով որ ի
 դերեւ չհանէր յոյսս , և արդարեւ չհանեց՝
 զրկելով երկու հազար հինգ հարիւր Ֆրանք
 զոր ահա կը զրկեմ . քեզ : Կ'ուզեմ որ այս գու-
 մարով անմիջապէս հոգաս այն տառապեալ
 ընտանեաց պէտքը : Մի մասով կրնաս գը-
 նել հարկաւոր կարասին վաճառուածներուն
 տեղը լեցունելու համար . մնացեալը կրնայ
 գործածուիլ վասն օրըստօրական ծախուց նո-
 ցա , մինչեւ որ ծեփարար եղբայրն կարող ըլ-
 լայ սկսել զիւր սովորական աշխատութիւն :
 Կը տեսնես , սիրելի , որ ողորմածութիւնը վեր-
 ցած չէ աշխարհէս , և եթէ կան անգութ և
 անիրաւ հարուստներ , կան նաեւ ճշմարտիւ
 աղքատասէր հարուստներ , որ ոչ թէ , աւե-
 տարանին մեծատան պէս , իրենց սեղանին
 փշրանքէն կը կերակրեն զաղքատն , այլ իրենց
 բերնին պատառն անգամ պատրաստ են տալ
 կարօտելոց : Արդարեւ կարող է Աստուած ,
 ինչպէս կ'ըսէ Ս . Գիւրքը , ի քարանց յարուցա-

նել որդիս Աբրահամու : Այսպէս՝ բարեպաշտ
 չկարծուածներու ձեռօք խնամէ Տէր զաղ-
 քատն և զորք , որպէս զի յամօթ ընէ ար-
 ծաթասէր բարեպաշտները :

Ողջ լեր , սիրելի , և մի մոռանար գութն
 ու բարերարութիւնը : Տէր ընդ քեզ : Գիտ-
 ցիւր որ եմ միշտ քու խանդակաթ հայրդ ի
 Տէր

Տէր Ա . Ա . Աւագերէց
 Եկեղեցւոյ Սրբոյն Սանդխատոյ
 որ ի

(Թուակն)

ԳԼՈՒԽ Թ.

ԽՐԱՏՏՈՒՈՒԹԵԱՆ, ՅԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ
ԳԱՆԳԱՏԱՆԱՑ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Խրատուութեան նամակ կը կոչուին այն նամակներ որով խրատ կու տանք մենէ խորհուրդ խնդրող անձանց: Այս տեսակ նամակներ շատ զգուշալի են: Յայտնի է թէ երբ գործ մը յաջողութիւն չի գտներ՝ յանցանքը խորհուրդ տուողին վրայ կը ձգուի: Շատ անգամ եւս մարդիկ խորհուրդ կը խնդրեն, թէ եւ արդէն որոշած են թէ ինչ պիտի ընեն. այնպիսիներուն դիտաւորութիւն մեր հաւանութիւնը կորզել է արդէն որոշուած բանի մը համար քան խրատ առնուլ հետեւելու համար: Ուստի ի տալ մեր խրատ՝ լուսագոյն է օգուտն և փաստ ցուցնելով որոշումը խնդրողին թողուլ, առանց ըսելու թէ այսպէս կամ այնպէս ընէ: Բայց եթէ գիտենք թէ խորհուրդ խնդրողն արդարեւ տարակուսանաց մէջ է և ստուգիւ խրատ կ'ուզէ, պէտք է ըստ խղճի մտաց խրատ տալ նմա, ասելով, եթէ ես քու տեղը ըլլայի, այսպէս կամ այնպէս կ'ընէի. բայց դարձեալ դու գիտես:

Յանդիմանութեան նամակներու մէջ կը յիշենք անիրաւութիւնն զորս ըրած է մեզ այս ինչ անձը, և կամ, եթէ անիրաւութիւն չենք կրած, լոկ կը ցուցնենք անոր թէ այս ինչ գործն անվայել է: Այսպիսի նամակներու մէջ պարտ է զգուշանալ կրիւք խօսելէ, ապա թէ ոչ փոխանակ զգաստութեան բերելու՝ կը խստացունենք: Ինչպէս հեղինակ մը կ'ըսէ, Դիւրին է դէպ ի վեր հօսել տալ ջուրը, քան ուժացեալ սիրտը նորէն ջերմացնել կշտամբանօք: Բայց կան դէպք յորս խստութիւնը կ'արդարանայ. զորօրինակ երբ բարեկամ մը նենգութիւն ըրած է մեզ, կամ երախտեաց դէմ մեծ ապերախտութիւն գործած է: Որովհետեւ յայսպիսի դէպս նորէն հաշտութիւն շատ դժուարին, գրեթէ անհնար է, խստագոյն կշտամբանքն իրաւացի է:

Տեսակ մը կշտամբանք եւս կայ, յորում կշտամբողն յետ յիշելոյ յանցանքը կամ անիրաւութիւնը, կը սկսի արդարացնել յանցաւորը, որպէս թէ սխալմամբ կամ առանց չար դիտաւորութեան ըրած է, և կամ ըսել թէ, այսպիսի բան մը լսած ենք, բայց ամենեւին չենք հաւատար, քանզի չենք յուսար այսպիսի գործ այն անձէն:

Յանդիմանութեան նամակաց կարգը կը դասուին զանգատանաց նամակներ, յորս տըր-

տունը կ'ընենք նամակի մը պատասխան
չորուելուն կամ բնաւ նամակ չգրուելուն
դէմ. բայց այս յանդիմանութիւն բարեկա-
մական մեղադրանք է մանաւանդ քան բուն
յանդիմանութիւն :

104. Հորեղբայր ոմն կը ծանուցանէ իւր եղբորորդոյն
թէ հասած է ի նոր պաշտօն :

Սիրելի երուանդ .

Վերջապէս ընկալայ Բումէլուոյ երկաթուղ-
ւոյն գործակալէն նամակիս պատասխանը զոր
գու և ես անձկանօք կը սպասէինք, և կը
փութամ աւետիս տալ քեզ որ ընդունուած
ես իբրև երրորդ հաշուեկալ Ադրիանուպոլ-
սոյ կայանը վեց հարիւր ֆրանգի ամսական
թոշակաւ :

Այս արագ միանգամայն յաջող ելք շատ
ուրախացուց զիս, և, ճշմարիտը խօսելով,
ամենեւին չէի յուսար այս բախտին հանդի-
պել: Դու եւս, սիրելիդ երուանդ, երախտա-
գէտ ըլլալու ես ընդ իս գործակալին անոր
այս մարգասիրութեան, և մանաւանդ արա-
գութեան համար: Մի յապաղեր յայտնել
չնորհակալութիւնդ որչափ մարթ է՝ փութով,
ես եւս կը խորհիմ այցելութիւն ընել նմա՝
իմացունելու համար անձամբ թէ ինչ մեծ պա-

տիւ ըրաւ ինձ այս շնորհքն ընելով երկու-
ցունցս :

Այս պաշտօն, սիրելիդ երուանդ, փոքր
է արդարեւ, բայց ինչպէս կ'ըսէ նոյն իսկ
գործակալն ի նամակին զոր գրած է առ իս,
այս ուրիշ բան չէ բայց մեծ պաշտի մը ա-
ռաջին գաւիթը կոխել. տակաւին կը մնայ
հոյակապ սանդուղներէն վեր ելնել և մտա-
նել փառաւոր սրահներն և դահլիճները. իսկ
ըստ իմ հաշուիս, կ'ըսեմ թէ այսչափն եւս
արդէն մեծ քայլ է, և դժուարագոյնն էր
հոս հասնել: Հիմա կը մնայ քեզ ամէն ջան
ի գործ դնել առ ի բարւոքել առ յապայ
զայս համեստ վիճակ, և տարակոյս չունիմ
թէ բարի վարուք, պաշտօնիդ պատշաճը կա-
տարելու ստէպ փութով, և հանձարովդ որ
ինձ ծանօթ է, պիտի շահիս վերակացուացդ
յարգանքն ու սէրը :

Պաշտօնիդ պարտականութիւններն շատ
ծանր չեն, ոչ իսկ դժուարին դէթ առ այժմ,
և բաւական ժամանակ պիտի ունենաս պա-
րապոյ: Ուստի խրատ կու տամ քեզ, ամե-
նայնիւ ջանալ կրթել զքեզ ուսանել ինչ որ
պիտոյ է աւելի բարձր պաշտօնի մը հասնե-
լու. այսպէս պիտի գտնուիս պատրաստ յա-
ռաջացման օրը որ, ինչպէս կը յուսամ, պի-
տի հասնի ի մօտոյ, այնպէս որ արդէն յար-
մար ըլլաս քեզ տրուելու նոր պաշտօնին

բարձրութեան : Ի վեր քան զամենայն ջանա սորվիլ ձեր սահմանին ընդարձակութիւնը , երթեւեկութեան սահմանները տնօրինելու եղանակը , վարչութեան կանոնները , բոլոր գծին տեղագրութիւնը , միով բանիւ ինչ որ պիտոյ է վարժ տնօրէնի մը ընդարձակ երկաթուղւոյ բոլոր շարժումներն ուղղելու անվրէպ : Ընկերներդ և մանաւանդ տնօրէնն որոց հետ պիտի գործես՝ կրնան լաւ եւս հըրահանդել զքեզ քան ես , եթէ անոնց գործողութեան ընթացից արթնութեամբ միտ դնես :

Ողջ լեր , սիրելիդ Երուանդ , ընկալ միւսանգամ սերտ ինդակցութիւնս քու նոր ասպարիզիդ յաջող սկզբնաւորութեան համար , և հաւատա միշտ որ եմ յառաջադիմութեանդ փափաքող և ջանացող :

Խանդակաթ հօրեղբայր քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

105. Յանդիմանական նամակ եղբոր առ եղբայր իւր , որ գործը թողլով օտար երկիր բախտ խնդրելու համար գաղթել կը խորհի :

Սիրելի եղբայր .

Կինդ լուր տուաւ մեզ թէ միտք ունիս միւս եւս անգամ թողուլ բարեկամներդ , գործդ , տեղն ուր ծնար և սնար , Եգիպտոս երթալու համար ի խնդիր բախտի :

Ի՞նչ , սիրելի եղբայր , առաջին դժբախտ փորձը զոր ըրիր քանի մը տարի առաջ , քեզ ուրիշ հայրենիք մը շինելու ուր կը յուսայիր հարստութիւն միանգամայն երջանկութիւն գտնել , միթէ բաւական խիստ դաս չեղաւ քեզ : Միթէ մոռցա՞ր այն ահագին հողմը որ զքեզ յափանց Սեաւ ծովուն ուր կ'ուղէիր հաստատուիլ՝ Բուսիոյ սառնապատ կողմերը նետեց մանկամարդ ամուսնով և երկու մաս տաղ մանկամբք որոց մին զոհ եղաւ քու սըխաւմանդ , չըսեմ թէ անիմաստութեանդ . մոռցա՞ր , կ'ըսեմ , նաեւ այն անագորոյն հարկը որ ստիպեց զքեզ երկու տարի ծիւրել ծառայութեամբ օտարներու դուռ քանի մը բուսլի ամսականով , մինչեւ , այլ եւս անկարող ապրելու , հազիւ գտար , գրեթէ սքանչելեօք , ազգայնոյ մը բարերար ձեռքը որ օգնեց քեզ դառնալ ի հայրենիս , և ինչ տաժանամբ :

Ի՞նչ պիտի ընես , սիրելի , Եգիպտոս . բամբակի՞ մշակութիւն : Ի՞նչպէս կը յուսաս յաջողել դու որ հողագործութեան մէջ փորձ չես : Քանի մը ողորմելի գրոց կամ լրագրաց յօդուածներու վերացեալ կանոններ , ցնորելոց ոմանց խրախոյս որ միշտ յաջողութիւն կ'երազեն զոր երբէք գտած չեն , այս բաներ , կ'ըսեմ , կը հրապուրեն և կը ձգեն զքեզ , գիտեմ . բայց փորձն , անողորքելի

փորձն , շատ յոյսեր , շատ յանդուգն ձեռնարկութիւններ , կը հանէ ի դերերեւ : Չե՞ս գիտեր առակը թէ երազի մէջ ինչոյք սովոյ հաւասար է : Յիշէ նաեւ որ ի դարձիդ ի Ռուսիոյ ինչ տառապանօք կազմեցիր տուն մը զոր նորէն ցրուել կ'ուզես : Ո՞ր աղաջուրն դրաւ խելագատակիդ մէջ զայս յիմար խորհուրդ :

« Գործին ձախող դին ինձ կը ցուցնես , » պիտի ըսես : Ոչ այնպէս . ես ոչ քաջալերող եմ և ոչ վհատեցնող , միայն նոր և անկանգնելի կործանմանէ կը վախնամ . և դիցուք թէ երկիւղս հաստատուեցաւ , դու ոչ այն մանկութիւն ունիս և ոչ այն զօրութիւն որ քեզ միջոց տուին կանգնելու առաջին անգամ :

Ահա ըսի ինչ որ կրնայի ըսել , սիրելիդ Մարտիկ : Ուր որ ըլլաս , ինչ վիճակի մէջ որ գտնուիս , գիտցիր որ միշտ քու օգտիդ համար կը խորհի քու վաթմնամեայ եղբայրդ , և թէ քու սերտագոյն բարեկամդ է միշտ :

Մի ամէն հովէ շարժիր . իմա ինչ որ կ'ըսեմ , դարձեալ կամեցիր ինչ որ կը հաճիս , և ողջ լեր :

Հարազատ քո
Ս. Ա .

(Թոռակն)

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՆԱՄԱԿԻ ՆՈՒԻՐԱՅ ԵՒ ՀՐԱԻՐԱՆԱՅ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Նուիրաց և Հրաւիրանաց նամակներ համառօտ գրուածներ են , որոց ո՞ճ պարզ և զուարթ ըլլալու է : Նուիրաց նամակներու մէջ պարտ է մանաւանդ զգուշանալ որ նուիրեալ իրին շատ մեծ յարգ չընծայուի : Ընծայ ընելուն նպատակն է զուարճութիւն մատուցանել զայն ընդունողին , ոչ թէ անուղղակի կերպով պարտք դնել անոր վրայ շնորհակալ ըլլալու :

106. Ընծայ ընդունուած մատենի մը համար շնորհակալութիւն :

Սիրելի բարեկամ .

Ընկալայ գեղեցիկ մատեանը զոր տպել տուիք , և որմէ օրինակ մը հաճեցաք ընծայ ընել ինձ : Հաւատացէք որ ձեր այս բարեկամութեան նշանը շատ յարգի է ձեր հին ընկերին , որ միշտ շնորհակալ պիտի ըլլայ ձեռնէ : Կամէի ձեր գիրքը կարդալ ամբողջ , և ապա գրել զայս նամակ , բայց այնչափն եւս զոր կարդացի՝ բաւական է , սակայն կը լռեմ ասոր վրայ , քանզի գիտեմ ձեր հա-

մեստութիւնը որ խուլ է գովեստի : Բաւա-
կան կը համարիմ շնորհակալ լինել ձեզ որ
զուարճալի ժամեր անցունելու առիթ տու-
իք ինձ ի միայնութեանս , ցուցնելով միան-
գամայն որ զիս կը յիշէք և կը սիրէք :

Վաղեմի հաւատարիմ ընկեր ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

107. Միտք կը որդէ ընծայ առ մօրաքեռորդին իւր կարեն :

Սիրելիդ կարեն .

Երբ անցեալ տարի այս եղանակիս առ-
մեզ էիր , քաջ կը յիշեմ որ մեր սալորներուն
համար կ'ըսէիր թէ շատ սքանչելի են , և որ-
չափ սիրով կ'ուտէիր , մանաւանդ վարի պար-
տէզին գեղձերը :

Այս տարի այն պտուղներն հասած տես-
նելով՝ մօրս ըսի . կարեն այս տարի մեր քով
չէ , նա մենէ հեռու է , և մեք ի նմանէ . թող
զրկեալ չմնայ դռնէ պտուղներէն որ ախոր-
ժեղի են նմա : Ուստի պատրաստ եղիր ,
սիրելի . այս երեկոյ պիտի ընդունիս երկու
կողով մեր պտղանոցին երախայրիներէն : Այս-
սօր առաւօտեան իններորդ ժամուն յանձ-
նեցի կողովներն երկաթուղւոյ անօրէնին , և
կ'իմացունեմ քեզ որ անյապաղ երկաթուղ-
ւոյն կայարան երթալով պահանջես կողով-

ներն յուսմէ արժան է , գուցէ փորձանք մը
պատահի , քանզի գիտես թէ այսպիսի բա-
ներու թշնամիք շատ են : Պտուղները թղթե-
րու մէջ պատած եմ . զգուշութեամբ տանել
տուր , մանաւանդ գեղձերը :

Կը համբուրենք դքեզ կաթողին , թէպէտ
արժանի ես ծանր յանդիմանութեան նամակդ
ուշացնելուդ համար : Ընծայի հետ փոքրիկ
յանդիմանութիւն մը մեծ բան չէ :

Ողջ լեր :

Մօրաքեռորդիդ Միտք

(Թոռակն)

Ա. Ա.

108. Բարեկամի ումեք ընծայ կը որդուի :

Սիրելիդ վահէ .

Հայրս որ հնգետասան օր առաջ հաւուս
հետ դնաց յորս , կ'երեւի թէ մեծ նախճիր
կոտորած են , քանզի երէկ իրիկուն շատ որս
զրկեց մեզ , գրելով մօրս ձեզ եւս մաս հա-
նել ի նոցունց :

Ուստի ըստ ընտրանաց մօրս՝ այս առտու
կը յանձնեմ երկաթուղւոյն սակառ մի , յո-
րում պիտի գտնես զոյգ մի նապաստակ և
եօթն զոյգ կաքաւ , որ ձեզ պիտի հասնին
կէս օրէն կէս ժամ ետքը : Մայրս շատ

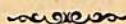
ուրախ է որ, թէպէտ զրկուածը չնչին է, յարմար է սակայն ձեր ճաշակին, և կ'աղաչէ զձեզ ողջունել ձեր տիկին մայրը, և յիշեցունել նմա որ չմոռնայ այս ձմեռ մեզ այցելութիւն ընելու խոստումը:

Ընկալ, սիրելի, մեր սիրալիր ողջոյն:

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոռակա՞ն)

Ա. Ա.

109. Մանուկ իւր կենդանագիրը կը դրկէ առ հօրաքոյր եւր:

Սիրելի հօրաքոյր.

Քու սիրուն փոքրիկ նամակիդ մէջ զոր կը գրես ինձ յերդնկայէ ուր ողջամբ հասած ես, կ'ըսես թէ, մենէ բաժնուած ըլլալուդ տըխուութիւնը փոքր ի շատէ փարատելու համար ուրախ պիտի ըլլաս ընդունել կենդանագիրս: Շնորհակալ եմ, ազնիւ հօրաքոյր, քու այդ փափաքանացդ համար, որ նոր ապացոյց է ինձ թէ որչափ կը սիրես նուաստ եղբօրորդիդ:

Երբ առի նամակդ, իսկոյն գնացի լուսանկարը որոյ հասցէն տուած ես ինձ, և հանել տուի պատկերս ըստ պատուէրի քում շատ փոքր, որպէ զի փոքրիկ արծաթէ տըփկանդ մէջ կարող ըլլաս գնել: Ծրարը յանձնեցի մեր երկայնականջ տափաքիթ սպասաւորին Պարսամայ. կը յուսամ թէ անվշտ կը

հասնի ձեռքդ: Առաջիկայ նամակիդ մէջ, սիրելի հօրաքոյր, մի մոռնար իմացնել թէ ճշդիւ ինձ նման է կենդանագիրս: Գիտես որ մարդ իւր վրայ արդար դատաստան չի կրնար ընել. ես, շիտակը խօսելով, չկրցայ որոշել թէ ճիշդ իմ կերպարանքս է, թէպէտ մեծ նամանութիւն կը տեսնեմ:

Հոս ամենքս սղջ և առողջ ենք, միայն կարօտ քեզ, մանաւանդ չարածճի եղբօրորդիդ, որուն այնչափ երես կու տայիր որ ահա կը յանդգնի այսչափ համարձակել առ քեզ: Հայրս ապսպրեց գրել քեզ որ յետ Զատիկէ չուշանաս, ինչպէս որ խոստացար, ապա թէ ոչ հոգ պիտի ընենք վասն քո:

Խանդակաթ եղբօրորդիդ

(Թոռակա՞ն)

Ա. Ա.

110. Բարեկամական հրատեր ի ճաշ՝ ընտանեկան ոճով:

Տիկին.

Կինս կը պատրաստուէր ձեր գիւղը դալքանի մը ժամ անցունելու համար ձեր զարմանալի պարտէզին անուշահոտ կակղիններուն տակ, մինչ յանկարծ հիւր եկաւ ի նստածօրոյ, կին և աղջկունք մեր ծերունի մլաղացին: Այս պոռոտախօս գեղջուկներն արգելք եղան կնոջ գիտաւորութեան որ ակամայ ստիպուե-

Ուստի կ'աղաչեմ, սիրելի եղբայր, կանուխ ճամբայ ելէք, կարծեմ թէ երեսուն արտա- վար ընդարձակ այգի մը կ'ընդ բարեկամաց օգնութեան հասնելու համար կանուխիկէի գալ հարկ է: Կնոջս յոյսը քու տիկնոջդ և երկու կայտառ ճորտերուդ վրայ է. ընտիր կողով- ներ և մկրատներ ձեզի համար արդէն պատ- րաստ են: Իսկ ես ոչինչ ընդհատ քան զնա անձուկ ունիմ տեսանել զքեզ: Մեր վաղե- մի դէպքեր յիշելով քանի մը ժամ անցու- նելու համար սպիտակ կաղամախուոյն տակ՝ գիտեմ որ շատ պատրաստութիւն պէտք չէր. պատուականագոյն բանն արդէն ունիմ. կար- միր, ձերմակ, դեղին հին գինի Գողթան և խողու երչիկ զոր անձամբ պատրաստած եմ:

Քու հին բարեկամդ

(Թոռակն)

Ս. Ա.

112. Հրաւեր ի խրախուժիւն:

Սիրելի պաշտօնակից իմ.

Որդիքս, կինս և տղայութեանս բարե- կամք որ Սրբոյն վարդանայ պաշտպանիս փա- ռաւոր նահատակութեան օրը երբէք չեն մոռնար՝ երէկ եկան խմբովին շնորհաւորել անունս: Եւ ես սովորութիւն ունիմ ամէն տա- րի փոխանակ տօնի տօն հատուցանել նոցա,

մանաւանդ որ, ինչպէս գիտես, կոչունք կը սիրեմ: Եւ թէպէտ սրտին յիշատակն արտա- քին նշաններու պէտք չունի ինքզինք յայտ- նելու, սակայն և այնպէս կարծեմ թէ ան- կեղծութեան բնաւ չի վնասեր փոքր պա- րահանդէս մը մեր տղայոց համար, և ճաշ մը որ զմեզ ամէնքս կը ժողովէ:

Մեր ահումքն ու խրախուժիւնը թերի պիտի ըլլայ անտարակոյս, եթէ դուք մեր մէջ չգտնուիք: Ուրեմն հաճեցէք, տէր, դուք և տիկին ձեր, մեր կոչունքը պատուել առաջիկայ չորեքշաբթի. գիտցէք որ ձեզ- մով մեր բարեկամաց թիւը կրկին պիտի ըլ- լայ: Եւ որովհետեւ դուստրս Շարուհի կը պնդէ թէ իրեն համար մեր խրախուժիւնը ցուրտ տօն պիտի ըլլայ՝ եթէ օրիորդ Անոյշ չգտնուի հրաւիրելոց մէջ, կը խնդրեմ որ բե- րէք նաեւ զնա: Ոչ թէ հրաւեր է այս որ կ'ը- նեմ, այլ աղերս, թախանձանք մեր Շարուհ- ւոյն կողմանէ որ կը պնդէ թէ իւր աղաչանք ձեր քով մեծ ազդեցութիւն ունի: Ապա չո- բեքշաբթի առաւօտուն երկաթուղոյն առա- ջին կառաչուով զձեզ երեքինդ կը սպասենք: Կինս առանձին կ'ողջունէ ձեր տիկինը և կ'աղաչէ թախանձանօք չմերժել մեր հրաւե- րը: Ողջ լերուք:

Մտերիմ պաշտօնակից ձեր

(Թոռակն)

Ս. Ա.

113. Ամարանոցի այցելութեան հրաւեր :

Տիկին .

Բաւական ժամանակ է որ ես և այրս խորհէինք գիւղային ճամբորդութիւն մը ընել զբօսանաց համար , բայց մեր այս խորհուրդը թերեւս տակաւին առանց գործադրութեան պիտի մնար , եթէ յաջող պարագայ մը մեզ այս անորոշութենէն չհանէր :

Մոռցած չէք , կարծեմ , Շահունեանց չքնաղագեղ տիկինը որ երկու տարի առաջ զիս տեսնելու եկաւ մեր փոքրիկ ձմերոցը մօտ յԱնգղ : Այս տիկինը որ վան կը բնակի՝ անտի իբր չորս հրասախ հեռու գեղեցիկ ամարաստուն մը ունի Արճշոյ գիւղն ուր գացած է հիմա ընտանեօք ամառն անցունել : Հիմա կը հրաւիրէ զմեզ թախանձանօք այցելութիւն ընել իւր շքեղ այգեստանին , խնդրելով որ գուք , ձեր քոյրը , մօրաքոյրը և ձեր պատուական ամուսինը մեր հետ ընկերանաք : Գիտցած ըլլաք , տիկին , որ եթէ այս հրաւերն չընդունիք , տիկինն ի խոր պիտի խոցի , և զմեզ սրտառուչ պիտի ընէք :

Միտք ունինք կիրակի առաւօտ կանուխ անկանել յուղի ութ ժանուով իւրաքանչիւրը չորս անդրուարաւ : Մեր կարգադրութիւնն այս է որ կառքերն զկայ առնուն գրեթէ ի

կէս ճանապարհին , և մեք իջնելով դալար խոտին վրայ ճաշենք Արծրունեաց հին աւերակին ներքեւ , որ ժամանակաւ ամրոց էր քաջին Գաղկայ , որոյ պատմութիւնն այնպէս կը շարժէր զմեզ ի մանկութեան : Անտի պիտի երթանք շիտակ Շահունեանց ամարանոցը ուր կը սպասէ մեզ տիկինը : Շարքաթ պիտի դառնանք Սուրբ Կարապետ , քանդի գիտէք որ հետեւեալ օրը , կիրակի , Պենտեկոստէ է :

Չկրցայ անձամբ գալ հրաւիրել զձեզ , քանդի այսօր հիւր ունիմ . ուստի փութացայ գրել ձեզ , տիկին , որպէս զի պատճառ չունենաք ըսելու թէ կանխաւ լուր չտրուեցաւ ձեզ պատրաստութեան համար : Վաղիւ կը յուսամ գալ տեսնել զձեզ , որպէս զի մեր երթալու ժամը որոշենք , և ժամադիր ըլլանք ուր արժան է իրար գտնել :

Ընդունեցէք , տիկին , անկեղծ յարգանքս որ առ Ձեզ :

Հաւատարիմ՝ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

114. Հրաւեր ընդունելէ հրաժարելու նամակ :

Տէր .

Կը ցաւիմ որ պիտի չկրնամ ընդունել ձեր սիրուն հրաւերն , քանդի այս վայրկենիս կը գտնուիմ յանկողնի , և ստիպեալ , հրամանաւ

բժշկին, քանի մը որ փոխանակ կերակրոյ շատանալ դեղահատիւք և ապրով առանց արգանակի, դժբախտութեամբ խթէ բռնը- ուած ըլլալով հարկահանութեան համար ճամբ բորդութեանս ատեն :

Ուստի ընկալարուք, տէր, հրաժարումս, և ձեր տիկինն եւս հաճեցուցէք, հրաւիրեալ բարեկամաց եւս ըսէք թէ որչափ ցաւ է ինձ որ հրաժարելու ստիպուած եմ, և ուրիշ կերպով չեմ կրնար ձեր փառաւոր ակմբին մէջ գտնուիլ, բայց եթէ սրտիւ և մտօք :

Երբ ստանամ առողջութիւնս, որ կարծեմ շատ պիտի չուշանայ, կը յուսամ այս բռնի բացակայութեան վրասն հանել՝ գալով անձամբ շնորհակալ լինել ձեզ, որ այսպէս մը տերմաբար յիշեցիք զիս :

Առ այժմ հաճեցէք ընդունել, սիրելի բարեկամ, անկեղծ սէրս :

Բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

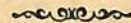
(Թոռակն)

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Նիւթ ընտանեկան նամակաց, որպէս յայտ է յանուանէն, յիշատակութիւն է առտնին դիպաց կամ գործոց, և ունի ընդհանրապէս պատմական մասն, ուստի և ինքնին կը հասկըցուի թէ ո՞՞ն պարտի լինել պարզ, բայց ծանր : Յետ յիշելոյ, որչափ հնար է համառօտիւ դէպքը կամ իրը, կրնանք յաւելուլ, ըստ հարկի և պատշաճութեան, բանս գովեստի, շնորհակալութեան, սիրոյ, և կամ, նոցին հակառակ, թեթեւ ինչ յանդիմանութեան կամ մեղադրանաց և գանդատանաց, սակայն միշտ մեղմով և քաղաքավարութեամբ, մանաւանդ եթէ նամակն ուղղեալ է առ աւագ ոք և մեծարոյ :

115. Հայր ոմն առ որդին իւր որ հիւանդութենէ նոր երած է :

Հոգերէն զոր հիւանդութեանդ համար ունեցայ՝ կրնաս դատել թէ՛ սրչափ մեծ եղաւ ուրախութիւնս, երբ առողջանալուդ

լուրն առի : Շատ շնորհակալ ըլլալու ես Աստուծոյ որ զքեզ չար արկածէ պահեց , քանզի աչքիդ իջուածը կրնար աղետալի հետեւանք ունենալ : Կը գովեմ շնորհակալութիւնը զոր կը յայտնես մօրդ խնամոց համար որ առ քեզ , և կը յուսամ թէ չես մոռնար զբախտիս նորա , և հատուցումն ըստ արժանւոյն կ'ընես՝ պատշաճ հպատակութիւնը մատուցանելով նմա : Նամակդ շատ հաճոյ թուեցաւ ինձ . իմաստութեամբ գրուած է . առողջանալուդ պարագաներն , ինչպէս նաեւ այժմու վիճակդ , շատ մանր և յստակ կը նկարագրես : Նորէն դպրոց երթալու մի փութար . և կը խրատեմ զքեզ զուարճալի բաներ միայն կարդալ , մինչեւ բժիշկն հրաման տայ քեզ նորէն սկսել աշխատել օրպէս առաջ : Իմ կողմանէս սերտ ողջոյն մատո ուսուցչիդ , և ջանա որ չղղայ նեղութեանց համար զորս կրած է վասն քո : Կը յուսամ ի մօտոյ տեսնել զքեզ , առ այժմ կը խնդրեմ ողջոյնս տալ քերցդ , թէպէտ չեմ գիտեր թէ դեռ հրաման ունին այց առնել քեզ . եթէ այսպէս է , ողջոյնս տալու մի աճապարեր , մինչեւ թոյլ տրուի նոցա դալ առ քեզ : Ողջ լեր , սիրելի որդեակ , և գիտցիր որ եմ

Խանդակաթ հայրդ

Ա. Ա.

(Թոռակն)

116. Շնորհակալութեան նամակ առ ուսուցիչ ոմն :

Սիրելի ուսուցիչ .

Իբր երկու տարի է որ ձեր սանը հեռացած է ձենէ , բայց մոռցած չէ զձեզ : Բնական է մեզ յիշել զմեզ սիրողներ , և ձեր խնամքը և հայրական սէրն առ իս այնպէս խոր ապաւորութիւն ըրած են սրտիս , որ ձեր յիշատակն յաւիտեան չպահել անհնար է ինձ :

Ձեր պաշտօնակիցներէն մին , Ա. Ա. , որ ձեր քաղաքին Մեսրոպեան վարժարանը կ'երթայ իբրեւ դասատու ճարտասանութեան՝ յանձն առաւ անձամբ մատուցանել ձեզ նամակ մի զոր ի վաղուց կը խորհէի գրել ձեզ : Նոյն անձը կրնայ վկայել ձեզ թէ ինչպէս օր քան զօր կ'առաւելու երախտագիտութիւնս և սէրս առ ձեզ , և յանուն իմ շնորհակալ պիտի ըլլայ ձեզ սիրոյ այն նոր ապացուցին համար զոր տուիք յանձնելով զիս թախանձանօք առեւտրական ընկերութեան գլխաւորին որ , ինչպէս կը լսեմ , ձեր վաղեմի աշակերտն է , և որուն քով մտած եմ գրագրութեան պաշտօնիւ :

Միտք ունիմ տարւոյս վերջը թողուլ զայս քաղաք , ուստի և պաշտօնս . քանզի հայրս որ զիս բաւական կրթուած կը համարի գրագրութեան արուեստին մէջ՝ կը խորհի զիս

իւր գործին մէջ առնուլ : Այս աւետիսը որ այս օրերս հասաւ ինձ՝ շատ կ'ուրախացունէ զիս , քանզի յետ սակաւուց ընտանեացս մէջ պիտի գտնուիմ , և առիթ պիտի ունենամ երբեմն երբեմն ձեր քով գալ խօսել անցեալ ուսմանցս վրայ զոր թերեւս քիչ մը մոռցած եմ . բայց մոռցած չեմ և պիտի չմոռնամ երբէք վարուց և կենաց բարի սկզբունքը զորս ընդունած եմ ձեռնէ , ինչպէս նաեւ ձեր խնամոց և սիրոյ ապացոյցները :

Ողջ լերուք , սիրելի ուսուցիչ իմ , և վրաստահ ձեր նախնի աշակերտին կաթողին սիրոյն , հաճելով պահել ձեր բարերար խընամբն առնա որ է խորին յարգանօք

Խոնարհ աշակերտ ձեր

(Թոռակոն)

Ա. Ա.

117. Պատանի ոմն կ'իմացնէ իւր մօջ թէ խօսուեցաւ այս անուն օրիորդին :

Սիրելի մայր .

Ձեր խորհրդոյն համեմատ օրիորդ Նարտիկ Սիրեան կնութեան խնդրելու՝ խօսեցայ առ տէր և տիկին Սիրեան , և ուրախութեամբ կը ծանուցանեմ ձեզ որ առաջարկութիւնս սիրով ընդունուեցաւ , ուստի և աճապարեցի իմացունել նախ ձեզ , քանզի պարտական եմ ձեզ՝ ինչ յաջող և ուրախալի բան որ կը պատահի ինձ :

Մեր ամուսնութիւնը պիտի կատարուի Յունիսի 17 ին : Ապա գեռ երկու ամիս կայ , և այս միջոցին ջանալու եմ ամէն կարեւոր պաշտօնական գիր հայթայթել , այնպէս որ յիշեալ թուականէն գոնէ ութ օր առաջ ամենայն ինչ պատրաստ ըլլայ : Ուստի կը խընդրեմ որ սոյն ամսուան մէջ այս ամուսնութեան համար ձեր հաճութեան վաւերացեալ գիրը զրկէք ինձ . հանել տաք նաեւ ծննդեանս թուականը և ուրիշ ինչ որ է պաշտօնէ պիտի պահանջուի կառավարութենէն ամուսնութեան մուրհակը պաշտօնապէս շինելու , քանզի , ինչպէս գիտէք , հոս ամուսնութիւնը քաղաքային է :

Կը յուսամ , սիրելի մայրս , որ մինչեւ յիշեալ օրը կ'առողջանաք , և առաջիկայ գտնուելով ձեր որդւոյն ուրախալի հանդիսին՝ գոհ և զուարթ կ'ընէք զիս և խօսեալս , օրիորդ Նարդիկ :

Բոլոր Սիրեան ընտանիքը , մանաւանդ յատուկ սիրով և յարգանօք օրիորդ Նարդիկ , կ'ողջունեն զձեզ , մաղթելով ձեզ առողջութիւն և երկար կեանք , ընդ որս ձայնակից է նաեւ ձեր

Հնազանդ օրդին

(Թոռակոն)

Ա. Ա.

118. Եղբայր ոմն կը գրէ առ քոյր իւր նուէր պատրաստել իրենց մօրը տօնին օրուան և իրենց ստնտուին համար :

Սիրելի քոյրս .

Այս նամակը կը գրեմ քեզ՝ ոչ թէ յիշեցընելու համար որ երկու շաբաթ ետքը մեր սիրելի մօր անուան տօնն է , քանզի գիտեմ թէ այն օրը հաշուած ես և կը յիշես միշտ , ինչպէս և ես , այլ կ'ուզեմ խօսիլ այն օրուան պատրաստութեան վրայ :

Ո՛ր հասաւ քսակը զոր կը բանէիր մեր մօր համար . կարող պիտի ըլլամ ժամանակին աւարտել զայն : Չեմ գիտեր թէ ձեր դըպրոցին վարժուհին միւս բաներն եւս պատրաստելու հրաման տուա՞ւ քեզ , այսինքն բազմաքաններն և վզնոցը : Կը խնդրեմ որ իմացունես ինձ :

Ես ի մօտոյ կ'աւարտեմ դաշտանկարը զոր երեք ամսէ հետէ մեծ խնամով կը գծագրեմ : Մեր գծագրութեան դասատուն շատ դժէ այս աշխատութեանս : Բայց այս նկարէն կը գծեմ նաև աշխարհագրութեան տախտակ մը և ուրիշ բաներ գըրջով : Այտքիկ են ձեռագործ նուէրք զորս պիտի ընդունի մեր սիրելի մայրը , և որչափ պիտի ուրախանայ մեր յառաջագիմութիւնը տեսնելով : Կը խընդրեմ , սիրելիդ նունիկ , ջանա որ ձեռագործութեան թիւն չունենայ :

Բայց նպատակս մեր այս փոքր աշխատութեանց վրայ միայն խօսիլ չէ , ունիմ ուրիշ կարեւոր առաջարկութիւն մը որ երէկ իրիկուն եկաւ միաքս : Գիտես որ մեր ստնտուն Վարդենի որ մեր տունէն ելլելէն ետքը իւր գիւղը դնաց և հիմա բաւական պառուած է , ինչպէս կը լտեմ , և ճշմարիտ է , մեծ կարօտութեան մէջ է : Հանդերձ չունի դուրս ելլելու . թշնառ կին : Մեր մայրը որ շատ կը սիրէ զնա , քանզի կ'ըսէ թէ մեծ գութունէր մեր վրայ մինչ մեր ստնտուն էր , ամէսէ ամիս օգնութիւն մը կ'ընէ , բայց ինչ դարման կրնայ ըլլալ այս փոքր նպաստը թըշուառ գերդաստանի մը այնչափ կարօտութիւններուն : Հիմա կը խորհիմ , սիրելի նունիկ , որ նոյն իսկ մեր մօրը հաճելի գործ մը կ'ընենք , եթէ երկուքս միանալով մեր քսակէն ընծայ մը ընենք այս հէք ստնտուին : Ես ձմեռուան համար ասուեղէն զգեստ մը կը շինեմ անոր հանդերձ վերարկուով , և դու քանի մը զոյգ սպիտակ ագանելիք , զանկապան և խոյր պատրաստել տուր : Կրնամք պառաւ կնոջ մը քան զայս աւելի կարեւոր ընծայ ընել : Ի՞նչպէս կը թուի քեզ խորհուրդըս , նունիկ . կ'ուզեմ լսել նաեւ քու կարծիքդ :

Եթէ քեզ եւս հաճոյ կը թուի խորհուրդըս , իմացո ինձ որ գրեմ մեր հաւուն , ու

րոյ ձեռքն է մեր հայրենական ժառանգու-
թիւնը, զրկել մեզ առ այս հարկաւոր դրամը :
Մնացիւր բարեաւ, սիրելի քոյրս, գիտ-
ցիւր որ եմ միշտ

Խանդակաթ եղբայր քո

(Թուական)

Ա. Ա.

119. Բարեկամ տիկին ոմն կը դրէ առ նորոգ ամուս-
նացեալ կին անտեսութեան վրայ :

Սիրելի որդեակ .

Ահա վերջապէս տանտիկին եղար, ընտիր
ամուսնով մը որ կը սիրէ գքեզ, և դու զնա,
ինչպէս արժան է : Կը շնորհաւորեմ քեզ ի սրբ-
տէ, և կը մաղթեմ որ բարեբախտութիւնդ
միշտ առաւելու :

Շնորհ ունիմ քեզ փոքրիկ սիրուն նամա-
կին համար զոր գրեցիր այս աւետիսը տա-
լու համար ինձ : Ուրախ եմ որ չես մոռցած
հաւատարիմ բարեկամդ որ երբէք անհոգ
չեղաւ և չէ կենացդ պատահարներուն, և
չեմ զարմանար, քանզի գիտես սէրս որ առ
քեզ, և պատճառ ունիս հաւատարու թէ իդ-
ձերուս համաձայն է ամուսնութիւն մը որ ձեր
բոլոր գերդաստանը և ամէն բարեկամ լը-
ցուց խնդութեամբ :

Յետ ամուսնութեանդ, ինչպէս կը տես

նեմ, գլխաւոր փոյթդ եղած է գիտել թէ
ինչպէս կը վայլէ կնոջ լինել տնայէն, ուստի
և ինէ խորհուրդ կը խնդրես անտեսութեան
վրայ, վստահելով իմ վաղնջուց փորձառու-
թեանս և բարեկամութեանս որ առ քեզ :
Այս փոյթդ, սիրելի որդեակ, ըստ իս մեծ
պատիւ և գովեստ է քեզ, և որովհետեւ իմ
խորհուրդս կը հարցնես այս կարեւոր կէտին
վրայ, կը փութամ աւասիկ պատասխանել
ըստ կարի՝ շնորհակալ ըլլալով քեզ վստա-
հութեանդ համար որ առ իս :

Արդ՝ անտեսութեան համար, սիրելիդ
Շուշան, կըսեմ թէ կծծութիւնը խնայողու-
թիւն չէ, ուստի և լաւ անտես չեմ համա-
րիր տան տիկին մը որ իւր քսակին բերանը
դողդողալով կը բանայ, զգուշանալու ես ու-
րեմն նախ որ չափազանց ճշդութիւնն ի ծախս
քեզ ոչդութեան չտանի : Այրդ կը շահի ա-
միսն 2600 դահեկան, և դու ամիսը 1500 դա-
հեկանի եկամուտ մը բերիր օժիտ, ապա ու-
նիք ամսէ ամիս աւելի քան չորս հազար դա-
հեկան եկամուտ :

Այս եկամտին համեմատ ըրէ ձեր տարե-
կան տան ծախքը, միշտ երեւելի մաս մը ե-
կամուտէն պահելով արտաքոյ կարգի ծա-
խուց համար :

Տնտեսութիւն ընողներն ընդհանրապէս կը
հարցունեն թէ տան համար զնուած պաշար

կամ պարէն կանխիկ թէ ապառիկ վճարուե-
լու է : Եթէ այս խնդիրը լուծել թողուէր
ինձ , պիտի ըսէի . Զանա ըստ կարի միշտ
կանխիկ վճարել , այնպէս որ հաշիւ չունենաս
վաճառականին քով : Ով որ կ'առնու և կ'առ-
նու առանց գիտելոյ իւր քսակին հաշիւը՝
թերեւս դիւրին բան կը կարծէ առնուլը .
բայց կը սարսափի , երբ ի վերջ ամսոյն կը
տեսնէ հաշիւը :

Խրատ կ'ուտամ քեզ նաեւ տարեկան պա-
շար ունենալ , մանաւանդ այն բաներուն որ
օր ըստ օրէ պիտոյ են : Զոր օրինակ՝ ունեցիր
միշտ կողի աղած և ձէթ ի թակոյկս՝ ձեր
տարեկան պիտոյից համեմատ այսչափ կամ
այնչափ լիտր . նոյնպէս աճառ և մոմ , շա-
քար և որիզ և ածուխ և փայտ ըստ բաւա-
կանին՝ գէթ քանի մը ամսուան համար պատ-
րաստ : Եթէ այսպիսի բաներ իւրաքանչիւր
իւր եղանակին և լաւագոյն պայմանաւ գըն-
ուին , մեծ տարբերութիւն կ'ըլլայ ի ծախս ,
քան թէ օրէ կամ եօթնեկէ գնելով , մանա-
ւանդ ժամանակ եւս կը շահուի , քանզի բա-
ւական բան կ'ունենաս ձեռքիդ տակ պատ-
րաստ :

Քիչ մը յառաջ ըսի ապառիկ չգնել վա-
ճառականէն , մանաւանդ եթէ մանրավա-
ճառ է : Բայց կայ մանրավաճառ որմէ ապա-
ռիկ գնել օգտակարագոյն է , այն է մնավա-

ճառը : Ուստի , եթէ հնար է , սակարկ մնա-
վաճառի մը հետ , տարւոյ մը կամ վեցամ-
սեայ և կամ գէթ եռամսեայ ժամանակի հա-
մար , տալ քեզ սա երեք տեսակ մսէն , ե-
զան , որթու և ոչխարի , այս ինչ գնով , զոր
օրինակ 2 ¹/₂ կամ 3 դահեկան կէս լիտրը :
Այսպէս թերեւս երբեմն կորուստ կ'ընես ,
մանաւանդ հասարակ կտորներու համար ,
բայց փոխանակ այս փոքր կորստեան՝ սա մեծ
օգուտը կ'ունենաս , որ միշտ չափաւոր գնով
մտոյ ընտիր կտորներ պիտի գտնուին սեղա-
նիդ վրայ :

Եթէ ունիս մսուան , և մանաւանդ եթէ
պարագաները կը թողուն կամ կը պահան-
ջեն , գինին մի մոռնար : Այդդ , պտտելով
գինւոյ նաւահանգիստը կամ գինւոյ մթե-
րանոցներ , կրնայ ընտիր գինի գտնել դիւ-
րագնի : Եթէ կրնաք գինւոյ տեսակներն ընտ-
րել , հասարակ և բնական գինին ընտրելի է ,
մանաւանդ եթէ շուր կը վերցնէ . քանզի այս-
պէս գինին թէ առողջարար է և թէ խնայո-
ղական , այսինքն գրեթէ հարիւրին 50 կը շա-
հուի , և սեղանդ կը գտնուի միշտ այս զու-
արթ ըմպելին , որոյ կիրառութիւնը որչափ
խորշելի է դուրսը , այնչափ ընդունելի և շա-
հաւետ է առտնին , մանաւանդ ի սեղանի :

Բնակարանի գալով , սիրելի որդեակ , ա-
միսը 600 դահեկան վարձ տալու խօսք կ'ը-

նես : Ինձ կը թուի թէ այս դուամարը գէթ առայժմ քիչ մը բարձր է : Դեռ տղայ չու- նիք , և կ'ըսես թէ դայեակ կամ սոնտու բռնելու միտք չունիս : Եթէ այսպէս է , թէ- պէտ տան վարձերն հիմայ բարձր են , կար- ծեմ 400 դահեկանի տուն կամ գէթ յարկ մը ձեզի համար առայժմ հերիք է :

Արդ խօսքս կը վերջացնեմ ըսելով , սիրելի դուստր իմ , թէ ամենեւին մի զարհուրիր , եթէ ի սկզբան հաշիւդ ճիշդ չելլեր միշտ : Ամէն հասակի մէջ մարդ կը խաբուի , բայց լաւ տանտիկին և իմաստուն տնտես ըլլալու համար կարեւորագոյն բանը փորձառու- թիւնն է :

Մնաս բարեալ , սիրելի որդեակ , ընդու- նէ մաղթանքս , և հաւատա զիս մտերիմ բա- րեկամ քեզ (զոր չեմ դանդաղիր որդեակ կոչել՝ քանզի ձեռքս ծնար և սնար) , և այր- կանդ՝ զոր կը սիրեմ և կը յարգեմ , իբրեւ արդարեւ արժանաւոր ամուսին քեզ : Ողջ լե- բուք երկոքին , և մի մոռնաք ձեր պառաւ- եալ բարեկամը որ արդէն գերեզմանին մօտ՝ ուրիշ բանի չի փափաքիր , բայց անգամ մի եւս տեսնել զձեզ :

Հաւատարիմ ձեր

(Թոռակն)

Ա . Ա .

120. Աղջիկ ոմն կու տայ իր հօրը առողջութեան աւետիսն առ հօրաքոյր իւր :

Սիրելի հօրաքոյր .

Ահա ձեզ աւետիս : Բժիշկն այսօր շատ հանդարտ և գոհ էր , և յոյս տուաւ մեզ թէ հայրս վտանգն անցուց և առողջանալու վրայ է :

Արդարեւ տենդը դեռ կը տեւէ , թէպէտ շատ ազդու միջոցներով կը մաքառուի ընդ- դէմ : Այսօր մետասաներորդ օր է որ հայրս ժամ մի անգամ քուն չտեսաւ , քանզի քուն չըսուիր թմրութիւնը յոր կ'իյնայ ատեն ա- տեն ախտացեալ մը չարաչար ընկճուելով հի- ւանդութենէն : Այս շարունակ քնհատու- թիւնն և պահեցողութիւն շատ նիհարցուցին հէք հայրս : Բայց և այնպէս խաղաղ են մեր սիրտերը բժիշկներուն երեկուան խորհրդակ- ցութեան վրայ . երեք բժշկաց կարծիքը մի- աբան էր յայտն թէ՛ ներքին գործարանաց մէջ խանգարում չկայ , ուստի և վտանգ չը- կայ մեր սիրելի հիւանդին կենաց . սակայն , ըսին , ապաքինութիւնը շատ ծանր յառաջ պիտի երթայ , և թէ զգուշութեամբ և խը- նամով միայն կրնայ կատարեալ առողջու- թեան հասնիլ :

Կը տեսնէք ուրեմն , սիրելի հօրաքոյրս , որ մեր հիւանդին այժմու վիճակն աւելի մը-

խիթարական է, այնպէս որ յոյս, նա մանա-
 ւանդ վատահութիւն ունինք թէ նախախնա-
 մութիւնը մեր հայրը պարգեւեց մեզ: Ուրա-
 խութեամբ կը հաղորդեմ ձեզ զայս լուր, այ-
 սուհեատեւ եւս կը գրեմ ձեզ ինչ փոփոխու-
 թիւն որ պատահի յընթաց հիւանդութեան:

Մայրս կ'ողջունէ ձեզ կաթողին, նոյն-
 պէս, և աւելի եւս, ես որ եմ

Խանդակաթ եղբօր դուստր ձեր

(Թուակառ)

Ա. Ա.

121. Մօրեղբայր ոմն գրելով առ եղբօր դուստր խր այրի
 կ'առաջարկէ նմա ամուսնութիւն:

Սիրելի Չարդիկ.

Այս օրերս յանձնուեցաւ ինձ շատ փա-
 վուկ, միանգամայն դժուարին պաշտօն մը
 որ վերարերութիւն ունի քեզ. և կը խոստո-
 վանիմ թէ անհնարին էր ինձ ընդունել
 զայն, եթէ չստիպէին զիս սէրն զոր ունիմ
 առ քեզ, և զիս միջնորդ կացուցանող ան-
 ձին բարեկամութիւնը: Թերեւս այս յառա-
 ջաբանէն հասկցար թէ ինչ առաջարկութիւն
 պիտի ընեմ քեզ. բայց զիարդ և իցէ, ոչ
 ապաքէն պարտական եմ ըսել յայտնապէս:
 Գիտցիր ուրեմն, սիրելի դուստր, որ ամուս-
 նութիւն է զոր կ'ուզեմ առաջարկել քեզ:

Արդէն վեց տարի է որ այրի ես, Չար-
 դիկ: Քու դժբախտ այրութեանդ ժամա-
 նակն յիշելով, որդեակ իմ, ըսել չեմ ուզեր
 թէ մխիթարուած կամ մխիթարուելու ես
 քու սքանչելի առնդ մահուան վրայ. Կիտեմ
 որ քու գորովալի սիրադ սփոփելու համար
 դարեր բաւական չեն մոռցնել քեզ այն
 քաղցր ամուսնական եռամեայ կենաց յիշա-
 տակը: Բայց հարկ է երբեմն բանականու-
 թեան ձայնին ըսել, երբ այս ձայնը մեզ կը
 խօսի յօգուտ այլոց որ սիրելի են մեզ, և ո-
 ռոց շահը նախամեծար ընտրելու ենք քան
 զմերն:

Գու, սիրելիդ Չարդիկ, ունիս երկու
 դստրիկ զորս կը սիրես կաթողի. անոնց հա-
 մար ունիս մեծամեծ և բարձր փափաքներ
 զորս ունենալ մօր մը ներելի է. քու բոլոր
 իղձդ, բոլոր խորհուրդներդ են տեսնել զա-
 նոնք օր մը երջանիկ և վայելուչ կերպով զե-
 տեղեալ: Ասոնք աղէկ, սիրելիս, բայց ըսէ
 ինձ ձեռս ի կուրծս, հաստատուն յոյս ունիս
 գործադրելու ինչ որ կ'ըզձառ անոնց համար:
 Կարծեմ թէ ոչ. սիրել և ըզձալ մօր մը ձեռքն
 է, բայց գործադրել՝ ոչ:

Ուստի, սիրելի դուստր իմ, թուի ինձ
 թէ, զայստիկ խորհելով, բաւական պատ-
 ճառ պիտի չգտնես մերժելու ամուսնութիւն
 մը որ քեզ և սիրելի դստերացդ համար եր-

Ջանիկ և ցանկալի ապագայի մը հաստատա-
գոյն երաշխաւորութիւնն արդէն կու տայ :

Տէր Զաւէն Գուրգենեան բարի , ուղիղ ,
զգօն , հարուստ , միանգամայն առատաձեռն
է , և կարող , ինչպէս գիտեմ , քեզ երջանիկ
ընելու . երջանիկ կ'ըսեմ սա մտօք , որ անով
պիտի ունենաս հզօր պաշտպան մը քու մա-
տաղ ընտանեացդ և բարեկամ մը վասն քո .
վասն քո՝ որ դեռ քսան և չորեքամեայ այ-
րի , զգաստ , հանճարեղ և գեղեցիկ , հօրէ
և մօրէ զուրկ , դոյզն եկամտիւ գրեթէ ան-
տես թողուած ես , հեռի նաեւ մօրեղբօրէդ
որ միմիայն պաշտպանդ եմ քո :

Տէր Գուրգենեան քառանամենի է , բայց
ունի ամէն յատկութիւն լինելոյ այր և հայր :
Արդէն մեծ համբաւոյ և ստացուածոց տէր ,
ապագային մէջ եւս քան զեւս փայլելու յոյ-
սեր եւս ունի : Արդէն քու զգաստութեանդ
համբաւը լսած և տեսած է զքեզ երկու
անգամ պարտէզը , և վերջին անգամ
իւր դերձակին խանութը ուր գլխարկդ նո-
րոգեւ կու տայիր , և յետ երկար խորհելոյ
իւր կողմանէ կ'որոշէ քեզ իրեն ամուսին ը-
նել , և որովհետեւ հօրդ ժամանակէն մեր
մտերիմ բարեկամն է , և մեծ վստահութիւն
ունի իմ վրաս , դիմեց ինձ , գիտնալով որ
հօր տեղ եմ քեզ , և ահա անոր կողմէն փո-
խանորդաբար կը խնդրեմ քու հաճութիւնդ :

Հիմա կը թողում քեզ խորհել ազատա-
բար : Չեմ ուզեր ստիպել զքեզ , ոչ ալ աղ-
քեցութիւն բանեցունել քու վրադ , միայն ,
և քեզ սիրելու համար , Զարդիկ , դուստր
իմ , կ'ըսեմ թէ , եթէ առաջարկութիւնն ըն-
դունիս , ուրախութեամբ պիտի ընում . կը
յաւելում նաեւ թէ քու հաճութեանդ լու-
րը երջանիկ պիտի ընէ ընդ քեզ նաեւ զնա
որ այս առաջարկութիւնն իմ բերնով կ'ընէ
քեզ :

Ողջ լեր , դուստր իմ , և փութացուր որ-
չափ հնար է պատասխանդ որում անձկանօք
կը սպասէ

Խանդակաթ հօրեղբայր քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

122. Նկարագրութիւն ճանապարհորդութեան :

Միրելի ծնողք .

Յետ երեքամեայ ճանապարհորդութեան
հասայ ընդ յանէիրոյ , հօրեղբօրս տունը .
բայց գիտէք , սիրելի ծնողք , որ թէպէտ
հիմա հանդարտ և երջանիկ եմ , նեղութիւ-
նը զոր կրեցի ի ճանապարհին անհնարին էր ,
և նաւազնացութիւնս լի դժուարին և աղե-
տալի պատահարօք :

Ինչպէս գիտէք , նաւը մտանք Մայիսի
14ին , և օդը որ հնգետասան աւուրց հետէ

չատ պարզ էր՝ կը խոստանար մեզ յաջող ճա-
նապարհ. բայց մեր նաւարկութեան հետեւ-
եալ օրը հարաւային արեւելեան հով փը-
չելով՝ շեղեցուց զմեզ յուղւոյն : Նաւապետն
այր հմուտ և փորձ նաւարկութեան ար-
ուեստին , և մանաւանդ , ինչպէս կ'ըսէին նա-
ւաստիք , ովկիանոսի , որդը ամէն հնարք խոր-
հեցաւ մեր ազահովութեան համար : Մերթ
տեղի կու տար հողմոյն , մերթ կ'ընդդիմա-
նար , յուսալով այսպէս յաղթել բռնու-
թեան տարերն , և պրծել քանի մը օրուան
յապաղմամբ կամ դոյզն վնասով միայն : Բայց
յետ սակաւ միոյ բրդաւ մըրիկ մը , ահարկու
մըրիկ , քանզի մեր նաւը որ ամուր էր և պըն-
դակազմ՝ իբրեւ ընկուզի կեղեւ չկըցաւ դի-
մանալ կատաղի ալեաց : Բոլոր առաջատա-
ներն ամիտփուեցան , բաց ի միջէ փոքրա-
գունէն որ բաց մնաց պահելու համար նաւն
ի հաւասարակշռութեան , միով բանիւ նա-
ւավարութեան արուեստին բոլոր ճարտա-
րութիւնը դրուեցաւ ի գործ , բայց ի զուր :
Մեր կայմերը խորտակուելով տարուեցան ա-
լիքներէն մի առ մի . նոյն արկածը կրեց նա-
եւ մեր զեկը . կոհակները , մէն մի իբրեւ ա-
հագին լեառն , իւրաքանչիւր վայրկեան նա-
ւին վրայ եյնալով՝ կ'աւլէին ինչ որ կը գըտ-
նէին տախտակամածին վրայ , մակոյկ , մա-
լուխ , չուան , կահ և կազմած ազգի ազգի :

Ինչ երկնցնեմ , մեր նաւն եղաւ իբրեւ
կոճղ ոստաքանց , զոր չէր հնար ուղղել այս
կամ այն կողմ : Այսպէս մեր փրկութիւնը
կամ կորուստը Նախախնամութեան ձեռքն
էր : Երեք օրհասական եօթնեակ թափառե-
ցանք այսպէս ովկիանու վրայ , խնայելով
մեր պաշարը որ տակաւ կը նուաղէր , այն-
պէս որ երկրորդ մեծ հոգ այս էր մեզի հա-
մար : Դժբախտութեամբ բնաւ չպատահեցաւ
նաւ մը որ մեզ օգնութեան հասնէր . անոնք
որ հեռուն կը տենուէին՝ չէին կրնար նշմա-
րել ոչ մեր կոճղացեալ նաւը , և ոչ նշան-
ները զոր կու տայինք : Վերջապէս Աստուած
լուաւ մեր աղօթքը , և օր մը այդուն ցամա-
քը երեւցաւ մեզ արեւմտից կողմը . այս ցա-
մաքն էր Ամերիկայի մէջ Անդղիացուց Եր-
րորդութեան կղզին : Բարէ , սիրելի ծնողք ,
եթէ գիտնայիք , ինչ անպատում խնդու-
թիւն կը զգայ նաւաստին , երբ , յետ անցու-
ցանելոյ այնչափ օր ի մէջ կենաց և մահու ,
կը տեսնէ ցամաքը . նաւաստուոյն և բոլոր նա-
ւորդաց ցնծութիւնը նկարագրել անհնար է :
Ուրախութենէ մեռնելու մազ կը մնայ , երբ
մարդ ոտքը խոտաւէտ և ծաղկալից հողին
վրայ կը դնէ , հաստատուն հողին՝ որ կը փո-
խանակէ ալեաց շարժուն երեսը :

Կղզին ուր ելանք , կամ , լաւ եւս ըսեմ ,
ուր հովը մեզ նետեց , ինչպէս ըսի , Երբոր-

դուժեան կղզին էր, Անդելեանց հարաւ-
 յինը, դէմ յանդիման այն տեղւոյն ուր Օ-
 րենոգոյ գետ կը թափի ի ծով: Այս կղզւոյն
 վրայ երկինք միշտ կապոյտ են, միշտ պարզ,
 և գետինն այնպէս զուարթ և բերրի է, որ
 կղզին յերաւի կը կոչուի Գրախտ Անդելեանց:

Երեք օր հոս մնացինք, մինչեւ որ սպա-
 նիացի առագաստանաւ մը գալով տարաւ ըզ-
 մեզ Րիոյ ժանէիրոյ, ուր եմ, քառասուն և
 ութ ժամ է, սքանչելի մօրեղբօրս տունը,
 գգուեալ և սիրեալ և երջանիկ: Լսելով որ
 նաւ մը կար պատրաստ Գաղիա երթալու և
 անկէ արեւելք, փութացայ գրեւ այս քա-
 նի մը տողը: Թէ ինչպէս է Պրազիլիա, և ինչ-
 պէս եմ ես, առ այժմ բան մը չեմ կրնար ը-
 սել, քանզի դեռ բան մը չեմ գիտեր, և ոչ
 իսկ ուշաբերած եմ նաւարկութեան ահագին
 թմրութենէն:

Մնաք բարեաւ, սիրելի ծնողք. որչափ
 ուրախ եմ որ այն սոսկալի վտանգէն ազա-
 տեցայ, նոյնչափ տխուր եմ զի հեռու կը
 գտնուիմ ձեռնէ, թէպէտ, ինչպէս ըսի, անդ-
 բանիկ որդւոյ պէս եմ, գրգեալ և գգուեալ:

Կաղաչեմ, սիրելի հայր իմ, գրեցէք փու-
 թով, մի մոռնաք ձեր անձկայրեաց որդին:

(Թոռակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ, ԱՅԼԵՒԱՅԸ ԴԻՊՏՑ ԵՒ ԳՈՐԾԻ
 ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Տոմասին համառօտ նամակ է որ կ'ուղղուի
 շատ ընտանի բարեկամներու և կամ առ
 ստորնագոյնս, բայց ոչ բարձր աստիճանի մար-
 դոց, և կը տարբերի բուն նամակէ այնու զի
 շատ համառօտ կը գրուի և սովորաբար յեր-
 ըորդ դէմն, թէպէտ երբեմն կրնայ յառաջին
 դէմն գրուիլ: Տոմակներ կը ղրկուին ընդ-
 հանրապէս հրաւիրանաց, ընծայի, ընտանե-
 կան դէպք մը, զոր օրինակ ծնունդ, հարսա-
 նիք, մահ ծանուցանելու համար: Տոմակի
 մէջ թուականը վերը կը գրուի, և վերնա-
 գիր և ստորագրութիւն չի գրուիր, եթէ
 տոմակն երրորդ դէմք գրուած է, որպէս
 լինի ըստ սովորութեան:

Այլեայլ դիպաց նամակներ կը գրուին ազգա-
 կանի կամ բարեկամի և կամ ո և իցէ ումեք
 յաջող կամ ձախող դէպք մը ծանուցանելու
 համար, ինչպէս արկած մը, ամուսնութիւն,
 ծնունդ, հիւանդութիւն, մահ, այլովքն հան-
 դերձ: Շատ անգամ հարկ կ'ըլլայ այսպիսի
 նամակ մը գրել այնպիսի անձի ընդ որում

ընտանութիւն կամ բարեկամութիւն չունինք. և անատեն պէտք է լսի դէպքը պատմել կամ իմացնել. բայց եթէ ազգականի կամ մտերիմ բարեկամի և կամ մեզ վերաբերութիւն ունեցող անձի մը կը գրենք, կրնանք դիպաց մանր պարագաներն եւս յայտնել. ընտանի անձինք ընդհանրապէս կամին պարագայիւք գիտնալ ինչ որ մեզ կը պատահի, շատ անգամ կը վշտանան իսկ, եթէ պարագաները կը ծածկենք կամ չենք յիշեր, զոր օրինակ երբ մէկուն կը ծանուցանենք անոր ազգականին մահը, այն մարդը կ'ուզէ որչափ հնար է անոր հիւանդութեան և մահուան մանր մանր դէպքն անգամ լսել, նա մանաւանդ կը մխիթարուի զանոնք գիտնալով:

Գործի նամակներն, որպիսի են հաշիւ խնդրելու, առնելիք պահանջելու, գործի կամ դժուարութեան վրայ առաջարկութիւն ընելու նամակներ, մի և նոյն բնութիւնն ունին, այսինքն ծանր նիւթերու վերաբերեալ են և պէտք է որ ծանրութեամբ գրուին: Այս տեսակ նամակներու մէջ, դարձուած, զարդ, զուարճարանութիւն չի պահանջուիր, այլ յստակութիւն և պարզութիւն, և այն բանը միայն ըսել որ կարեւոր է. բայց ըսել չենք ուզեր թէ ոճոյ և վայելչութեան դէմ մեղանշելու է. առանց վայելչութեան ոչ պարզութիւն կայ և ոչ յստակութիւն: Գործոյ նա-

մակներու համար մանաւանդ առաւելագոյն փոյթ և զգուշութիւն կը պահանջուի. այսպիսի նամակներ գրել գրեթէ դժուարին է քան ուրիշ տեսակ նամակներ գրել: Եթէ ոք յըստակ և լուրջ միտք չունի, չի կրնար երբէք այսպիսի նամակներ գրելու մէջ յաջողիլ:

ՕՐԻՆԱԿՔ ՏՈՄՍԱԿԱՅ

1. Հրաւեր ի ճաշ կամ ի հանդես:

1.

24 Մարտ, 1881

Այս անուն Տէր և Տիկին յարգանքով ողջունելով զայս անուն Տէր և Տիկին կ'աղաչեն զնա հաճիլ գալ երկուշաբթի միջօրէին ի միասին ճաշելու այս ինչ ժամուն:

2.

Այս անուն Տէր և Տիկին ողջունելով զՏէր և զՏիկին այս անուն՝ կը խնդրէ ամսոյս 7 ին, հինգշաբթի օր, հաճիլ կէսօրուան ճաշին լինել սեղանակից: Հրաւիրեալ են նաեւ Տէր այս անուն, Տէր այս անուն և Տիկին այս անուն հանդերձ դատերը իւրով այս անուն օրհորդաւ: Ճաշը պատրաստ պիտի ըլլայ ճիշդ կէս օրին:

3.

Տէր և Տիկին այս անուն երեքշաբթի գիշեր երեկոյթ ունենալով ի պատիւ տօնի մօր իւրեանց այս անուն Տիկնոջ, կ'աղաչեն զՏէր և զՏիկին այս անուն հանդերձ բոլոր ընտանեօք, պատուել առաջիկայութեամբ իւրեանց այս ընտանեկան հանդէսն ուր բոլոր հրաւիրեալները բարեկամներ են :

ՊԱՏԱՍԻՈՒՆ

1.

Տէր և Տիկին այս անուն սիրով և շնորհակալութեամբ կ'ընդունին այս անուն Տեառն և Տիկնոջ ճաշու հրաւերը :

2.

Տէր կամ Տիկին այս անուն շնորհակալութեամբ կ'իմացունէ, այս անուն Տեառն կամ Տիկնոջ, որ ընդունած է հինգշաբթի առուր կէսօրուան ճաշու հրաւերն, ուստի և պիտի փութայ սահմանեալ ժամուն գտնուիլ :

3.

Տէր աս անուն՝ Տեառնէ և Տիկնոջէ ներում

խնդրելով կ'իմացնէ որ իւր Տիկնոջ խօթութեան պատճառաւ չի կրնար գտնուիլ երեքշաբթի առուր երեկութին :

2. Տոմսակ ժամադրութեան :

1.

2 Յունիս, 1881

Տէր այս անուն կարեւոր գործի մը համար իբր կէս ժամ ուզելով տեսնել զՏէր այս անուն կը խնդրէ թէ հնար է արդեօք վաղիւ տեսնել զնա ի տան նորա (կամ այս ինչ տեղ) առաւօտեան ութ և կէս ժամուն :

2.

Տէր կամ Տիկին այս անուն մեծ շնորհք ըրած պիտի ըլլայ, եթէ կիրակի ժամը տասն ու կէսին հաճի քանի մը բոպէ շնորհել այս անուն Տեառն կամ Տիկնոջ որ կը փափաքի անձամբ գալ և խօսել առանձին այս ինչ գործոյ վրայ :

3.

Տէր այս անուն երէկ մայրաքաղաքս հասած ըլլալով կ'աղաչէ զՏէր այս անուն վաղիւ հինգ-

չարթի օր դալ տեսնել զնա բերա այս ինչ պան-
դոկ, Ա. յարկ, թիւ 7: Կարեւոր լուրեր ու-
նի հաղորդել, և ներում կը խնդրէ անձամբ
չգալուն համար ի պատճառս անհանգստու-
թեան, որ թէեւ թեթեւ, պիտի չտայ թոյլ
քանի մը օր սենեկէն դուրս ելլել:

ՊԱՏԱՍԻԱՆ

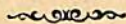
Տէր այս անուն ներում խնդրելով այս անուն
Տեառնէ կ'իմացունէ որ, վաղիւ առաւօտուն
այս ինչ տեղ կամ այս անուն անձիս երթալ խոստա-
ցած է, ուստի և չի կրնար տեսնել զՏէր այս
անուն, բայց հետեւեալ օրը որ է ուրբաթ՝
պատրաստ է ընդունել զնա մինչեւ կէս օր,
օրուան որ ժամ և հաճոյ թուի այս անուն
Տեառն պատուել զնա իւրով այցելութեամբ:

Օրինակ տոմսակի որ կը գրուի երբ տունը չի գտնուիր
անձ մը որուն այցելութիւն եղած է:

Տէր այս անուն կարեւոր դործի մը վրայ խօ-
սելու համար այսօր առաւօտեան ժամը 9 ին
այս անուն Տեառն այցելութիւն ընելով, դըժ-
բախտութեամբ չգտաւ զնա ի տան, ուստի
կ'իմացունէ որ այսօր ժամը երեկոյեան երեք
ու կէսին դարձեալ պիտի դայ, և թէ շատ

չնորհակալ պիտի ըլլայ, եթէ յիշեալ ժամուն
տունը գտնէ զնա, և եթէ Տէր այս անուն չի
կրնար վերոյիշեալ ժամուն տունը գտնուիլ,
հաճի իմացնել թէ երբ կրնայ ընդունել ըզ
Տէր այս անուն:

3. Ա. յիւսայլ նիւթոց վրայ տոմսակներ:

1.

Տէր այս անուն շնորհակալութեամբ ետ կը
դարձունէ այս ինչ մատենին առաջին հատորը
զոր կարգալու համար փոխ առած էր այս ա-
նուն Տեառնէ, աղաչելով զրկել իրեն միւս
հատորը զոր կը խոստանայ դարձուցանել ընդ-
հուպ:

2.

Տէր և Տիկին այս անուն ողջունելով զՏէր
այս անուն կը խնդրեն իմացունել իրենց թէ
արդեօք յաջողութեամբ հասան իրենց տու-
նը, վասն զի ժամանակն անագան էր և օդն
աւրուած. ուստի յիշեալ Տէրն և Տիկին մեծ
անձկութեան մէջ են, և անյապաղ լուր կը
խնդրեն:

ՊԱՏԱՍԻԱՆ

Տէր և Տիկին այս անուն շնորհակալ են այս
անուն Տեառն և Տիկնոջ հոգ ընելուն համար,

և կը փութան իմացնել որ, թէպէտ ճամբան քիչ մը դժուարութիւն կրեցին, կառապանին անփորձ ըլլալուն համար, սակայն հասան անվսաս իրենց տեղը :

3.

Տէր այս անուն իւր այդեստանին երախայրէին կողով մը մշկահամ խաղող զրկելով առ այս անուն Տիկին, կ'աղաչէ զնա ընդունել զայն և փութալ իմացունել իւր առողջութիւնը, մանաւանդ այս անուն օրիորդինը որուն համար ըսուեցաւ թէ տկար էր :

ՊԱՏԱՍԻԱՆ

Տիկին այս անուն սիրով ընդունելով այս անուն Տեառն խաղողը, կը փութայ իբրեւ նշան շնորհակալութեան առաքել առ նա երկու մեծ սրուակ իւր տան հին գինիէն, զոր Տիկին այս անուն ախորժելով կ'ըմպէ : Կ'իմացունէ նաեւ թէ ինք և օրիորդ այս անուն ողջ և առողջ են :

4. Այս եւայլ ձեռագիտաց գրուելու տոմսակաց օրինակներ :

1.

Տէր այս անուն կ'աղաչէ զՏէր այս անուն գերձակ վաղիւ առաւօտեան ժամը 2 ին հաճիլ

գալ տուն, այս անուն Տեառն և նորա որդւոյն համար մէն մի վերարկուի և մի մի զոյգ անդրավարտեաց և բաճկոնի չափ առնելու, և կը խնդրուի որ սեւ քաջմիրի օրինակներ բերէ ազնիւ և միջին տեսակէն :

2.

Տէր այս անուն կօշկակարէն կը խնդրուի վաղիւ կէս օրէն ժամ մը ետքը գալ ի տուն այս անուն Տեառն երկու զոյգ մուգաց, և վեց զոյգ հողաթափի չափ առնելու :

3.

Տէր այս անուն խոյրարար վաղիւ առաւօտեան ութերորդ ժամուն հաճի գալ այս անուն Տեառն տունը՝ բերելով երկու զոյգ բեղոյր սեաւ բարձր, և երկու զոյգ ցած գլխարկի թաւչէ : Կը խնդրուի որ գլխարկները նոր և արդի ճաշակին յարմար ըլլան :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ ԿԱՄ ԵՐԶԱԲԵՐԱԿԱՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔ,
ՄԱՀ, ԾՆՆԳԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՄԱՅՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Հարսանիք կամ մահ, ինչպէս նաեւ կնոջ մը ծննդաբերութիւնը ծանուցանելու համար գրուած նամակներ շատերու կը զրկուին, այս պատճառաւ շրջաբերական կը կոչուին : Ասոնք սովորութիւն է տպել տալ նամակի թուղթի վրայ : Հարսանեաց շրջաբերականը կը գրուի յերրորդ դէմն հարսնացիւնէն կամ փեսայացիւնէն ծնողաց կողմանէ, եթէ ասոնք ողջ են . ծննդաբերութեան շրջաբերականը նոյնպէս յերրորդ դէմն՝ ի դիմաց առն . իսկ մահուան շրջաբերականը կը գրուի ննջեցելոյն բոլոր ընտանեաց կողմանէ, նշանակելով հանգուցելոյն տարիքը, մեռելոյն տունը, մահուան աւուր թուականը, և ժամը . և ապա թաղման օրը և ժամը :

Օրինակ

Տիկին այս անուն և մականուն, յանուն իւր և որդւոց, դատերաց և բոլոր ընտանեաց իւ-

րոց, մեծ տրամութամբ կը ծանուցանէ ազգականաց և բարեկամաց, որ իւր սիրելի ամուսինը

Տէր այս անուն և մականուն,

Յետ կարճատեւ կամ երկարատեւ հիւանդութեան (այս մասը կրնայ դանց առնուլ), (ոմնայ կ'աւելցունեն նաեւ) ընդունելով եկեղեցւոյ խորհուրդները, հանգեաւ ի Տէր այսօր կամ երէկ, Մարտ 22, Հինգշաբթի, ի տան իւրում այս ինչ տեղ, գիշերուան չորրորդ ժամուն, ի հասակի 54 ամաց :

Ննջեցելոյն յուղարկաւորութիւնը և թաղումը պատուել կամեցողք կը հրաւիրուին ի տուն մեռելոյն այս ինչ թաղ, այս ինչ փողոց, թիւ այս ինչ : Յետ կատարման սովորական արարողութեանց հանգուցելոյն մարմինը պիտի տարուի յեկեղեցի այս անուն, և անտի այս ինչ գերեզմանատուն յիւր հայրենական շիրիմ :

(Թոռակն)

Ա. Ա.

Օրինակ շրջաբերականի հարսանեաց :

Այս ինչ թաղ, 2 Յունիս, 1881

Տէր .

Տէր և Տիկին այս անուն և մականուն ուրախութեամբ կը ծանուցանեն ձեզ իրենց սիրելի

Որդւոյն կամ Դստեր , Տեառն կամ Օրիորդի այս անուն և մականուն ամուսնութիւնն ընդ այս անուն և մականուն Օրիորդի կամ Տեառն , և կաղաչեն զձեզ պատուել ներկայութեամբ ձերով հարսանեաց հանդէսը որ պիտի կատարուի ի տան իւրեանց կամ յեկեղեցւոյ այս անուն , Յունիս 14, Կիրակի օր այս ինչ ժամուն . կը փափաքին նաեւ սեղանակից ունել զձեզ նոյն երեկոյին :

Որիչ օրինակ

Այս ինչ թաղ , 7 Յուլիս 1881

Տէր կամ Տիկին .

Տէր և Տիկին այս անուն և մականուն կը հրաւիրեն զձեզ և ձեր Տիկինը , կամ հանդերձ ընտանեօք , ի հանդէս պսակի Որդւոյ կամ Դստեր իւրեանց այս անուն և մականուն ընդ այս անուն և մականուն Օրիորդի կամ Տեառն :

Պսակի խորհուրդը պիտի կատարուի առաջիկայ Կիրակի Յունիս 22, երեկոյեան այս ինչ ժամուն յեկեղեցւոյ այս անուն թաղ , կամ ի տան իւրեանց թաղ , փողոց և թիւ այս անուն : Կը փափաքին նաեւ որ պատուէք ձերով առաջիկայութեամբ հարսանեաց ճաշը նոյն երեկոյին :

Շրջաբերական ծննդաբերութիւն ծանուցանելու :

1.

Այս ինչ տեղ , 10 Սեպտ . 1881

Տէր կամ Տիկին .

Տիկին այս անուն և մականուն յաջողութեամբ աշխարհ բերաւ ուստր մի երէկ , Ապրիլ 15 , երեկոյեան ժամը 11 ին : Մայրն և մանուկը ողջ և առողջ են : Տէր այս անուն և մականուն ուրախութեամբ կը հաղորդէ ձեզ այս լուրը :

2.

Այս ինչ թաղ , 21 Դեկտ . 1880

Տէր .

Տէր այս անուն և մականուն ուրախութեամբ կը ծանուցանէ ձեզ որ ամուսին իւր Տիկին այս անուն և մականուն յաջողութեամբ ծնաւ այսօր , Դեկտ . 21, առաւօտեան չորրորդ ժամուն ուստր կամ դուստր մի : Մայրն և մանկիկը ողջ և առողջ են :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏԱԼՈՒ ԱՅԼԵՒԱՅԼ ՆԱԽԱԿՆԵՐ

Որդւոյ մը նամակն առ հայր իւր իմացնելու անոր
զամենամութիւն իւր:

Սիրելի հայր իմ.

Ամենամութիւնս ընդ այս անուն և մականուն օրիորդի կատարուեցաւ այսօր Կիրակի, Ապրիլ 27: Եկեղեցիէն ելլելով կը փութամ ահա ձեր պատուէրին համեմատ իմացունել ձեզ այս լուրը որ ինձ համար կարեւոր է: Հիմա ուրիշ բան չի պակսիր ինձ բայց ձեր առաջիկայութիւնը որ շատ հարկաւոր է: Ներեցէք որ չեմ կարող գրել ձեզ այսօր երկար. քանի մը օր ետքը կը յուսամ տալ ձեզ մանր տեղեկութիւն հարսանեացս վրայ: Կինս կը թուի գոհ:

Ողջ լերուք, սիրելի հայր, կը համբուրեմ զձեզ բոլոր որտով:

Հնազանդ որդի ձեր

Ա. Ա.

Նամակ սանտուի քով գտնուած մանկան մահն իմացնելու:

Տէր և Տիկին.

Շատ տխուր լուր մը պիտի տամ ձեզ, և գիտնալով որ այս լուրն այնչափ պիտի վշտացունէ զձեզ որչափ զիս վշտացոյց, մեծ վարանման մէջ եմ, և չեմ գիտեր թէ ինչպէս համարձակիմ ըսել: Ձեր թշուառ մանկիկը մեռաւ յետ քսան և չորեքժամեայ հիւանդութեան: Ոչ իմ ինամքս և ոչ բժշկաց օգնութիւնը կրցան նպաստել ախտացելոյն, թէպէտ ամենեւին բան մը զանց չառնուեցաւ հիւանդութեան սկիզբէն: Արդարեւ առաջ այնչափ ծանր չթուեցաւ ախտը, բայց արագ արագ ծանրանալով շուտով իմացուց թէ մահացու էր: Ըստ բանի բժշկին՝ ուղղոյ հիւանդութիւն էր: Այրս մեռելին համար պէտք եղածը պիտի ընէ. եթէ հրաման մը ունիք շուտով հաղորդեցէք հեռագրով: Իմացուցէք նաեւ թէ ինչ ընելու եմ տղուն վերաբերեալ հանդերձ և կարասի:

Խոնարհ աղախին ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

Ստնտուի մը յանդիմանութիւն :

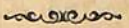
Ստնտու .

Ինծի տրուած տեղեկութեանց նայելով՝ անխոյթ ես մանկիկս հոգալու : Շատ դժգոհ եմ քենէ , և կ'իմացնեմ քեզ որ ստնտուի մը պարտականութիւնն այս չէ : Կը լսեմ թէ շատ անգամ մինակ թողլով տղան կ'երթաս զբօսնուլ կամ գրացեաց հետ շարժադիւնել , թէ շատ կ'աշխատիս , այնպէս որ կաթիւ կը ջեռնու , թէ խիւսն անգամ կը խնայես , մինչեւ ստէպ անօթի մնալ տղուն . վերջապէս անփոյթ ես նաեւ տղուն մաքրութեան որ շատ հարկաւոր է տղայոց , մանաւանդ այն հասակին մէջ :

Ասոնք լսելով մեծ վարանման մէջ եմ , և միաք ունիմ գալ անձամբ ստուգել : Եթէ ճիշդ են ըսուածները , քենէ պիտի առնում մանկիկը , և գանգատներս պիտի ընեմ որու որ անկ է : Կ'ողջունեմ զքեզ :

(Թոռական)

Ա. Ա.

Ա.յո նամակին պատասխան :

Տիկին .

Խոր արամութեան մէջ ընկղմեց զիս նամակ ձեր : Եթէ մխիթարութիւն մը կայ , սա

է , որ կը խոստանաք գալ անձամբ ստուգել ըսուածները : Որչափ հնար է փութացէք գալ , Տիկին , շատ շնորհակալ պիտի ըլլամ , քանզի մանկիկը տեսնելով խկոյն պիտի հասկնաք թէ ըսուածներն սուտ և զրպարաութիւն են : Եթէ երբեմն կը ստիպուիմ դուրս ելլել , թէ եւ դուն ուրեք կը պատահի , աղան երբեք մինակ չի մնար . միթէ այնչափ անմիտ եմ որ կաթնիկեր տղայ մը մինակ կամ փոքրիկ տղոց հետ տունը թողում : Միշտ խոհեմ բարեկամի կը յանձեմ , և եթէ շատ մօտ տեղ կ'երթամ , կը յանձնեմ երէց դասերս որ արդէն երկոտասանամեայ է և շատ հանձարեղ : Տղուն դիրութիւնը և պայծառ գոյնը բաւական են ցուցնելու թէ ոչ կաթս ջերմութիւն ունի , և ոչ երբէք անօթի մնացած է տղան : Իսկ տղան մաքուր պահելուս ուրիշ ապացոյց չեմ կրնար տալ բայց եթէ տանս և զաւկը ներուս մաքրութիւնը : Ա.յո , աղքատ եմ , Տիկին , բայց չեմ այն կիներէն որ չքաւորութիւնը բարուր ընելով կը ծիւրին աղտեղութեան մէջ , բոլոր օրը պղերդութեամբ դրացեաց դուռներն անցունելով : Մ'նալով ձեր գալստեան , Տիկին , կը խոստովանիմ զիս ձեզ խոնարհ աղախին

(Թոռական)

Ա. Ա.

համակ գրեալ առ աղգական ոմն կամ բարեկամ խնդրելու համար որ կնքահայր ըլլայ :

Սիրելի հօրեղբորորդիս .

Կինս ի մօտոյ որդի մը պիտի ծնանի , ուստի կը խնդրեմ ի ձէնջ , յանուն իմ և նորա , ձեր բարեկամութեան նոր ապացոյցը , այն է հաճել լինել կնքահայր ծնանելի մանկան : Շատ բարեբախտ պիտի համարինք ըզմեզ , եթէ ընդունիք մեր առաջարկութիւնը մանաւանդ որ քան զօրինակ ձեր աւելի ընտիր օրինակ վարուց չենք կրնար մատուցանել մեր զաւկին , և ոչ քան զձեզ աւելի սերտ բարեկամ և բարերար ունինք որում ընենք այս առաջարկութիւնը :

Ընկալարուք , սիրելի հօրեղբորորդի իմ , շնորհակալութիւնս :

Ձեր հօրեղբորորդին
Ա. Ա.

ՊԱՏԱՍԻԱՆԻ ՀԱՍՏԱՍԱԿԱՆ

Սիրելի հօրեղբորորդիս .

Շնորհակալ եմ որ խորհեցաք աղաչել զիս լինել կնքահայր ձեր որդեկին : Սիրով կ'ընդունիմ զձեր առաջարկութիւն , և եթէ , զոր Աստուած մի արասցէ , ձեր մանկիկն օր մը

պէտք ունենայ ուրիշ խնամածուի բաց իւր հօրմէն , վստահ լերուք որ պիտի գտնէ զիս պատրաստ ամէն օգնութիւն մատուցանելու նմա , թէպէտ միշտ յօժար պիտի ըլլամ սիրել և հոգալ զնա իբրեւ զիմ որդեակ : Գիտելով սէրս որ առ ձեզ՝ կրնաք հաւատալ թէ անկեղծ կը խօսիմ : Ողջ լեր , սիրելիս :

Հօրեղբորորդի քո
Ա. Ա.

ԲԱՅԱՍԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԻԱՆԻ

Սիրելի հօրեղբորորդիս .

Հաճութեամբ կ'ընդունէի զառաջարկութիւն ձեր՝ լինել կնքահայր ձեր որդեկին , բայց զայս ծառայութիւն ցարդ շատերու ըրած եմ , և որոշած եմ այլ եւս չընդունել այսպիսի առաջարկութիւն . և որովհետեւ ոչ սակաւ ազգականաց և բարեկամաց զլացայ , չեմ կրնար ընդունել զձերն՝ առանց ի խոր խոցելոյ զնոսա : Այս է միմիայն պատճառ , սիրելի հօրեղբորորդիս , որ հարկ ի վերայ կը դնէ ինձ զայս բացասական պատասխան տալ ձեզ : Կշռելով այս պարագան , կը յուսամ թէ իրաւունք պիտի տաք ինձ , հաւատալով զիս ձեր միշտ

Հաւատարիմ հօրեղբորորդին
Ա. Ա.

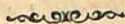
Նամակ՝ ստնտուի մը քով գտնուած մանկան հիւանդ-
դութիւնը ծանուցանելու :

Տէր և Տիկին .

Ձեր մանկիկն հիւանդ է քանի մը օր կայ ,
և ես ամէն խնամ տանելով կը տեսնեմ որ
տղան օր քան զօր կը ծանրանայ : Երէկ կան-
չեցի բժիշկը , որ բաւական երկիւղ տուաւ
ինձ : Տղան դժուարաւ ծիծ կ'առնու , և կու-
լայ անդադար : Գիտցէք , Տէր և Տիկին , որ
գիշեր ցորեկ արթուն և մտադիր եմ , և ան-
հընար պիտի ըլլայ ինձ մխիթարուիլ , եթէ
դժբախտաբար կորսնցնեմ տղայ մը զոր կը
սիրեմ իբրեւ զմին յիմոցս , չըսեմ թէ աւե-
լի քան զնոսա : Այսուհետեւ կ'իմացունեմ
ձեզ ինչ փոփոխութիւն որ պատահի յընթացս
հիւանդութեան ի լաւն կամ ի յուրն . իսկ
եթէ չգրեմ , գիտցէք որ փոփոխութիւն
եղած չէ :

Խոնարհ աղախին ձեր

Ա . Ա .

Նամակ՝ խնայելու համար թէ տղան վտանգէ ազատած է :

Տէր և Տիկին .

Տղուն առողջութիւնը երէկուրնէ հետե
լաւագոյն է . բժիշկը քիչ մը առաջ հոս էր ,
խնամով քննեց հիւանդը , և ըսաւ թէ , եթէ

անակնկալ դէպք մը չպատահի , մանկիկը
զերծ է արդ վտանգէ : Ուստի փութացայ
հաղորդել ձեզ այս լուրը : Տղան հիմա զուար-
թագոյն է , կը սկսի դիւել , գոյնը կու գայ , կը
քնանայ , և կրնանք վստահիլ թէ անդու
խնամօքս ընդ հուպ պիտի գտնէ մանկիկն
զիւր առաջին առողջութիւն : Շատ աղաչեցի
զԱստուած , որ ողորմելով ինձ պահեց ման-
կիկը զոր կը սիրեմ իբրեւ զիմն :

Եմ , Տէր և Տիկին ,

Խոնարհ աղախին ձեր

(Թոռակն)

Ա . Ա .

Նամակ՝ ստնտուի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրելու :

Տէր .

Թէպէտ զձեզ անձամբ ճանաչելոյ պա-
տիւն ունեցած չեմ , գիտելով սակայն ձեր բա-
րութիւնը՝ չեմ վարանիր աղաչել զձեզ տե-
ղեկութիւն տալ ինձ այս անուն կնոջ վրայ որ
ձեր գիւղը կը բնակի , և եկաւ խնդրել յի-
նէն յանձնել նմա դիւեցունել նորածին ման-
կիկս : Կը ցանկամ գիտել միայն թէ արդեօք
այս կինը պարկեշտ և տնայէն է , և ձեռըն-
հաս ըստ արժանւոյն հոգալու մանկիկս : Ձեր
խորհուրդը չառած կնոջը հետ պայման ընել
չեմ ուզեր ստնտուութեան համար , և որով-

հետեւ գիտեմ թէ անհամբերութեամբ կը սպասէ պատասխանւոյ, եթէ հնար է, փուլ թացէք գրել առանց երկար յապաղելոյ, և շատ չնորհակալ պիտի ըլլամ, Տէր, խոստովանելով զիս հաւատարիմ՝ ձեզ:

(Թուակն)

Ա. Ա.

Մայր մը կ'իմացնէ որդւոյն թէ հայր նորա ծանր հիւանդ է:

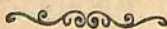
Սիրելի որդեակ.

Վեց օր է որ հօրդ կուրծքին իջաւ, և ըստ բանի բժշկին, տակաւ կը ծանրանայ ախտն, և շատ քիչ յոյս կայ: Հիւանդն զգալով թէ պիտի չկրնայ ազատիլ, կը ցանկայ տեսնել զքեզ: Եթէ կը ցանկաս ընդունել հօրդ վերջին օրհնութիւնը, և միեթարել զիս անօր կորստեան վրայ, մի յապաղեր գալ: Աստուած միայն, սիրելի որդեակ, կարող է դարձուցանել մեր գլխէն այս չարիքը. ապա աղաչէ զնա, ինչպէս որ ես կ'ընեմ ամէն օր, թերեւս Ամենակալն ողորմելով չնորհէ մեզ թշուառ հայրդ. շատ կը խորհիմ թէ ինչ պիտի լինի վիճակ մեր, եթէ այս սիրելի հիւանդ մենէ յափշտակուի: Աճապարէ, որդեակ իմ, և փոյթ տար չյամել վերջին ողջոյնդ և համբոյրդ տալ սիրելի հօրդ:

Խանդակաթ մայր քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

Նամակ՝ հօր մը մահէն իմացնելու որդւոյն:

Սիրելի որդեակ.

Չարիք մը հասաւ մեր վրայ՝ անակնկալ: Հայրդ որ դեռ այս առաւօտ ողջ և առողջ էր՝ ժամ մը կայ որ զոհ եղաւ կաթուածի մը հարուածոյն յանկարծ, որպէս թէ շանթահար, այնպէս որ ամէն դարման անօգուտ եղաւ: Սոսկայի արկած է այս զոր Աստուած զրկեց մեզ, սիրելի որդեակ. պարտինք համբերել քաջութեամբ և գիտել հնազանդել վճռոց Ամենակալին, թէպէտ և ծանր է հարուածն: Կը սպասեմ գալստեանդ երկաթուղւով, որպէս զի կարենաս հատուցանել վերջին պարտիքդ այնպէս բարի և բարերար հօր, որ ոչ այլ ինչ կը խորհէր բայց զերջանկութիւն քո և մեր, և որ յամենայն կեանս իւր աշխատեցաւ թողուլ մեզ գիւրաւ ապրելոյ միջոց: Պահենք գլխատակ նորա, սիրելի որդեակ, և ջանանք երկօքին արժանանալ գովեստից նորա, երբ օր մը միանանք ընդ նմա ի յաւիտենականութեան: Ողջ լեր, որդեակ իմ, եղբայր քո և քորք համբուրեն երկու աչկունքդ:

Գալստեանդ անձկանօք սպասող մայր քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

Այր ոմն Յանուցանէ իւր կնոջ մահն հօր իւրում :

Սիրելի հայր իմ .

Մեծ ցաւով կ'իմացնեմ քեզ կնոջս մահը : Մեռաւ նա այս առաւօտ , հինգերորդ ժամուն , յետ երկար և ցաւագին հիւանդութեան , դժկամակերով թողուլ այս կեանքը , ոչ թէ իրեն , այլ ինձ և իւր որբերուն համար : Դուք , սիրելի հայր , դուք որ քաջ գիտէք այս սքանչելի կինը՝ կրնաք հասկնալ ցաւոյս սաստկութիւնը , և թէ ինչ մեծ կորուստ ըրինք ես և որդիքս : Առաջին աստիճանի դժբախտութիւն է այս վասն իմ , և բոլորովին ի կոր կը կործանէ զիս : Եթէ առաջի աչաց չունենայի տղայքս որոց սպառնսպուռ նուիրեալ պիտի ըլլայ այսուհետեւ կեանքս , անհնար էր ինձ մնալ կենդանի :

Ողջ լերուք , սիրելի հայր իմ , միշտ ձեր մխիթարութեան և խրատուն կարօտ որդի ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա .

Հայր ոմն իւր որդւոյն մահը կը ծանուցանէ միւս որդւոյն :

Սիրելի որդեակ .

Կը փութամ տալ քեզ ցաւագին լուր մը որ կը տխրեցնէ ծերութիւնս , և եւս քան

զեւս ցանկալ կու տայ ինձ վախճանի կենացս որոյ իւրաքանչիւր օր , կրնամ ըսել , նշանաւոր եղաւ ցաւով կամ դժբախտութեամբ իւր : Թշուառ եղբայրդ ննջեց բաղկացս մէջ յետ կարճ բայց ցաւագին հիւանդութեան : Կենաց մինչեւ վերջին վայրկեանը խելքը վերան էր , ցաւելով որ չկրցաւ տալ քեզ զիւր վերջին ողջոյն լաւագոյն կեանք մը երթալու համար : Ահա մնացի մինակ , քու հեռաւորութիւնդ կը զրկէ զիս օգնութենէն որում կարօտ եմ մանաւանդ հիմա : Կը սպասեմ որ դաս օգնել ինձ մեր վերջին պարտիքն հատուցանելու այնմ որ այնչափ կը սիրէր զմեզ և նուիրեց զիւր մանկութիւնս առ ի քաղցրացուցանել ծերութեանս օրերը : Նախախնամութիւնս պարտէր կոչել ոչ զնա , այլ զիս որոյ կենաց ընթացքն հասած է ի կատարած : Մինչդեռ հիւանդ էր հանգուցեալն , քանիցս անգամ խնդրեցի յԱստուծոյ թողուլ զնա կենդանի և փոխանակ նորա կոչել զիս առ իւր , այլ , բարէ , չլուեցաւ աղօթքս :

Ողջ լեր , որդեակ իմ , և լեր երջանիկ քան զիս :

(Թոռական)

Ա. Ա .

Փոքրիկ տղու մը մահը կը ծանուցուի :

Սիրելի բարեկամ.

Աւաղ , կորուսի փոքրիկ Սանդիկս յետ չորեքօրեայ հիւանդութեան : Բժշկական արուեստին յարատեւ խնամք և նպաստներն անօգուտ եղան . այսօր երեկոյին մեռաւ դստրիկս , սիրուն որդեակս , ի բորբոքմանէ աղեաց : Մայրն անհնարին թախծութեան մէջ է , այնպէս որ կը վախնամ թէ հիւանդութիւն գայ վրան : Ննջեցեալ մանկան յուղարկաւորութիւնը պիտի ըլլայ վաղիւ առաւօտեան տամներորդ ժամուն . եթէ կրնաս մեզի մօտ գտնուիլ այն դժուարին ժամբուն , շնորհակալ կ'ընես զմեզ :

Ողջ լեր , սիրելի բարեկամ , և հաւատա որ եմ

Հաւատարիմ բարեկամ քո

(թոռակն)

Ա. Ա.

Մտաւոր ազգականի մը մահը կը ծանուցուի :

Սիրելի որդեակ .

Հօրեղբայրդ մեռաւ այսօր առաւօտուն յետ երկար և դժուարատար հիւանդութեան : Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարի յետ վաղուին , առաւօտեան տամներորդ ժամուն : Վասն սիրոյ և խնամոց ննջեցելոյն

որ առ քեզ՝ պարտիս յուղարկել զնա ի վերջին բնակարան իւր և աղօթել վասն նորա , ուստի կը սպասեմ զքեզ ընդ հուպ :

Գիտես որ հօրեղբայրդ ժառանգ որդի չունի և ոչ դուստր , բայց չես գիտեր թէ նա իւր սակաւ ստացուածոց մէկ մասը թողուց մեզ կտակաւ , և քեզ առանձինն , իբրեւ յիշատակ , զիւր ոսկի ժամացոյց՝ զոր կրեց ի կենդանութեան իւրում :

Փութալով դալ առ մեզ , ընկալ խանդակաթ ողջոյնս :

Հայր քո

Ա. Ա.

(թոռակն)

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ԳՈՐԾԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

—

Առնելիք կը պահանջուի :

(Թոռական)

Բարեկամ.

Շատ գոհ պիտի ընէք զիս, եթէ կարող էք այս ամիս հատուցանել 40 ֆրանքը զոր պարտիք ինձ. բաւական մեծ գումար մի ունիմ հատուցանել ի մօտոյ, և թէպէտ այս գումար զոր կը պահանջեմ ձեռնէ՝ փոքր ինչ է, շատ հաճելի պիտի ըլլայ ինձ սակայն ընդունել զայն, և արդէն վստահ եմ թէ պիտի ընէք ինչ որ ի կարի ձերում է յիշեալ գումարն հասցունելու համար ի ձեռս իմ :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

Նոյն նիւթին վրայ այլ նամակ :

(Թոռական)

Տէր.

Գիտէք, կարծեմ, թէ պարտիք ինձ 500 ֆրանք, և թէ մեծ հրդեհի ժամանակէն հետէ շատ նեղութեան մէջ գտնուելով պէտս

ունիմ այն ստակին, զոր և քանիցս աղաչելով խնդրեցի ձեռնէ : Դարձեալ կը խնդրեմ հատուցանել ինձ յիշեալ գումարն մինչեւ հնդետասան օր : Կը ստիպուիմ ակամայ ըսել ձեզ, Տէր, թէ, ի լրանալ այս պայմանաժամու, եթէ չվճարէք, հարկ պիտի ըլլայ ինձ դատաստանաւ պահանջել ձեռնէ զայն :

Ընկալարուք, Տէր, ողջոյնս :

Հաւատարիմ ձեր

Ա. Ա.

Սնանկութեան հաշուետետ (սխտիք) մը տեղեկութիւն կը խնդրուի :

(Թոռական)

Տէր.

Մին եմ ի պարտատեարց այս անուն մնանկացելոյն որոյ, ինչպէս կը լսեմ, հաշուետետ կարգուած էք դուք : Անտարակոյս գիտէք հիմա մնանկացելոյն առնլիքն ու տալիքը, ուստի և կրնաք ճանչնալ հաւանականապէս թէ որչափ ինչ մասն պիտի իյնայ իւրաքանչիւր պարտատեառն : Շատ շնորհակալ պիտի ըլլամ ձեզ, Տէր, եթէ հաճիք իմացունել ինձ զայս, միանգամայն ըսել թէ երբ պիտի սկսիք բաժնել մնանկացելոյն գոյքը որ մնացած է պարտատեարց համար :

կը սպասեմ, Տէր, ձեր կողմանէ արագ և որոշ պատասխանուոյ, խնդրելով որ ընդունիք զյարգանս իմ:

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

Աւագերէցէ մը մկրտութեան վկայական կը խնդրուի:

(Թուակն)

Տէր Աւագերէց .

Որդիս, վարդան Մանկեան, որ 1851 ին ապրիլ ամսուն մկրտուած է ձեր եկեղեցին, պիտի ամուսնանայ ի մօտոյ: Նօտարն որ ամուսնութեան պայմանագիրը պիտի խմբագրէ՝ կը պահանջէ զվկայագիր մկրտութեան նորա ստորագրութեամբ ձերով վաւերացեալ, ուստի կ'աղաչեմ, տէր Հայր, շնորհք ընէք հանել մկրտութեան դիւանագրէն մեր վարդանայ մկրտութեան արձանագիրն, և վաւերացնելով զրկել մեզ:

Եմ յարգանօք, տէր Աւագերէց,

Խոնարհ և հնազանդ ծառայ ձեր

Ա. Ա.

Թաղական խորհրդոյ անդամէ տեղեկութիւն կը խնդրուի անձի մը վրայ:

(Թուակն)

Տէր .

Աւագ Աւագեան, արուեստիւ կարուակ, 1868 ին կը բնակէր ձեր թաղը: Բարձրահասակ, հաստաբազուկ, կարմրայտ, արդ իբր երեսունեւհինգամեանի: Ժառանգութիւն մը բացուած է, յորում յիշեալ անձն ունի քառորդ բաժին, բայց անոր բնակութեան տեղը ծանօթ չէ: Ուստի կը խնդրուի ձեռնէ, Տէր, որ տեղեկանալով իմացունէք ինձ թէ Աւագ Աւագեան անուն անձը տակաւին ձեր թաղին մէջ կը բնակի, և եթէ ելած է անտի, ո՞ր գացած է բնակել: Գիտնալով թէ այսպիսի բարեսիրական աշխատութենէ չէք փախչիր, համարձակեցայ գրել ձեզ զայս նամակ, որոյ պատասխանուոյն սպասելով կը խոստովանիմ զիս

Մտերիմ ձեզ

Ա. Ա.

Ազգային հիւանդանոցի տնօրէնէ հոն ընդունուած անձի մը վրայ տեղեկութիւն կը խնդրուի :

(Թուակառ)

Տէր .

Մեր դայեկին տաղերորդին Մարգար Պետեան , գործաւոր կահագործ (մարանկօղ) , որ Սեւեան Տեառն Որդկան քով կ'աշխատէր հոս մեր քաղաքը , անցեալ մարտի 22 ին զրկուեցաւ ազգային հիւանդանոց : Թուական վերջին նամակին զոր գրած է առ ընտանիս իւր՝ է 7 Յունիս 1880 , և այս թուականէ հետէ լուր ընդունուած չէ ոչ հիւանդէն և ոչ յայլմէ : Վստահելով ձեր բարութեան վրայ կը խնդրեմ , Տէր , իմացնել ինձ թէ արդեօք այս երիտասարդն բժշկուելով ելան հիւանդանոցէն , թէ մեռած է : Ընտանիքն որ ի մեծ հոգս է զնմանէ , շնորհակալ պիտի ըլլայ ձեզ , եթէ հաճիք հարկաւոր տեղեկութիւնը տալ այս դժբախտ անձին վրայ : Ես եւս ընդ նոսա շնորհակալութեամբ կը խոստովանիմ լինել

Խոնարհ ծառայ ձեր

Ա. Ա.

Վէճ ունեցող անձ մի կ'առաջարկէ իւր հակառակորդին յանձնել դժուարութեան լուծումն իրաւարարի :

(Թուակառ)

Տէր .

Ինչպէս գիտէք , ի մէջ իմ և ձեր դժուարութիւն ծագած է հաշուի մը պատճառաւ . երկօքին միաբան չենք քանի մը յօդուածներու վրայ : Եթէ երթանք ի դատ , բաց ի ժամանակի կորստենէ , երկօքին եւս բաւական ծախք պիտի ընենք , մեր բարեկամական յարաբերութիւնը պիտի դադրի , և թերեւ թշնամի պիտի ըլլանք իրարու : Խորհեցայ որ , եթէ կը հաճիք , մեր վէճը յանձնենք բարեկամաց ոմանց որոշման , և ընդունինք ինչ որ վճռեն նոքա : Եթէ առաջարկութիւնս ընդունելի է ձեզ , գրով իմացուցէք ինձ մինչեւ ութ օր , և ժամադիր ըլլանք ի մի վայր գալով վստահութեան արժանի մի կամ երկու անձ ընտրենք իրաւարար :

Հաճեցէք , Տէր , ընդունել զյարգանս զոր ունիմ առ ձեզ իբրեւ վաղեմի բարեկամ ձեր :

Ա. Ա.

Վերի նամակին պատասխան :

(Թոռակն)

Տէր .

Ես եւս իբրեւ զձեզ կը փափաքիմ առանց դատի վերջացնել դժուարութիւնը որ կայ ի մէջ մեր . ուստի կը ընդունեմ զառաջարկութիւն ձեր և յանձնել մեր խնդիրն իրաւարարի :

Եթէ կը հաճիք դալ առ իս այս ինչ օր , ընտրենք երկու անձ , և թուղթ մը ստորագրենք որով երկուքին խոստանանք ընդունել առանց բողոքոյ ինչ որ որոշեն իրաւարարք մեր : Եթէ երկու իրաւարարք անմիաբան գտնուին խնդրոյն որոշման վրայ , արտօնութիւն ունենան երրորդ մը ընտրել որ վերջին վճիռը ապ :

Ընկալալուք , Տէր , ողջոյնս , և հաւատացէք զիս ձեզ մտերիմ բարեկամ :

Ա. Ա.

Կրակտո՛ճ ըլլալու առաջարկութիւն :

Տէր .

կը փափաքիմ իրաւախո՛ճ լինել ընդ ձեզ ի դատին որ սկսած է ի մէջ իմ և ձեր , մի գուցէ ծանր ծախք վրայ դալով անհնար ընեն իրաւախո՛հութեան ամէն միջոց : Ատելի է ինձ

ամէն դատ , և կ'ուզեմ զապացոյց սորին տալ ձեզ առաջարկութիւն մը ընելով որ , կարծեմ , ընդունելի պիտի ըլլայ ձեզ եւս :

Ի մէջ իմ և ձեր կալուածոց ի վաղուց հետէ անդործ մնացած քանի մը արտավար հողի համար է դժուարութիւն մեր : Երկուքին կը պնդենք թէ մերն է հողը որ չարժեր աւելի քան հարիւր ֆրանք : Զիջանել իրարու անպատուութիւն կը համարենք մեզ՝ երկուքինս իւր համարելով իրաւունքը : Բայց ո՛չ սպաքէն իմաստութեամբ վարուած պիտի ըլլանք , եթէ երկու բաժնելով երկիրը որ առիթ եղած է վէճի , կէսը ես առնում և կէսը դուք , և ծախքը նոյնպէս կէս ընենք : Այս է , Տէր , առաջարկութիւնս , և վստահ եմ որ եթէ այս խորհուրդն ընդունուի երկուստեք , մեր բարեկամութիւնը պիտի տեսէ , և թերեւս աւելի պիտի պնդի , և խելօք վարուած պիտի ըլլանք , տեղի չտալով օտարաց ծաղրել ըզմեզ իբրեւ անմիտ և յամառ :

կը սպասեմ ձեր պատասխանուոյ մինչեւ ութ օր նամակիս թուականէն հաշուելով :

Ընկալարուք , Տէր , խորին մեծարանքս , հաւատալով զիս

Մտերիմ բարեկամ ձեզ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

Պատասխանի նախընթաց նամակին :

(Թուակառ)

Տէր .

Կառաջարկէք ինձ երկու հաւասար բաժին ընել այս ինչ տեղւոյ հողը որոյ վասն վէճ կայ ի մէջ երկոցունցս թէ որու կը վերաբերի այն արտը . կ'ուզէք նաեւ ծախքը որ եղաւ մինչեւ հիմա՝ երկուստէք կէս առ կէս հատուցանել : Այսպիսի խաղաղական միջոց ընդունել չեմ կրնար մերժել , քանզի ես եւս , ինչպէս գիտէք , դատի բարեկամ չեմ : Ապա կ'ընդունեմ զառաջարկութիւն ձեր , և կ'ուզեմ իրաւախոհութեան գիր մը ընել որոյ օրինակը կը զրկեմ ձեզ որ տեսնէք և խորհիք , և եթէ գիտողութիւն ունիք , կրնաք ընել , որպէս զի խորհրդակցելով միաբանինք , և ստորագրենք՝ յետ տալոյ մեր վերջին որոշումը :

Հաճեցէք ընդունել , Տէր , խորին յարգանքս որ առ ձեզ :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

Տան տիրոջ մը կ'առաջարկուի նորոգութիւն ընել :

Տունը զոր վարձած էք ինձ , կարօտ է մեծ նորոգութեան , որոյ վասն արդէն քանի մը անգամ դրեցի ձեզ , և դուք խոստացաք կատարել , երբ այս տարուան վարձն հատուցի ձեզ կանխիկ : Ահա նորէն կը խնդրեմ , և կը յուսամ թէ կը հասկնաք որ վարձակալ մը վայելելու է վարձու բռնուած տեղւոյն դիւրութիւնը և արդիւնքը : Մեծ սրահին ջերմոցը (սօպա) սոսկալի կերպով ծուխ կու տայ , այնպէս որ անհնար է լուցանել , մանաւանդ երբ հողմն հարաւային է , և տարւոյն կէսն այս հովը կը փչէ . ննջարանին պատուհաններն աղէկ չեն գոցուիր , փեղկերէն մին փրտած է և նորոգութեան կարօտ . մառանին դուռը կտոր կտոր է , առաստաղի յարկին պատուհանն այնպէս մաշած է որ չենք համարձակիր բանալ որ գուցէ խորտակի : Հարկ է որ այս նորոգութիւններն ըլլան որչափ հրնար է արագ , և եթէ ասոնք չլինուին մինչեւ ի լրումն պայմանաժամու տան վարձուն , արդէն կ'իմացունեմ ձեզ ակամայ , թէ վարձէն բաւական մեծ գումար մը պիտի զեղչեմ :

Ողջ լեբուք :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

Տանուտեառնէ մի կը խնդրուի տան վարձագիրը նորոգել :

Տէր .

Պայմանաժամ վարձագրին (գօնթրաթ) որ եղաւ ի մէջ երկոցունցս այս ինչ թուականնին այս ինչ տարուան համար , ինչպէս գիտէք , կը լրանայ այս ինչ թուականին : Հիմա կ'առաջարկեմ ձեզ նորոգել զայն նոյն գնոյ և նոյն պայմաններով այսչափ տարուան համար : Կը պահանջեմ միայն այս ինչ նորոգութիւններ . . . : Կը խնդրեմ , մինչեւ այս ինչ օր պատասխանել ինձ , ապա թէ ոչ իրաւունք կ'ունենամ առաջարկութիւնս իբր չեղած համարելով , ուրիշ տեղ յարմար տուն փնտռել ինձ :

Ընկալարուք ողջոյնս , Տէր , և համարեցէք զիս

Հաւատարիմ բարեկամ ձեզ
Ա. Ա.

Յանձնարարական նամակ ի նպաստ գործաւորի :

Տէր .

Այս նամակը բերողն առ ձեզ՝ է գործաւոր փոյթ և հանճարեղ . ի վաղուց կը ճանչնամ և մասնաւոր կերպով կը յանձեմ զնա ձեզ : Կրնաք գործածել կամ ուրիշի մը յանձնել զնա առանց երկիւղի թէ թերեւս զղաք

օր մը : Ի դիպել առթի ես եւս պատրաստ եմ նոյնպիսի ծառայութիւն մը մատուցանել ձեզ :

Մտերիմ ձեր
Ա. Ա.

Յանձնարարական նամակ գործաւորէ ի նպաստ այլոց գործաւորի :

Սիրելի բարեկամ .

Կը զրկեմ քեզ ընկերներէս մին , որ առուեստակից մեր է : Քաջ գործաւոր է , փոյթ և բարեբարոյ երիտասարդ , և որ գիտեմ թէ տժգոհ չընէր երբէք զօրս կ'ընդունեն զնա ի ծառայութիւն : Զանա ուրեմն , կ'աղաչեմ , գործ գտնել վասն նորա . զայս առնելով զիս եւս շնորհակալ կ'ընես . յիշէ որ պարտական ենք օգնել իրարու :

Մտերիմ քո
Ա. Ա.

Գործաւոր ոմն շնորհակալ լինի այլում որ յանձնարարութիւն ըրած է ի նպաստ նորա :

Շնորհակալ եմ վասն յանձնարարական թղթոյն զոր տուիք ի նպաստ իմ առ այս առնու Տէր :

Ի շնորհս այն յանձնարարութեան , ինչ-

պէս նաեւ նոյն Տեառն ջանիւք և միջնորդութեամբ, հետեւեալ օրն յետ հասնելոյ իմոյ այսր՝ յաջողեցայ գործ գտնել: Հիմա կ'աշխատիմ, և գործին տէրը կը թուի գոհ զինէն, և ես կը ջանամ իմովսանն գոհացունել զնա, քանզի չեմ ուզեր որ զղջաք ձեր յանձնարարութեան համար, և կամ ձեր երեսը զարնուի մարդասիրութիւն ձեր առ իս:

Պատիւ համարիմ ինձ, Տէր, խոստովանել զիս

Խոնարհ ծառայ ձեր
Ա. Ա.

Որմնադիր ոմն կը խնդրէ գործ:

Տէր.

Լսելով թէ ունիք ի մտի շինել զտուն ձեր որ անցեալ տարուան հրդեհին այրեցաւ՝ կը խնդրեմ յանձնել ինձ այն շինուածոց որմնագրի գործն, եթէ արդէն ուրիշի հետ կապուած չէք պայմանաւ: Անունս արդէն ծանօթ է ձեզ, և եթէ գործիս որպիսութեան վրայ և ուրիշ կողմանէ տեղեկութիւն կ'ուզէք, կրնաք գիմել ձեր դրացիներէն այս ատուն և այս ատուն անձանց, որոց տուներուն որմնագրական բոլոր աշխատութիւնն իմն է, և, ինչպէս կը յուսամ, կրնան ձեզ գոհ ընել այս

մասին: Վստահ լերուք, Տէր, որ մեծ հաճութեամբ և փութով պիտի ջանամ գոհացուցանել զձեզ: Գնոյն գալով, կարծեմ թէ իմ գիներս բաւական չափաւոր են: Շիտակ պատերու համար սովորութիւնս է պահանջել այսչափ դահեկան առ կանգուն, իսկ կամարներու համար ուրոյն սակարկութիւն կ'ընեմ. միայն կը պահանջեմ որ գործաւորներն ես բերեմ, կամ գէթ գտնուին ընդ իմով հրամանաւ: Սպասելով պատասխանոյ մինչեւ այս ինչ օր, եմ յարգանք

Խոնարհ ծառայ ձեր
Ա. Ա.

Հասարակ դործաւոր ոմն կը խնդրէ գործ:

Տէր.

Կը խնդրեմ ընդունել զիս իբրեւ գործաւոր ոստայնանկ ձեր արուեստէն: Աշակերտութիւն ըրած եմ այս ինչ տեղ, այս ինչ ժամանակէ հետէ, աշխատած եմ անընդհատ այս ատուն գործատեարց. քով միշտ կատարելագործելով արուեստս: Կը համարձակիմ ըսել, Տէր, թէ յաջող գործաւոր եմ. իսկ բարոյից մասին կրնաք հարցունել յիշեալ գործատեարց: մանաւանդ վերջնոյն առ որում էի առաջին գործաւոր, թէպէտ բաւական յայտնի կը

ցուցնեն վկայականներս , զորս պատրաստ եմ մատուցանել ձեզ , եթէ հաճիք ընդունել զիս :

Հաճեցէք , Տէր , որչափ հնար է արագ պատասխանել , քանզի մինչեւ չընդունիմ ձեռնէ վերջին պատասխանին , չեմ ուզեր դիմել այլում գործատեառն :

Խորին յարգանք եմ

Խոնարհ ծառայ ձեր

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

ՕՐԻՆԱԿ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ

—

1. Վաճառման պայմանագիր :

Տէր Սեպուհ Արղարեան ոսկերիչ և Տիկին Ասանէթ Արղարեան , ամուսինք , իւրեանց ազատ կամօք և միաբան հաճութեամբ , կը վաճառեն Տեառն Գառնկայ Մինասեան , նրպարավաճառի , երկու հազար հարիւր (2,100) ոսկւոյ , իւրեանց քարաչէն տուն եռայարկ , որ է յայս նիշ թաղի , փողոց այս անուն , թիւ այս թիւ , հանդերձ 350 կանգուն պարտիզաւ որ տան ետին է՝ երկու կանգուն բարձր որմով պատած , և կը հասնի մինչեւ ետեւի այս անուն փողոց :

Վերոյիշեալ Տէր և Տիկին , իբրեւ օրինաւոր Տեարք յիշեալ ստացուածոյն որոյ վասն ունին վաւերացեալ մուրհակներ , յանձն կառնուն վաճառել զայն Տեառն Մինասեան ըստ հետեւեալ պայմանաց

1. Տէր Մինասեան իւր ազատ կամօք կը գնէ յիշեալ տունը և պարտէզն վերոյիշեալ գնոց որ է ոսկի Օսմանեան երկու հազար հարիւր , որոց երեսունը հատուցանելով իբրեւ առհաւատչեայ պայմանագրիս ստորագրու-

թեան օրը, մնացեալ երկու հազար եօթա- նասունը պարտի հատուցանել յաւուր յորում տունը յանձնուի նմա ըստ պայմանի :

2. Տէր և Տիկին Արդարեան կը խոստա- նան յանձնել յիշեալ տունը և պարտէզն Տեառն Գառնկայ Մինասեան, յետ 31 աւուրց ի թուականէ պայմանագրիս :

3. Տէր և Տիկին Արդարեան պարտին յանձ- նել զտունն, ի լրանալ պայմանաժամին, ողջ և անարատ, ապա թէ ոչ պարտին իւր- եանց ծախիւք նորոգել որ և իցէ փլած կամ կտորած կամ քլաստուած մասն, զոր Տէր Մի- նասեան պարտի ցուցնել յառաջ քան զմուտ իւր ի տունն :

4. Եթէ երկու կողման մին դրժելով պայ- մանին չուղէ գնել կամ վաճառել տունը, Տէր Մինասեան, զնող, բաց ի կորուսանելոյ երեսուն ոսկի առհաւատչեայն, պիտի տուժէ հարիւր ոսկի առ Տէր և Տիկին Արդարեան, երբեւ փոխարէն ծախուց զոր այս վերջինք պի- տի ընեն տան վաճառման պատճառաւ . իսկ Տէր և Տիկին Արդարեան, վաճառողք, պիտի վճարեն Տեառն Գառնկայ Մինասեան երե- սուն ոսկի առհաւատչէին երեքպատիկը :

Գրուեցաւ կրկին 18 փետր . 1881

(Ստորագրութիւն)

2. Պայմանագիր խոստման տուն մը վարձու տալու :

Տէր Յարութիւն Մարգարեան ոստայնանկ տանուաէր, այսու պայմանագրով կը խոս- տանայ, սկսեալ յառաջնմէ մարտի 1881, ե- րեք տարուան համար վարձու տալ Տեառն Ոսկանայ Տրիտուրեան, սեղանաւորի, զիւր քարաչէն տուն կրկնայարկ որ է յայս ինչ գեղջ, փողոց այս անուն, թիւ այս ինչ, հանդերձ ախո- ուի որ աջ կողմէն կից է տանն, ինչպէս նա- եւ պարտէզն և այգին որ տանը ձախակող- մը և ետին են, տարին հարիւր յիսուն ոսկ- ւոյ, կանխիկ վճարելի ի սկզբան իւրաքան- չիւր տարւոյ :

Տէր Տրիտուրեան կը վարձէ յիշեալ տու- նը և նմին վերաբերեալ մասեր նախ սա պայմանաւ որ ինք պիտի բնակի հոն իւր ըն- տանեօք, արտօնութիւն չունենալով պայ- մանեալ երեք տարուան միջոցին վարձել այլում զտունն, առանց գիտութեան և հա- ւանութեան տանուաեառն, ոչ բոլորովին և ոչ ըստ մասին . բայց արտօնութիւն պիտի ունենայ վարձել պարտէզը կամ այգին, կամ վաճառել անոնց բերքը որոյ վայելումը լիովին իւրեան կը վերաբերի :

Երկրորդ՝ Տէր Տրիտուրեան կը պարտի տունը և նմին վերաբերեալ մասերը, մանա- ւանդ պարտէզն և այգին, պահել այնպէս

որպիսի են՝ ըստ արժանւոյն մշակել տալով զնոսա յարմար եղանակին, ինչպէս նաեւ դարմանել տալով ծառերն և որթերը, ընդ պատժով տուժելոյ ամէն վնաս որ այս պայմանի զանցառութենէն կրնայ յառաջ գալ: Պարտիզին և այգւոյն ըստ պայմանի մշակուիլն ստուգելու համար Տէր Մարգարեան, վարձատուն, արտօնութիւն պիտի ունենայ տարին երկիցս, դարնան և աշնան եղանակներուն, յայց ելանել այն կալուածոց:

Երրորդ՝ Տէր Տրիտուրեան պարտի ընել մանր մանր նորոգութիւններ, և կամ ինչ նոր շինութիւն որ կ'ուզէ՝ իւր քսակէն, պարտի սակայն խնդրել տանուտեառն հաճութիւնը: Յանակնկալ արկածից, զոր օրինակ կարկոտէ, սասանութենէ և ուրիշ ասոնց նման պատահարներէ գործուած վնասուց համար Տէր Տրիտուրեան պատասխանատու չէ: Այսպիսի պատահարաց երեսէն, ինչպէս նաեւ մեծամեծ նորոգութեանց համար ամէն ծախք պարտի ընել Տէր Մարգարեան տանուտէր: Նոյնպէս Տէր Մարգարեան պարտի վճարել ստացուածոց վրայ դրուած կամ դրուելու որ և իցէ հարկ:

Չորրորդ՝ երկու կողման որն որ իւր պայմանին դրժէ, մին վարձու տալ և միւսը վարձու առնել չուզելով, պարտի տուժել միւս կողման քսան ոսկի:

Պայմանագիրս կը զօրէ մինչեւ ի կատարումն բուն վարձատուութեան պայմանագրութեան, որ պիտի ըլլայ առաջիկայ հինգշաբթի 24 փետր. 1881, յատենի ձեռնհաս իշխանութեան:

Գրուեցաւ կրկին, Կ. Պոլիս Բերա

21 փետր. 1881.

(Մարտիրոսիւն)

Այլ պայմանագիր վարձու տան:

Ես, այս անուն, այսու պայմանագրով վարձու կու տամ այս անուն Տեառն այս նիշ թաղի, փողոց այս անուն, թիւ այս ինչ, փայտակերտ տանս երկրորդ յարկը որ ունի երեք սենեակ, այսինքն՝ ննջարան, ճաշարան և խոհանոց. դարձեալ փոքրիկ մառան մի և նկուղ ի վերայ գետնայարկին. բակն և ջրհորն կամ գուբ (արնճ), ինչպէս նաեւ սանդուղն, հասարակաց են:

Վարձատուութեան գինն է տարեկան այսչափ գահեկան (ղուրուշ), որոյ քառորդ մասն որ է գահեկան այսչափ՝ Տէր այս անուն պիտի հատուցանէ ամէն երեք ամիս կանխիկ:

Վարձատուութեան օրը պիտի սկսի առաջիկայ Մայիսի 1 էն. բայց երկու կողմն եւս պարտական պիտի չըլլայ սպասել լրանալոյ տարւոյն, այլ կրնայ հրաժարել իւրաքանչիւր:

չիւր յաջորդ եռամսեայ ժամանակէն ամիս մը առաջ ազդ առնելով միւս կողման :

Գրուեցաւ կրկին , Կոստանդնուպոլիս

ի 4 Դեկտ . 1881

Օրինակ պարտամուրհակի :

Ստորագրեալս այս անուն և մականուն կու տամ զայս մուրհակ այս անուն Տեառն իբր վկայութիւն վաթսուն Օսմանեան ոսկւոյն զոր փոխ առած եմ յիշեալ Տեառնէն ընդ պարտուք հատուցանելոյ , յետ վեց ամսոյ ի թուականէ մուրհակին , այն է Յուլիս 5, 1881, հարիւրին 7 տոկոսեաւ զոր պիտի հատուցանեմ ի վախճանի իւրաքանչիւր ամսոյ՝ նոյնպէս յոսկի Օսմանեան :

Ի Կոստանդն. Բերա , 5 Յունիվ. 1881

(Ա. յ. անուն)

Օրինակ վաճառելի մուրհակի (պօստ)

Կոստանդն. 6 մայիս , 1881

Գումար 50 ոսկւոյ :

Առաջիկայ Յունիսի 15 ին պիտի հատուցանեմ Տեառն Նշանայ Զարդարեան, կամ

պարտամուրհակս բերողին , յիսուն Օսմանեան ոսկի , որոյ փոխանակ ընդունած եմ նոյնչափ գումար առձեռն պատրաստ , կամ , որոյ փոխանակ ընդունած եմ նոյնչափ արժողութեամբ վաճառք :

Վարդ Բաբկենեան , հացագործ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ԱՂԵՐՍԱԳԻՐ

ԳԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

Աղերսագիր կը կոչուին այն տեսակ նամակներ որ կ'ուղղուին պաշտօնական անձանց՝ իրաւունք մը պահանջելու, անիրաւութենէ մը դանդաւորելու, շնորհք մը խնդրելու համար, այլովքն հանդերձ :

Աղերսագրին սկիզբը կը յիշուին աղերսագիրը տուողին անունը, և ուրիշ անձնական կարեւոր պարագաներ, այնպէս որ իմացուի թէ ով է : Ապա կը յանձնուի խնդիրն ուշադրութեան կամ խնամոց աղերսագիրն ընդունողին, և ապա կը բացատրուի որչափ հնար է համառօտիւ, և յարգական ձեւով կ'աւարտի նամակն :

Աղերսագրին ոճը պիտի ըլլայ յարգական բայց ոչ կարի ծառայական :

Ա. Պատրիարքն ուղղեալ աղերսագիր ուր գեղն մը երիցուէն կը դանդաւորուի :

Սրբազան Տէր .

Ստորագրեալքս, բնակիչք այս ինչ գեղը, հետեւեալ կարեւոր խնդիրը կը յանձնենք ձեր Սրբազնութեան ուշիմ և արդարակորով խորհրդածութեան :

Յայտնի է, ինչպէս կարծենք, ձեր Սրբազնութեան թէ յետ վախճանելոյ ի Տէր մերոյ գիւղի եկեղեցւոյն ծերունի քահանային Տեառն Մեսրոպայ Նչեցւոյ, փոխանակ հանգուցելոյն՝ յանձնուեցաւ հոգեւոր հովուութիւն գիւղիս մերոյ, ձեր Սրբազնութեան հրամանաւ, Տեառն վարդանայ խորենեան, երիտասարդ քահանայի : Այս երիցուն գայթակղական ընթացք շատերուն ծանօթ էր, ուստի և զարմանք չէ որ մեր գիւղէն եւս հեռատես անձանց ոմանց կողմանէ առ մեզ առաքումն նորա ընդդիմութիւն կըրեց : Բայց որպէս զի ձեր Սրբազնութեան կամաց հակառակած չթուէինք, խորհելով նաեւ թէ թերեւս փորձն հասարակաց համարման հակառակ ցուցնէ մեզ յիշեալ քահանայն, լաւագոյն թուեցաւ մենէ մեծագոյն մասին ձեր Սրբազնութեան կարգադրութեան հաճութիւն տալ : Սակայն, Սրբազան Տէր,

գժբախտութեամբ կը ստիպուինք այսօր խոստովանել թէ փորձը մեր յոյս չհաստատեց, և Տէր վարդան այսօր այնպիսի է յաչս գրեթէ բոլոր գիւղացւոց, որ եթէ տակաւին մնայ ի պաշտաման հովուութեան, աղետալի գժտութեան, գայթակղութեան և երկպառակութեան պատճառ պիտի ըլլայ գիւղիս: Արդէն բարեկարգութիւնը վերցած է մեր եկեղեցիէն. պաշտօնն արհամարուած է, բարեպաշտութեան հոգին երթալով կը նուազի մեր ժողովրդեան մէջ, և մեր Հովին ուրիշ օգուտ չունի, եթէ ոչ իւր հօտին կաթըն ուտել և բուրդը հագնել, և ոչ միայն փոյթ չունի հիւանդը հոգալ, կորուսեալը վնասուել և յուսահատեալը մսիթարել, այլ և է անձնատուր զգուելի մոլութեանց ինչ, և տունէ տուն ձանձրալի երթեւեկութեամբ որ անվայել է հովուական պաշտաման՝ ընտանեաց հայրերու կասկածը կը զարթուցանէ յիւր վերայ:

Ուտի, Սրբազան Տէր, ստորագրեալքս կը խնդրենք որ ձեր Սրբազնութիւնն ըստ օրինի և ըստ եկեղեցական կանոնաց քննելով յիշեալ եկեղեցականին դէմ այս միաձայն ամբաստանութիւնը՝ փութայ գարման տանել այս չարեաց ըստ թելադրութեան իւրոյ բնաբոյս խոհեմութեան և հանգարտութեան:

Յուսալով թէ այս գանգատ մեր ձեր

Սրբազնութեան ուշադրութեան միանգամայն փութոյն նիւթ պիտի ըլլայ, և սպասելով ձեր արագ տրամադրութեան այս չարեաց առաջն առնելու, մնամք խորին յարգանք և հնազանդութեամբ

Ձեր Սրբազնութեան

Հոգեւոր որդիք
(Ստորագրութիւն)

Այս ինչ գիւղ, 21 Ապր. 1881

Թաղի մը ժողովոյն ուղղեալ աղերսաւիր:

Առ պատուական Տեառս Թաղական Խորհրդոյ այս ինչ թաղի:

Տեառք.

Ստորագրեալս Արվիկ վարդեան, կին Մարգարայ Ծերունեան Ոսկերչի, խոնարհաբար կը յանձնեմ պատուական ժողովոյդ խորհրդածութեան և վճռոյն հետեւեալ գանգատս:

Ստորագրեալս, հինգ տարիէ հետէ ամուսնացեալ ընդ Մարգարայ Ծերունեան, հաղիւ տարի մը փոքր ի շատէ վայելցի ամուսնական խաղաղութիւն ի կենդանութեան սկեսրառնս լուսահոգի Տեառն Սուրենայ Ծերունեան: Իսկ և իսկ յետ մահուան այս պա-

տուական ծերունւոյն , թշուառ այրս , չգիտեմ ինչ գիւական թելադրութենէ հրապուրեալ , սկսաւ ատել զիս փոխանակ սիրոյն և ինամոց զոր ունէի և տակաւին ունիմ առ նա , և քիչ ժամանակի մէջ փոխելով իւր վարքը և ընթացքը , թողուց գործը , սկսաւ յաճախել գինետուններ և այլ անարժան տեղուանք : Ինչ որ բերած էի հօրս տունէն , և ինչ որ մնացած էր լուսահոգի սկեսրառնս ժամանակէն՝ վաճառեցան . յետին աղքատութիւն , և որ ի հարկէ կը հետեւի անտի , նուաստութիւն , հիւանդութիւններ , անօթութիւն , մերկութիւն հասան մեր վրայ : Այս ամենուն համբերել թերեւս հնար էր , եթէ դժբախտ այրս Մարգար Ծերունեան , գինեմոլութեան և ուրիշ զզուելի մոլութեանց վրայ չյաւելոյր նաեւ գաղանային կատաղութիւն , որում նշաւակ եղած եմ ամէն գիշեր , չարաչար գանակոծ լինելով արբեցութեան չար ոգիէն ըմբռնեալ վրաս յարձակող այս հրէշին ձեռքէն : Բոլոր թաղեցիք ցաւով կը վկայեն թէ ինչ ցաւալի վիճակ հասած եմ այս քսանեւհինգամեայ հասակիս մէջ , և ինչ սոսկալի վիճակի մէջ կը գտնուի թշուառ այրը : Ինչ աստիճան գձձութեան և եղկութեան կը մատնէ մոլութիւնն զմարդ :

Արդ յետին յուսահատութեան մէջ կը գիտեմ ի գթութիւն պատկառելի Թաղական

Տեարցդ , որոց պաշտօնին պարտականութիւններէն մին է անմեղ և անօգնականներ ընտանեկան հարստահարութենէ ազատել , աղաչելով զձեզ արձակել գթած նայուածք մը թշուառ աղախնոյս վրայ որ յետ Աստուծոյ զձեզ միայն ունիմ պաշտպան : Կը խընդրեմ ուրեմն որ ստուգելով ըստ օրինի գանգատներուս ճշմարտութիւնը , կամ ստիպէք , եթէ հնար է , ամուսինս փոխել զիւր վարս , և կամ ազատէք ձեր թշուառ աղախին երեք մատաղ մանկամբս անուղղայ մարդու մը անտանելի գաղանութենէն՝ բաժնելով զմեզ գէթ առ ժամանակ մի : Միթէ արժան է որ չորս անմեղներ կորսուին հոգւով և մարմնով ի կորուստ մատնեալ մոլեղներէյ մը ձեռքը :

Սպասելով անհամբերութեամբ արագ տնօրէնութեան ի կողմանէ պատկառելի Թաղական Խորհրդոյդ , մնամ խոնարհութեամբ Պատուական Տեարցդ

Նուաստ աղախին

Ա. Ա.

(Թուական)

Աղերսագիր ուղղեալ առ Քաղաքական Ժողով :

Առ պատկառելի անդամն Քաղաքական Ժողովոյ .

Տեարք .

Ստորագրեալս, Մահտեսի խաչատուր Թաղ-
ւորեան խորբերդցի, հացագործապետ և ա-
ղորապետ այս անուն թաղի, յարդութեամբ
յանձնելով պատկառելի Ժողովոյդ խորհրդա-
ծուլթեան հետեւեալ խնդիրս, կը սպասեմ
արագ և վճռական պատասխանուոյ :

Իբր երեք տարի առաջ, ըստ առաջար-
կութեան Ազգային Վարչութեան, հաճու-
թեամբ և հրամանաւ Ընդհանուր Ժողովոյ,
ստորագրեալս տուի ազգին 100,000 դահե-
կան, կամ հազար Օսմանեան ոսկի փոխ,
ինչպէս կը վկայեն պաշտօնական ստորագրու-
թեամբ և կնքով վաւերացեալ մուրհակներ :
Ազգ . Տնտեսական Ժողովը գիտէ որ իբր եր-
կու տարիէ հետէ այս գումարին տարեկան
100 ին 3 տոկոսը որ գոյզն ինչ է՝ չհատուց-
ուեցաւ : Երբ, (և այս քանի մը անգամ ե-
ղաւ,) թէ յիշեալ գումարին և թէ տոկոս-
ւոյն հատուցման համար դիմեցինք առ ազ-
գային Վարչութիւնն, միշտ ետ դարձանք
սա պատասխանով թէ ի մօտոյ պիտի հա-
տուցուի մայրը հանդերձ փոխորդւով :

Այսպէս վերոյիշեալ գումարն, եթէ չհա-
տուցուած տոկոսն ի միասին հաշուենք, կ'ընէ
իբր 1090 ոսկի . բայց ստորագրեալս, ի դիւ-
րութիւն ազգային արկեղ, միանգամայն կամե-
լով ծառայութիւն մը ընել ազգիս, կը պա-
հանջեմ միայն մայրը՝ տոկոսւոյն վերաբեր-
եալ 90 ոսկին շնորհելով ազգային Հիւան-
դանոցին, որում ազգային արկը պարտա-
կան ըլլայ յիշեալ գումարն առանց տոկոս-
ւոյ : Բայց այս տրամադրութիւնս պիտի զօ-
րէ, եթէ 1000 ոսկի մայր գումարն հատուց-
ուի ինձ ազգային արկդէն ի միջոցի առ առա-
ւելն 31 աւուր . եթէ այն գումարը չտրուի
մինչեւ յիշեալ պայմանաժամն, վերոյիշեալ
տրամադրութիւնս անզօր և ոչինչ պիտի ըլ-
լայ : Սա եւս պարտիմ իմացունել պատկա-
ռելի Ժողովոյդ, որ, թաղիս անցեալ շաբ-
թուան ապականիչ հրդեհին ստորագրելոյս
փուռն և աղօրին, 300 պարկ ալերբ և 1000
քու ցորենով որ կը գտնուէին հոն՝ հրոյ ճա-
րակ եղան, ուստի ստիպեալ եմ վերոյիշ-
եալ գումարը որ առնելիքս է՝ պահանջել
ազգային արկդէն, և այնպիսի անձկութեան
մէջ կը գտնուիմ այսօր որ, եթէ, Աստուած
մի արասցէ, պատկառելի Ժողովդ զլանայ
կատարել խնդիրս զոր կ'ընեմ ազգային արկեղ
այսչափ շահաւոր պայմանաւ, պիտի բռնա-
դատուիմ ուրիշ միջոց ձեռք առնուլ : Կը յու-

սամ թէ պատկառելի ժողովոյդ կը հաւատայ , որ այս վերջին դիտողութիւնս ոչ իբր սպառնալիք կ'ընեմ , այլ վերջին աստիճան դըժուարին կայութիւնս պիտի հարկադրէ զիս այնպէս ընել :

Վստահ ըլլալով թէ ժողովոյդ իմաստութիւնը պիտի ջանայ այս դործին բարեկամական կերպով վախճան տալ , մնամ խորին յարգանքօք

Պատկառելի ժողովոյդ

Խոնարհ և հաւատարիմ ծառայ

Ի Կոստանդնուպոլիս

Ա. Ա.

28 Մայիս, 1881

ԳԼՈՒԽ ԺԷ .

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Առեւտրական կ'ըսուին այն տեսակ նամակները զորս վաճառականք սովոր են գրել իրարու : Առեւտրական նամակաց գլխաւոր և էական յատկութիւնք են պարզութիւն , համառօտութիւն և յստակութիւն . ուստի զարդ , ձեւ , դարձուած , քաղաքավարական երկայն բանք , և ամէն տեսակ խրթնութիւն խորշելի են այս նամակաց մէջ : Առեւտրական նամակներու ոճին այս յատկութիւններն յայտնի պիտի ըլլան օրինակներէն :

Վաճառականք իրարու կը գրեն այլեւայլ նիւթոց վրայ , ուստի և առեւտրական նամակներու շատ տեսակներ կան զորս պարտէ գիտնալ որոշել իրարմէ : Այս տեսակներն են

1. Շրջաբերական նամակներ , որովք նոր տան մը կամ առեւտրական ընկերութեան հաստատութիւնը , լուծուիլը և կամ արդի վիճակին մէջ փոփոխութիւն մը կը ծանուցուի : Այս տեսակ նամակներ շատերու կը զրկուին , և այս պատճառաւ կրնան նաեւ լինել տպեալ :

2. Գործ առաջարկելու նամակներ : Այս տեսակ նամակ կը գրուի , երբ վաճառական մը ուրիշ վաճառականի կամ գործի տէր եղող անձի կամ ընկերութեան կը յայտնէ զիւր յօժարութիւն յարաբերութիւն հաստատելու :

3. Նոր յարաբերութեան մտնելու կամ գործի սկզբնաւորութեան նամակ :

4. Առ և գնոյ նամակներ , այսինքն խընդրել վաճառականէ մը այս ինչ վաճառք գընել կամ վաճառել 'ի հաշիւ իւր :

5. Տեղեկութիւն տալու կամ խնդրելու նամակներ :

6. Վաճառաց առաքման նամակներ , այսինքն ծանուցանել ումեք թէ վաճառք կը զրկենք :

7. Նամակք որովք կը ծանուցուի թէ այս ինչ վաճառք ընդունուած կամ հասած են :

8. Նամակներ որովք կը ծանուցուի թէ գումար մը զրկուած է :

9. Նամակներ որովք կը ծանուցուի թէ գումար մը հասած է :

10. Ստակ խնդրելու նամակ :

11. Թուլացեալ յարաբերութիւն մը պընդելու համար գրուած նամակ :

12. Յանդիմանութեան նամակ :

13. Զքմեղութեան նամակ :

14. Հաշիւ տեսնելու կամ ցուցնելու նամակներ :

15. Վարկի նամակներ . այսինքն՝ գրել ումեք որ ուրիշի մը վարկ (քրեօի) ընէ :

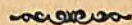
16. Յանձնարարութեան նամակ :

17. Շնորհակալութեան նամակ :

18. Մաղթանաց և ցաւակցութեան նամակներ , այլովքն հանդերձ :

19. Զախորդութիւն , սնանկութիւն և այլն ծանուցանելու նամակներ :

Որովհետեւ մատենիս անձկութիւնը չի թողուր աւելի ընդարձակ գրել , առեւտրական նամակաց յիշեալ տեսակներէն մէն մի օրինակ միայն կու տանք :

1. Օրինակ շրջաբերակաւի :

Կեսարիա , 12 Դեկտ. 18 . . .

Տէր .

Կը ծանուցանեմ ձեզ որ առաջիկայ յունուար ամսոյն առաջին օրէն սկսելով պիտի կազմուի քաղաքիս մէջ առեւտրական տուն մը՝ փառնակ , Տիրայր և Ընկ . ձեռնագրով : Մեր գործը պիտի ըլլայ ամէն տեսակ ապրանք վաճառել 'ի հաշիւ մեր կամ յանձնարարութեամբ : Հաճեցէք , Տէր , նշանակել մեր ստորագրութիւնները , ընդունելով մեր յարգանաց ողջոյնը և գիտնալով որ պատրաստ ենք միշտ ծառայել ձեզ սիրով :

ՓԱՌՆԱԿ , ՏԻՐԱՅՐ ԵՒ ԸՆԿ .

Այլ օրինակ :

Տէր .

Կը ծանուցանեմ ձեզ որ , 'ի պատճառս
ցաւալի կորստեան որ պատահեցաւ մեզ մահ-
ուամբ հօր մերոյ Տեառն Միհրանայ Աւագ-
եան , ընկերութիւն մեր հասաւ ի վախճան :
Մեր սիրելի եղբօր Նշանայ Մ. Աւագեան յանձ-
նուած է ածել յաւարտ մեր գործերն և հա-
շիւներ :

Ընկալարուք , Տէր , մեր շնորհակալութիւն
այն վստահութեան համար որով հաճեցաք
պատուել զմեզ ցարդ :

Մ. Ա.Ա.Գ.ԵԱՆ ՈՐԳԻԲ

2. Գործի առաջարկութեան նամակի օրինակ :

Տփղիս , 20 Ապրիլ 18 . . .

Առ Տէր Շմաւոնեան ի Բարիդ .

Կը ծանուցանենք ձեզ , Տէր , որ , հրամա-
նաւ և ի հաշիւ բարեկամին մերոյ Տեառն Զա-
րեհի Շահեան , համարձակեցանք քաշել ձեր
վրայ փոխանակագիր 5,500 ֆրանքի , որ յետ
երկց ամսոց պիտի հատուցուի ի հրաման
Տեառն Մինասայ Բարիկեան . կը խնդրենք
ձենէ ընդունել զայս անօրէնութիւն :

Այսու առթիւ կը փութանք յայտնել ձեզ
զյօժարութիւն մեր ծառայելոյ ձեզ : Արդա-

րեւ ուրախ պիտի ըլլանք յոյժ , եթէ ստէպ
գտնենք պատեհութիւն գործել ձեր պատ-
ուական տան հետ :

Փակեալ պիտի գտնէք ի նամակիս գործի
համար մեր սովորական պայմաններուն ցու-
ցակը : Ողջունեմք զձեզ , Տէր , մտերմաբար

Գ.Ա.Ռ.ՆԻԿ ԿԱՐՄԻՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

3. Գործի սկզբնաւորութեան նամակի օրինակ :

Կոստանդնուպոլիս , 24 Յուլիս 18 . . .

Առ Տէր Նորայր Պարտիզպանեան յԱմլա-
տերգամ .

Տէր .

Ընկալայ ի ժամանակին զըջաբերականն
զոր հաճեցաք գրել ինձ ի 26 անցեալ նոյեմ-
բերի , ձեռամբ մերոյ և ձերոյ բարեկամին
Տեառն Մարուգէի վարդեան : Ձեր նորա-
հաստատ տան հետ իսկ և իսկ թղթակցելու
առիթ չունենալով՝ ցարդ առանց պատաս-
խանոյ թողի գնամակ ձեր :

Այսօր առ ձեզ գիմելոյ առիթ ունենա-
լով՝ կը գրեմ ձեզ խնդրելով գնել վաճառ մեր
1,500 է մինչեւ 2,000 քիլոկրամ (յայս իսն նիւթոյ) ,
կենդինարն 50 ֆիորին , եթէ կարող էք գը-
նել այսչափոյ , և յուզարկել ընդ ծով , միջ-

նորդութեամբ Տեառն Զաւէնի Տրիտուրեան
ի Մարտիլիա, տալով ապահովագրել զվա-
ճառն :

Տարակոյս չունիմ, Տէր, թէ պիտի գո-
հացունէ զմեզ այս փորձ ըստ արժանւոյն,
մինչեւ փութալ մեզ նոր նոր վաճառս ա-
պրսպրել ձեզ :

Գոհ լիցուք մեծապէս, եթէ ստէպ տեղե-
կութիւն տաք մեզ զփոփոխութենէ գնոյ
վաճառաց ձեր շուկային :

Հաճեցէք ընդունել, Տէր, զողջոյն մեր
յարգական :

ՍՈՒՐԷՆ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

4. Առ և գնոյ նամակի օրինակ :

Մարտիլիա, 31 Օգոստոս 18 . . .

Առ Տէր Տիրան Գրասէրեան ի Սթոքհոլմ.
Տէր .

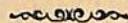
Հաստատելով զնամակն գրեալ յինէն առ
ձեզ յ2 ամսոյս, փութամ ծանուցանել ձեզ
զի, բաց յայն վաճառաց զորս ապսպրեցաք
ձեզ յառաջին նամակի մերում, գնէք նաեւ
վասն մեր

100,000 քիլոկրամ երկաթ, զորոյ օրինակն
պիտի ընդունիք սուրհանդակաւ, և յուղար-
կէք առ մեզ ընդ Գալէ : Հաճեցէք, Տէր,

բարւոք ուշ գնել որպիսութեան օրինակին,
և ջանալ յուղարկել առաջին նաւով, և սա-
կաւ վարձու, որչափ հնար է : Աւելորդ է
ասել թէ այս վաճառաց, ինչպէս նաեւ միւ-
տոց, զիններուն փոյթ տանիք զի լիցին մեզ
չահաւոր, և միշտ ջանաք լաւագոյն տեսակ-
ներ ընտրել :

Ընկալարուք, Տէր, զողջոյն յարգանաց
մերոց :

ՇԱԻԱՐՇ ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ

5. Տեղեկութեանց նամակի օրինակ :

Առ Տէր Միսաք Տագեսեան վաճառական
ի Լոնտոն .

Զմիւռնիա, 9 Փետր . 18 . . .

Տէր .

Կը հաստատենք զվերջին նամակ մեր գըր-
եալ առ ձեզ ի 26 Հոկտեմբերի :

Ձեր քաղաքի տուներէն մին, Տ. Տ. Վ. Ս.
և Ընկ., որ կը զբաղի յատկապէս ոգեղինաց
և գինւոյ առեւտրով՝ ցուցած էր մեզ զձեր
պատուական տուն իբրեւ ինքեան ծանօթ,
և կարող տալ մեզ ստոյգ տեղեկութիւնս
զգրամական և զբարոյական որպիսութենէ
նորս . ուստի համարձակեցաք աղաչել զձեզ
հաճել լոյս տալ մեզ զնմանէ, և ասել թէ

ինչ աստիճան վարկի և վստահութեան ար-
ժանի է այն տուն : Կարէք վստահ լինել,
Տէր , թէ ինչ որ գրէք՝ ծածուկ պիտի մնայ
առ մեզ :

Ընկալարուք , Տէր , զողջոյն մեր ի սերտ
սրտէ :

ԹԱԹՈՒՂ ԱԼԱՆԵՍԱՆ ՈՐԴԻ

Պ Ա Տ Ա Ս Խ Ա Ն Ի

Առ Տէր Թ. Ա. ի Զմիւռնիա .

Լոնտոն , 27 Փետ . 18 . . .

Տէր :

Ընկալաք զնամակ ձեր գրեալ առ մեզ
յ՞՞ Փետրուարի : Կը զրկէք մեզ զերկուս ա-
ռաջինսն ըստ կանոնի , այն է՝ Ֆր. 6,000 և
10,000 :

Տունն զորմէ տեղեկութիւն կը խնդրէք
մենէ՝ է ընդ տնօրէնութեամբ երկուց երի-
տասարդաց որք անդամ մի սնանկացան :
Նպաստ գտնելով յիւրեանց զերդաստանէն
որոյ համեստութիւն կը գովուի առ հասարակ՝
նորէն սկսան գործի որ առայժմ յաջող կը
թուի , բայց ինքեանք տակաւին չեն վայելեր
մեծ վստահութիւն : Ապագան պիտի ցուցնէ
թէ արդեօք ձախող փորձն ըրաւ այս երի-
տասարդ վաճառականներն այնպէս զգօն և

յառաջատես , ինչպէս կը պահանջէ այժմու
վիճակ նոցա :

Ընկալարուք , Տէր , մեր սիրոյ և յարգա-
նաց վկայութիւն :

ՄԻՍՍԻՔ ՏԱԳԵՍԵԱՆ

6. Վաճառաց առարման նամակի օրինակ :

Առ Տէր Մինաս Հովուեան ի Կոստանդն .

Մարտիկա , 26 Մարտ 18 . . .

Տէր .

Ըստ հրամանի ձերում որ առ Տէր Տիրան
Ծաղկեան , կը զրկենք ձեզ Ասիա անուն շո-
քենաւառ որ յետ եօթն աւուր պիտի հասնի
ի նաւահանգիստ ձեր , քիչկրամը 20 Ֆրանս-
քէ 1,000 քիչկրամ այս ինչ վաճառներէն որոց
վրայ մանր տեղեկութիւն պիտի գանէք ի
ցուցակին որ փակեալ է ի նամակիս : Գին
վաճառացն է

Ֆր. 8,614. 85, զոր անցուցէք ի հաշիւ մեր
առնելաց :

Կաղաչենք , Տէր , հաճեցէք իմացունել
մեզ զգոհութիւն ձեր յիշեալ վաճառաց հա-
մար , որպէս զի կարող լիցուք այլ նուագ-
գործել ձեր տեղեկութեան և կամաց համե-
մատ : Հաւատացէք որ շատ կարեւոր կը հա-
մարինք ունել յարաբերութիւն ձեր պատ-

ուսական տան հետ , և թէ ամէն ջանք պատ-
րաստ ենք ընել գոհ ընելու համար զձեզ :

Հաճեցէք , Տէր , ընդունել զսիրալիր ող-
ջոյն մեր :

ՄԵՍՐՈՊ ՇԱՀԵԱՆ

Առ Տէր վրոյր Սենեքերիմեան ի թրիեսդ .

ի Տրապիզոն , 10 Մարտ 18 . . .

Տէր .

Հաճութեամբ ծանուցանեմ ձեզ որ , ըստ
հրամանի ձերում յանձնեցինք առ Տէր Ե-
րամեան վ . Ս . նշանագրովք վեց հակ այս ինչ
վաճառէն զորոյ զցուցակն գտանէք փակ-
եալ ի նամակիս , և որոյ գինն է

Չր . 1,104 . 25 : Հաճեցէք անցուցանել զայս
գումար ի հաշիւ առնլեաց մերոց :

Ամէն փոյթ տարուեցաւ մեր կողմանէ
յիշեալ վաճառաց առաքման համար , և կը
յուսանք թէ գոհ պիտի ըլլաք :

Միշտ պատրաստ ըլլալով ձեր հրամանաց ,
եմք մտերիմ բարեկամք ձեր

ՍԵԳՐԱՔ Լ ԵՇԱՆ

7. Վաճառաց ընդունելութեան նամակի օրինակ :

Թեսաղոնիկ , 22 Ապրիլ 18 . . .

Առ Տէր Մակար Վահանեան ի թուրն .

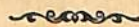
Տէր .

Ընկալաք երեկ հակս 77 այս ինչ վաճառէն . մի
հակ և եթ պակաս էր զոր տուժեց ընկերու-
թիւն նաւին : Կշիռ վաճառացն զորս կը զըր-
կէք՝ է 3,374 քիլոկրամ , որ , քիլոկրամը 58
ֆրանքէ , կ'ընէ Չր . 1,956 . 92 , համաձայն
ձեր ցուցակին զոր զրկած էիք մեզ ի 14
Ապրիլի :

Ի հատուցումն այս վաճառաց կը զրկենք
առ ձեզ փոխանակագիր մի 1,956 Չր . 92 , զոր
աղաչեմք անցուցանել ի հաշիւ առնլեաց
մերոց :

Կ'ողջունեմք զձեզ , Տէր , սեռն սիրով :

ՏԵԳՐԱՆ ՈՍԿԵԱՆ

8. Նամակ որով կը ծանուցուի թէ այս ինչ գումարը
կը զրկուի :

Կոստանդնուպոլիս , 27 Յունուար 18 . . .

Առ Տէր Զորայ ի Բարիզ .

Տէր .

Ընկալայ զնամակն գրեալ ի ձէնջ ի 4 ամ

սոյս, հանդերձ ցուցակաւ վաճառաց զոր յու-
ղարկած էիք առ մեզ: Ըստ ցուցակին՝ պարտք
մեր է ձեզ վասն այն վաճառաց

Փր. 7,850. 30, զոր գրեմք ի հաշիւ առ-
նըլեաց ձերոց, զրկելով ձեզ հետեւեալ
գումարներն ի թուղթ հատուցանելի,

Փր. 1,000 որոյ հատուցման ժամն հա-
սած է.

- » 3,211 հատուցանելի ի 14 Յուլիսի
- » 900 » առ օրին
- » 1,817 42 » յետ 10 աւուրց.

Ընդ ամենայն Փր. 6,928. 42, զոր հաճեցէք
անցուցանել ի հաշիւ առնլեաց մերոց, և
ծանուցէք մեզ զընդունելութիւնն:

Հաճեցէք, Տէր, ընդունել զողջոյն մեր:
ՍԵՊՈՒՋ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

9. Նամակ որով կը ծանուցուի թէ այս ինչ գումարն հասած է:

Առ Տէր Մանուկ փողեան ի Կոստանդն.
Բարիզ, 23 Սեպտ. 18...

Տէր.
Ընկալաք մեծ հաճութեամբ զնամակ ձեր
գրեալ ի 29 անցեալ ամսոյ: Նամակ ձեր բե-
րաւ մեզ փոխանակագիր մի ի ձէնջ քաղա-
քիս վրայ, Փր. 9,000 որ պիտի անցնի ի հա-
շիւ առնլեաց ձերոց:

Փոխանակագիրն զոր քաջած էք Սդրազ-
պուրկի վրայ՝ հատուցաւ մի և կէս կորստեամբ
առ հարիւր, ուստի և փոխանակ 2,100ի՝ Փր.
2,068. 5 անցաւ ի հաշիւ ձեր առնլեաց:

Աճապարեցէք, Տէր, զրկել մեզ զգու-
մարսն որ, ըստ հաշուեցուցակի զոր նամա-
կիս միւս էջին վրայ կը տեսնէք, գրեթէ հա-
ւասար կ'ուգայ ձեր պարտուց որ առ մեզ.
կը մնայ միայն փոքր գումար մի, Փր. 140. 97:
Մեր սիրտը բոլորովին հանդարտ էր ձեր վրայ,
ուստի և կրնայիք յապաղել զհատուցումն
ձեր պարտուց մինչեւ ի նախընթաց երեկոյ
մեր պայմանաժամին զոր կանխեցիք մարդա-
սիրաբար:

Կ'ողջունեմ ձեզ, Տէր, յարգանօք:
ԿՈՐԻԻՆ ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

10. Ստակ խնդրելու նամակի օրինակ:

Առ Տէր Սիրայր ձերմակեան յԱղեքսանդ-
րիա:

Սիս, 20 Հոկտ. 18...

Տէր.
Ի վախճանի իւրաքանչիւր տարւոյ սովոր
ենք փակել մեր հաշիւներն, ուստի և կը
զրկենք ձեզ նամակաւս ձեր հաշուին ցուցա-
կը, յորմէ կը տեսնուի թէ պարտական մնա-

ցած էք մեզ, յետ վերջին հատուցման, Յր. 2,068. 85: Կը յանձնենք զայն ձեր քննութեան, աղաչելով որ իմացունէք մեզ թէ ուղիղ է հաշիւն, և կ'աղաչենք առաքել մեզ հատուցանելի թղթով զհաւասարն վերոյիշեալ պարտուց ձերոց :

Մնալով ձեր հրամանաց ողջունեմ զձեզ :
ԵՐՈՒԱՆԻ, ԶԱՐԵՅ ԵՒ ԸՆԿ :

Նոյն առ նոյն :

Տէր .

Յետ աւուրց ինչ պէտք պիտի ունենանք ստակի, ուստի համարձակեցանք քաշել ձեր վրայ հետեւեալ փոխանակագրերն ի հատուցումն պարտուց ձերոց որ առ մեզ, Յր. 1,921. 50 : Ահա փոխանակագիրք զորս խընդրեմք ընդունել :

- Յր . 500 » հատուցանելի ի վախճանի Մարտ ամսոյ
- » 600 » հատուցանելի ի վախճանի Ապրիլ ամսոյ
- » 822.50 հատուցանելի ի վախճանի Մայիս ամսոյ .

Ընդ ամենայն Յր. 1,122. 50, որ պիտի անցնի ի հաշիւ առնելեաց ձերոց :

Յուսամք թէ մեր այս սնօրէնութիւնը

պիտի ընդունիք, մանաւանդ որ բաւական երկայն պայմանաժամ տուած ենք ձեզ, թեւեւ մեր պէտքը կը ստիպէր արագ հատուցումն պահանջել ի ձեռն :

Մտերիմք ձեր

ԵՐՈՒԱՆԻ, ԶԱՐԵՅ ԵՒ ԸՆԿ :

11. Թուրքեալ յարաբերութիւն մը սխալելու համար գրուած նամակի օրինակ :

Առ Տէր Ա. և Բ. ի Բարիզ .

Կոստանդնուպոլիս, 14 Նոյ. 18 . . .

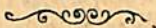
Տէր .

Կը յիշեցունենք ձեզ Յուլ. 19 թուականով գրուած մեր նամակը, որով յղեցաք առ ձեզ Յր. 1,500. յետ այնորիկ ընկալաք նամակ մի գրեալ ութ օր յետոյ քան զմերն, և որով զրկած էիք մեզ փոխանակագիր մի 1,333. 44 Ֆրանքի ի վերայ այս անուն Տեառն : Այս գումարն անցուցինք ի հաշիւ առնելեաց ձերոց :

Շատ կը ցաւինք, Տէր, որ գործերու նուազութիւնը թուլացոյց զյարաբերութիւն մեր որ ապաքէն օգտակար լինելոց էր երկուստեք և հաճելի . բայց յուսամք թէ ընդհուպ կարող պիտի ըլլանք զօրացնել զյարաբերութիւն մեր որպէս էրն ի սկզբան :

Ընկալարուք, Տէր, զողջոյն մեր և սերունդս :

Ա. Ա. ԵՒ ԸՆԿ.

12. Օրինակ յանդիմանութեան նամակի :

Առ Տեարս Դ. և Դ. ի Բարիզ .

Ճենովա, 21 Յունվար 18 . . .

Տեարք .

Ձեմ կրնար լռել թէ ինչ մեծ եղաւ զարմանքս երբ ընկալայ զնամակ ձեր գրեալ Դեկտ . 20: Այդ նամակաւ կ'իմացնէք թէ պիտի չկրնաք տալ 5,000 գլուխ (թօփ) թուղթը պայմանեալ ժամանակին, թէեւ ոչ բերնով միայն, այլ և գրով խոստացաք յանձնել մեզ :

Ես կատարելու համար խոստումս առ ձեզ, նաւիս մէջ 5,000 գլուխ թղթոյ համար տեղ պահեցի, և մերժեցի զառաջարկութիւնս այլոց որ կ'ուղէին նոյն վաճառէն տալ ինձ : Տեսէք արդ թէ որչափ վնաս եղաւ ինձ, որ ոչ միայն վաճառը չստացայ, այլ և նաւը պարապ մնաց : Գիտէք, Տեարք, թէ այսպէս խոստմունք չկատարելով ուրիշին անհուն վնաս հասցունելն առանց պատասխանատուութեան չէ, և թէ ամէն մարդոյ իրաւունքն է վնասուց հատուցում պահանջել :

Ընկալարուք, Տեարք, ողջոյնս :

Ա. Ա.

13. Զրմեղութեան նամակի օրինակ :

Առ Տէր Ժ. ի Կոստանդնուպոլիս .

Զմիւռնիա, 4 Յունվար 18 . . .

Տէր .

Ժամանակին ընկալայ ձեր երկու նամակներն, զգրեալսն ի 28 Յուլիսի և ի 5 այսր ամսոյ : Առաջնովս ընկալայ փոխանակագիր ի վերայ այս անուն Տեառն քաղաքիս Ֆր . 275 . 45, զոր անցուցի ի հաշիւ առնլեաց ձերոց :

Երկրորդաւն կը գրէք թէ ի մեծ հոգս էք, քանզի այն նամակին համար բան մը չը գրեցի ձեզ : Եթէ զայն ընդունելս ժամանակին չիմացուցի ձեզ, ներումս կը խնդրեմ : Լռութիւնս իրին նուազ կարեւորութեան համար էր . գիտէք թէ կը ջանամ միշտ անօգուտ նամակներու համար չտալ ձեզ պատճառ ծախուց :

Ի հաշիւ պարտուց ձերոց գրեցի

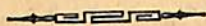
Ֆր . 200, զոր տուի առ Տէր այս անուն, ըստ հրամանի այս անուն Տեառն, թղթակցին ձերոյ :

Շնորհակալ եմ, Տէր, ձեր շնորհաւորութեան համար վասն նորոյ տարւոյ, և կաղաչեմ, հաւատացէք որ նոյնչափ անկեղծ են իղձերս վասն ձեր : Կը փափաքիմ առիթ ունենալ այնպիսի ծառայութիւններ ընել ձեզ

ЧИТАЛНИЦА
"КРАСИРА"

որ եւս քան զեւս համողութիւն թէ եմ ձեզ հաւատարիմ ձեր :

Ա. Ա.

14. Հաշիւ տեսնելու կամ ցուցնելու նամակներ :

Վաճառականք սովորութիւն ունին ի վախճանի տարւոյն կամ ուրիշ որոշ ժամանակներ քննել իրենց տետրակներուն մէջ զառնելիս և զտալիս այլ և այլ անձանց , և արդիւնքը յայտնել նոցա : Այսպիսի արդիւնք մը յայտնելու նամակի օրինակ է հետեւեալն :

Առ Տէր Յ. ի Կոստանդնուպոլիս .

Բարիդ , 28 Դեկտ . 18 . . .

Հոկտ . 24 ին և ամսոյս 5 ին ձեռնէ գրուած նամակներն հասան մեզ :

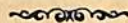
Վերջին նամակաւ կը յայտնէք մեզ մեր մինչեւ 21 Դեկտ . առնլեաց և տալեաց հաշուին արդիւնքը , որմէ կ'իմանանք թէ պարտական մնացած ենք ձեզ Յր . 5,857: Գըննելով կ'իմացունենք ձեզ թէ այդ հաշիւ է՞ համաձայն մեր տուժարներուն թէ ոչ :

Ընկալարուք , Տէր , զՆորհակալութիւն մեր վասն մաղթանաց զոր կ'ընէք յաղազս մեր ի սկզբան նորոյ տարւոյ : Նոյն իղձեր , և նոյնչափ սեռնութեամբ , կ'ընենք մեք ի ձեր

աղազս , իմացնելով միանգամայն թէ կը փափաքինք մեր յարաբերութիւններն յաճախել , եթէ պարագայք նպաստեն :

Ընկալարուք , Տէր , մեր սերտ ողջոյններ :

Ա. Ա. ԵՒ ՈՐԳԻԲ

15. Վարկ խնդրելու նամակի օրինակ :

Զմիւռնիա , 4 Մարտ 18 . . .

Տէր Ա. ի Բարիդ .

Նամակս ձեզ բերողն է Տէր այս անուն , զոր կը խնդրեմ ընդունել մարդասիրաբար :

Հաճեցէք տալ նմա ի հաշիւ իմ մինչեւ չորս հազար ութ հարիւր ֆրանք , ընկալագիր առնելով և ձեր ծախքը զեղչելով : Գրեցէք , կ'աղաչեմ , այս նամակիս տակ ինչ դուժմար որ կու տաք յիշեալ Տեառն :

Ընկալարուք , Տէր , զհաւաստիս իմոց յարգանաց :

Ա. Ա.

16. Յանճարարութեան նամակի օրինակ :

Կոստանդնուպոլիս , 3 Մարտ 18 . . .

Տէր Լ. Պ. ի Բարիդ .

Զայս նամակ պիտի տայ ձեզ որդիս այս

անուն , որ մեծ պատիւ կը համարի իրեն ան-
 ձամբ ճանչնալ զձեզ : Որովհետեւ ծանօթ
 չունի պատանին ձեր քաղաքին մէջ , կը հա-
 մարձակիմ , Տէր , յանձնել զնա ձեր տան ,
 որպէս զի հաճիք տալ նմա տեղեկութիւն-
 ներ , զորս երբեմն երբեմն խնդրելով պիտի
 ձանձրացնէ զձեզ : Այս ձանձրութեան փո-
 խարէն , կ'աղաչեմ , Տէր , պահանջեցէք յի-
 նէն ինչ ծառայութիւն որ կ'ուզէք :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր
 Ա. Ա.

17. Շնորհակալութեան նամակի օրինակ :

Կոստանդնուպոլիս , 3 Հոկտ. 18 . . .

Տէր Ա. Ա. ի Համպուրկ .

Ձնամակ ձեր գրեալ ի 23 փետրուարի ըն-
 կալայ , և անցուցի ի հաշիւ առնելաց ձերոց
 Ֆր. 4,925, զոր ճիշդ համաձայն գտայ իմ տետ-
 րակներու :

Շնորհակալ եմ վասն մարդասիրութեան
 զոր ցուցանէք եղբորորդւոյս . արգարեւ կըր-
 կին պարտական ըրիք զիս ձեզ :

Շատ ուրախ եղայ տեսնելով ձեր որդին :
 Ձեր ընտանեաց բոլոր անհատները սիրելի
 են , բայց այս պատանւոյն վրայ տեսայ յա-
 տուկ բարութիւն , քաղցրութիւն և այնպիսի

սէր առ ընտանիս իւր , որ արդէն տայ գու-
 շակել թէ պատանին նշանաւոր անդամ պիտի
 ըլլայ և օրհնութիւն ձեր ազնիւ գերդաստա-
 նին . և գիտէք թէ ամէն բարիք որ կ'ըլլայ
 ձեզ՝ կը համարիմ լեալ ինձ :

Ընկալարուք , Տէր , սեռն սիրոյ ողջոյնս :
 Ա. Ա.

18. Շնորհակալութեան և ցաւացութեան նամակի օրինակ :

Հալլը , 3 Դեկտ. 18 . . .

Տէր Ա. ի Բարիզ .

Նամակ ձեր գրեալ յՅ ամսոյս կը պա-
 րունակէր մեր տալեաց և առնելաց հաշուին
 արդիւնքը , որուն նայելով դուք պարտա-
 կան կը մնաք մեզ Ֆր. 28.94 : Այս հաշիւն
 համաձայն է մերիններուն :

Շնորհակալ ենք ձեր նոր տարւոյ մաղ-
 թանաց համար , և կ'աղաչենք ընդունել մե-
 րիններն եւս վասն ձերոյ առողջութեան և
 երջանկութեան , և գիտենք որ կը հաւատաք
 թէ ինչ որ կ'ըսենք՝ ի սրտէ է : Եթէ ձեր բա-
 բեկամութիւնը կը շարունակէք առ մեզ , վըս-
 տահ լերուք զի և մեր կողմանէ ջանք երբէք
 պակաս պիտի չըլլան զօրացնելու մեր յարա-
 բերութիւններն առաջիկայ տարւոյս մէջ :

Նիւ Եորքէն գրուած նամակներուն լուրը

կը հասնի մինչեւ Դեկտ. 20 : Կը կարդանք թէ սարսափ հրդեհին այն ինչ կը սկսի փարատիլ, և թէ որոշուած է ամենայն հնարիւք օգնել հրդեհի ապահովութեան ընկերութեանց, այնպէս որ հրկիզելոց պահանջները հատուցուն ամբողջ և անյաղաղ : Այս տխուր դէպք ուղղակի փնաս չունի մեզ, և կը յուսանք թէ վասն ձեր եւս այնպէս է :

Կրկնեմք, Տէր, զհաւաստիս մերոյ կատարեալ մտերմութեան :

Ա. Ա. ԵՒ ԸՆԿ.

19. Ձախորդութիւն, սնանկութիւն և այլն ծանուցանելու նամակ :

Լիոն, 10 Յունիս 18...

Տէր.

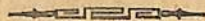
Անտարակոյս դիտէք թէ սնանկ հրատարակուեցայ դժբախտութեամբ ամսոյս 2 ին վճուով, և թէ պարտատեարքս պիտի ժողվուին ի 20 ամսոյս ըստ հրամանի ձեռնհաս իշխանութեան :

Միտք ունիմ այն օր իմ դժբախտ վիճակիս համեմատ առաջարկութիւն ընել նոցա՝ տալով երաշխաւորութիւն : Ուստի կ'ազաչեմ, Տէր, որ դուք եւս հոս ձեր կողմանէ փոխանորդ ցուցնէք, որ գանուի ի ժողովին պարտատեարց և դնէ ստորագրութիւն սնանկ

կութեան պայմանագրին : Կը յուսամ, Տէր, որ լինելով կարեկից թշուառութեանս՝ արգելք չէք դնել յիշեալ պայմանագրին : Ինչ որ ըլլան իմ այն օրուան պայմաններս, գիտցէք, Տէր, որ կորուստ ընել չեմ տար ձեզ, միայն փոքր ինչ ժամանակ աւելի պիտի սպասէք

Ընկալարուք, Տէր, զհաւաստիս իմոց մեծարանաց :

Ա. Ա.

ՑԱՆԿ

ՄՈՒՏ. Նամակազրութեան վերաբերեալ ընդհանուր սովորութիւնք ինչ և ձեւք բանից	3
1. Թուղթ նամակի	3
2. Թուական նամակի	4
3. Վերնագիր նամակի	5
4. Մարմին նամակի	6
5. Վերջ նամակի	6
6. Յետ գրութեան	8
7. Ստորագրութիւն	9
8. Նամակներ փակել կամ ծալել	9
9. Նամակներ կնքել	10
10. Հասցէ նամակի	10
11. Այլ և այլ աստիճանի և կարգի անձանց համար վերնագրի, պատուանուան և հասցէի ձեւեր	11
Վերնագիր	11
Պատուանուն կամ վերագիր գործածելի ի նամակին	12
Օրինակք հասցէի	13
ԳԼ. Ա. Նամակը մտղթանաց. Գիտողութիւն	15
Ա. Նամակը նոր տարւոյ	17
1. Մանուկ որդի որ հեռու տեղ ի դպրոց է՝ առ ծնողս իւր	17
2. Հեռու տեղ ուսում սորվող երիցագոյն որդի առ ծնողս իւր	18

3.	Այլ օրինակ նոյն նիւթոյ	19
4.	Այլ օրինակ նոյն նիւթոյ	20
5.	Այլ օրինակ նոյն նիւթոյ	21
6.	Ի պատանւոյ առ ծնողս իւր	22
7.	Յամուանացեալ որդւոյ առ ծնողս իւր	23
8.	Յորդւոյ առ Հայր իւր	24
9.	Ուստը կամ դուստը առ Հայր կամ առ մայր իւր	25
10.	Հեռու տեղ ուսում սորվող դուստը առ մայր իւր	27
11.	Նոր տարւոյ մաղթանք որդւոյ առ Հայր, կարգացուելու Համար	28
Նամակը նոր տարւոյ առ աղբականս		29
12.	Մանուկ մի առ հաւ իւր	29
13.	Մանուկ մի առ Հօրեղբայր իւր	30
14.	Առ կնքահայր կամ առ կնքամայր	30
15.	Առ մտերիմ բարեկամ	31
16.	Հայր ոմն առ դաստիարակ որդւոյն հանդերձ բնծայիւ	32
17.	Առ բարերար որ	34
18.	Յուսմբէ առ դաստիարակ կամ վարդապետ իւր	34
19.	Առ մեծարոյ ոմն	36
20.	Առ բարեկամ որ որ ի յաջողութեան է	37
21.	Առ բարեկամ որ որ է ի ձախողութեան	39
22.	Առ բարեկամ որ առ որ երկար ժամանակէ Հետէ նամակ գրուած չէ	40
23-29.	Պատասխանիք	42-47

Բ.	Նամակը տարեդարձի ծննդեան կամ անուան ուրուք	47
30.	Առ Հայր յաւուր տօնի անուան	47
31.	Առ մայր յաւուր տօնի անուան նորա	48
32.	Առ Հայր կամ առ մայր յաւուր տօնի անուան նոցա	49
33.	Այլ օրինակ նոյն նիւթոյ	50
34.	Առ պաշտպան որ յաւուր տարեդարձի ծննդեան նորա	51
35.	Գուրդէն առ մօրեղբայր իւր ի տարեդարձի ծննդեան նորա	51
36.	Նոյն նիւթոյ վրայ առ Հօրեղբայր	52
37.	Առ կարի մտերիմ բարեկամ որ՝ նոյն նիւթոյ վրայ	54
38.	Առ ծանրաբարոյ ոմն յաւուր տարեդարձի ծննդեան նորա	55
41.	Բ. Նամակը խնդակցութեան վասն պէսպէս պատճառաց. Գխտողութիւն	57
39.	Առ այր կամ կին նորոգ ամուսնացեալ	58
40.	Առ այր որ նոյն նիւթոյ վրայ	59
41.	Առ կին ոմն նոյն նիւթոյ վրայ	60
42.	Առ Հայր կամ առ մայր վասն ծննդեան որդւոյ	61
43.	Առ ծնողս վասն ծննդեան ուստեր	62
44.	Առ տիկին որ որոյ դուստը պիտի ամուսնանայ	63
45.	Ի տիկնոջէ առ այլ տիկին որ դուստը մի ծնած է	64

46. Առ հայր վասն ամուսնութեան դստերն. 63

47. Առ ոմն որ նոր պաշտօն ընդունած է . 66

48. Առ պաշտպան որ որ հասած է բարձր պաշտօնի 67

49. Առ բարեկամ որ որ յետ երկար պանդրխտութեան հասած է ի հայրենիս . . 69

50. Առ բարեկամ որ որ նոր առողջացած է ծանր հիւանդութենէ 70

51. Խնդակցութեան ընդհանուր պատասխանի 72

52. Այլ պատասխանի 73

ԳԼ. Գ. Նամակք ցաւակցութեան , Գիտողութիւն . 74

54. Ցաւակցութեան նամակ առ բարեկամ որ վասն մահու հօր կամ մօր նորա . 75

55. Առ այր որոյ կին մեռած է 75

56. Առ կին որոյ այրն մեռած է 77

57. Այլ նամակ նոյն նիւթոյ 78

58. Ցաւակցութեան նամակ վասն մահու սիրելոյ (որդւոյ , ազգականի , բարեկամի) 79

59. Ուտար կամ դուտար առ հայր կամ առ մայր իւր՝ վասն մահուան միոյ ի նոցանէ . 80

60. Այլ նամակ նոյն նիւթոյ վրայ 81

61. Հօրեղբայր ոմն առ եղբորորդին իւր որոյ մայրն մեռած է 83

62. Բարեկամ ոմն ծանուցանէ բարեկամին իւրում զմահ եղբօր նորա , և կը մխիթարէ զնա 85

Ցաւակցութեան նամակի պատասխան . Գիտողութիւն . 87

63. Ցաւակցութեան նամակի պատասխան . 88

ԳԼ. Դ. Մխիթարական նամակներ . Գիտողութիւն . 89

64. Մխիթարական նամակ առ բարեկամ որ որ ձախորդութեան հանդիպած է . 90

65. Առ մայր որոյ դուստրն հիւանդ է . . 91

66. Առ բարեկամ որ որոյ տուն և գոյք այրած են մեծ հրդեհէ 92

67. Առ պատանի ոմն որ հիւանդութեան պատճառաւ չէ կարացեալ առնուլ զառաջին մրցանակն 94

68. Հանի ոմն մխիթարէ ընծայիւ զիւր աղջիկ թոռն , որոյ եղբայրն գիշերօթիկ դպրոց գացած է 95

69. Առ քեռորդի որ ծանր դրամական կորուստ ըրած է 97

ԳԼ. Ե. Շնորհակալութեան նամակներ . Գիտողութիւն . 99

70. Երախտեաց համար շնորհակալութիւն . 100

71. Պաշտօնի հասնող մը առ այն որոյ միջնորդութեամբ հասած է յայն պաշտօն . 101

72. Առ բարեկամ որ որ փոխ տուած է նամակը զրողին 102

73. Շնորհակալութեան նամակ հանդերձ ընծայիւ առ բժիշկ որ 103

74. Կնքահայր ոմն առ սան իւր որ անոր անուան դարձը շնորհաւորած է . . . 104

- 75. Ոմն առ ընկեր իւր վասն ընծայի նորա . 105
- 76. Պատանի ոմն առ մօրաքոյր իւր . . . 106
- ԳԼ. Զ. Ներումն խնդրելու կամ չըմեղութեան նամակներ . Գիտողութիւն 108
- 77. Պատանի ոմն իւր հաւէն ներում կը խնդրէ անոր հետ յանդգնաբար վարուելուն համար 109
- 78. Աշակերտ ոմն ներում կը խնդրէ վարժապետէն զոր անարգած է 110
- 79. Փոխ առնուած գիրքը ետ դարձնելու աւանակայ յապաղող մը ներում կը խնդրէ իւր բարեկամէն 111
- 80. Երեւելի պաշտպանի մը նամակ գրել ուշացնող մը ներում կը խնդրէ 112
- 81. Վշտացեալ բարեկամներէ ներում խնդրելու նամակ 114
- ԳԼ. Է. Խնդրուածոյ , պահանջման , յանձնառութեան և մերժման նամակներ . Գիտողութիւն 116
- 82. Ոմն կը յանձնէ բարեկամի մը խնամոց գիրը որդին որ Բարիզ կ'երթայ ուսման համար 118
- 83. Դասատուէ մը կը խնդրուի դաս տալ պատանւոյ ումեք ի տան 120
- 84. Պաշտօնատար ոմն ընկերութեան մը տընորէնէն կը խնդրէ ամսական մը կանխիկ 121

- 85. Մայր որ կամելով գիշերօթիկ դպրոց գընել իւր որդին՝ կը խնդրէ բարեկամէ մը ցուցնել յարմար դպրոց 122
- 86. Փոխ ստակ խնդրող խարդախ վաճառականի կը զլացուի ստակ տալ 124
- 87. Պատանի ոմն որ Մարտիլիա կը գտնուի՝ կը խորհի ձանապարհորդել , և հայր նորա աղաչէ նոյն քաղաքը բնակող բարեկամի յորդորել զպատանին ի բաց կալայն նպատակէն 126
- 88. Բժշկէ մը կը խնդրուի գալ դարմանել հիւանդ մը 127
- 89. Խնդրուած առ տիկին ոմն 128
- 90. Տիկին ոմն կը խնդրէ աղախին ի հօրաքեռէն իւրմէ 129
- 91. Կառք մը գնել կ'առաջարկուի ումեք . 130
- 92. Զի մը գնել կ'առաջարկուի ումեք . . 131
- 93. Ոմն կ'իմացունէ իւր բարեկամին թէ վարձու համար շատ յարմար տուն մը կայ . 132
- 94. Տիկին ոմն կը յայտնէ ուրիշ տիկնոջ երեկոյթը երթալէ հրաժարելուն պատճառներ 134
- 95. Ոմն կ'իմացունէ իւր բարեկամին թէ չկարէ փոխ տալ նմա այն ինչ գումարը զոր կը խնդրէ 136
- 96. Պարտքը չհատուցանող ումեք կը զլացուի նորէն փոխ տալ 136
- ԳԼ. Ը. Յանձնարարութեան նամակներ . Գիտողութիւն 138
- 97. Վարժարանի տեսուչ մը ուրիշ վարժա-

րանի տեսչին վարժապետացու մը կը
յանձնէ 139

98. Թշուառ այրւոյ մը օգնել կը խնդրուի
ի կոմսուհւոյ 141

99. Իրաւագէտ պատանի ոմն կը յանձնուի
առեւտրական ժողովոյ նախագահին 144

100. Օտար երկիր գացող սպասաւոր աղջիկ
մը կը յանձնուի բարեկամ գերդաս-
տանի մը 145

101. Առ ընտանի բարեկամ որ յանձնարա-
րական նամակ 147

102. Քահանայի ումեր կը յանձնուի զժբախտ
ընտանեաց հայր մը 149

103. Պատասխանի նախընթաց նամակին . 151

ԳԼ. Թ. Խրատողութեան, յանդիմանութեան և զան-
գատանաց նամակներ . Գիտողութիւն 154

104. Հօրեղբայր ոմն կը ծանուցանէ իր եղ-
բօրորդւոյն թէ հասած է ի նոր պաշ-
տօն 156

105. Յանդիմանական նամակ եղբօր առ
եղբայր իւր որ գործը թողլով օտար
երկիր բախտ խնդրելու համար գաղ-
թեւ կը խորհի 158

ԳԼ. Ժ. Նամակը նուիրաց և հրաւիրանաց . Գիտող-
ութիւն 161

106. Ընծայ ընդունուած մատենի մը համար
շնորհակալութիւն 161

107. Միսաք կը զրկէ ընծայ առ մօրաքեռոր-

զի իւր Կարեն 162

108. Բարեկամի ումեր ընծայ կը զրկուի . 163

109. Մանուկ իւր կենդանագիրը կը զրկէ
առ հօրաքոյր իւր 164

110. Բարեկամական հրաւէր ի ճաշ ընտա-
նեկան ոճով 165

111. Գեղացի ընտանիք այգեկուծի կը հը-
րաւիրուին 167

112. Հրաւէր ի խրախուծիւն 168

113. Ամարանոցի այցելութեան հրաւէր . 170

114. Հրաւէր ընդունելէ հրաժարելու նա-
մակ 171

ԳԼ. ԺԱ. Ընտանեկան նամակներ . Գիտողութիւն . 173

115. Հայր ոմն առ որդին իւր որ հիւանդու-
թենէ նոր ելած է 173

116. Շնորհակալութեան նամակ առ ուսու-
ցիչ ոմն 175

117. Պատանի ոմն կ'իմացնէ իւր մօր թէ
խօսուեցաւ այս անուն օրիորդին . . 176

118. Եղբայր ոմն կը գրէ առ բոյր իւր նուէր
պատրաստել իրենց մօրը տօնին օր-
ուան և իրենց ստնտուին համար . 178

119. Բարեկամ տիկին ոմն կը գրէ առ նո-
րոգ ամուսնացեալ կին տնտեսութեան
վրայ 180

120. Աղջիկ ոմն կու տայ իւր հօրը առողջու-
թեան աւետիսն առ հօրաքոյր իւր . 185

121. Մօրեղբայր ոմն գրելով առ եղբօր
չուտար իւր այրի կ'առաջարկէ նմա

ամուսնութիւն 186

122. Նկարագիր ճանապարհորդութեան . 189

ԳԼ. ԺԲ. Տոմսակներ, այլևայլ դիպաց և գործի նամակներ . Գիտողութիւն 193

Օրինակք տոմսակաց 195

1. Հրաւէր ի ճաշ կամ ի հանդէս 195

Պատասխան 196

2. Տոմսակ ժամադրութեան 197

Պատասխան 198

Օրինակ տոմսակի որ կը գրուի երբ տունը չգտնուիր անձ մը որուն այցելութիւն եղած է 198

3. Այլևայլ նիւթոց վրայ տոմսակներ . 199

Պատասխան 199

Այլևայլ ձեռագրիտաց գրուելու տոմսակաց օրինակներ 200

ԳԼ. ԺԳ. Ծանուցագիր կամ շրջաբերական՝ հարսանիք, մահ, ծննդաբերութիւն իմացնելու համար . Գիտողութիւն 202-205

ԳԼ. ԺԴ. Տեղեկութիւններ տալու այլևայլ նամակներ 206

Որդւոյ մը նամակն առ հայր իւր՝ իմացնելու անոր զամուսնութիւն իւր 206

Նամակ ստնտուի քով գտնուած մանկան մահն իմացնելու 207

Ստնտուի մը յանդիմանութիւն 208

Այս նամակին պատասխան 208

Նամակ գրեալ առ ազգական ոմն կամ բարեկամ խնդրելու համար որ կնքահայր ըլլայ 210

Պատասխանի հաստատական 210

Պատասխանի բացասական 211

Նամակ՝ ստնտուի քով գտնուած մանկան հիւանդութիւնը ծանուցանելու . 212

Նամակ՝ իմացնելու համար թէ տղան վտանգէ ազատած է 212

Նամակ՝ ստնտուի վրայ տեղեկութիւն խնդրելու 213

Մայր մը կ'իմացնէ որդւոյն թէ հայր նորա ծանր հիւանդ է 214

Նամակ՝ հօր մահն իմացնելու որդւոյն . 215

Այր ոմն ծանուցանէ իւր կնոջ մահն հօր իւրում 216

Հայր ոմն իւր որդւոյն մահը կը ծանուցանէ միւս որդւոյն 216

Փոքրիկ տղու մը մահը կը ծանուցուի Մօտաւոր ազգականի մը մահը կը ծանուցուի 218

ԳԼ. ԺԵ. Գործի նամակներ 220

Առնչիք կը պահանջուի 220

Նոյն նիւթին վրայ այլ նամակ 220

Մնանկութեան հաշուետեսէ (սինտիք) մը տեղեկութիւն կը խնդրուի 221

Աւագերէցէ մը մկրտութեան վկայական կը խնդրուի 222

Թաղական խորհրդոյ անդամէ տեղեկութիւն կը խնդրուի անձի մը վրայ . 223

Ազգային հիւանդանոցի տնօրէնէ հոն ընդունուած անձի մը վրայ տեղեկութիւն կը խնդրուի 224

Վէճ ունեցող անձ մը կ'առաջարկէ իւր
հակառակորդին յանձնել դժուարու-
թեան լուծումն իրաւարարի 225

Վերի նամակին պատասխան 226

Իրաւախոհ ըլլալու առաջարկութիւն մը
Պատասխանի նախընթաց նամակին 228

Տան տիրոջ մը կ'առաջարկուի նորու-
գութիւն ընել 229

Տանուտեառնէ մը կը խնդրուի տան
վարձագիրը նորոգել 230

Յանձնարարական նամակ ի նպաստ
գործաւորի 230

Յանձնարարական նամակ գործաւորէ
ի նպաստ այլոյ գործաւորի 231

Գործաւոր ոմն չնորհակալ լինի այլում
որ յանձնարարութիւն ըրած է ի նը-
պաստ նորա 231

Որմնագիր ոմն կը խնդրէ գործ 232

Հասարակ գործաւոր ոմն խնդրէ գործ 233

ԳԼ. ԺԶ. Օրինակը պայմանագրի 235

1. Վաճառման պայմանագիր 235

2. Պայմանագիր խոստման՝ տուն մը վար-
ձու տալու 237

3. Այլ պայմանագիր վարձու տան 239

Օրինակ պարտամուրհակի 240

Օրինակ վաճառելի մուրհակի (պօնօ) 240

ԳԼ. ԺԷ. Աղերսագիր . Գիտողութիւն 242

Առ Պատրիարքն ուղղեալ աղերսագիր
ուր գեղի մը երիցուէն կը դանդատուի 243

Թաղի մը ժողովոյն ուղղեալ աղերսագիր 245

Աղերսագիր ուղղեալ առ քաղաքական
ժողով 248

ԳԼ. ԺԸ. Առեւտրական նամակներ . Գիտողութիւն . 251

1. Օրինակ շրջաբերականի 253

Այլ օրինակ 254

2. Գործի առաջարկութեան նամակի օ-
րինակ 254

3. Գործի սկզբնաւորութեան նամակի օ-
րինակ 255

4. Առ եւ գնոյ նամակի օրինակ 256

5. Տեղեկութեանց նամակի օրինակ 257

Պատասխանի 258

6. Վաճառաց առաքման նամակի օրինակ 259

7. Վաճառաց ընդունելութեան նամակի
օրինակ 261

8. Նամակ որով կը ծանուցուի թէ այս
ինչ գումարը կը զրկուի 261

9. Նամակ որով կը ծանուցուի թէ այս
ինչ գումարն հասած է 262

10. Ստակ խնդրելու նամակի օրինակ 263

Նոյնք առ նոյն 264

11. Թուլացեալ յարաբերութիւն մը պնդելոյ
համար գրուած նամակի օրինակ 265

12. Օրինակ յանդիմանութեան նամակի 266

13. Չբմեղութեան նամակի օրինակ 267

14. Հաշիւ տեսնելու կամ ցուցնելու նա-
մակներ 268

15. Վարկ խնդրելու նամակի օրինակ 269

16. Յանձնարարութեան նամակի օրինակ 269

17. Շնորհակալութեան նամակի օրինակ 270

18. Շնորհաւորութեան և ցաւակցութեան
նամակի օրինակ 271

19. Չախորդութիւն, սնանկութիւն և այլն
ծանուցանելու նամակ 272

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Նամակազրույթիւնը գրադիտութեան կարեւոր ճիւղերէն մին է, և հարկաւոր գրեթէ ամէն աստիճանի մարդոց: Կայ վիճակ որ չունենայ պէտս յաճախ դիմելոյ առ այս պարզ միջոց գրաւոր հաղորդակցութեան: Թէպէտ պարզ և սովորական, ունի սակայն այս արուեստ բաւական դժուարութիւններ որ կը հարթուին ի խոհմտութենէ թելադրեալ այլեւայլ կանոններով և ընտիր հեղինակաց գործնական օրինակօք:

Մեր այս փոքրիկ քարտուղար կը պարունակէ այս կանոններ համառօտիւ, և որովհետեւ օրինակն ազդու է քան զպատուէրս, ի մատենական աստ փոյթ տարուած է յաճախել պատուէրներ: Քիտի գտնեն աստ ընթերցողք զայլեւայլ նիւթոց իբր երկերիւր նամականի, որոց ոչ միայն ընտրութեան, այլեւ լեզուին եւ ոճոյն պարզութեան եւ մաքրութեան խնամով միտ դրուած է. յատկապէս ջանացուած է քաղցր գործել զընտանեկան ոճ: Ունի նաեւ մատենիկս պայմանազրի, ազերսազրի, ծանուցմանց եւ առեւտրական նամակաց ոչ սակաւ օրինակներ: Հեղինակն ակն ունի թէ նամականիս օգտակարութեան հետ զուարճութեան եւ ընտիր ճաշակի եւս պիտի նպաստէ մեր ժիր մանկաւոյն:

9714

2013

« Ազգային գրադարան

NL0082471

